حدیث از

حضرت امام باقر

علیه السلام

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام

نویسنده:

واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام

مشخصات کتاب

سرشناسه:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان،۱۳۹۳
عنوان و نام پدیدآور:۷۸۶ حدیث از حضرت امام باقر علیه السلام/ واحد تحقیقات مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان.
مشخصات نشر دیجیتالی:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:نرم افزار تلفن همراه ، رایانه و کتاب
موضوع: احادیث شیعه -- قرن ۱۳ق. ، خاندان نبوت -- احادیث ، خاندان نبوت -- فضایل

از ۱تا۲۰۰

حدیث۱

امام باقر علیه السلام :

کـانَ فیمـا وَعَـظَ بِهِ لُقمانُ ابنَهُ : ... جَـدِّدِ التَّوبَهَٔ فی قَلبِکَ ، وَاکمَش فی فَراغِکَ قَبلَ أن یُقصَـدَ قَصـدُکَ ، ویُقضـی قَضاؤُکَ ، ویُحالَ بَینَکَ وبَینَ ما تُریدُ .

امـام بـاقر علیه السـلام :در نصایـح لقمان به پسـرش این بود که: « . . . توبه را در دلت تازه کن ، و پیش از آن که کارَت فرا رسـد و قضایت قطعی شود و بین تو و آنچه می خواهی ، فاصله بیفتد ، در ایّام فراغتت، [برای توبه] شتاب کن ».

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۵ ح ۲۰ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۶ ح ۱۹ .

حدیث۲

امام باقر علیه السلام :

کانَ فیما وَعَظَ بِهِ لُقمانُ علیه السلام ابنَهُ : ... کُن أمینا ؛ فَإِنَّ اللّه َ تَعالی لا یُحِبُّ الخائِنینَ .

امام باقر علیه السلام :در موعظه لقمان به پسرش، چنین بود: «امین باش؛ زیرا خدای متعال ، خیانتکاران را دوست ندارد» .

قصص الأنبیاء : ص ۱۹۱ ح ۲۳۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۸ ح ۱۱ .

حدیث۳

امام باقر علیه السلام :

کانَ فیما وَعَظَ بِهِ لُقمانُ ابنَهُ أن قالَ : ... یا بُنَیَّ ، لا تُرِ النّاسَ أنَّکَ تَخشَی اللّه َ وقَلبُکَ فاجِرٌ .

امام باقر علیه السلام :در موعظه های لقمان به پسرش هست که گفت: « . . . ای پسرم! به مردم ، چنین نشان نده که از خدا می ترسی ، در حالی که دلت گنهکار است» .

قصص الأنبیاء : ص ۱۹۱ ح ۲۴۰ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۸ ح ۱۱ .

حدیث۴

امام باقر علیه السلام :
قالَ لُقمانُ لِابنِهِ : طولُ الجُلوسِ عَلَى الخَلاءِ يورِثُ الباسورَ ، فَكَتَبَ هذا عَلى بابِ الحُشِّ .
امام باقر علیه السلام :لقمان به پسرش گفت: «طولانی نشستن برای تخلّی ، موجب بواسیر می گردد» . این جمله بر درِ مستراح ، نوشته شد .
تهذیب الأحکام : ج ۱ ص ۳۵۲ ح ۱۰۴۱ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۲۴ ذیل ح ۱۸ .

حدیث۵

امام باقر علیه السلام :
كانَ فيما وَعَظَ بِهِ لُقمانُ ابنَهُ أن قالَ : يا بُنَيَّ ، إن تَكُ في شَكٍّ مِنَ المَوتِ فَارفَع عَن نَفسِكَ النَّومَ ولَن تَستَطيعَ ذلِكَ ، وإن كُنتَ في شَكٍّ مِنَ البَعثِ فَادفَع عَن نَفسِكَ الاِنتِباهَ ولَن تَستَطيعَ ذلِكَ ، فَإِنَّكَ إذا فَكَّرتَ عَلِمتَ أنَّ نَفسَكَ بِيَدِ غَيرِكَ ، وإنَّمَا النَّومُ بِمَنزِلَةِ المَوتِ ، وإنَّمَا اليَقَظَةُ بَعدَ النَّومِ بِمَنزِلَةِ البَعثِ بَعدَ المَوتِ .
امام باقر علیه السلام :در نصایح لقمان به پسرش است که گفت : «ای پسرم! اگر درباره مرگ تردید داری، خواب را از خود ، دور کن ـ که نخواهی توانست ـ و اگر درباره رستاخیز تردید داری، بیدار شدن از خواب را از خود دور کن ـ که نخواهی توانست ـ ؛ زیرا اگر اندیشه کنی ، می دانی که جان تو در دست دیگری است و همانا خواب ، به منزله مرگ است و بیداری پس از خواب ، به منزله بر انگیخته شدن پس از مرگ» .
قصص الأنبیاء : ص ۱۹۰ ح ۲۳۹ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۷ ح ۱۱ .

حدیث۶

امام باقر علیه السلام :
قيلَ لِلُقمانَ : مَا الَّذي أجمَعتَ عَلَيهِ مِن حِكمَتِكَ ؟ قالَ : لا أتَكَلَّفُ ما قَد كُفيتُهُ ، ولا اُضَيِّعُ ما وُلّيتُهُ .
امام باقر علیه السلام :به لقمان گفته شد : حکمت خود را در چه چیز گرد آوردی [و خلاصه کردی]؟ گفت: «برای چیزی که کفایت (تضمین) شده ام ، خود را به زحمت نمی اندازم و کاری را که در آن سرپرستی شده ام ، ضایع نمی کنم» .
قرب الإسناد : ص ۷۲ ح ۲۳۲ ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۴۱۵ ح ۶ .

حدیث۷

امام باقر علیه السلام :
كانَ فيما وَعَظَ بِهِ لُقمانُ عليه السلام ابنَهُ أن قالَ: يا بُنَيَّ ، إن تَكُ في شَكٍّ مِنَ المَوتِ ، فَارفَع عَن نَفسِكَ النَّومَ ولَن تَستَطيعَ ذلِكَ . وإن كُنتَ في شَكٍّ مِنَ البَعثِ ، فَادفَع عَن نَفسِكَ الاِنتِباهَ ولَن تَستَطيعَ ذلِكَ ، فَإِنَّكَ إذا فَكَّرتَ عَلِمتَ أنَّ نَفسَكَ بِيَدِ غَيرِكَ ، وإنَّمَا النَّومُ بِمَنزِلَةِ المَوتِ ، وإنَّمَا اليَقَظَةُ بَعدَ النَّومِ بِمَنزِلَةِ البَعثِ بَعدَ المَوتِ . وقالَ : قالَ لُقمانُ عليه السلام : يا بُنَيَّ ، لا تَقتَرِب فَيَكونَ أبعَدَ لَكَ ولا تَبعُد فَتُهانَ . كُلُّ دابَّةٍ تُحِبُّ مِثلَها ، وَابنُ آدَمَ لا يُحِبُّ مِثلَهُ . لا تَنشُر بِرَّكَ (بَزَّكَ) إلا عِندَ باغيهِ، وكَما لَيسَ بَينَ الكَبشِ وَالذِّئبِ خُلَّةٌ ، كَذلِكَ لَيسَ بَينَ البارِّ وَالفاجِرِ خُلَّةٌ، مَن يَقتَرِب مِنَ الرَّفثِ (الزِّفتِ) يَعلَق بِهِ بَعضُهُ كَذلِكَ مَن يُشارِكِ الفاجِرَ يَتَعَلَّم مِن طُرُقِهِ ، مَن يُحِبَّ المِراءَ يُشتَم ، ومَن يَدخُل مَدخَلَ السَّوءِ يُتَّهَم ، ومَن يُقارِن قَرينَ السَّوءِ لا يَسلَم ومَن لا يَملِك لِسانَهُ يَندَم . وقالَ : يا بُنَيَّ ، صاحِب مِئَةً ولا تُعادِ واحِداً . يا بُنَيَّ ، إنَّما هُوَ خَلاقُكَ وخُلُقُكَ ، فَخَلاقُكَ دينُكَ ، وخُلُقُكَ بَينَكَ وبَينَ النّاسِ ، فَلا تَبَغَّضَنَّ

إلَيهِم

امام باقر علیه السلام :در نصایح لقمان به پسرش ، این است که گفت : «پسرم ! اگر درباره مرگْ تردید داری ، خواب را از خود دور کن ـ که نخواهی توانست ـ و اگر درباره رستاخیزْ تردید داری ، بیدار شدن از خواب را از خود دور کن ـ که نخواهی توانست ـ ؛ زیرا اگر اندیشه کنی ، می دانی که جان تو در دست دیگری است و همانا خواب ، به منزله مرگ است و بیداری پس از خواب ، به منزله بر انگیخته شدن پس از مرگ» . لقمان همچنین گفت: «ای پسرم! آن چنان [به مردمْ] نزدیک نشو که [از دل های آنان] دور شوی و آن چنان دور نشو که خوار شوی . هر موجودی ، همنوع خود را دوست می دارد و همانا آدمیزاد نیز همنوع خود را دوست می دارد . خوبی [یا متاع] خود را جز در برابر مشتریِ آن ، نگستران . چنان که میان قوچ و گرگ ، دوستی و رفاقتی نیست ، میان نیکوکار و بدکار نیز دوستی و رفاقتی نیست. هر که به زشتی [یا قیر]نزدیک شود ، پاره ای از آن به تنش می چسبد . همچنین ، هر که با بدکارْ همدستی کند ، بعضی از روش های او را می آموزد . هر که جدال را دوست بدارد ، دشنام می شنود ، و هر که وارد جاهای بد شود ، متّهم می شود و هر که با رفیقِ بد همراهی کند ، سالم نمی ماند ، و هر که زبانش را در اختیار نگیرد ، پشیمان می گردد» . و گفت : «ای پسرم ! با صد نفر رفاقت کن ؛ ولی حتّی با یک نفر هم دشمنی نکن . ای پسرم ! تو هستی و بهره و اخلاق تو ! بهره تو دین توست ، و اخلاق تو [رابطه] بین تو و مردم است . پس به آنان کینه نورز ، و اخلاق نیکو را بیاموز . ای پسرم ! غلام نیکان باش ؛ ولی فرزند بدان نباش . ای پسرم ! امانت را ادا کن ، تا دنیا و آخرتت سالم بماند ، و امین باش ؛ زیرا خدای تعالی خیانتکاران را دوست ندارد . ای پسرم ! خود را به مردم چنان نشان نده که از خدا می ترسی ، در حالی که دلِ تو گنهکار است» .

فی المصدر : «فلا ینقصن» ، والتصویب من بحار الأنوار .

حدیث۸

امام باقر علیه السلام :

مَن أرادَ أن لايَضُرَّهُ طَعامٌ . . . وَلْيُجِدِ المَضغَ ؛

امام باقر علیه السلام :هرکه می خواهد غذا به او زیان نرساند . . . باید غذا را خوب بجود .

همان ، ج ۲۴ ، ص ۴۳۱ .

حدیث۹

امام باقر علیه السلام :

إذا خَرَجنا مِنَ الحَمّامِ خَرَجنا مُتَعَمِّمينَ شِتاءً كانَ أو صَيفا . . . هُوَ أمانٌ مِنَ الصُّداعِ ؛

امام باقر علیه السلام :وقتی از حمّام خارج می شویم ـ چه در زمستان و چه در تابستان ـ سر خود را می پوشانیم ؛ این کار برای جلوگیری از سر درد است .

مکارم الأخلاق ، ص ۵۵ .

حدیث۱۰

امام باقر علیه السلام :

لَو اُتِيتُ بِشابٍّ مِن شَبابِ الشِّيعَةِ لا يَتَفَقَّهُ[فِي الدِّينِ] لَأَدَّبتُهُ ؛

امام باقر علیه السلام :اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم[دین] نمی آموزد ، او را تأدیب می کنم .

المحاسن ، ج ۱ ، ص ۳۵۷ .

حدیث۱۱

امام باقر علیه السلام :

زَكاةُ العِلمِ أن تُعَلِّمَهُ عِبادَاللّه ِ ؛

امام باقر علیه السلام :زکات دانش ، آموختن آن به بندگان خدا است .

الکافی ، ج ۱ ، ص ۴۱ .

حدیث۱۲

امام باقر علیه السلام :

أيُّما قَومٍ أحيَوا شَيئا مِنَ الأرضِ و عَمَروُها فَهُم أحَقُّ بِها ؛

امام باقر علیه السلام :هر گروهی که قطعه زمینی را احیا کنند ، همانان به [مالکیّت] آن سزاوارترند .

الکافی ، ج ۵ ، ص ۲۷۹ .

حدیث۱۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ جَميعَ دَوابِّ الأرضِ لَتُصَلِّي عَلى طالِبِ العِلمِ حَتَّى الحِيتانِ فِى البَحرِ ؛

امام باقر علیه السلام :همه جنبندگان زمین ، حتّی ماهیان دریا ، بر جوینده دانش درود می فرستند .

بصائر الدّرجات ، ج ۴ ، ص ۲۴ .

حدیث۱۴

امام باقر علیه السلام :

و مَن أحياها فَكَأنَّما أحيَا النّاسَ جَميعا

امام باقر علیه السلام در تفسیر آیه :یعنی: هر که کسی را زنده کند گویی همه مردم را زنده کرده است . فرمودند : یعنی آنان را از آتش و غرق شدن نجات بخشد .

. مائده ، آیه ۳۲ .

حدیث۱۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه ِ سابَقَ بَينَ الخَيلِ و أعطَى السَّوابِقَ مِن عِندِهِ ؛

امام باقر علیه السلام :رسول خدا مسابقه اسب دوانی ترتیب داد و جوایز را از مال خویش پرداخت .

وسائل الشیعه ، ج ۱۹ ، ص ۲۲۵ .

حدیث۱۶

امام باقر علیه السلام :

الکَمالُ کُلُّ الکَمالِ التَّفقُّهُ فِی الدِّینِ و الصَّبرُ عَلَی النّائِبَهِ و تَقدیرُ المَعیشَهِ ؛

امام باقر علیه السلام :همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدهای ناگوار و اندازه نگاه داشتن در زندگی است .

. تحف العقول ، ص ۲۱۳ .

حدیث۱۷

امام باقر علیه السلام :

إیّاکَ و التَّفریطَ عِندَ إمکانِ الفُرصَهِ فَإنَّهُ مَیدانٌ یَجری لِأهلِهِ الخُسرانُ ؛

امام باقر علیه السلام :مبادا فرصت های به دست آمده را از دست بدهی که در این میدان آن که وقت را ضایع کند ، زیان می بیند .

همان ، ص ۲۸۶ .

حدیث۱۸

امام باقر علیه السلام :

تَذاکُرُ العِلمِ دِراسَهٌ و الدِّراسَهُ صَلاهٌ حَسَنَهٌ :

امام باقر علیه السلام :گفت وگوی علمی درس است ، و درس نمازی نیکو است .

. الکافی ، ج ۱ ، ص ۴۱ .

حدیث۱۹

امام باقر علیه السلام :

خَیرُ الأعمالِ الحَرثُ ؛

امام باقر علیه السلام : بهترین کارها کشاورزی است .

. میزان الحکمه ، ح ۷۵۴۵ .

حدیث۲۰

امام باقر علیه السلام :

سارِعُوا فی طَلَبِ العِلمِ ؛

امام باقر علیه السلام :در جست وجوی دانش شتاب کنید .

. المحاسن ، ج ۱ ، ص ۳۵۶ .

حدیث۲۱

امام باقر علیه السلام :

لَو یَعلَمُ النّاسُ ما فی زِیارَةِ قَبرِ الحُسَینِ مِنَ الفَضلِ لَماتُوا شَوقا ؛

امام باقر علیه السلام :اگر مردم می دانستند در زیارت مزار امام حسین علیه السلامچه فضیلتی است از شوق آن می مردند .

همان ، ص ۱۸ .

حدیث۲۲

امام باقر علیه السلام :

کانَ أثَرُ السُّجُودِ فِی جَمیعِ مَواضِعِ سُجُودِهِ فَسُمِّیَ السَجّادُ لِذلِکَ ؛

امام باقر علیه السلام :اثر سجده در تمام مواضع هفت گانه سجده او نمایان بود ؛ از این جهت «سجّاد» نامیده شد .

. بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۶ .

حدیث۲۳

امام باقر علیه السلام :

کانَ یُصَلّی صَلاةَ مُوَدِّعٍ یَری أنَّهُ لایُصَلِّی بَعدَها أبَدا ؛

امام باقر علیه السلام :امام سجّاد علیه السلام مانند کسی که آخرین نماز خود را به جای می آورد ، نماز می گزارد. او چنین می دید که پس از آن هیچ گاه نماز نمی گزارد .

. همان ، ج ۴۶ ، ص ۷۹ .

حدیث۲۴

امام باقر علیه السلام :

وَاللّه ِ یا جابِرُ! لَقَد أعطانی اللّه ُ عِلمَ ما کانَ و ما هُوَ کائِنٌ إلی یَومِ القِیامَةِ ؛

امام باقر علیه السلام :ای جابر! به خدا سوگند ، خداوند علم گذشته و آینده تا روز قیامت را به من عطا کرده است .

. همان ، ص ۲۹۶ .

حدیث۲۵

امام باقر علیه السلام :

الکَمالُ کُلُّ الکَمالِ التَّفَقُّهُ فِی الدِّینِ و الصَّبرُ عَلَی النّائِبَةِ و تَقدِیرُ المَعیشَةِ ؛

امام باقر علیه السلام :همه کمال در شناخت عمیق دین و شکیبایی در پیشامدها و اندازه نگه داشتن در زندگی است .

تحف العقول ، ص ۲۹۲ .

حدیث۲۶

امام باقر علیه السلام :

تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فی وَجهِ أخیهِ المُؤمِنِ حَسَنَةٌ ؛

امام باقر علیه السلام :لبخند آدمی به روی برادر دینی اش حسنه است .

بحار الأنوار ، ج ۷۴ ، ص ۲۸۸ .

حدیث۲۷

امام باقر علیه السلام :

خُذُوا الكَلِمَةَ الطَّيِّبَةَ مِمَّن قالَها و إن لَم يَعمَل بِها ؛

امام باقر علیه السلام : سخن نیک را از گوینده آن برگیرید ، اگر چه به آن عمل نکند .

. تحف العقول ، ص ۲۹۱ .

حدیث۲۸

امام باقر علیه السلام :

مَن تَوَكَّلَ عَلَى اللّه ِ لايُغلَبُ و مَنِ اعتَصَمَ بِاللّه ِ لايُهزَمُ ؛

امام باقر علیه السلام :آن که به خدا توکّل کند ، مغلوب نشود و آن که به خدا توسّل جوید ، شکست نخورد .

. جامع الأخبار ، ص ۳۲۲ .

حدیث۲۹

امام باقر علیه السلام :

ما ضُرِبَ عَبدٌ بِعُقُوبَةٍ أعظَمَ مِن قَسوَةِ القَلبِ ؛

امام باقر علیه السلام :هیچ بنده ای به کیفری بزرگ تر از سختْ دلی کیفر نشد .

. تحف العقول ، ص ۲۹۶ .

حدیث۳۰

امام باقر علیه السلام :

عَلَيكُم بِالصَّدَقَةِ فَبَكِّرُوا بِالصَّدَقَةِ فَإنَّها تُسَوِّدُ وَجهَ إبليسَ ؛

امام باقر علیه السلام :بر شما باد به صدقه دادن ! صبح زود صدقه بدهید که روی ابلیس را سیاه می کند .

. همان ، ص ۲۹۸ .

حدیث۳۱

امام باقر علیه السلام :

ما مِن نَكبَةٍ تُصيبُ العَبدَ إلاّ بِذَنبٍ ؛

امام باقر علیه السلام :هیچ گرفتاری یی به بنده نمی رسد مگر به سبب گناه .

الکافی ، ج ۲ ، ص ۲۶۹ .

حدیث۳۲

امام باقر علیه السلام :

ما حَسَنَةُ الدُّنیا إلاّ صِلَةَ الإخوانِ و المَعارِفِ ؛

امام باقر علیه السلام :خوبیِ دنیا جز در پیوند با برادران و آشنایان نیست .

. بحار الأنوار ، ج ۴۶ ، ص ۲۹۱ .

حدیث۳۳

امام باقر علیه السلام :

ما عُبِدَاللّه ُ بِشَیءٍ أفضَلَ مِن عِفَّةِ بَطنٍ و فَرجٍ ؛

امام باقر علیه السلام :خداوند با چیزی برتر از پاکی شکم و دامن عبادت نشده است .

الکافی ، ج ۲ ، ص ۷۹ .

حدیث۳۴

امام باقر علیه السلام :

ایّاکَ و الکَسَلَ و الضَّجَرَ فَإنَّهُما مِفتاحُ کُلِّ شَرٍّ ؛

امام باقر علیه السلام :از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز که این دو کلید هر بدی اند .

. تحف العقول ، ص ۲۹۵ .

حدیث۳۵

امام باقر علیه السلام :

قُولُوا لِلنّاسِ أحسَنَ ماتُحِبّونَ أن یُقالَ لَکُم ؛

امام باقر علیه السلام :با مردم نیکوتر از آنچه دوست دارید با شما سخن بگویند ، سخن بگویید .

بحار الأنوار ، ج ۶۸ ، ص ۱۵۲ .

حدیث۳۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ عَلِیَّ بنَ الحُسَینِ علیه السلام قاسَمَ اللّه َ مالَهُ مَرَّتَینِ ؛

امام باقر علیه السلام :امام علی بن حسین علیه السلام دارایی خود را دوبار در راه خدا تقسیم کرد .

مناقب آل أبی طالب ، ج ۳ ، ص ۲۹۴ .

حدیث۳۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ لِلقائِمِ غَیبَتَینِ یُقالُ لَهُ فی إحداهُما هَلَکَ ولایُدری فی أیِّ وادٍ سَلَکَ ؛

امـام بـاقر علیه السـلام :قـائم را دو غیبت است : در یکی از آنهـا (از بس طولا ـنی است) دربـاره اش گفته می شـود: «او مُرد و معلوم نیست به کدام وادی رفته است !» .

الغیبهٔ ، نعمانی ، ص ۱۷۳ .

حدیث۳۸

امام باقر علیه السلام :

یَظهَرُ فی ثَلاثِمِأةٍ و ثَلاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا . . . رُهبانٌ بِاللَّیلِ اُسدٌ بِالنَّهارِ ؛

امام باقر علیه السلام : [امام زمان] با همراهی سیصد و سیزده مرد ، که راهبان شب و شیران روزند ، ظهور می کند .

. الفتن ، ابن حمّاد ، ج ۱ ، ص ۳۴۵ .

حدیث۳۹

امام باقر علیه السلام :

کَأنّی بِأصحابِ القائمِ و قَد أحاطُوا بِما بَینَ الخافِقَینِ فَلَیسَ مِن شَی ءٍ إلّا و هُوَ مُطیعٌ لَهُم ؛

امـام باقر علیه السـلام :گویا یاران قائم را می بینم که بر شـرق و غرب عالم مسـلّط شـده انـد و هیـچ چیزی نیست مگر آن که از آنها فرمان می برد .

. کمال الدّین ، ص ۶۷۳ .

حدیث۴۰

امام باقر علیه السلام :

کانَ الحَسَنُ کَثیرَ الاِجتِهادِ فِی العِبادَةِ و التَّصَدُّقِ ؛

امام باقر علیه السلام :امام حسن علیه السلام در عبادت و صدقه دادن سخت کوش بود .

. نظم دررالسمطین ، ص ۱۹۶ .

حدیث۴۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه ِ استَقبَلَ بَیتَ المَقدِسِ سَبعَةَ عَشَرَ شَهرا ثُمَّ صُرِفَ إلَی الکَعبَةِ ؛

امام باقر علیه السلام :رسول خدا بیت المقدّس را هفده ماه قبله قرار دادند و پس از آن به سمت کعبه بر گشتند .

قرب الإسناد ، ص ۱۴۸ .

حدیث۴۲

امام باقر علیه السلام :

إنَّ حَدیثَنا یُحیِی القُلُوبَ ؛

امام باقر علیه السلام :سخن ما دل ها را زنده می کند .

. بحار الأنوار ، ج ۲ ، ص ۱۴۴ .

حدیث۴۳

امام باقر علیه السلام :

لَحَديثٌ واحِدٌ تأخُذُهُ عَن صادِقٍ خَيرٌ لَکَ مِنَ الدُّنيا و ما فِيها ؛

امام باقر علیه السلام :یک حدیث که آن را از فردی راستگو فرا می گیری ، برای تو بهتر است از دنیا و آنچه در آن است .

الأمالی ، مفید ، ص ۴۲ .

حدیث۴۴

امام باقر علیه السلام :

مَن لَم يَجعَل لَهُ مِن نَفسِهِ واعِظا فَإنَّ مَواعِظَ النّاسِ لَن تُغنِيَ عَنهُ شَيئا ؛

امام باقر علیه السلام :کسی که واعظی درونی نداشته باشد ، موعظه های مردم سودی به او نمی رساند .

. همان ، ج ۷۸ ، ص ۱۷۳ .

حدیث۴۵

امام باقر علیه السلام :

ما شِيَعَتُنا إلاّ مَنِ اتَّقَى اللّه َ و أطاعَهُ ؛

امام باقر علیه السلام :شیعه ما ، تنها ، کسی است که تقوا پیشه و مطیع خداوند باشد .

. تحف العقول ، ص ۲۹۵ .

حدیث۴۶

امام باقر علیه السلام :

سُدَّ سَبيلَ العُجبِ بِمَعرِفَةِ النَّفسِ ؛

امام باقر علیه السلام :راه خود پسندی را با خودشناسی ببند .

. همان ، ص ۲۸۶ .

حدیث۴۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ مِن رَوحِ اللّه ِ ثَلاثَةً : التَّهَجُّدَ بِاللَّيلِ و إفطارَ الصّائمِ و لِقاءَ الإخوانِ ؛

امام باقر علیه السلام :سه چیز نشانه رحمت خدا است: عبادت شبانه ، افطار دادن به روزه دار ، دیدار با برادران .

. الأمالی ، طوسی ، ص ۱۷۲ .

حدیث۴۸

امام باقر علیه السلام :

رَبِّ أَصلِح لِی جَماعَةَ إخوَتی و أخواتی و مُحِبِّیَّ ، فَإنَّ صَلاحَهُم صَلاحِی ؛

امام باقر علیه السلام :خدایا! همه برادران و خواهرانم و دوستدارانم را اصلاح فرما ، که صلاح ایشان صلاح من است .

. قرب الإسناد ، ص ۱۸ .

حدیث۴۹

امام باقر علیه السلام :

تَزَیَّنْ لِلّهِ بِالصِّدقِ فِی الأعمالِ ؛

امام باقر علیه السلام :با راست کرداری ، خود را برای خداوند بیارای .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸ ، ص ۱۶۴ .

حدیث۵۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ حَدیثَنا یُحیِی القُلُوبَ ؛

امام باقر علیه السلام :سخن ما دل ها را زنده می کند .

. همان ، ج ۲ ، ص ۱۵۵ .

حدیث۵۱

امام باقر علیه السلام :

مَن کانَ ظاهِرُهُ أرجَحَ مِن باطِنِهِ خَفَّ میزانُهُ ؛

امام باقر علیه السلام :هر کس ظاهرش بهتر از باطنش باشد ، ترازویش سبک آید .

. مشکاة الأنوار ، ص ۵۵۴ .

حدیث۵۲

امام باقر علیه السلام :

اُطلُب بَقاءَ العِزِّ بِإماتَةِ الطَّمَعِ ؛

امام باقر علیه السلام :پایداری عزّت را با میراندن طمع بجوی .

. تحف العقول ، ص ۲۸۶ .

حدیث۵۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أشَدَّ النّاسِ حَسرَةً یَومَ القِیامَةِ عَبدٌ وَصَفَ عَدلاً ثُمَّ خالَفَهُ إلی غَیرِهِ ؛

امام باقر علیه السلام :حسرت مندترین مردم در روز قیامت ، بنده ای است که سخن از عدالت گوید و با دیگران خلاف آن عمل کند .

. بحار الأنوار ، ج ۷۸، ص ۱۷۹ .

حدیث۵۴

امام باقر علیه السلام :

الصَّلاةُ تَثبیتٌ لِلإخلاصِ تَنزیهٌ عَنِ الکِبرِ ؛

امام باقر علیه السلام :نماز موجب استواری اخلاص و دوری از کبر است .

. الأمالی ، طوسی ، ص ۲۹۶ .

حدیث۵۵

امام باقر علیه السلام :

الحَجُّ تَسکینُ القلُوبِ ؛

امام باقر علیه السلام :حجّ آرام بخش دل ها است .

. الأمالی ، طوسی ، ص ۲۹۶ .

حدیث۵۶

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ یُحِبُّ هِراقَةَ الدِّماءِ وَ إطعامَ الطَّعامِ ؛

امام باقر علیه السلام :خداوند قربانی کردن و اطعام کردن را دوست دارد .

. المحاسن ، ج ۲ ، ص ۱۴۳ .

حدیث۵۷

امام باقر علیه السلام :

لاشَفیعَ لِلمَرأَةِ أَنجَحُ عِندَ رَبِّها مِن رِضا زَوجِها ؛

امام باقر علیه السلام :برای زن نزد پروردگارش هیچ شفاعت کننده ای کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست .

. میزان الحکمه ، ح ۷۸۶۴ .

حدیث۵۸

امام باقر علیه السلام :

الخَیرُ وَالشَّرُّ یُضاعَفُ یَومَ الجُمُعَةِ ؛

امام باقر علیه السلام :خوبی و بدی در روز جمعه دو چندان می شود .

ثواب الأعمال ، ص ۱۷۲ .

حدیث۵۹

امام باقر علیه السلام :

اَلصَّدَقَةُ یَومَ الجُمُعَةِ تُضاعَفُ لِفضَلِ یَومِ الجُمُعَةِ عَلی غَیرِهِ مِنَ الأیّامِ ؛

امام باقر علیه السلام : صدقه دادن در روز جمعه ، به دلیل فضیلت جمعه بر روزهای دیگر ، دو برابر می شود .

. ثواب الأعمال ، ص ۲۲۰ .

حدیث۶۰

امام باقر علیه السلام :

ما مِن شَیءٍ یُعبَدُ اللّه ُ بِهِ یَومَ الجُمُعَةِ أحَبَّ إلَیَّ مِنَ الصَّلاةِ عَلی مُحَمَّدٍ و آلِ مُحَمَّدٍ ؛

امام باقر علیه السلام :هیچ عبادتی در روز جمعه نزد من دوست داشتنی تر از صلوات بر پیامبر و آل او نیست .

وسائل الشیعه ، ج ۷ ، ص ۳۸۸ .

حدیث۶۱

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ یُحِبُّ الْمُداعِبَ فِی الْجَماعَةِ بِلا رَفَثٍ؛

خداوند کسی را که در میان جمع شوخی می کند، به شرط آن که ناسزا نگویددوست دارد.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح۴

حدیث۶۲

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ یُحِبُّ اِبْرادَ الْکَبِدِ الحَرّی؛

خداوند خنک کردن جگر تشنه را دوست دارد.

کافی، ج ۴، ص ۵۸، ح۶

حدیث۶۳

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ یُحِبُّ اِطْعامَ الطَّعامِ وَ اِفشاءَ السَّلامِ؛

خداوند غذا دادن و به همه سلام کردن را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۳، ح ۱۳۷۱

حدیث۶۴

امام باقر علیه السلام :

اَلصّیامُ وَ الْحَجُّ تَسْکینُ الْقُلوبِ؛

روزه و حج آرام بخش دل هاست.

امالی طوسی، ص ۲۹۶، ح ۵۸۲

حدیث۶۵

امام باقر علیه السلام :

أوَّلُ کُلِّ کِتابٍ نَزَلَ مِنَ السَّماءِ «بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیم»، فَإذا قَرَأتَ«بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِ الرَّحیمِ» فَلاـ تُبالی أن لا تَستَعیذَ، و إذا قَرَأتَ «بِسمِ اللّهِ الرَّحمنِالرَّحیم» سَتَرَتکَ فیما بَینَ السَّماءِ وَالأَرضِ؛

ابتـدای هر کتـابی که از آسـمان نازل شـده، بسم اللّه الرحمن الرحیم است. هر گاهبسم اللّه الرحمن الرحیم را قرائت کردی اشـکالی ندارد که استعاذه نکنی (نگویی که پناهمی برم به خدا) و هر گاه بسم اللّه الرحمن الرحیم را تلاوت کردی، تو را از آنچه میانآسمان و زمین است محفوظ می دارد.

کافی، ج ۳ ، ص ۳۱۳

حدیث۶۶

امام باقر علیه السلام :

... اِنَّ الاَْمْرَ بِالْمَعْروفِ وَ النَّهْیَ عَنِ الْمُنکَرِ سَبیلُ الاَْنْبیاءِ وَ مِنْهاجُالصُّلَحاءِ ، فَریضَةٌ عَظیمَةٌ بِها تُقامُ الْفَرائِضُ ، وَ تَاْمَنُ الْمَذاهِبُ وَ تَحِلُّ الْمَکاسِبُ ، وَ تُرَدُّالْمَظالِمُ وَ تَعْمُرُ الاَْرْضُ ، وَ ینْتَصِفُ مِنَ الاَْعداءِ وَ یَسْتَقیمُ الاَْمْرُ... ؛

امر به معروف و نهی از منکر راه و روش پیامبران و شیوه صالحان است و واجب بزرگیاست که واجبات دیگر با آن بر پا می شوند، راه هـا امن می گردد و درآمـدها حلال می شود وحقوق پایمال شـده، به صاحبانش برمی گردد، زمین آباد می شود و (بـدون ظلم) حق ازدشمنان گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

کافی، ج ۵ ، ص ۵۶، ح ۱

حدیث۶۷

امام باقر علیه السلام :

وَ اعْلَمْ اَنَّ الاِْلْفَ مِنَ اللّه ِ وَ الْفِرْکَ مِنَ الشَّیْطانِ؛

بدان که، انس و الفت گرفتن [با دیگران] از خداوند و دشمنی از شیطان است.

کافی، ج ۵، ص ۵۰۰، ح ۱

حدیث۶۸

امام باقر علیه السلام :

اِعلَمُوا أَنَّ الدُّنیا حُلوَها وَ مُرَّها حُلمٌ وَ الاِنْتِباهُ فِی الآخِرَةِ وَ الْفائِزُ مَنفازَ فیها وَ الشَّقیُّ مَن شَقیَ فیها؛

بدانید که شیرینی و تلخی دنیا، خواب است و بیداری در عالم آخرت است.خوشبخت کسی است که در آخرت خوشبخت باشد و بدبخت کسی است که در آخرتبدبخت باشد.

تفسیر الامام العسکری علیه السلام، ص ۲۱۹

حدیث۶۹

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّ اَقْفالاً وَ جَعَلَ مَفاتیحَ تِلکَ الاَقْفالِ الشَّرابَوَالکَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرابِ؛

به راستی که خداوند عزوجل برای شر قفل هایی گذارد و کلید آن قفل ها را شراب قرارداد و دروغ از شراب بدتر است.

کافی، ج ۲، ص ۳۳۸، ح ۳

حدیث۷۰

امام باقر علیه السلام :

اِنْ کُذِّبْتَ فَلا تَغْضَبْ؛

اگر به تو نسبت دروغ دادند، خشمگین مشو.

تحف العقول، ص۲۸۴

حدیث۷۱

امام باقر علیه السلام :

اَیُّما رَجُلٍ غَضِبَ وَهُوَ قائِمٌ فَلْیَجْلِسْ فَاِنَّهُ سَیَذْهَبُ عَنْهُ رِجْزُ الشَّیْطانِ وَاِنْ کانَ جالِسا فَلْیَقُمْ... ؛

هر کس در حال ایستادن خشمگین شود، بنشیند که این کار به سرعت وسوسهشیطان را از او دور می کند و اگر نشسته است، برخیزد.

بحارالأنوار، ج۷۳، ص ۲۶۴، ح۹

حدیث۷۲

امام باقر علیه السلام :

اَلْحِلْمُ لِباسُ الْعالِمِ فَلا تَعْرَيَنَّ مِنْهُ؛

بردباری لباس عالم است، پس تو خود را از آن عریان مدار.

کافی، ج ۸، ص ۵۵

حدیث۷۳

امام باقر علیه السلام :

لَوْ يَعْلَمُ النّاسُ ما فِى السِّواكِ لَأَباتوهُ مَعَهُمْ فى لِحافٍ؛

اگر مردم خاصیت مسواک را می دانستند (هرگز آن را از خود جدا نمی کردند و حتی)آن را شب به بستر خود می بردند.

بحارالأنوار، ج ۷۶، ص ۱۳۰، ح ۱۷

حدیث۷۴

امام باقر علیه السلام :

اَلسِّواكُ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَ يَزيدُ فِى الْعَقْلِ؛

مسواک بلغم و رطوبات معده را از بین می برد و عقل را زیاد می کند.

ثواب الاعمال، ص ۱۸

حدیث۷۵

امام باقر علیه السلام :

ذِكْرُ اللّه ِ لِاَهْلِ الصَّلاةِ اَكْبَرُ مِنْ ذِكْرِهِمْ اِيّاهُ؛ اَلا تَرى اَنَّهُ يَقولُ: اُذْكُرونياَذْكُرْكُمْ؟؛

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی بینی که خداوند می فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم»؟

بحارالأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۹

حدیث۷۶

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ تَعالى لَيُنادى كُلَّ لَيْلَةِ جُمُعَةٍ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ مِنْ اَوَّلِ اللَّيلِ اِلىآخِرِهِ : اَلا عَبْدٌ مُؤمِنٌ يَدْعونى لِاخِرَتِهِ وَ دُنْياهُ قَبْلَ طُلوعِ الْفَجْرِ لاُِجيبَهُ ؟ اَلا ـ عَبْدٌ مُؤمِنٌيَتوبُ اِلَيَّ مِنْ ذُنوبِهِ قَبْلَ طُلوعِ الفَجرِ فَاَتوبَ عَلَيْهِ ؟ اَلا عَبدٌ مُؤمِنٌ قَد قَتَّرتُ عَلَيهِ رِزقَهُ فَيَسا َلَنِى الزِّيادَةَ فى رِزقِهِ قَبلَ طُلوعِ الفَجرِ فَاَزيدَهُ وَ اُوَسِّعَ عَلَيهِ ؟ اَلا عَبدٌ مُؤمِنٌ سَقيمٌيَسا َلُنى اَن اَشفيَهُ قَبلَ طُلوعِ الفَجرِ فاُعافيَهُ ؟ اَلا عَبدٌ مُؤمِنٌ مَحبوسٌ مَغمومٌ يَسا َلُنِيَان اُطلِقَهُ مِن حَبسِهِ وَ اُخَلِّىَ سَربَهُ ؟ اَلا عَبْدٌ مُؤمِنٌ مَظلومٌ يَسا َلُنى اَن آخُذَ لَهُ بِظُلامَتِهِقَبلَ طُلوعِ الفَجرِ فَاَ نْتَصِرَ لَهُ وَ آخُذَ لَهُ بِظُلامَتِهِ ؟

قالَ علیه السلام : فَلا یَزالُ یُنادی بِهذا حَتّییَطلُعَ الفَجرُ ؛

خداونـد متعال ، هر شبِ جمعه ، از آغاز شب تا پایان آن ، از فراز عرش خویش نـدامی دهـد : «آیا بنـده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دَم ، مرا برای آخرت و دنیایشبخواند و من ، پاسخش دهم؟ آیا بنده مؤمنی نیست که تا پیش از سپیده دَم از گناهانشبه درگاه من ، توبه کنـد و من هم به سوی او بازگردم [و توبه اش را بپذیرم] آیا بنده مؤمنینیست که من روزی اش را بر او تنگ کرده باشم و او تا پیش از سپیـده دَم ، افزایش درروزی اش را از من بخواهد و من بر روزی او بیفزایم و به آن گشایش دهم؟ آیا بنده مؤمنِزندانی و غم زده ای نیست که از من بخواهد از زندان آزاد و رهایش کنم؟ آیا بنده مؤمنِستم دیده ای نیست که تا پیش از سپیده دَم از من بخواهد که دادش را بستانم و منانتقام او را بگیرم و داد وی بستانم؟» و تا سپیده دَم ، به این ندا ادامه می دهد.

تهذیب الأحکام ، ج ۳، ص ۵ ، ح ۱۱

حدیث۷۷

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یُحِبُّ مِن عِبادِهِ المُؤمِنینَ کُلَّ عَبدٍ دَعّاءٍ فَعَلَیکُم بِالدُّعاءِفِی السَّحَرِ اِلی طُلوعِ الشَّمسِ فَاِنَّها ساعَةٌ تُفْتَحُ فیها اَبوابُ السَّماءِ وَ تُقسَمُ فیهَاالاَرزاقُ وَ تُقضی فیهَا الحَوائِجُ العِظامُ ؛

خداونـد عزّوجـلّ از میـان بنـدگان مؤمنش ، بنـده ای را که بسـیار دعا کنـد ، دوسـتمی دارد . پس ، همواره در سـحرگاهان تا طلوع خورشـید دعـا کنیـد ؛ زیرا ایـن وقـتی استکه در آن ، درهـای آسـمان بـاز می شـود ، و روزی هـا تقسـیم می گردد و حـاجت هـای بزرگبرآورده می شود.

کافی ، ج ۲، ص ۴۷۸، ح ۹

حدیث۷۸

امام باقر علیه السلام :

لَیْسَ مِنْ نَفْسٍ اِلاّ ـ وَ قَدْ فَرَضَ اللّهُ لَهـا رِزْقَهـا حَلالاً یَأتیها فی عافِیَةٍ وَعُرِضَ لَها بِالْحَرامِ مِنْ وَجْهٍ آخَرَ فَاِنْ هیَ تَناوَلَتْ مِنَ الْحَرامِ شَـیئا قاصَّها بِهِ مِنَالْحَلالِ الَّذی فَرَضَ اللّهُ لَها وَ عِنْدَ اللّهِ سِواهُما فَضْلٌ کَبیرٌ؛

خداوند برای هر کسـی روزیِ حلالی مقرّر داشته که به سلامت به او خواهد رسید. ازطرف دیگر روزی حرام نیز در دسترس او قرار داده است که اگر انسان روزی خود را از آنحرام به دست آورد، خداونـد در عوض، روزی حلالی را که برای او مقـدّر کرده است، از اوباز خواهد داشت و غیر از این دو روزی (حلال و حرام)، روزی های فراوان دیگری نیز نزدخداوند هست.

بحارالأنوار، ج ۵، ص ۱۴۷، ح ۶

حدیث۷۹

امام باقر علیه السلام :

عَلَیْکَ بِالدعاءِ لِاْخوانِکَ بِظَهْرِ الْغَیْبِ فَاِنَّهُ یَهیلُ الرِّزقَ؛

پشت سر برادران (دینی) خود دعا کن، که این کار روزی را به طرف توسرازیر می کند.

بحارالأنوار، ج ۷۶، ص ۶۰، ح ۱۴

حدیث۸۰

امام باقر علیه السلام :
مُروا شیعَتَنا بِزیارَةِ قَبرِ الحُسَینِ علیه السلام فَاِنَّ اِتْیانَهُ یَزیدُ فِی الرِّزْقِوَ یَمُدُّ فِی الْعُمْرِ وَ یَدْفَعُ مَرافِعَ السُّوءِ و اِتیانُهُ مُفْتَرَضٌ عَلی کُلِّ مُؤمِنٍ یَقِرُّ لِلحُسَینِبِالإِمامَةِ مِنَ اللّهِ؛
شیعیان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلامفرمان دهید؛ زیرا زیارت آن حضرت،روزی را زیاد و عمر را طولانی و بدی ها را دور می سازد و رفتن به زیارتش بر هر مؤمنیکه امامت امام حسین علیه السلامرا پذیرفته است، واجب است.

کامل الزیارات، ص ۲۸۴

حدیث۸۱

امام باقر علیه السلام :
اَللّهُمَّ ارْزُقْنی رِزْقا حَلالاً یَکْفینی وَ لا تَرْزُقْنی رِزْقا یُطْغینی وَ لاتَبْتَلِیَنّی بِفَقْرٍ اَشْقی بِهِ مُضَیِّقا عَلَیَّ...؛
خداوندا! مرا روزیِ حلالی بده که کفایتم کند، و روزی ای نده که به طغیانم کشانَد و بهفقری گرفتارم نکن که با آن بدبخت شوم و به تنگنا افتم.

التهذیب، ج ۳، ص ۷۷، ح ۶

حدیث۸۲

امام باقر علیه السلام :
اَلزَّکاةُ تَزیدُ فِی الرِّزْقِ؛
زکات دادن، روزی را زیاد می کند.

امالی طوسی، ص ۲۹۶

حدیث۸۳

امام باقر علیه السلام :
اِنَّ الْعَبْدَ لَیُذْنِبُ الذَّنْبَ فَیُزْوی عَنْهُ الرِّزْقُ؛
بنده گناه می کند و به سبب آن، روزی از او گرفته می شود.

کافی، ج ۲، ص ۲۷۰، ح ۸

حدیث۸۴

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اَکْرَمَکُمْ عِنْدَاللّه ِ اَشَدُّکُمْ اِکْراما لِحَلائِلِهِمْ؛

گرامی ترین شما نزد خداوند، کسی است که بیشتر به همسر خود احترام بگذارد.

وسائل الشیعه ، ج ۱۵، ص ۵۸ ، ح ۶

حدیث۸۵

امام باقر علیه السلام :

لا شَفیعَ لِلْمَرْاَةِ اَ نْجَحُ عِنْدَ رَبِّها مِنْ رِضا زَوْجِها؛

هیچ شفاعت کننده ای برای زن نزد پروردگارش نجات بخش تر از رضایت شوهرشنیست.

خصال، ص ۵۸۸

حدیث۸۶

امام باقر علیه السلام :

اَلْخَیْرُ وَ الشَّرُّ یُضاعَفُ یَوْمَ الْجُمُعَةِ؛

خوبی و بدی در روز جمعه چند برابر (حساب) می شود.

ثواب الاعمال، ص ۱۴۳

حدیث۸۷

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ هذَا اللِّسانَ مِفْتاحُ کُلِّ خَیْرٍ وَ شَرٍّ، فَیَنْبَغی لِلْمُؤمِنِ اَنْ یَخْتِمَ عَلیلسانِهِ کَما یَخْتِمُ عَلی ذَهَبِهِ وَ فِضَّتِهِ؛

به راستی که این زبـان کلیـد همه خوبی هـا و بـدی هـاست پس شایسـته است که مؤمنزبـان خود را مُهر و موم کنـد، همان گونه که (صندوق) طلا و نقره خود را مُهر و موممی کند.

تحف العقول، ص ۲۹۸

حدیث۸۸

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ الْخَيْرَ ثَقُلَ عَلى اَهْلِ الدُّنْيا عَلى قَدْرِ ثِقْلِهِ فى مَوازينِهِم يَوْمَ القيامَةِوَ اِنَّ الشَّرَّ خَفَّ عَلى اَهْلِ الدُّنْيا عَلى قَدْرِ خِفَّتِهِ فى مَوازينِهِم؛

کار خوب بر مردم دنیا سنگین است، به اندازه سنگینی آن در ترازوهای ایشان درروز قیامت و کار بد بر مردم دنیا سبک است، به اندازه سبکی آن در ترازوهایشاندر قیامت.

بحارالأنوار، ج ۷۱، ص ۲۱۵، ح ۱۳

حدیث۸۹

امام باقر علیه السلام :

اِذا اَرَدْتَ الْوَلَدَ فَقُلْ عِنْدَ الْجِماعِ : اَللّهُمَّ ارْزُقْنى وَلَدا وَ اجْعَلْهُ تَقيّا لَيسَفى خَلْقِهِ زِيادَةٌ وَ لا نُقْصانٌ وَ اجْعَلْ عاقِبَتَهُ اِلى خَيْرٍ؛

هر گاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : بار الها! به من فرزندی عطا کن و او را باتقوا قرار ده و در آفرینش او، کم و زیادی نباشد و او را عاقبت به خیر گردان .

کافی، ج ۶ ، ص ۱۰، ح ۱۲

حدیث۹۰

امام باقر علیه السلام :

اِنّا نَاْمُرُ صِبْيانَنا بِالصَّلاةِ اذا كانوا بَنى خَمْسِ سِنينَ ، فَمُرواصِبْيانَكُمْ بِالصَّلاةِ اذا كانوا بَنى سَبْعِ سِنينَ، وَ نَحْنُ نَأمُرُ صِبْيانَنا بِالصَّوْمِ اِذاكانوا بَنى سَبْعِ سِنينَ بِما اَطاقوا مِن صيامِ الْيَومِ اِن كانَ اِلى نِصْفِ النَّهارِ اَوْ اَكْثَرَ مِنْذلِكَ اَوْ اَقَلَّ، فَاِذا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ وَ الْغَرَثُ اَفْطَروا، حَتّى يَتَعَوَّدُوا الصَّومَ وَ يُطيقوهُ،فَمُروا صِبيانَكُم اذا كانوا بَنى تِسْعِ سِنينَ بِالصَّومِ مَا اسْتَطاعوا مِن صيامِ الْيَوْمِ،فَاِذا غَلَبَهُمُ الْعَطَشُ اَفْطَروا ؛

ما کودکان خود را وقتی پنج ساله اند ، به نماز امر می کنیم ؛ ولی شما کودکانتان راوقتی هفت ساله شدند ، به نماز امر کنید . ما کودکان خود را وقتی هفت ساله اند ، به روزهوامی داریم ، به اندازه ای که توان دارند ، چه نصف روز باشد یا بیشتر یا کمتر . وقتیتشنگی و گرسنگی بر آنان چیره شد ، افطار می کنند تا این که به روزه ، عادت کنند و توانآن را بیابند ، ولی شما کودکانتان را وقتی نُه ساله شدند ، به اندازه ای که توان دارند ، بهروزه وا دارید و وقتی تشنگی بر آنان چیره شد ، افطار کنند .

کافی ، ج ۳، ص ۴۰۹، ح ۱

حدیث۹۱

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ يَقى بِالتَّقْوى عَنِ الْعَبْدِ ما عَزُبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَيُجَلّيبِالتَّقوى عَنْهُ عَماهُ وَجَهْلَهُ؛

خداوند به وسیله تقوا بنده را حفظ می کند از آنچه که عقلش به آن نمی رسد و کوردلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸ ، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث۹۲

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اَعْجَلَ الْخَیرِ ثَوابا صِلَةُ الرَّحِم؛

ثواب صله رحم سریع تر از هر کار خیری به انسان می رسد.

کافی، ج ۲، ص ۱۵۲، ح ۱۵

حدیث۹۳

امام باقر علیه السلام :

اِذا دَخَلَ اَحَدُکُمْ عَلی اَخیهِ فی رَحْلِهِ فَلْیَقْعُدْ حَیْثُ یَأمُرُهُ صاحِبُالرَّحْلِ فَاِنَّ صاحِبَ الرَّحْلِ اَعْرَفُ بِعَوْرَةِ بَیْتِهِ مِنَ الدّاخِلِ عَلَیْهِ؛

هرگاه یکی از شما به خانه برادرش وارد شد، هر جا صاحب خانه گفت همان جابنشیند، زیرا صاحب خانه به وضع اتاق خود از میهمان آشناتر است.

قرب الإسناد، ص ۶۹، ح ۲۲۲

حدیث۹۴

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یَقی بِالتَّقْوی عَنِ الْعَبْدِ ما عَزُبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَ یُجَلّیبِالتَّقْوی عَنْهُ عَماهُ وَ جَهْلَهُ؛

خداوند عزوجل به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد حفظ می کندو کور دلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸ ، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث۹۵

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اَهْلَ التَّقْوی هُمُ الْاَغْنیاءُ اَغْناهُمُ الْقَلیلُ مِنَ الدُّنْیا، فَمَؤُونَتُهُمْ یَسیرَةٌاِنْ نَسیتَ الْخَیْرَ ذَکَّروکَ وَ اِنْ عَمِلْتَ بِهِ اَعانوکَ؛

ثروتمندان واقعی همان تقواپیشگانند که اندک دنیا آنان را بی نیاز کرده و کمخرجند. اگر خیر و خوبی را فراموش کنی، به یادت می آورند و اگر به آن عمل نمایییاری ات می رسانند.

تحف العقول، ص ۲۸۷

حدیث۹۶

امام باقر علیه السلام :

وَ اللّهِ ما شیعَتُنا اِلّا مَنِ اتَّقَی اللّهَ وَ اَطاعَهُ؛

به خدا سوگند، شیعه ما فقط کسی است که تقوای الهی دارد و خدا را اطاعت می کند.

کافی، ج ۲، ص ۷۴، ح ۳

حدیث۹۷

امام باقر علیه السلام :

اَلنّاسُ رَجُلانِ: مَسْتَریحٌ بِالْمَوْتِ وَ مُسْتَراحٌ بِهِ مِنْهُ ؛

مردم بر دو دسته اند: آن که با مرگ آسوده شود و آن که با مرگش دیگران آسوده شوند.

معانی الأخبار، ص ۲۹۰

حدیث۹۸

امام باقر علیه السلام :

اَلنّاسُ رَجُلانِ: مُؤْمِنٌ وَ جاهِلٌ، فَلا تُؤْذِی الْمُؤْمِنَ وَ لا تَجْهَلُ الْجاهِلَفَتَکونَ مِثْلَهُ؛

مردم دو گروه اند: مؤمن و جاهل، مؤمن را آزار ندهید و با جاهل، رفتار جاهلانهنکنید؛ زیرا همانند او خواهید بود.

خصال، ص ۴۹

حدیث۹۹

امام باقر علیه السلام :

اَلْعُلَماءُ فی اَنْفُسِهِمْ خانَةٌ اِنْ کَتَمُوا النَّصیحَةَ اِنْ رَاَوْا تائِها ضالاً لایَهْدونَهُ اَوْ مَیِّتا لا یُحْیونَهُ فَبِئْسَ ما یَصْنَعونَ لِاَنَّ اللّهَ تَبارَکَ وَ تَعالی اَخَذَ عَلَیْهِمُالْمیثاقَ فِی الْکِتابِ اَنْ یَاْمُروا بِالْمَعْروفِ وَ بِما اُمِروا بِهِ وَ اَنْ یَنْهَوْا عَمّا نُهوا عَنْهُ وَ اَنْیَتَعاوَنوا عَلَی الْبِرِّ وَ التَّقْوی وَ لا یَتَعاوَنوا عَلَی الْاِثْمِ وَ الْعُدْوانِ؛

اگر دانشمندان نصیحت را پنهان دارند، خیانت کرده اند . اگر سرگشته گمراهی رادیدند و او راراهنمایی نکردند و یا (دل) مرده ای را زنده ننمودند، وه که چه کار زشتیکرده اند ! چون خداوند تبارک و تعالی در کتاب از ایشان پیمان گرفته که به معروف وآنچه فرمان یافته اند فرمان دهند و از آنچه نهی شده اند نهی کنند و بر نیکوکاری وپرهیزکاری، یکدیگر را یاری کنند و در گناه و ستم یکدیگر را یاری نکنند .

کافی ، ج ۸، ص ۵۴، ح ۱۶

حدیث۱۰۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ عَلَّمَ بابَ هُدىً فَلَهُ مِثْلُ اَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لا يُنْقَصُ اُولئِكَ مِنْاُجورِهِمْ شَيْئاً وَ مَنْ عَلَّمَ بابَ ضَلالٍ كانَ عَلَيْهِ مِثْلُ اَوزارِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لا يُنْقَصُ اُولئِكَمِنْ اَوزارِهِمْ شَيْئا؛

هرکس باب هدایتی را به کسی آموزش دهد ، پاداش همه کسانی را که به آن عمل کنند ،دارد ، بی آن که چیزی از پاداش آنان کم شود و هرکس باب گمراهی را یاد دهد ، گناهان همهکسانی که بدان عمل کنند ، بر او نیز بار می شود ، بی آن که چیزی از گناهان آنان کم شود .

کافی ، ج ۱، ص ۳۵، ح ۴

حدیث۱۰۱

امام باقر علیه السلام :

اَ لْبِرُّ وَ الصَّدَقَةُ يَنْفيانِ الْفَقْرَ وَ يَزيدانِ فِى الْعُمْرِ وَ يَدْفَعانِ عَنْصاحِبِهِما سَبعينَ ميتَةَ سوءٍ ؛

کار خیر و صدقه، فقر را می بَرند، بر عمر می افزایند و هفتاد مرگ بد را از صاحب خوددور می کنند.

ثواب الاعمال ، ص ۱۴۱

حدیث۱۰۲

امام باقر علیه السلام :

انّ الحُسَيْنَ صاحِبَ كَربَلا قُتِلَ مَظْلوما، مَكروبا عَطْشانا، لَهفانا فآلَيَاللّه ُ عَزَّوَجلّ عَلى نَفْسِهِ اَن لا ياتيَهُ لَهفانٌ و لا مَكروبٌ و لا مُذنِبٌ و لا مَغمومٌ و لاعَطشانٌ و لا ـ مَنْ بِهِ عاهَةٌ ثُمَّ دَعا عِندَهُ و تَقَرَّبَ بِالحُسَيْنِ بنِ عَلىٍّ عليه السلام اِلَى اللّه ِ عَزَّوَجَلَّإلاّ نَفَّسَ اللّه ُ كُرْبَتَهُ وَ اَعطاهُ مَسأَلَتَهُ و غَفَرَ ذَنْبَهُ وَ مَدَّ فى عُمُرِهِ وَ بَسَطَ فى رِزقِهِفَاعتَبِروا يا اُولِى الاَبْصار؛

حسین، بزرگ مرد کربلا، مظلوم و رنجیده خاطر و لب تشنه و مصیب زده بهشهادت رسید. پس خداوند، به ذات خود، قسم یاد کرد که هیچ مصیبت زدهو رنجیده خاطر و گنهکار و اندوهناک و تشنه ای و هیچ بَلا دیده ای به خدا روینمی آورد و نزد قبر حسین علیه السلامدعا نمی کند و آن حضرت را به درگاه خدا شفیع نمی سازد،مگر این که خداوند، اندوهش را برطرف و حاجاتش را برآورده می کند و گناهشرا می بخشد و عمرش را طولانی و روزی اش را گسترده می سازد. پس ای اهل بینش،درس بگیرید!

بحارالأنوار ، ج ۱۰۱، ص ۴۶، ح ۵

حدیث۱۰۳

امام باقر علیه السلام :

مَا انْتَصَرَ اللّه ُ مِنْ ظالِمٍ إلاّ بِظالِمٍ وَذلِكَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ (وَكَذلِكَ نُوَلّيبَعْضَ الظّالِمينَ بَعْضا)؛

خداوند هیچگاه از ظالم انتقام نگرفت مگر به وسیله ظالمی دیگر و این سخن خدایعزّوجلّ است که: «و بدین سان ظالمان را به سزای اعمالی که می کنند بر یکدیگر مسلّطمی کنیم».

بحارالأنوار، ج ۷۵، ص ۳۱۳، ح ۲۸

حدیث۱۰۴

امام باقر علیه السلام :

لَیْسَ مِنّا وَ لا مِنْکُمْ مَنْ ظَلَمَ النّاسَ؛

از ما نیست و از شما (شیعیان هم) نیست کسی که به مردم ظلم کند.

شرح الأخبار، ج ۳، ص ۴۸۸، ح ۱۴۱۴

حدیث۱۰۵

امام باقر علیه السلام :

إِنَّما حَرَّمَ اللّه ُ عَزَّوَجَلَّ الرِّبا لِئَلّا یَذْهَبَ الْمَعْروفُ؛

خدای عزوجل ربا را حرام فرمود تا احسان کردن از بین نرود.

وسائل الشیعه، ج ۱۲، ص ۴۲۵، ح ۱۰

حدیث۱۰۶

امام باقر علیه السلام :

شَکَتِ الْکَعْبَةُ اِلَی اللّه ِ ما تَلْقی مِنْ اَنْفاسِ الْمُشْرِکینَ، فَاَوحَی اللّه ُ اِلَیْها:اَنْ قَرّی یا کَعْبَةُ، فَاِنّی اُبْدِلُکَ بِهِمْ قَوْما یَتَخَلَّلونَ بِقُضبانِ الشَّجَرِ. فَلَمّا بَعَثَ اللّه ُمُحَمَّدا صلی الله علیه و آله اَوحی اِلَیْهِ مَعَ جَبْرَئیلَ بِالسِّواکِ وَالْخِلالِ؛

کعبه از زجری که از بوی بد نفس های مشرکین می کشید، به درگاه خداوند شکایتنمود، خداوند به آن وحی کرد، تو را مژده باد که بجای اینان کسانی را جایگزین می کنمکه با شاخه های درخت خلال می کنند. هنگامی که خداوند حضرت محمد صلی الله علیه و آله را مبعوثفرمود، توسط جبرئیل سفارش مسواک و خلال کردن را به او وحی کرد.

محاسن، ج ۲، ص ۵۵۸، ح ۹۲۴

حدیث۱۰۷

امام باقر علیه السلام :

اِنَّما قُصَّ الْاَظْفارُ، لِاَنَّها مَقیلُ الشَّیْطانِ وَ مِنْهُ یَکونُ النِّسْیانُ؛

کوتاه کردن ناخن، از آن رو لازم است که پناهگاه شیطان است و فراموشی می آورد.

کافی، ج ۶، ص ۴۹۰، ح ۶

حدیث۱۰۸

امام باقر علیه السلام :

کَنْسُ الْبُیوتِ یَنْفِی الْفَقْرَ؛

جارو کردن اتاق ها فقر را از بین می برد.

وسایل الشیعه، ج ۳ ، ص ۵۷۱، ح ۲

حدیث۱۰۹

امام باقر علیه السلام :

کانَ اَبی زَیْنُ الْعابِدینَ علیه السلام اِذا نَظَرَ اِلَی الشَّبابِ الَّذینَ یَطْلُبونَ الْعِلْمَاَدْناهُمْ اِلَیْهِ وَ قالَ : مَرحَبا بِکُمْ اَ نْتُمْ وَدائِعُ الْعِلْمِ وَ یوشِکُ اِذْ اَ نْتُمْ صِغارُ قَوْمٍ اَنْ تَکونواکِبارَ آخَرینَ ؛

پدرم [امام] زین العابدین علیه السلام ، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند ، می نگریست ،آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود : آفرین بر شما که امانت های [مردم برایآموختن]دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه ، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید .

الدرالنظیم فی مناقب الائمه اللهامیم ، ص ۵۸۷

حدیث۱۱۰

امام باقر علیه السلام :

فی قَوْلِهِ «قُولُوا لِلنّاسِ حُسْنا» قالَ: قُولوا لِلنّاسِ أحْسَنَ مَا تُحبّونَ أنْیُقالَ لَکُمْ، فَاِنَّ اللّه َ عزَّوَجلَّ یُبْغِضُ اللَّعّانَ السَّبّابَ الطَّعّانَ عَلیَ الْمُؤمِنین، اَلفاحِشَالْمُتَفَّحِشَ السّائَلَ الْمُلْحِفَ، وَ یُحِبُّ الحَیّی الْحَلیمَ اَ لْعفیفَ الْمُتعَفِّفَ؛

درباره این گفته خداوند که «با مردم به زبان خوش سخن بگویید» فرمود: بهترینسخنی که دوست دارید مردم به شما بگویند، به آنها بگویید، چرا که خداوند،لعنت کننده، دشنام دهند، زخم زبان زن بر مؤمنان، زشت گفتار، بدزبان و گدای سمج رادشمن می دارد و با حیا و بردبار و عفیفِ پارسا را دوست دارد.

امالی صدوق، ص ۳۲۶

حدیث۱۱۱

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یُحِبُّ الْمُداعِبَ فِی الْجَماعَةِ بِلارَفَثٍ؛

خداوند عزوجل، کسی را که در میان جمع شوخی کند، دوست دارد به شرط آن کهناسزا نگوید.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴

حدیث۱۱۲

امام باقر علیه السلام :

فَاِنّی لَمْ اَرَ شَیْئا قَطُّ اَشَدَّ طَلَبا وَ لا اَسْرَعَ دَرْکا مِنْ حَسَنَةٍ مُحْدَثَةٍلِذَنْبٍ قَدیمٍ؛

هرگز جوینده ای یابنده تر از کار نیک امروز که گناه قدیم را می یابد [و پاک می کند]ندیده ام.

علل الشرایع، ج ۲، ص ۵۹۹، ح ۴۹

حدیث۱۱۳

امام باقر علیه السلام :

و ما مِنْ عَبْدٍ یَبْخَلُ بِنَفَقَةٍ یُنْفِقُها فیما یُرْضِی اللّه َ اِلاَّ ابْتُلِیَ بِاَنْ یُنْفِقَاَضْعافَها فیما اَسْخَطَ اللّه َ؛

هر کس از خرج کردن مالی در راه خداپسندانه بخل ورزد، چند برابر آن را در راه غیرخداپسندانه هزینه خواهد کرد.

بحارالأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۳، ح ۱۲

حدیث۱۱۴

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ یَقی بِالتَّقْوی عَنِ الْعَبْدِ ما عَزُبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَ یُجَلّیبِالتَّقْوی عَنْهُ عَماهُ وَ جَهْلَهُ؛

خداوند عزوجل به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد، حفظ می کندو کوردلی و نادانی را از او دور می نماید.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶

حدیث۱۱۵

امام باقر علیه السلام :

مَثَلُ الْحَریصِ عَلَی الدُّنْیا مَثَلُ دودَةِ القَزِّ: کُلَّمَا ازْدادَتْ مِنَ القَزِّ عَلینَفْسِها لَـفّـا کانَ أَبْعَدَ لَها مِنَ الْخُروجِ حَتّی تَموتَ غَمّا؛

حریص به دنیا، همانند کرم ابریشم است که هر چه بیشتر دور خود می تند، خارجشدن از پیله بر او سخت تر می شود، تا آن که از غصه می میرد.

کافی، ج ۲، ص ۳۱۶، ح ۷

حدیث۱۱۶

امام باقر علیه السلام :

ما بَیْنَ الْحَقِّ وَ الْباطِلِ اِلاّ قِلَّةُ الْعَقْلِ. قیلَ: وَ کَیْفَ ذلِکَ یابْنَ رَسولِ اللّه ؟قالَ: اِنَّ الْعَبْدَ یَعْمَلُ الْعَمَلَ الَّذی هُوَ لِلّهِ رِضا فَیُریدُ بِهِ غَیْرَ اللّه فَلَو اَنَّهُ اَخْلَصَ لِلّهِ لَجاءَهُالَّذی یُریدُ فی اَسْرَعَ مِنْ ذلِکَ؛

میان حق و باطل جز کم عقلی فاصله نیست. عرض شد: چگونه، ای فرزند رسولخدا؟ فرمودند: انسان کاری را که موجب رضای خداست برای غیر خدا انجام می دهد، درصورتی که اگر آن را خالص برای رضای خدا انجام می داد، زودتر به هدف خود می رسیدتا برای غیر خدا.

محاسن، ج ۱، ص ۲۵۴، ح ۲۸۰

حدیث۱۱۷

امام باقر علیه السلام :

اِتَّقُوا اللّهَ وَ اسْتَعینوا عَلی ما اَنْتُمْ عَلَیْهِ بِالْوَرَعِ وَ الاِْجْتِهادِ فی طاعَةِ اللّه فَاِنَّ اَشَدَّ ما یَکونُ اَحَدُکُمْ اغْتباطا ما هُوَ عَلَیْهِ لَوْ قَدْ صارَ فی حَدِّ الآْخِرَةِ وَ انْقَطَعَتِالدُّنْیا عَنْهُ فَاِذا کانَ فی ذلِکَ الحَدِّ عَرَفَ اَنَّهُ قَدِ اسْتَقْبَلَ النَّعیمَ وَ الْکَرامَةَ مِنَ اللّه وَالْبُشْری بِالْجَنَّةِ وَ اَمِنَ مِمَّنْ کانَ یَخافُ وَ اَیْقَنَ اَنَّ الَّذی کانَ عَلَیْهِ هُوَ الْحَقُّ وَ اَنَّ مَنْخالَفَ دینَهُ عَلی باطِلٍ هالِکٍ؛

تقوای خدا پیشه کنید و در راهی که برگزیده اید از پارسایی و تلاش در اطاعتفرامین الهی کمک بجویید، که اگر چنین کردید بیشترین غبطه به حال یکی از شماآنگاه خواهد بود که به سر حدّ آخرت برسد و ارتباط وی از دنیا قطع شده باشد، پسآنگاه که به چنین منزلگاهی رسید می فهمد (می بیند) که نعمت و کرامت از طرفخداوند به وی رو نموده و بشارت بهشت به وی داده می شود و ایمن می شود از آنچهمی ترسید و یقین می کند که راهش بر حق بوده و هر کس بر خلاف راه او بوده بر باطلیهلاک کننده بوده است.

محاسن، ج ۱، ص ۱۷۷

حدیث۱۱۸

امام باقر علیه السلام :

تَوَقَّ مُجازَفَةَ الهَوی بِدَلالَةِ مِنَ العَقلِ؛

به رهبریِ خِرد ، از در افتادن در هلاکت به وسیله هوای نفس ، خود را نگه دار.

حدیث۱۱۹

امام باقر علیه السلام :

سُدَّ سَبیلَ العُجبِ بِمَعرِفَةِ النَّفسِ؛

راه خودبینی را با خویشتن شناسی بر بند.

حدیث۱۲۰

امام باقر علیه السلام :

تَخَلَّص إلی راحَةِ النَّفسِ بِصِحَّةِ التَّفویضِ وَاطلُب راحَةَ البَدَنِ بإجمامِ القَلبِ؛
با واگذاریِ [همه چیزِ خود به خدا]، به آسایشِ ضمیر خویش دست یاب و آسودگی تن را در آسایش (و آرامش) دل بجوی.

حدیث۱۲۱

امام باقر علیه السلام :
تَعَرَّض لِرِقَّةِ القَلبِ بِکَثرَةِ الذِّکرِ فِی الخَلَواتِ؛
با بسیاریِ ذکر در خلوت ، به دل نرمی نایل شو.

حدیث۱۲۲

امام باقر علیه السلام :
تَزَیَّن للّه ِ بِالصِّدقِ فِی الأعمالِ؛
با راستْ کرداری ، خود را برای خدا بیارای.

حدیث۱۲۳

امام باقر علیه السلام :
إیّاکَ وَالغَفلَةَ فَفِیها تَکونُ قَساوَةُ القَلبِ؛
مبادا دست خوش غفلت شوی که در آن ، سنگ دلی باشد.

حدیث۱۲۴

امام باقر علیه السلام :
اُطلُب بَقاءَ العِزِّ بإماتَةِ الطَّمَعِ؛

با کُشتنِ طمع ، پایداریِ عزّت را بجوی.

حدیث۱۲۵

امام باقر علیه السلام :
لا شَرَفَ کَبُعدِ الهِمَّةِ؛
شرافتی چون بلندْ همّتی نیست.

حدیث۱۲۶

امام باقر علیه السلام :

لامُصیبَهَٔ کَاستِهانَتِکَ بِالذَّنبِ ورِضاکَ بِالحالَهِٔ الَّتی أنتَ عَلَیها؛

مصیبتی چون ناچیز شمردن گناهت و خشنودی ات از حالی که داری نیست.

حدیث۱۲۷

امام باقر علیه السلام :

لافَضیلَهَٔ کَالجِهادِ ، ولاجِهادَ کَمُجاهَدَهِٔ الهَوی؛

فضیلتی چون جهاد نباشد ، و هیچ جهادی چون پیکار با هوای نفْس نیست.

حدیث۱۲۸

امام باقر علیه السلام :

إیّاکَ وَالتَّفریطَ عِندَ إمکانِ الفُرصَهِٔ ، فَإنَّهُ مَیدانٌ یَجری لِأهلِهِ الخُسرانَ؛

به هنگام فرصت ، از کوتاهی کردن بپرهیز ؛ زیرا این میدانی است که برای رهسپارانش زیان به بار می آورد.

حدیث۱۲۹

امام باقر علیه السلام :

فَأنزِل نَفسَکَ مِنَ الدُّنیا کَمَثَلِ مَنزِلٍ نَزَلتَهُ ساعَهًٔ ثُمَّ ارتَحلتَ عَنهُ؛

خود را در دنیا چنان منزل ده که گویی ساعتی در آن منزل داری وسپس از آن می کوچی.

حدیث۱۳۰

امام باقر علیه السلام :

اَلکَمالُ کلُّ الکَمالِ التَّفَقُّهُ فِی الدّینِ وَالصَّبرُ عَلَی النّائِبَهِٔ وتَقدیرُ المَعیشَهِٔ؛

تمامت کمال ، فهم اندوزی در دین و بردباری بر ناگواری و اندازه نگاه داشتن در زندگانی است.

حدیث۱۳۱

امام باقر علیه السلام :

قُم بِالحَقِّ وَاعتَزِل ما لایَعنیکَ؛

به حق قیام کن و از آنچه سودت نمی دهد [وبه تو مربوط نیست] کناره گزین.

حدیث۱۳۲

امام باقر علیه السلام :

اِستَشِر فی أمرِکَ الَّذینَ یَخشَونَ اللّه َ؛

در کار خود ، [فقط] با کسانی مشورت کن که از خدا می ترسند.

حدیث۱۳۳

امام باقر علیه السلام :
ثَلاثَةٌ مِن مَكارِمِ الدُّنيا وَالآخِرَةِ : أن تَعفُوَ عَمَّن ظَلَمَكَ ، وتَصِلَ مَن قَطَعَكَ ، وتَحَلَّمَ إذا جُهِلَ عَلَيكَ؛
سه چیز ، از کرامت های دنیا و آخرت است : آن کس را که به توستم کرده ببخشایی ، به آن که از تو گسسته بپیوندی ، و چون بر تو جهالتی رود ، بردباری کنی.

حدیث۱۳۴

امام باقر علیه السلام :
إنَّ اللّهَ يُحِبُّ أن يُسألَ ويُطلَبَ ما عِندَهُ؛
خداوند ، خوش دارد که از او خواهش شود و از آنچه نزد اوست ، درخواست گردد.

حدیث۱۳۵

امام باقر علیه السلام :
مَن لَم يَجعَلِ اللّهُ لَهُ مِن نَفسِهِ واعِظاً فَإنَّ مَواعِظَ النّاسِ لَن تُغنِيَ عَنهُ شيئاً؛
هر که خداوند او را پندآموز خویش نساخته ، هرگز پندهای مردم ، او را سودی نمی دهد.

حدیث۱۳۶

امام باقر علیه السلام :
مَن كانَ ظاهِرُهُ أرجَحَ مِن باطِنِهِ خَفَّ مِيزانُهُ؛
هر که ظاهرش گران سنگ تر از باطنش باشد ، ترازویش سبُک آید.

حدیث۱۳۷

امام باقر علیه السلام :
لايَكونُ العَبدُ عالِماً حَتّى لايَكونَ حاسِدا لِمَن فَوقَهُ ولا مُحَقِّرا لِمَن دُونَهُ؛
بنده ، دانشمند نیست ، مگر آن که بر زبردست خود [در دانش] رشک نبرد و زیردست خود را خوار نشمرد.

حدیث۱۳۸

امام باقر علیه السلام :
إنَّ أعجَلَ الطّاعَةِ ثَواباً لَصِلَةُ الرَّحِمِ؛
راستی که زودْ پاداش ترین طاعت ، صله رحم است.

حدیث۱۳۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اليَمينَ الكاذِبَةَ وقَطيعَةَ الرَّحِمِ لَيَذَرانِ الدِّيارَ بَلاقِعَ مِن أهلِها؛

راستی که سوگند دروغ وقطعِ رحم ، خانه ها را از اهلش تهی می گذارد (ویرانی به بار می آورد) .

حدیث۱۴۰

امام باقر علیه السلام :

اِعرِفِ المَوَدَّةَ فی قَلبِ أخیکَ بِمالَهُ فی قَلبِکَ؛

دوستی را در دلِ برادرت ، از آنچه نسبت به او در دل توست ، بشناس.

حدیث۱۴۱

امام باقر علیه السلام :

أربَعٌ مِن كُنوزِ البِرِّ : كِتمانُ الحاجَةِ وكِتمانُ الصَّدَقَهِ و كِتمانُ الوَجَعِ وكِتمانُ المُصيبَةِ؛

چهار چیز از گنجینه های نیکی است : نهان داشتن نیاز ، پنهان دادن صدقه ، پنهان داشتن درد ، و نهان داشتن مصیبت.

حدیث۱۴۲

امام باقر علیه السلام :

مَن حَسُنَ بِرُّه بِأهلِهِ زيدَ فی عُمرِهِ؛

هر که با خانواده خود خوش رفتار است ، عمرش بسیار خواهد بود.

حدیث۱۴۳

امام باقر علیه السلام :

اَلتَّواضُعُ الرِّضا بِالمَجلِسِ دُونَ شَرَفِهِ وأن تُسَلِّمَ عَلی مَن لَقيتَ وأن تَترُكَ المِراءَ وإن كُنتَ مُحِقّاً؛

فروتنی آن است که [انسان] به نشستن در جایی فروتر از شأنش راضی باشد ، و به هر کس برخوردی سلام گویی ، و هر چند بر حق باشی ، کشمکش را رها کنی.

حدیث۱۴۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ يُبغِضُ الفاحِشَ المُتَفَحِّشَ؛

خداوند ، دشنامگوی بدزبان را دشمن می دارد.

حدیث۱۴۵

امام باقر علیه السلام :

یَقولُ اللّهُ : ابنَ آدمَ! اجتَنِب ما حَرَّمتُ عَلَیکَ تَکُن مِن أورَعِ النّاسِ؛

خدا می فرماید : «ای آدمیزاده! از آنچه بر تو حرام کرده ام ، دوری کن تا ازپارساترینِ مردم باشی».

حدیث۱۴۶

امام باقر علیه السلام :

اَلبِشرُ الحَسَنُ وطَلاقَهُ الوَجهِ مَکسَبَهٌ لِلمَحَبَّهِ وقُربَهٌ مِنَ اللّه ؛

چهره خرّم وگشادگیِ رخسار ، مایه جلب دوستی و نزدیکی به خداست.

حدیث۱۴۷

امام باقر علیه السلام :

اَلحَیاءُ والإیمانُ مَقرونانِ فی قَرَنٍ فَإذا ذَهَبَ أحدُهُما تَبِعَهُ صاحِبُهُ؛

حیا و ایمان به یک ریسمان پیوسته اند . چون یکی برود ، دیگری نیز ازپیِ آن برود.

حدیث۱۴۸

امام باقر علیه السلام :

مَن عَلَّمَ بابَ هُدیً فَلَهُ مِثلُ أجرِ مَن عَمِلَ بِهِ ولایُنقَصُ اُولئِکَ مِن اُجورِهِم شَیئاً؛

کسی که بخشی از هدایت را آموزش دهد ، او را اجری مانند آن کس است که به آن عمل کند و از اجر آنان چیزی کاسته نشود.

حدیث۱۴۹

امام باقر علیه السلام :

لَیسَ مِن أخلاقِ المُؤمِنِ المَلَقُ وَالحَسَدُ إلاّ فی طَلَبِ العِلمِ؛

چاپلوسی و رشک بردن ، جز در طلب دانش ، از اخلاق مؤمن نیست.

حدیث۱۵۰

امام باقر علیه السلام :

مِنَ الغِیبَهِ أن تَقولَ فی أخیکَ ما سَتَرَهُ اللّهُ عَلَیهِ؛

از [انواع] غیبت ، آن است که درباره برادرت چیزی بگویی که خداوند ، آن را پوشیده داشته است.

حدیث۱۵۱

امام باقر علیه السلام :
إنَّ أشَدَّ النّاسِ حَسرَةً یَومَ القِیامَهِٔ عَبدٌ وَصَفَ عَدلاً ثُمَّ خالَفَهُ إلی غَیرِهِ؛
حسرت زده ترینِ مردم به روز رستاخیز ، بنده ای است که عمل عادلانه ای را توصیف کرده ، ولی خود ، خلاف آن را به کار بسته باشد.

حدیث۱۵۲

امام باقر علیه السلام :
عَلَیکُم بِالوَرَعِ وَالاِجتِهادِ وصِدقِ الحَدیثِ وأداءِ الأمانَهِٔ إلی مَنِ ائتَمَنَکُم عَلَیها بَرًّا کانَ أو فاجِرا؛
بر شما باد پارسایی و کوشایی و راستگویی و این که امانت را به آن که شما را امین شمرده ، خواه نکوکار باشد یا تبهکار ، باز بپردازید.

حدیث۱۵۳

امام باقر علیه السلام :
صِلَهُٔ الأرحامِ تُزَکِّی الأعمالَ وتُنمِی الأموالَ وتَدفَعُ البَلوی وتُیَسِّرُ الحِسابَ وتُنسِئ فِی الأجَلِ؛

صله رَحم ، کردارها را بپالاید و اموال را بیفزاید و بلا را بگردانَد وحساب را آسان کند و مرگ را به تأخیر اندازد.

حدیث۱۵۴

امام باقر علیه السلام :
اِعلَم أنَّ طالِبَ الحاجَهِٔ لَم یُکرِم وَجهَهُ عَن مَسألَتِکَ فَأکرِم وَجهَکَ عَن رَدِّهِ؛
بدان که نیازْخواه ، آبرویش را با اظهار حاجت پیش تو حفظ نکرده است . پس تو آبرویت را با ردّ نکردن (و دریغ نداشتن از) او نگاه دار.

حدیث۱۵۵

امام باقر علیه السلام :
اَلکَسَلُ یَضُرُّ بِالدِّینِ وَالدُّنیا؛
تنبلی به دین و دنیا زیان می رساند.

حدیث۱۵۶

امام باقر علیه السلام :
قُولُوا لِلنّاسِ أحسَنَ ما تُحِبّونَ أن یُقالَ لَکُم؛
بهترین چیزی که می خواهید مردم به شما بگویند ، به آنها بگویید.

حدیث۱۵۷

امام باقر علیه السلام :
إنَّ اللّه َ یُحِبُّ إفشاءَ السَّلامِ؛
خدا ، فاش کردن سلام را دوست دارد.

حدیث۱۵۸

امام باقر علیه السلام :
قالَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : مِن وُلدِی اثنا عَشَرَ نَقیبًا ، نُجَباءُ مُحَدَّثونَ مُفَهَّمونَ ، آخِرُهُمُ القائِمُ بِالحَقِّ ، یَملَؤُها عَدلاً کَما مُلِئَت جَورًا
امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرموده است: از فرزندان من دوازده تن جلودارند که بزرگوارانی هستند محدّث و مفهَّم. آخر آنها قائم به حقّ است که زمین را همان گونه که آکنده از ستم شد از دادگری بیاکند.
الکافی : ۱ / ۵۳۴ / ۱۸ عن أبی سعید رفعه .

حدیث۱۵۹

امام باقر علیه السلام :
عَن أبیهِ عَنِ الحُسَینِ علیهم السلام : دَخَلتُ أنَا وأخی عَلی جَدّی رَسولِ اللّه ِ صلی الله علیه و آله ، فَأَجلَسَنی عَلی فَخِذِهِ ، وأجلَسَ أخِیَ الحَسَنَ عَلی فَخِذِهِ الاُخری ، ثُمَّ قَبَّلَنا وقالَ : بِأَبی أنتُما مِن إمامَینِ صالِحَینِ ، اختارَکُمَا اللّه ُ مِنّی ، ومِن أبیکُما واُمِّکُما ، واختارَ مِن صُلبِکَ یا حُسینُ تِسعَةَ أئِمَّةٍ ، تاسِعُهُم قائِمُهُم ، وکُلُّکُم فِی الفَضلِ والمَنزِلَةِ عِندَ اللّه ِ تَعالی سَواءٌ
امام باقر علیه السلام : به نقل از پدرش به نقل از حسین علیهم السلام: من و برادرم خدمت جدّم رسول اللّه صلی الله علیه و آله رسیدیم. پیامبر صلی الله علیه و آله مرا بر ران خود و حسن را بر دیگر ران خود نشاند، سپس ما را بوسید و گفت: پدرم فدای شما دو امام نیکو گردد، خداوند شما دو تن را از من و پدر و مادرتان برگزیده است و از پشت تو ای حسین نُه امام برگزیده که نهمین آنها قائم ایشان است و همه شما در فضیلت و منزلت نزد پروردگار متعال یکسانید.
کمال الدین : ۲۶۹ / ۱۲ عن أبی حمزة الثمالیّ .

حدیث۱۶۰

امام باقر علیه السلام :
الِاثنا عَشَرَ الإمامَ مِن آلِ مُحَمَّدٍ علیهم السلامکُلُّهُم مُحَدَّثٌ ، مِن وُلدِ رَسولِ اللّه ِ صلی الله علیه و آله ومِن وُلدِ عَلِیٍّ ، ورَسولُ اللّه ِ وعَلِیٌّ علیهماالسلام هُمَا الوالِدانِ
امام باقر علیه السلام : دوازده امام از خاندان محمّد صلی الله علیه و آله هستند که همه آنها محدَّث هستند، اینها از فرزندان پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و از فرزندان علی هستند و پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وعلی علیه السلام دو پدر هستند.
الکافی : ۱ / ۵۳۱ / ۷، وذکره أیضًا فی : ۵۳۳ / ۱۴ کلاهما عن زرارة .

حدیث۱۶۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّما یَعرِفُ اللّه َ عَزَّوجَلَّ ویَعبُدُهُ مَن عَرَفَ اللّه َ وعَرَفَ إمامَهُ مِنّا أهلَ البَیتِ

امام باقر علیه السلام : کسی خداوند عزّوجل را شناخته و پرستش کرده که خدا و امام او را که از ما اهل بیت است بشناسد.

الکافی : ۱ / ۱۸۱ / ۴ عن جابر .

حدیث۱۶۲

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ بابُ حِطَّتِکُم

امام باقر علیه السلام : ما «باب حطّهٔ» شما هستیم.

تفسیر العیّاشیّ : ۱ / ۴۵ / ۴۷ عن سلیمان الجعفریّ عن الإمام الرضا علیه السلام ، مجمع البیان : ۱ / ۲۴۷ .

حدیث۱۶۳

امام باقر علیه السلام :

مَن أصبَحَ مِن هذِهِ الاُمَّهٔ لا إمامَ لَهُ مِنَ اللّه جَلَّ وعَزَّ ظاهِرًا عادِلاً أصبَحَ ضالاًّ تائِهًا ، وإن ماتَ عَلی هذِهِ الحالِ ماتَ میتَهَٔ کُفرٍ ونِفاقٍ

امام باقر علیه السلام : هر که از این امّت صبح کند در حالی که از سوی خداوند جلّ و عزّ امام آشکار دادگری نداشته باشد گمراه و سرگردان صبح کرده است و اگر بر این حال بمیرد در کفر و نفاق مرده است.

الکافی : ۱ / ۳۷۵ / ۲ عن محمّد بن مسلم .

حدیث۱۶۴

امام باقر علیه السلام :

إنّا لا نوصَفُ ، وکَیفَ یوصَفُ قَومٌ رَفَعَ اللّه ُ عَنهُمُ الرِّجسَ ، وهُوَ الشَّکُّ ؟ !

امام باقر علیه السلام : ما توصیف نمی شویم و چگونه گروهی توصیف می شوند که خداوند رجس را که همان شکّ است از ایشان دور کرده است؟!

الکافی : ۲ / ۱۸۲ / ۱۶ عن زرارهٔ .

حدیث۱۶۵

امام باقر علیه السلام :

یَا بنَ ذَرٍّ

ثویر بن ابی فاخته به نقل از حضرت باقر علیه السلام: ای ابن ذرّ! آیا پیرامون پاره ای از احادیث ما که دریافت کرده ای با ما سخن نمی گویی؟ او گفت: آری، ای فرزند رسول اللّه . پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو ثقل به یادگار می نهم که یکی بزرگتر از دیگری است: کتاب خدا و اهل بیتم که اگر بدان دو چنگ در زنید هرگز گمراه نشوید.

امام باقر علیه السلام : فرمود: ای ابن ذرّ! اگر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله را دیدار کردی و او به تو فرمود: بعد از من در حقّ ثقلین چه کردی، به او چه می گویی؟ [راوی می گوید:] ابن ذرّ آن قدر گریست که دیدم سرشکش از ریشش روان گشته است. سپس گفت: ثقل اکبر را که از هم دریدیم و ثقل اصغر را هم کشتیم.

هو عمرو بن ذرّ القاصّ ، نزل مع ابن قیس الماصر والصلت بن بهرام إلی أبی جعفر علیه السلام حتّی یسألوه عن مسائل کثیرة ، فلمّا دخلوا علیه لم یتکلّموا بشیء وطال ذلک ، فلمّا رأی ذلک أبو جعفر علیه السلامقال : یا بن ذرّ ... إلی آخر الحدیث .

حدیث۱۶۶

امام باقر علیه السلام :

خَطَبَ أمیرُ المؤمِنینَ عَلِیُّ بنُ أبی طالِبٍ صَلَواتُ اللّه عَلَیهِ بِالکوفَةِ بَعدَ مُنصَرَفِهِ مِنَ النَّهرَوانِ ، وبَلَغَهُ أنَّ مُعاوِیَةَ یَسُبُّهُ ویَلعَنُهُ ویَقتُلُ أصحابَهُ ، فَقامَ خَطیبًا فَحَمِدَ اللّهَ وأثنی عَلَیهِ وصَلّی عَلی رَسولِ اللّه ، وذَکَرَ ما أنعَمَ اللّهُ عَلی نَبِیِّهِ وعَلَیهِ ، ثُمَّ قالَ : لَولا آیَةٌ فی کِتابِ اللّه ما ذَکَرتُ ما أنَا ذاکِرُهُ فی مَقامی هذا ، یَقولُ اللّهُ عَزَّوجَلَّ : «وأمّا بِنِعمَةِ رَبِّکَ فَحَدِّث

امام باقر علیه السلام : امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات اللّه علیه پس از بازگشت از نهروان به کوفه، شنید که معاویه او را دشنام می دهد و نفرینش می کند و یاران او را می کشد. حضرت علیه السلام به خطبه برخاست و حمد و ثنای الهی

به جای آورد و بر پیامبر خدا درود فرستاد و نعمتهای الهی را بر پیامبر و خود، یاد آور شد و سپس فرمود: اگر این آیه در قرآن نبود من در این جایگاه آن چه بر زبان می آوردم بیان نمی داشتم، خداوند عزّوجل می فرماید: «و امّا به نعمت خدایت

سخن گو»، خدایا سپاس از آن توست برای نعمتهایی که به شماره در نمی آید و فضل تو که به فراموشی سپرده نمی شود. ای مردم! آن خبرها که باید به من رسیده است و من می بینم که اجل من نزدیک گشته و گویی شما را می بینم که بر امر من آگاهی ندارید. من در میان شما همان را به یادگار می نهم که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به یادگار نهاد: کتاب خدا و عترتم، یعنی عترت آن هدایتگر به سوی رهایی و خاتم پیامبران و سرور شریفان ونبیّ مصطفی.

الضحی : ۱۱ .

حدیث۱۶۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أقرَبَ النّاسِ إلَی اللّه عَزَّوجَلَّ وأعلَمَهُم بِهِ وأرأَفَهُم بِالنّاسِ مُحَمَّدٌ صلی الله علیه و آله والأَئِمَّةُ علیهم السلام ، فَادخُلوا أینَ دَخَلوا وفارِقوا مَن فارَقوا ـ عَنی بِذلِکَ حُسَینًا ووُلدَهُ علیهم السلام ـ فَإِنّ الحَقَّ فیهِم ، وهُمُ الأَوصِیاءُ ، ومِنهُمُ الأَئِمَّةُ ، فَأَینَما رَأَیتُموهُم فَاتَّبِعوهُم

امام باقر علیه السلام : نزدیکترین مردم به خداوند عز و جل و خدا آگاهترین ایشان و مهرورزترین آنها به مردم محمّد صلی الله علیه و آله و امامان علیهم السلام هستند، پس به جایی در آیید که آنها در آمدند و از کسانی دوری گزینید که آنها دوری گزیدند ـ مقصود امام از این سخن حسین و فرزندان او بود ـ که حقّ در میان آنهاست و ایشانند اوصیاء، و امامان از آنها هستند، پس هر کجا ایشان را دیدید پیرویشان کنید.

کمال الدین : ۳۲۸ / ۸ عن أبی حمزة الثمالیّ .

حدیث۱۶۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «یا أیُّهَا الَّذینَ آمَنوا أطیعُوا اللّه َ وأطیعُوا الرَّسولَ واُولِی الأَمرِ مِنکُم» ـ : إیّانا عَنی خَاصَّةً ، أمَرَ جَمیعَ المُؤمِنینَ إلی یَومِ القِیامَةِ بِطاعَتِنا

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه شریفه «یا اَیُّها الّذینَ آمَنُوا اَطیعُوا اللّه َ وَاَطیعُوا الرَّسُولَ واُولِی الاَمْرِ مِنْکُم» ـ : مقصود آیه، تنها ما هستیم. خداوند همه مؤمنان را دستور داده تا روز رستاخیز از ما فرمان برند.

الکافی : ۱ / ۲۷۶ / ۱ عن برید العجلیّ .

حدیث۱۶۹

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «فَاسأَلوا أهلَ الذِّکرِ إن کُنتُم لا تَعلَمونَ» ـ : نَحنُ أهلُ الذِّکرِ

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه شریفه «فَاسْأَلُوا اَهْلَ الذِّکْرِ انْ کُنْتُمْ لا تَعْلَمونَ» ـ : اهل ذکر، ما هستیم.

تفسیر الطبریّ : ۱۰ / الجزء ۱۷ / ۵ ، المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۱۷۸ عن محمّد بن مسلم وجابر الجعفی ، تفسیر فرات الکوفیّ : ۲۳۵ / ۳۱۵ عن حسین بن سعید ، تأویل الآیات الظاهرة : ۲۵۹ عن جابر بن یزید ومحمّد بن مسلم ، تفسیر القمّیّ : ۲ / ۶۸ عن زرارة .

حدیث۱۷۰

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «فَاسأَلوا أهلَ الذِّکرِ» ـ : هُمُ الأَئِمَّةُ مِن عِترَةِ رَسولِ اللّه ِ صلی الله علیه و آله

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه شریفه «فَاسألوا اَهْلَ الذِّکْرِ» ـ : ایشان امامان از خاندان رسول خدا صلی الله علیه و آله هستند.

شواهد التنزیل : ۱ / ۴۳۷ / ۴۶۶ عن الفضیل بن یسار ، وراجع : ۴۳۴ ـ ۴۳۷ .

حدیث۱۷۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه ِ صلی الله علیه و آله بابُ اللّه ِ الَّذی لاـ یُؤتی إلاّـ مِنهُ ، وسَبیلُهُ الَّذی مَن سَلَکَهُ وَصَلَ إلَی اللّه ِ عَزَّوجَلَّ ، وکَذلِکَ کانَ أمیرُ المُؤمِنینَ علیه السلاممِن بَعدِهِ، وجَری لِلأَئِمَّةِ علیهم السلام واحِدًا بَعدَ واحِدٍ ، جَعَلَهُمُ اللّه ُ عَزَّوجَلَّ أرکانَ الأَرضِ أن تَمیدَ بِأَهلِها ، وعُمُدَ الإِسلامِ ، ورابِطَةً عَلی سَبیلِ هُداهُ ، لا یَهتَدی هادٍ إلاّ بِهُداهُم ، ولا یَضِلُّ خارِجٌ مِنَ الهُدی إلاّ بِتَقصیرٍ عَن حَقِّهِم ، اُمَناءُ اللّه ِ عَلی ما أهبَطَ مِن عِلمٍ أو عُذرٍ أو نُذرٍ ، والحُجَّةُ البالِغَةُ عَلی مَن فِی الأَرضِ ، یَجری لِاخِرِهِم مِنَ اللّه ِ مِثلُ الَّذی جَری لِأَوَّلِهِم ، ولا یَصِلُ أحدٌ إلی ذلِکَ إلاّ بِعَونِ اللّه

امام باقر علیه السلام : همانا پیامبر خدا صلی الله علیه و آله باب (معرفت) خدا است که جز از آن در نیایند و راه اوست که هر کس آن را بپیماید به خداوند عزّوجل رسد، امیرالمؤمنین علیه السلام نیز پس از او چنین است و همین طور هر امام در پی دیگری. خداوند عزّوجل آنها را ارکان زمین قرار داده تا اهلش را نلرزاند و بنیانهای اسلام و مرزداران راه نجات آن ساخته که هیچ کس جز به هدایت آنها ره نمی یابد و بیرون از هدایتی، گمراه نمی شود مگر با کوتاهی کردن در حقّ ایشان. آنها معتمدان خدا هستند در علم و حجّت ها وهشدارهایی که فرو فرستاده است. آنها دلیل رسایی هستند برای زمینیان که برای آخرین آنها از سوی خدا همان جاری است که برای نخستین ایشان و هیچ کس جز به یاری خدا به این حدّ نرسد.

الكافی : ۱ / ۱۹۸ / ۳ عن أبی الصامت ، وراجع ۱۹۶ / ۱ ، و : ۱۹۷ / ۲ ، الاختصاص : ۲۱ ، بصائر الدرجات : ۱۹۹ / ۱ .

حدیث۱۷۲

امام باقر علیه السلام :

ـ فی زِيارَةِ أميرِ المُؤمِنينَ عليه السلام ـ : أنتُم أهلُ بَيتِ الرَّحمَةِ ، ودَعائِمُ الدّينِ ، وأركانُ الأَرضِ ، والشَّجَرَةُ الطَّيِّبَةُ

امام باقر علیه السلام : در زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام ـ : شما اهل خانه رحمت و بنیانهای دین و ارکان زمین و شجره طیّبه هستید.

التهذيب : ۶ / ۲۸ / ۵۳ عن موسى بن ظبيان ، الفقيه : ۲ / ۵۹۱ / ۳۱۹۷ مرسلاً ، كامل الزيارات : ۴۵ مرسلاً .

حدیث۱۷۳

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ فِي الأَرضِ بُنيانٌ ، وشيعَتُنا عُرَى

امام باقر علیه السلام : ما در زمین، شالوده هستیم و شیعیان ما، دستگیره های اسلام اند.

العروة : المقبض ، وجمعها عُرى . (لسان العرب : ۱۵ / ۴۵) .

حدیث۱۷۴

امام باقر علیه السلام :

أيُّهَا النّاسُ ، أينَ تَذهَبونَ وأينَ يُرادُ بِكُم ؟ بِنا هَدَى اللّه ُ أوَّلَكُم ، وبِنا يَختِمُ آخِرَكُم

امام باقر علیه السلام : ای مردم! کجا می روید و کجا می برندتان؟ خداوند با ما، نخستین شما را هدایت کرد و با ما آخرین شما را پایان خواهد بخشید.

الكافی : ۱ / ۴۷۱ / ۵ ، المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۱۸۹ و ۱۹۰ كلاهما عن أبی بكر الخضرمیّ .

حدیث۱۷۵

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ حُجَّةُ اللّه ِ ، ونَحنُ بابُ اللّه ِ ، ونَحنُ لِسانُ اللّه ِ ، ونَحنُ وَجهُ اللّه ِ ، ونَحنُ عَينُ اللّه ِ فی خَلقِهِ ، ونَحنُ وُلاةُ أمرِ اللّه ِ فی عِبادِهِ

امام باقر علیه السلام : ما حجّت خدا، درِ خدا، زبان خدا، چهره خدا، چشم خدا در میان مردم و عهده داران امر الهی در میان بندگان اوییم.

الكافی : ۱ / ۱۴۵ / ۷ ، بصائر الدرجات : ۶۱ / ۱ ، البحار : ۲۵ / ۳۸۴ / ۴۰ نقلاً عن كتاب منهج التحقيق كلّها عن أسود بن سعيد .

حدیث۱۷۶

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ أهلُ بَيتِ الرَّحمَةِ ، وشَجَرَةُ النُّبُوَّةِ ، ومَعدِنُ الحِكمَةِ ، ومَوضِعُ المَلائِكَةِ، ومَهبَطُ الوَحيِ

امام باقر علیه السلام : ما اهل خانه رحمت و شجره نبوّت و کان حکمت و در جایگاه فرشتگان و مکان فرو آمدن وحی ایم.

الإرشاد : ۲ / ۱۶۸ ، المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۲۰۶ عن معروف بن خرّبوذ ، روضة الواعظین : ۲۲۷ ، الخرائج والجرائح : ۲ / ۸۹۲ ، بصائر الدرجات : ۵۷ / ۵ نحوه عن الفضیل بن یسار ، حلیة الأبرار : ۲ / ۹۵ .

حدیث۱۷۷

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ مَن بِنا یُفتَحُ ، وبِنا یُختَمُ ، ونَحنُ أئِمَّةُ الهُدی ، ونَحنُ مَصابیحُ الدُّجی ، ونَحنُ مَنارُ الهُدی ، ونَحنُ السّابِقونَ ، ونَحنُ الآخِرونَ

امام باقر علیه السلام : ما کسانی هستیم که (دین) با ما آغاز و با ما پایان می پذیرد. ما امامان هدایت و چراغهای تاریکی و گلدسته رهنمایی هستیم. ماییم نخستینیان و پایانیان.

کمال الدین : ۲۰۶ / ۲۰ ، أمالی الطوسیّ : ۶۵۴ / ۱۳۵۴ ، بصائر الدرجات : ۶۳ / ۱۰ ، المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۲۰۶ ، إرشاد القلوب : ۴۱۸ کلّها عن خیثمة الجعفی .

حدیث۱۷۸

امام باقر علیه السلام :

إنّا لَنَعرِفُ الرَّجُلَ إذا رَأَیناهُ بِحَقیقَةِ الإیمانِ وحَقیقَةِ النِّفاقِ

امام باقر علیه السلام : ما هر گاه فردی را ببینیم حقیقت ایمان وحقیقت نفاق را در او در می یابیم.

الکافی : ۱ / ۴۳۸ / ۲ عن جابر ، وذکره أیضًا فی : ۱ / ۲۲۳ / ۱ عن عبد اللّه بن جندب عن الإمام الرضا علیه السلام ، عیون أخبار الرضا علیه السلام : ۲ / ۲۲۷ عن عبد الرحمن بن أبی نجران عن الإمام الرضا علیه السلام ، الاختصاص : ۲۷۸، المناقب لابن شهرآشوب: ۴/۱۸۸ کلاهما عن جابر بن یزید ، بصائر الدرجات : ۲۸۸ / ۵ عن عمّار بن مروان .

حدیث۱۷۹

امام باقر علیه السلام :

واللّه ِ إنّا لَخُزّانُ اللّه ِ فی سَمائِهِ وأرضِهِ ، لا عَلی ذَهَبٍ ولا عَلی فِضَّةٍ إلّا عَلی عِلمِهِ

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند ما گنجوران خدا در آسمان و زمین هستیم، نه بر زر و سیم که گنجوران علم اوییم.

الکافی : ۱ / ۱۹۲ / ۲ عن سورة بن کلیب .

حدیث۱۸۰

امام باقر علیه السلام :

نَحنُ خُزّانُ عِلمِ اللّه ِ ، ونَحنُ تَراجِمَةُ وَحیِ اللّه ِ

امام باقر علیه السلام : ما گنجوران علم الهی هستیم و بازگوکنندگان وحی خدایی.

الکافی : ۱ / ۱۹۲ / ۳ عن سدیر ، وذکره أیضًا فی : ۱ / ۲۶۹ / ۶ وفیه «أمر» بدل «وحی» ، إعلام الوری : ۲۷۷ کلاهما عن سدیر عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۱۸۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ للّه تَعالی عِلمًا خاصًّا، وعِلمًا عامًّا، فَأَمّا العِلمُ الخاصُّ فَالعِلمُ الَّذی لَم یُطلِع عَلَیهِ مَلائِکَتَهُ المُقَرَّبینَ وأنبیاءَهُ المُرسَلینَ ، وأمّا عِلمُهُ العامُّ فَإِنَّهُ عِلمُهُ الّذی أطلَعَ عَلَیهِ مَلائِکَتَهُ المُقَرَّبینَ وأنبیاءَهُ المُرسَلینَ ، وقَد وَقَعَ إلَینا

مِن رَسولِ اللّهِ صلی الله علیه و آله

امـام باقر علیه السـلام : خداونـد متعال، علم خاصّی دارد وعلم عامیّ. علم خاص او همان علمی است که فرشـتگان مقرّب و پیامبران فرستاده او هم بر آن آگاهی ندارند و علم عامّ او همان علمی است که فرشتگان مقرّب و پیامبران فرستاده او بر

آن آگاهی دارند و از رسول خدا صلی الله علیه و آله به ما رسیده است.

التوحید : ۱۳۸ / ۱۴ عن ابن سـنان عن الإمام الصادق علیه السـلام ، بصائر الـدرجات : ۱۱۱ / ۱۲ عن حنان الکنـدیّ عن أبیه ، وذکره أیضًا فی : ۱۰۹ / ۱ عن حنان بن سدیر .

حدیث۱۸۲

امام باقر علیه السلام :

قالَ رسول اللّه صـلی الله علیه و آله : إنَّ أوَّلَ وَصِیٍّ کانَ عَلی وَجهِ الأَرضِ هِبَةُ اللّهِ بنُ آدَمَ ، وما مِن نَبِیٍّ مَضـی إلاّ ولَهُ وَصِیٌّ ، وکانَ جَمیعُ الأَنبیاءِ مِائَةَ ألفِ نَبِیٍّ وعِشـرینَ ألفَ نَبِیٍّ ، مِنهُم خَمسَةٌ اُولُو العَزم : نوحٌ ، وإبراهیمُ ، وموسـی ، وعیسـی ، ومُحَمَّدٌ علیهم السلام . وإنَّ عَلِیَّ بنَ أبی طـالِبٍ کـانَ هِبـةَ اللّهِ لِمُحَمَّدٍ ، ووَرِثَ عِلمَ الأَوصِیاءِ وعِلمَ مَن کـانَ قَبلَهُ ، أمـا إنَّ مُحَمَّدًا وَرِثَ عِلمَ مَن کانَ قَبلَهُ مِنَ الأَنبیاءِ والمُرسَلینَ

امام باقر علیه السـلام: پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: نخستین جانشینی که بر زمین بود هبه اللّه پسر آدم بود و پیامبری رحلت نکرده است مگر آن که جانشینی داشـته و شـمار همه پیـامبران صـد و بیست هزار پیـامبر بوده است که پنـج تن از ایشان یعنی نوح، ابراهیم، موسـی، عیسـی ومحمّد علیهم السـلاماولوالعزم بوده اند و علی بن ابی طالب هدیه خداوند به محمّد است و دانش کسانی را که پیش از او بوده اند به ارث برده است، ولی محمّد دانش پیامبران و رسولان پیشین را به ارث برده است.

الکافی : ۱ / ۲۲۴ / ۲ عن عبـد الرحمن بن کثیر عن الإمـام الباقر علیه السـلام ، بصائر الـدرجات : ۱۲۱ / ۱ عن عبـدالرحمن بن بکیر الهجریّ عن الإمام الباقر علیه السـلام ، أعلام الـدین : ۴۶۴ عن عبـد اللّه بن بکیر عن الإمام الباقر علیه السـلام ، وفیهما «مائـة ألف نبیّ وأربعة وعشرین» .

حدیث۱۸۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ العِلمَ الَّذی نَزَلَ مَعَ آدَمَ علیه السـلاملَم یُرفَع والعِلمُ یُتَوارثُ ، وکانَ عَلِیٌّ علیه السـلامعالِمُ هذِهِ الاُمَّةِ ، وإنَّهُ لَم یَهلِک مِنّا عالِمٌ قَطُّ إلاّ خَلَفَهُ مِن أهلِهِ مَن عَلِمَ مِثلَ عِلمِهِ ، أو ما شاءَ اللّه ُ

امام باقر علیه السـلام : علمی که با آدم فرود آمد دیگر بالا نرفت، وعلم به ارث برده می شود و علی علیه السلام، عالم این امّت است و هرگز در میان ما عالمی رحلت نکرده مگر آن که از خاندان خود کسـی را به جانشـینی نهد که علمی همچون او یا آن چه را خدا بخواهد بداند.

الکافی : ۱ / ۲۲۲ / ۲ عن زرارة والفضیل ، کمال الدین : ۲۲۳ / ۱۴ عن الفضیل بن یسار عن الإمام الصادق والإمام الباقر علیهماالسلام نحوه وفیه «والعلم یتوارث وکـلّ شـیء من العلم وآثار الرسل والأنبیاء لم یکن من أهل هـذا البیت فهو باطل وأنّ علیًّا علیه السـلامعالم

...» .

حدیث۱۸۴

امام باقر علیه السلام :

أيُّهَا النّاسُ ، إنَّ أهلَ بَيتِ نَبِيِّكُم شَرَّفَهُمُ اللّه ُ بِكَرامَتِهِ ، وأعَزَّهُم بِهُداهُ ، واختَصَّهُم لِدينِهِ ، وفَضَّلَهُم بِعِلمِهِ ، واستَحفَظَهُم وأودَعَهُم عِلمَهُ ... فَهُمُ الأَئِمَّةُ الدُّعاةُ ، والقادَةُ الهُداةُ ، والقُضاةُ الحُكّامُ ، والنُّجومُ الأَعلامُ، والاُسوَةُ المُتَخَيَّرَةُ ، والعِترَةُ المُطَهَّرَةُ ، والاُمَّةُ الوُسطى ، والصِّراطُ الأَعلَمُ ، والسَّبيلُ الأَقوَمُ ، زينَةُ النُّجَباءِ ، ووَرَثَةُ الأَنبياءِ

امام باقر علیه السلام : ای مردم! خداوند خاندان پیامبر شما را به کرامت خود ارجمندی بخشیده و به هدایتش عزیز داشته است و به دینش اختصاص داده و به علمش فضیلت بخشیده ودانش خود را بدیشان سپرده واز آنهاخواهان پاسداری آن شده است. آنان امامان دعوتگر و جلوداران هدایتگر و داوران حاکم و اخگران راهنما و الگوی نیکو و خاندان پاك و امّت میانه رو و مشخّص ترین وراست ترین راه و موجب آرایش مردم نژاده و وارثان پیامبران هستند.

تفسیر فرات الکوفیّ : ۳۳۷ / ۴۶۰ عن الفضل بن یوسف القصبانیّ معنعنًا .

حدیث۱۸۵

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئِلَ عَنِ الحَديثِ يُرسِلُهُ ولا يُسنِدُهُ ـ : إذا حَدَّثتُ الحَديثَ فَلَم اُسنِدهُ فَسَنَدى فيهِ أبى عَن جَدّى عَن أبيهِ عَن جَدِّهِ رَسولِ اللّه ِ صلى الله عليه و آله عَن جَبرَئيلَ عَنِ اللّه ِ عَزَّوجَلَّ

چون از امام باقر علیه السلام پرسیدند که چرا حدیث را مرسل می گوید و اسناد نمی دهد، حضرت علیه السلام پاسخ داد : هرگاه من حدیثی بگویم و آن را اسناد ندهم سند من در آن، پدرم است به نقل از جدم به نقل از پدرش به نقل از جدّش رسول خدا صلی الله علیه و آله به نقل از جبرئیل به نقل از خداوند عز و جل.

الإرشاد : ۲ / ۱۶۷ ، الخرائج والجرائح : ۲ / ۸۹۳ ، روضة الواعظين : ۲۲۶ .

حدیث۱۸۶

امام باقر علیه السلام :

لَو أنَّنا حَدَّثنا بِرَأيِنا ضَلَلنا كَما ضَلَّ مَن كانَ قَبلَنا ، ولكِنّا حَدَّثنا بِبَيِّنَةٍ مِن رَبِّنا بَيَّنَها لِنَبِيِّهِ صلى الله عليه و آله فَبَيَّنَها لَنا

امام باقر علیه السلام : اگر ما بر اساس رأی و نظر خود حدیث گوییم گمراه شده ایم همچون کسانی که پیش از ما بودند، لیکن ما از روی بیّنه از سوی خدایمان حدیث می گوییم که خداوند آن را برای پیامبرش و او نیز برای ما تبیین کرده است.

إعلام الورى : ۲۹۴ ، الاختصاص : ۲۸۱ نحوه كلاهما عن الفضيل بن يسار .

حدیث۱۸۷

امام باقر علیه السلام :

ـ لِسَلَمَةَ بنِ كُهَيلٍ والحَكَمِ بنِ عُتَيبَةَ ـ : شَرِّقا وغَرِّبا ، فَلا تَجِدانِ عِلمًا صَحيحًا إلاّ شَيئًا خَرَجَ مِن عِندِنا أهلَ البَيتِ

امام باقر علیه السلام ـ به سلمهٔ بن کهیل و حکم بن عتیبه ـ : نه در شرق و نه در غرب دانش صحیحی را نمی یابید مگر آن که از نزد

ما اهل بیت بیرون آمده باشد.

الکافی : ۱ / ۳۹۹ / ۳، بصائر الدرجات : ۱۰ / ۴ کلاهما عن أبی مریم .

حدیث۱۸۸

امام باقر علیه السلام :

لَیسَ عِنـدَ أحَـدٍ مِنَ النّاسِ حَقٌّ ولا صَوابٌ ، ولا أحَدٌ مِنَ النّاسِ یَقضـی بِقَضاءٍ حَقٍّ إلاّ ما خَرَجَ مِنّا أهلَ البَیتِ . وإذا تَشَعَّبَت بِهِمُ الاُمورُ کانَ الخَطَأُ مِنهُم والصَّوابُ مِن عَلِیٍّ علیه السلام

امـام بـاقر علیه السـلام : هیـچ یـک از مردم به حقّ و صوابی دست نیافته انـد و هیـچ کس داوریِ حقّی نکرده است مگر از آن چه از سوی مـا اهـل بیت صادر شـده باشـد و هرگاه امور آنها شاخه شاخه گردد خطا از آنِ ایشان و صواب از آنِ علی علیه السـلامخواهد بود.

الکافی : ۱ / ۳۹۹ / ۱ ، بصائر الدرجات : ۵۱۹ / ۲ نحوه، المحاسن : ۱ / ۲۴۳ / ۴۴۸ ، أمالی المفید : ۹۶ / ۶ کلّها عن محمّد بن مسلم .

حدیث۱۸۹

امام باقر علیه السلام :

کُلُّ ما لَم یَخرُج مِن هذَا البَیتِ فَهُوَ باطِلٌ

امام باقر علیه السلام : هر چه از این خانه صادر نشده باشد باطل است.

مختصر بصائر الدرجات : ۶۲ ، بصائر الدرجات : ۵۱۱ / ۲۱ کلاهما عن فضیل بن یسار .

حدیث۱۹۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ العِلمَ بِکِتابِ اللّه ِ عَزَّوجَلَّ وسُـنَّةِ نَبِیِّهِ صـلی الله علیه و آله لَیَنبُتُ فی قَلبِ مَهـدِیِّنا کما یَنبُتُ الزَّرعُ عَلی أحسَنِ نَباتِهِ ، فَمَن بَقِیَ مِنکُم حَتّی یَراهُ فَلیَقُل حینَ یَراهُ : السَّلامُ عَلَیکُم یا أهلَ بَیتِ الرَّحمَةِ والنُّبُوَّةِ ، ومَعدِنَ العِلمِ ، ومَوضِعَ الرِّسالَةِ

امام باقر علیه السـلام : آگاهی از کتاب خداونـد عزّوجل و سنّت پیامبر او صـلی الله علیه و آله در دل مهـدی ما می رویـد، چنان که کشت و زرع به بهترین شـکل آن. پس اگر کسـی از شـما مانْـد تا او را ببینـد بایـد هنگام دیـدن او بگوید: سـلام بر تو ای اهل خانه رحمت و نبوّت و کان دانش و جایگاه رسالت.

کمال الدین : ۶۵۳ / ۱۸ عن جابر ، البحار : ۵۲ / ۳۱۷ / ۱۶ نقلاً عن العدد القویة .

حدیث۱۹۱

امام باقر علیه السلام :

شَجَرَةٌ أصـلُها رَسـولُ اللّه ِ صـلی الله علیه و آله ، وفَرعُهـا أمیرُ المُؤمِنینَ عَلِیٌّ علیه السـلام ، وأغصانُهـا فاطِمَـةُ بِنتُ مُحَمَّدٍ علیهاالسـلام ، وثَمَرَتُهَا الحَسَنُ والحُسَینُ علیهماالسلام ، فَإِنَّها شَجَرَةُ النُّبُوَّةِ ، ونَبتُ

امـام باقر علیه السـلام : درختی که ریشه آن، رسول خـدا و شاخه آن، امیرالمؤمنین علی علیه السـلامو نوشاخه های آن فاطمه، دخت محمّد صلی الله علیه و آله و میوه های آن حسن و حسین است، درخت نبوّت است که روییده رحمت و کلید حکمت و کان معرفت

و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و موضع سرّ و سپرده الهی و امانتی است که بر آسمانها و زمین عرضه شده و پردگیان بزرگ خدا و بیت و حرم قدیم اوست.

فی بعض نسخ المصدر : «وبیت الرحمهٔ» .

حدیث۱۹۲

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «قُل کَفی بِاللّه ِ شَهیدًا بَینی وبَینَکُم ومَن عِندَهُ عِلمُ الکِتَابِ» ـ : إیّانا عَنی ، وعَلِیٌّ أوَّلُنا وأفضَلُنا وخَیرُنا بَعدَ النَّبِیِّ صلی الله علیه و آله

امام باقر علیه السلام : مقصود از این آیه شریفه «قُلْ کَفی بِاللّه ِ شَهیداً بینی وبَیْنَکُمْ وَمَنْ عِنْدَه عِلْمُ الْکِتاب» ما هستیم. علی پس از پیامبر صلی الله علیه و آله ، نخستین ما و برترین و بهترین ماست.

الکافی: ۱ / ۲۲۹ / ۶، تفسیر العیّاشیّ : ۲ / ۲۲۰ / ۷۶ کلاهما عن برید بن معاویهٔ ، بصائر الدرجات : ۲۱۴ / ۷ عن عبد الرحمن بن کثیر عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۱۹۳

امام باقر علیه السلام :

ما یَستَطیعُ أحَدٌ أن یَدَّعِیَ أنَّ عِندَهُ جَمیعَ القُرآنِ کُلَّهُ ظاهِرَهُ وباطِنَهُ غَیرَ الأَوصِیاءِ

امام باقر علیه السلام : هیچ کس نمی تواند ادّعا کند که همه قرآن اعمّ از ظاهر و باطن آن را می داند مگر اوصیاء.

الکافی : ۱ / ۲۲۸ / ۲ ، بصائر الدرجات : ۱۹۳ / ۱ کلاهما عن جابر .

حدیث۱۹۴

امام باقر علیه السلام :

مَا ادَّعی أحَدٌ مِنَ النّاسِ أ نَّهُ جَمَعَ القُرآنَ کُلَّهُ کَما اُنزِلَ إلاّ کَذّابٌ ، وما جَمَعَهُ وحَفِظَهُ کَما نَزَّلَهُ اللّه ُ تَعالی إلاّ عَلِیُّ بنُ أبی طالِبٍ علیه السلام والأَئِمَّةُ علیهم السلامِن بَعدِهِ

امام باقر علیه السلام : کسی از مردم ادّعا نکرده است که همه قرآن را چنان که فرو آمده گرد آورده است مگر آن که دروغ می گوید. قرآن را آن گونه که خداوند متعال فرو فرستاده گرد نیاورده و حفظ نکرده مگر علی بن ابی طالب علیه السلام و امامان پس از او.

الکافی : ۱ / ۲۲۸ / ۱ عن جابر .

حدیث۱۹۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اسمَ اللّه ِ الأَعظَمَ عَلی ثَلاثَةٍ وسَبعینَ حَرفًا ، وکانَ عِندَ آصَفَ مِنها حَرفٌ واحِدٌ فَتَکَلَّمَ بِهِ فَخَسَفَ بِالأَرضِ ما بَینَهُ وبَینَ سَریرِ بِلقیسَ ، حَتّی تَناوَلَ السَّریرَ بِیَدِهِ ، ثُمَّ عادَتِ الأَرضُ کَما کانَت أسرَعَ مِن طَرفَةِ عَینٍ . ونَحنُ عِندَنا مِنَ الِاسمِ الأَعظَمِ اثنانِ وسَبعونَ حَرفًا ، وحَرفٌ واحِدٌ عِندَ اللّه ِ عَزَّوجَلَّ استَأثَرَ بِهِ فی عِلمِ الغَیبِ عِندَهُ ، ولا حَولَ ولا قُوَّةَ إلاّ بِاللّه ِ العَلِیِّ العَظیم

امـام بـاقر علیه السـلام : نـام اعظم خداونـد، هفتـاد و سه حرف دارد و آصف، تنها یک حرف از آن را می دانست که آن را به زبان رانـد و زمین، آن چه را میـان او و تخت بلقیس بـود فرو برد تـا جـایی که آصف بـا دست خود تخت را بر گرفت و سپس زمین در مـدّتی کمـتر از یـک چشم بر هم زدن به وضع نخست خود بـاز گشت و سـی و دو حرف از اسم اعظم نزد مـاست و یـک حرف نزد خداوند عزّوجل که آن را در علم غیبش به خود اختصاص داده است و نیرو و توانی نیست مگر از خدای والا و بزرگ.

الکافی : ۱ / ۲۳۰ / ۱ عن جابر .

حدیث۱۹۶

امام باقر علیه السلام :

جِئنا نُریدُ الدُّخولَ عَلَیهِ ، فَلَمّا صِرنا فِی الدِّهلیزِ سَمِعنا قِراءَةً سُریانِیَّةً بِصَوتٍ حَزینٍ یَقرَأُ ویَبکی حَتّی أبکی بَعضَنا

سماعهٔ بن مهران به نقل از شـیخی از اصـحاب ما به نقل از امام باقر علیه السـلامگفت: آمدیم تا خدمت حضـرت علیه السـلام برسیم. چون به دالان رسیدم خواندنی را با صدای حزین و غمگنی به زبان سـریانی شـنیدیم که حضـرت علیه السلام چیزی را می خواند و می گریست تا جایی که برخی از ما نیز گریستند.

المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۱۹۵ .

حدیث۱۹۷

امام باقر علیه السلام :

إنّا أهلُ بَیتٍ مِن عِلمِ اللّه ِ عُلِّمنا ، ومِن حُکمِهِ أخَذنا ، وقَولَ صادِقٍ سَمِعنا ، فَإِن تَتَّبِعونا تَهتَدوا

امام باقر علیه السـلام : ما خاندانی هستیم که علم ما از علم خداست و از حکمت او سـتانده ایم وسـخن راستگویی را شنیده ایم، پس اگر از ما پیروی کنید ره یابید.

مختصر بصائر الدرجات : ۶۳ ، بصائر الدرجات : ۵۱۴ / ۳۴ کلاهما عن جابر بن یزید ، وراجع ۵۶۴ / ۸۴۱ من کتابنا هذا .

حدیث۱۹۸

امام باقر علیه السلام :

لو کُنّـا نُفتِیالنّـاسَ بِرَأیِنـا وهَوانـا لَکُنّـا مِنَ الهالِکینَ ، ولکِنّا نُفتیهِم بِآثارٍ مِن رَسولِ اللّه ِ صـلی الله علیه و آله واُصولِ عِلمٍ عِنـدَنا نَتوارَثُها کابِرًا

امام باقر علیه السـلام : اگر ما بر اساس نظر و هوی و هوس خود فتوا می دادیم، بـدون تردیـد نابود می شدیم. ما برای مردم بر اساس اخبار مانـده از رسول خـدا صـلی الله علیه و آله و اصول علمی فتوا می دهیم که نزد ماست و هر بزرگی از بزرگ دیگر به ارث برده است و ما آن را می اندوزیم همچنان که این جماعت زر و سیمشان را می اندوزند.

فی المصدر «کابر» والصحیح ما أثبتناه .

حدیث۱۹۹

امام باقر علیه السلام :

فی کِتابِ عَلِیٍّ علیه السلامکُلُّ شَیءٍ یُحتاجُ إلَیهِ حتَّی الخَدشِ والأَرشِ والهَرشِ

امـام باقر علیه السـلام : در کتاب علی علیه السـلام هر چه که بـدان نیاز افتـد حتی خراش و دیه آن و خراش ناشـی از خارش، نوشـته آمده است.

بصائر الـدرجات : ۱۶۴ / ۵ ، وذکره أیضًـا فی : ۱۴۸ / ۶ من دون «والهرش» کلاهمـا عن عبـد اللّه بن میمون عن الإمـام الصادق علیه السلام .

حدیث۲۰۰

امام باقر علیه السلام :

وَجَدنا فی کِتابِ عَلِیٍّ علیه السلام : قالَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : إذا مُنِعَتِ الزَّکاةُ مَنَعَتِ الأَرضُ بَرَکاتِها

امام باقر علیه السـلام : در کتاب علی علیه السـلام چنین دیده ایم که پیامبر خدا صـلی الله علیه و آله فرمود: هرگاه از پرداخت زکات خودداری شود زمین از بیرون دادن برکاتش خودداری کند.

الکافی : ۳ / ۵۰۵ / ۱۷ عن أبی حمزهٔ .

از۲۰۱تا۴۰۰

حدیث۲۰۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ الحُسَـینَ بنَ عَلِیٍّ علیهماالسـلام لَمّا حَضَـرَهُ الَّذی حَضَـرَهُ ، دَعَا ابنَتَهُ الکُبری فاطِمَهَٔ بِنتَ الحُسَـینِ علیه السـلامفَدَفَعَ إلَیها کِتابًا مَلفوفًا ووَصِـیَّهًٔ ظاهِرَهًٔ ، وکانَ عَلِیُّ بنُ الحُسـینِ علیهماالسـلام مَبطونًا مَعَهُم لا یَرَونَ إلّا أنَّهُ لِما بِهِ، فَدَفَعَت فاطِمَهُٔ الکِتابَ إلی عَلِیِّ بنِ الحُسَـینِ علیه السـلام ، ثُمَّ صارَ واللّه ِ ذلِکَ الکِتابُ إلَینا یا زِیادُ ، قُلتُ : ما فی ذلِکَ الکِتابِ جَعَلَنِی اللّه ُ فِداکَ ؟ قالَ : فیهِ واللّه ِ ما یَحتاجُ إلَیهِ وُلدُ آدَمَ مُنذُ خَلَقَ اللّه ُ آدَمَ إلی أن تَفنَی الدُّنیا، واللّه ِ إنَّ فیهِ الحُدودَ ، حَتّی إنَّ فیهِ أرشَ الخَدشِ

ابوالجارود به نقل از امام باقر علیه السلام: هنگامی که به حسین بن علی آن رسید که رسید، دختربزرگش، فاطمه بنت الحسین را فرا خواند وبه او کتابی سـر به مُهر و وصیّتی سرگشاده سپرد و علی بن الحسین علیه السلامچنان درد شکمی داشت که گمان می کردند درخواهد گذشت. فاطمه، کتاب را به علی بن الحسین علیه السلامسپرد.

[امـام بـاقر فرمود:] ای زیـاد! به خـدا سوگنـد این کتاب به ما منتقل شـد. عرض کردم: قربانت گردم، در این کتاب چه آمـده است؟ فرمود: به خـدا سوگنـد آن چه فرزنـدان آدم از هنگام آفرینش آدم تا پایان دنیا بـدان نیاز دارنـد، به خـدا سوگنـد، حـدود حتّی دیه خراش، در آن آمده است.

الکافی : ۱ / ۳۰۳ / ۱ ، بصائر الدرجات : ۱۴۸ / ۹ ، الإمامهٔ والتبصرهٔ : ۱۹۷ / ۵۱ وفیهما «وصیّهٔ ظاهرهٔ ووصیّهٔ باطنهٔ» .

حدیث۲۰۲

امام باقر علیه السلام :

ـ فی بَیـانِ سَبَبِ نُزولِ سورَهِٔ «هَـل أتی» فی شَأنِ أهلِ البَیتِ علیهم السـلام ـ : «ویُطعِمونَ الطَّعامَ عَلی حُبِّهِ» یَقولُ : عَلی شَـهوَتِهِم لِلطَّعامِ وإیثارِهِم لَهُ ، «مِسکینًا» مِن مَساکینِ المُسلِمینَ ، و «یَتیمًا» مِن یَتامَی المُسلِمینَ، «وأسیرًا» مِن اُسارَی المُشرِکینَ ، ویَقولونَ إذا أطعَموهُم :

«إنَّمـا نُطعِمُکَم لِوَجهِ اللّه لاـ نُریـدُ مِنکَم جَزاءً ولاـ شُکورًا» . قـالَ : واللّه مـا قالوا هـذا لَهُم ، ولکِنَّهُم أضـمَروهُ فی أنفُسِـهِم فَأَخبَرَ اللّه ُ بِإِضمارِهِم ، یَقولونَ : لا نُریدُ جَزاءً تُکافِئونَنا بِهِ ولا شُکورًا تُثنونَ عَلَینا بِهِ ، ولکِنّا إنَّما أطعَمناکُم لِوَجهِ اللّه وطَلَبِ ثَوابِهِ

امـام بـاقر علیه السـلام ـ در بیان شأن نزول سوره «هَلْ اَتی» در حقّ اهل البیت علیهم السـلام : «وَیُطْعِمُونَ الطَّعامَ عَلی حُبِّه» ، یعنی با در نظر گرفتن اشتهایشان به آن غذا و بخشیدنش به آنان . «مسکیناً» ، مسکینی از مسلمانان بود، «یتیماً» ، یتیمی از مسلمانان بود و «اسیراً» ، اسیری از مشـرکان بـود؛ هرگـاه علی علیـه السـلاماًنها را اطعـام می کرد می فرمـود: «انّمـا نُطْعِمُکـم لِوَجْهِ اللّه لانُریـدُ مِنْکُم جزاءً وَلاشُکوراً» . امام باقر علیه السـلامفرمود: به خـدا سوگند، این را برای آنها نگفتند و در دلشان پنهان داشـتند و خداوند از نهفته های دل آنها خبر داده است. آنها می گفتند: ما از شما پاداشی نمی خواهیم تا با آن هزینه ما را بپردازید و نه

سپاسی که با آن ما را بستایید، بلکه ما شما را به خاطر خدا و گرفتن پاداش او اطعام می کنیم.

أمالی الصدوق : ۲۱۵ عن مسلمهٔ بن خالد عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۲۰۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه صلی الله علیه و آله جالِسٌ ذاتَ یَوم وأصحابُهُ جُلوسٌ حَولَهُ ، فَجاءَ عَلِیٌّ علیه السلاموعَلَیهِ سَمَلُ

امام باقر علیه السـلام: روزی پیامبر صـلی الله علیه و آله نشسـته بود واصـحاب ایشان در پیرامون حضـرت صـلی الله علیه و آله نشسـته بودنـد. در این هنگـام علی علیه السـلام، بـا جامه ای پوسـیده که نقاطی از پیکر ایشان را می نمود آمـد و در نزدیکی پیامبر نشسـت. پیامبر صلی الله علیه و آله لحظاتی به او نگریست و سپس این آیه را تلاوت فرمود: «وَیُؤْثِرونَ عَلی اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ کانَ

بِهِمْ خَصاصَهٌ وَمَنْ یُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَاُولئِکَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» . سـپس پیامبر صـلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: آگاه باش که تو رئیس و سـرور و پیشوای کسـانی هستی که این آیه، دربـاره آنهـا نازل شـده است. سـپس پیامبر صـلی الله علیه و آله به علی علیه السلامفرمود: کجاست جامه ای که بر تن تو کردم، ای علی؟ علی علیه السلامعرض کرد: یا رسول اللّه ! یکی از اصحاب شما نزد من آمـد، در حالی که از برهنگی خود و خانواده اش می نالیـد، دلم رحم آمد و ترجیح دادم، آن را بدو دهم و می دانم که خداوند مرا با جامه ای بهتر از آن خواهد پوشاند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: راست گفتی، جبرئیل برای من خبر آورد که خداوند به جـای آن برای تـو در بهشـت جـامه ای سـبز از اسـتبرق برگزیـده کـه رنـگ آن از یـاقوت و زبرجـد اسـت، بهـترین پـاداش، پـاداش پروردگـارت است، در برابر بخشـشت و صبر تو بر همین جامه پوسیده ، پس مژده باد تو را ای علی. علی شاد و خوشحال از خبری که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بدو داده بود، بازگشت.

السمل : الخَلَق من الثیاب . (النهایهٔ : ۲ / ۴۰۳) .

حدیث۲۰۴

امام باقر علیه السلام :

ولَقَـد أتـاهُ جَبرَئیلُ علیه السـلامبِمَفاتیح خَزائِنِ الأَرضِ ثَلاثَ مَرّاتٍ یُخَیِّرُهُ ، مِن غَیرِ أن یَنقُصَهُ اللّه ُ تَبارَکَ وتَعالی مِمّا أعَـدَّ اللّه ُ لَهُ یَومَ القِیامَهِٔ شَیئًا، فَیَختارُ التَّواضُعَ لِرَبِّهِ جَلَّ وعَزَّ

امام باقر علیه السـلام: جبرئیل سه بار کلیدهای خزانه های زمین را برای پیامبر صلی الله علیه و آله آورد، بی آن که خداوند تبارک و تعالی از آن چه برای او در روز رستاخیز آماده کرده است، چیزی بکاهد و پیامبر، در برابر خداوند عزّوجل، فروتنی را برگزید.

الکافی : ۸ / ۱۳۰ / ۱۰۰ ، أمالی الطوسیّ : ۶۹۲ / ۱۴۷۰ کلاهما عن محمّد بن مسلم .

حدیث۲۰۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه ِ صلی الله علیه و آله اُتِیَ بِالیَهودِیَّةِ الَّتی سَمَّتِ الشّاةَ لِلنَّبِیِّ صلی الله علیه و آله ، فَقالَ لَها : ما حَمَلَكِ عَلی ما صَنَعتِ ؟ فَقالَت : قُلتُ : إن كانَ نَبِیًّا لَم یَضُرَّهُ وإن كانَ مَلِكًا أرَحتُ النّاسَ مِنهُ ، قالَ : فَعَفا رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله عَنها

امام باقر علیه السلام: آن زن یهودی را که گوسفندی برای پیامبر مسموم کرده بود، نزد ایشان آوردند، پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: چه چیز تو را به این کار وا داشت؟ آن زن گفت: به خود گفتم: اگر او پیامبر است این کار، به او زیانی نرساند و اگر سلطان است مردم را از شرّ او آسوده گردانیده ام. امام باقر علیه السلامی فرماید: پیامبر صلی الله علیه و آله از گناه او درگذشت.

الکافی : ۲ / ۱۰۸ / ۹ عن زرارة .

حدیث۲۰۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ عَلِیًّا علیه السلام قالَ فِی ابنِ مُلجَمٍ بَعدَما ضَرَبَهُ : أطعِموهُ واسقوهُ ، أحسِنوا إسارَهُ ، فَإِن عِشتُ فَأَنَا وَلِیُّ دَمی ، أعفو إن شِئتُ وإن شِئتُ استَقَدتُ ، وإن مُتُّ فَقَتَلتُموهُ فَلا تُمَثِّلوا

امام باقر علیه السلام: علی علیه السلام پس از ضربت خوردن به دست ابن ملجم، در حقّ وی فرمود: به او خوراک دهید و سیرابش گردانید و در اسارتش نیکو رفتاری کنید، اگر زنده ماندم که صاحب خون، خودم هستم، اگر خواستم از او در می گذرم و اگر خواستم قصاص می کنم و اگر مُردم و او را کشتید، اندامش را مثله نکنید.

السنن الکبری : ۸ / ۳۱۷ / ۱۶۷۵۹ عن إبراهیم بن محمّد عن الإمام الصادق علیه السلام ، تاریخ دمشق «ترجمة الإمام علیّ علیه السلام» : ۳ / ۲۹۷ / ۱۳۹۸ ذکره إلی «استقدت» عن ابن عیاض عن الإمام الصادق علیه السلام ، الاستیعاب : ۳ / ۲۱۹ نحوه ، المناقب لابن شهرآشوب : ۳ / ۳۱۲ مرسلاً نحوه ، الجعفریّات : ۵۳ نحوه وذکره إلی «استقدتُ» عن الإمام الصادق علیه السلام ، قرب الإسناد : ۱۴۳ / ۵۱۵ عن أبی البختریّ عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۲۰۷

امام باقر علیه السلام :

كانَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله عِندَ عائِشَةَ لَیلَتَها ، فَقالَت : یا رَسولَ اللّه ِ ، لِمَ تُتعِبُ نَفسَكَ وقَد غَفَرَ اللّه ُ لَكَ ما تَقَدَّمَ مِن ذَنبِكَ وما تَأَخَّرَ؟ فَقالَ: یا عائِشَةُ، ألا أكونُ عَبدًا شَكورًا ؟! قالَ : وكانَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله یَقومُ عَلی أطرافِ أصابِعِ رِجلَیهِ، فَأَنزَلَ اللّه ُ سُبحانَهُ وتَعالی: «طه * ما أنزَلنا عَلَیكَ القُرآنَ لِتَشقی

امام باقر علیه السلام: پیامبر اکرم در آن شبی که باید نزد عائشه می بود، در کنار او به سر می بُرد. عائشه عرض کرد: یا رسول اللّه ! چرا خود را خسته می کنی، در حالی که خداوند، گناهان گذشته و آینده تو را آمرزیده است؟ حضرت صلی الله علیه و آله فرمود: ای عائشه، آیا نباید بنده ای شکرگزار باشم؟! امام باقر علیه السلامی فرماید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر سر انگشتان پایش می ایستاد که خداوند این آیه را نازل فرمود: «طه، ما قرآن را بر تو نازل نکردیم تا در رنج افتی» .

الکافی : ۲ / ۹۵ / ۶ عن أبی بصیر ، وراجع الاحتجاج : ۱ / ۵۲۰ ، والآیة ۱ و ۲ من سورة طه .

حدیث۲۰۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ فاطِمَهَْ بِنتَ عَلِیِّ بنِ أبی طالِبٍ لَمّا نَظَرَت إلی ما یَفعَلُ ابنُ أخیها عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ بِنَفسِهِ مِنَ الدَّأبِ فِی العِبادَهِْ أتَت جابِرَ بنَ عَبدِاللّه بنِ عَمرِو بنِ حِزامٍ الأَنصاریّ فَقالَت لَهُ : یا صاحِبَ رَسولِ اللّه ، إنَّ لَنا عَلَیکُم حُقوقًا ، ومِن حَقِّنا عَلَیکُم أن إذا رَأَیتُم أحَدَنا یُهلِکُ نَفسَهُ اجتِهادًا أن تُذَکِّروهُ اللّهَ وتَدعوهُ إلَی البُقیا عَلی نَفسِهِ ، وهذا عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ بَقِیَّهُْ أبیهِ الحُسَینِ قَدِ انخَرَمَ أنفُهُ وثَفِنَت جَبهَتُهُ ورُکبَتاهُ وراحَتاهُ دَأبًا مِنهُ لِنَفسِهِ فِی العِبادَهِْ .

فَأَتی جابِرُ بنُ عَبدِ اللّه بابَ عَلِیِّ بنِ الحُسَینِ علیهماالسلام، وبِالبابِ أبو جَعفَرٍ مُحَمَّدُ بنُ عَلِیٍّ علیهماالسلام فی اُغَیلِمَهٍْ مِن بَنی هاشِمٍ قَدِ اجتَمَعوا هُناکَ ، فَنَظَرَ جابِرٌ إلَیهِ مُقبِلاً فَقالَ : هذِهِ مِشیَهُْ رَسولِ اللّه صلی الله علیه و آله وسَجِیَّتُهُ ، فَمَن أنتَ یا غُلامُ ؟ فَقالَ : أنَا مُحَمَّدُ بنُ عَلِیِّ بنِ الحُسَینِ، فَبَکی جابِرُ بنُ عَبدِ اللّه رضی الله عنه ، ثُمَّ قالَ : أنتَ وَاللّه الباقِرُ عَنِ العِلمِ حَقّاً ، اُدنُ مِنّی بِأَبی أنتَ واُمّی ، فَدَنا مِنهُ فَحَلَّ جابِرٌ إزارَهُ ووَضَعَ یَدَهُ فی صَدرِهِ فَقَبَّلَهُ وجَعَلَ عَلَیهِ خَدَّهُ ووَجهَهُ وقالَ لَهُ : اُقرِئُکَ عَن جَدِّکَ رَسولِ اللّه صلی الله علیه و آله السَّلامَ ، وقَد أمَرَنی أن أفعَلَ بِکَ ما فَعَلتُ ، وقالَ لی : یوشِکُ أن تَعیشَ وتَبقی حَتّی تَلقی مِن وُلدِی مَنِ اسمُهُ مُحَمَّدٌ یَبقَرُ العِلمَ بَقرًا ، وقالَ لی : إنَّکَ تَبقی حَتّی تَعمی ثُمَّ یُکشَفُ لَکَ عَن بَصَرِکَ .

ثُمَّ قالَ لی : ائذَن لی عَلی أبیکَ، فَدَخَلَ أبو جَعفَرٍ عَلی أبیهِ فَأَخبَرَهُ الخَبَرَ وقالَ : إنَّ شَیخًا بِالبابِ وقَد فَعَلَ بی کَیتَ وکَیتَ ، فَقالَ : یا بُنَیَّ ، ذلِکَ جابِرُ ابنُ عَبدِ اللّه . ثُمَّ قالَ : أمِن بَینِ وِلدانِ أهلِکَ قالَ لَکَ ما قالَ وفَعَلَ بِکَ ما فَعَلَ؟ قالَ: نَعَم، [قالَ :]

عمرو بن عبداللّه بن هند جملی به نقل از امام باقر علیه السلام: فاطمه دختر علی بن ابی طالب چون سخت کوشی پسر برادرش علی بن الحسین را در عبادت دید، نزد جابر بن عبداللّه بن عمرو بن حزام انصاری آمد و به او گفت: ای صحابی رسول اللّه ! ما بر شما حقوقی داریم و از حقّ ما بر شما این است که هرگاه شما یکی از ما را دیدید که با سخت کوشی، خود را نابود می کند، خدا را به او یاد آورید و از او بخواهید جانش را حفظ کند. این علی بن الحسین است که از سخت کوشی در عبادت، بینی اش ترک برداشته و پیشانی و زانوان و دو کف دستش پینه بسته است.

جابر بن عبداللّه به درِ خانه علی بن الحسین علیه السلام رفت و در کنارِ در، ابو جعفر محمّد بن علی علیه السلام را در میان جمعی نوجوان از بنی هاشم دید که در آن جا گرد آمده بودند. جابر در حالی که به آن سو می رفت، بدو نگریست و گفت: این راه رفتن و خوی رسول اللّه است، ای نوجوان تو کیستی؟ فرمود: من محمّد بن علی بن الحسین هستم. جابر بن عبداللّه گریست و آن گاه گفت: به خدا، تو به حقّ، شکافنده علم هستی، نزدیک من آی، پدرم و مادرم فدای تو باد. امام علیه السلامنزدیک او رفت، جابر جامه اش را گشود و دست او را بر سینه اش گذاشت و بوسید و چهره اش را بر دست و چهره امام علیه السلامنهاد و به او عرض کرد: سلام نیایت رسول اللّه صلی الله علیه و آله را به تو می رسانم، او به من دستور داده است، سلامش را به تو برسانم، پیامبر صلی الله علیه و آله به من فرمود: باشد که تو آن قدر زندگی کنی و باقی باشی و فرزندی از من را دیدار کنی که نامش محمّد است و علم را به کمال می شکافد. پیامبر صلی الله علیه و آله به من فرمود: تو آن قدر زنده خواهی ماند که کور شوی و سپس نور به دیدگانت باز گردد. امام باقر علیه السلامی فرماید:

او به من

گفت: از پدرت اجازه بگیر تا به دیدارش روم. ابو جعفر بر پدرش وارد شد و او را آگاه کرد و گفت: پیرمردی بر درِ خانه است که با من چنین و چنان کرد. حضرت علیه السلام فرمود: فرزندم! او جابر بن عبداللّه است، سپس فرمود: آیا او از میان کودکان خویشانت، تنها به تو چنین گفت و با تو چنین کرد؟ امام باقر علیه السلامعرض کرد: آری، ما از آنِ خداییم، او به بدی آهنگ تو

نکرده است اما (به سبب شناساندن ارج تو) در خون تو کوشیده است.

امام زین العابدین علیه السلام به جابر اجازه داد و او وارد شد و حضرت علیه السلام را در محرابش دید که عبادت او را فرسوده است. امام علیه السلام برخاست و با گرمی از حال او پرسش کرد و او را در کنار خود نشاند. جابر به حضرت روی کرد و گفت: ای فرزند رسول اللّه ! آیا نمی دانید که خداوند، بهشت را برای شما و دوستداران شما آفریده و آتش را برای بدخواهان و دشمنان شما خلق کرده است، پس این همه تلاش که خود را بدان ملزم کرده ای چیست؟ علی بن الحسین علیه السلام به او فرمود: ای صحابی رسول اللّه ! آیا نمی دانی که خداوند، گناهان گذشته و آینده نیای مرا بخشوده بود، ولی پیامبر، سخت کوشی در راه خدا را کنار ننهاد و همچنان عبادتش می کرد ـ پدر و مادرم فدای او باد ـ تا آن که ساق و کف پاهایش ورم کرد.

به ایشان صلی الله علیه و آله عرض شد: آیا چنین می کنی؟ و حال آن که خداوند، گناهان گذشته وآینده ات را بخشوده است؟ وپیامبر صلی الله علیه و آله پاسخ فرمود: آیا بنده ای شکرگزار نباشم؟! چون جابر به علی بن الحسین علیه السلامنگریست و دید سخن او در منصرف کردن امام از سخت کوشی و اعمال طاقت فرسا و راضی کردن او به میانه روی سودی ندارد، به او عرض کرد: ای فرزند رسول خدا! خود را حفظ کن که تو از خاندانی هستی که در پرتو وجود آنها، بلا دفع می شود و سختی و مشقّت برطرف می گردد و آسمان از برای ایشان باران می باراند. امام علیه السلامفرمود: ای جابر! من همچنان بر شیوه پدر و نیای خود خواهم بود و آن دو ـ صلوات اللّه علیهما ـ را الگوی خود می دانم تا دیدارشان کنم.

جابر روی به حاضران کرد و گفت: به خدا سوگند، من در میان فرزندان پیامبران، همچون علی بن الحسین ندیده ام، مگر یوسف بن یعقوب علیه السلام، به خدا
سوگند ذریه علی بن الحسین علیه السلام از ذریّه یوسف بن یعقوب برتر است، چه، از آنهاست کسی که زمین را از داد می آکَند آن گونه که از ستم آکنده شد.
إضافة من عندنا یقتضیها السیاق .

حدیث۲۰۹

امام باقر علیه السلام :
كانَ أبی عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ علیهماالسلام إذا حَضَرَتِ الصَّلاةُ یَقشَعِرُّ جِلدُهُ ، ویَصفَرُّ لَونُهُ ، وتَرتَعِدُ فَرائِصُهُ
امام باقر علیه السلام: پدرم علی بن الحسین علیه السلام، به هنگام نماز، پوست بدنش می ترنجید و رنگش زرد می شد و گوشت تنش به لرزه می افتاد و موی بر تنش راست می شد و در حالی که اشکش بر گونه روان بود می فرمود: اگر بنده می دانست با که مناجات می کند، از نماز دست نمی کشید.
الفریصة : لحمة عند نغض الكتف فی وسط الجنب عند منبض القلب ، وهما فریصتان ترتعدان عند الفزع . (لسان العرب : ۷ / ۶۴) .

حدیث۲۱۰

امام باقر علیه السلام :
كانَت لِعَلِیِّ بنِ الحُسَینِ علیهماالسلامناقَةٌ حَجَّ عَلَیهَا اثنَتَینِ وعِشرینَ حَجَّةً ما قَرَعَها قَرعَةً قَطُّ . قالَ : فَجاءَت بَعدَ مَوتِهِ وما شَعَرنا بِها إلاّ

وقَد جاءَنی بَعضُ خَدَمِنا أو بَعضُ المَوالی ، فَقالَ : إنَّ النّاقَةَ قَد خَرَجَت فَأَتَت قَبرَ عَلِیِّ بنِ الحُسَینِ علیهماالسلامفَانبَرَکَت عَلَیهِ فَدَلَکَت بِجِرانِهَا القَبرَ وهِیَ تَرغو ، فَقُلتُ : أدرِکوها وجیئونی بِها قبلَ أن یَعلَموا بِها أو یَرَوها ، فَقالَ أبو جَعفَرٍ علیه السلام : وما کانَت رَأَتِ القَبرَ قَطُّ

امام باقر علیه السلام: علی بن الحسین علیه السلام شتری داشت که بیست و دو بار با آن به حج رفته بود و هرگز آن را شلّاقی نزد. امام باقر علیه السلاممی فرماید: پس از رحلت امام علی بن الحسین علیه السلام، بی آن که ما بفهمیم، آن شتر خارج شد. یکی از خادمان یا غلامان ما خبر آورد که شتر بر گور علی بن الحسین علیه السلامرفته و گردن خود را به خاک می مالد و می نالد. من گفتم: آن را دریابید و پیش از آن که آن را بشناسند و ببینند نزد ما بیاورید. ابو جعفر علیه السلاممی فرماید: این شتر، هرگز قبر را ندیده بود.

الکافی : ۱ / ۴۶۷ / ۲ ، بصائر الدرجات : ۳۵۳ / ۱۵ ، الاختصاص : ۳۰۰ کلّها عن زرارة .

حدیث۲۱۱

امام باقر علیه السلام :

خَرَجتُ مَعَ مَولایَ حاجًّا ، فَلَمّا دَخَلَ المَسجِدَ نَظَرَ إلَی البَیتِ فَبَکی حَتّی عَلا صَوتُهُ، فَقُلتُ : بِأَبی واُمّی ، إنَّ النّاسَ یَنظُرونَ إلَیکَ فَلَو رَفَعتَ [رَفِعتَ] بِصَوتِکَ قَلیلاً ، فَبَکی وقالَ : وَیحَکَ ! لِمَ لا أبکی؟! لَعَلَّ اللّه َ أن یَنظُرَ إلَیَّ بِرَحمَةٍ مِنهُ ، فَأَفوزَ بِها عِندَهُ . ثُمَّ طافَ بِالبَیتِ ورَکَعَ عِندَ المَقامِ ورَفَعَ رَأسَهُ مِن سُجودِهِ ، فَإِذا مَوضِعُهُ مُبتَلٌّ مِن دُموعِهِ

افلح، غلام امام باقر علیه السلام: با سرورم به سوی حج رفتیم. چون امام علیه السلام به مسجد در آمد و به خانه خدا نگریست، گریست تا صدایش بالا گرفت. عرض کردم: پدر و مادرم فدای تو باد، اگر ممکن است صدای خود را پایین بیاور که مردم به تو می نگرند. حضرت گریست و فرمود: عجب! چرا گریه نکنم، شاید که خدا با رحمت خود به من بنگرد و نزد او رستگاری یابم. سپس خانه خدا را طواف کرد و نزد مقام نماز خواند و هنگامی که سر از سجده برداشت، جایگاهش از اشک خیس شده بود.

تذکرة الخواصّ : ۳۳۹ ، صفة الصفوة : ۲ / ۶۴ ، الفصول المهمّة : ۲۰۹ ، مطالب السؤول : ۸۰ ، کشف الغمّة : ۲ / ۳۶۰ ، نور الأبصار : ۱۵۸ .

حدیث۲۱۲

امام باقر علیه السلام :

نَدعُو اللّه َ فیما نُحِبُّ ، فَإِذا وَقَعَ الَّذی نَکرَهُ لَم نُخالِفِ اللّه َ عَزَّوجَلَّ فیما أحَبَّ

امام باقر علیه السلام: خدا را در آن چه می خواهیم می خوانیم و اگر آن، بر ما افتد که خوش نمی داریم، در آن چه خداوندعزّوجل خواسته است، به مخالفت برنمی خیزیم.

حلیة الأولیاء : ۳ / ۱۸۷ عن عمرو بن دینار ، کشف الغمّة : ۲ / ۳۶۳ عن أحمد بن حمدون .

حدیث۲۱۳

امام باقر علیه السلام :

إنّا أهلَ البَیتِ نَصِلُ مَن قَطَعَنا ونُحسِنُ إلی مَن أساءَ إلَینا ، فَنَری وَاللّه ِ فی ذلِکَ العاقِبَةَ الحَسَنَةَ

امام باقر علیه السلام: ما اهل بیت به هر که از ما گسلد، می پیوندیم و به کسی که به ما بدی کند، نیکی می کنیم. به خدا سوگند،

فرجام نیک را، در این می بینیم.

الکافی : ۲ / ۴۸۸ / ۱ عن أحمد بن محمّد بن أبی نصر عن الإمام الرضا علیه السلام .

حدیث۲۱۴

امام باقر علیه السلام :

کانَ یَدخُلُ عَلَیهِ إخوانُهُ فَلا یَخرُجونَ مِن عِندِهِ حَتّی یُطعِمَهُمُ الطَّعامَ الطَّیِّبَ ویَکسُوَهُمُ الثِّیابَ الحَسَنَةَ ویَهَبَ لَهُمُ الدَّراهِمَ ، فَأَقولُ لَهُ فی ذلِکَ لِیُقِلَّ مِنهُ ، فَیَقولَ : یا سَلمی ، ما حَسَنَةُ الدُّنیا إلاّ صِلَةُ الإِخوانِ وَالمَعارِفِ

سلمی کنیز امـام باقر علیه السـلام: برادران امام علیه السـلام، بر او وارد می شدنـد و از پیش او نمی رفتنـد، مگر آن که حضـرت علیه السـلام ایشـان را خوراک نیکو می داد و جـامه فـاخر بر تنشان می کرد و چنـد درهم، بـدیشان صـله می داد. من به ایشان عرض می کردم تا از این همه نیکی بکاهد، امّا امام می فرمود: ای سلمی! نیکی دنیا نیست مگر بخشش و احسان نسبت به برادران.

کشف الغمّهٔ : ۲ / ۳۳۰ ، الفصول المهمّهٔ : ۲۱۲ .

حدیث۲۱۵

امام باقر علیه السلام :

قالَ لی : یا جابِرُ ، أیَکتَفی مَن یَنتَحِلُ

جـابر از امام باقر علیه السـلام: آن حضـرت به من فرمود: ای جابر! آیا کسـی را که ادعای تشیّع می کنـد همین کافی است که دم از محبّت ما خاندان زند؟! به خدا سوگند، شـیعه ما نیست، مگر آن کسـی که از خدا پروا کند و او را فرمان برد. ای جابر! اینان شناخته نشونـد، مگر بـا فروتنی و خشـوع و امـانت داری و بســیار بـودن بـه یـاد خـدا و روزه و نمـاز و نیکی بـه پـدر و مـادر و رسیدگی به همسایگان تهیدست و مستمند و بدهکاران و یتیمان و راستگویی و تلاوت قرآن و درباره مردم چیزی جز خیر و خوبی نگفتن و این که در همه چیز، امین و امانتدار معاشران خود باشند. جابر می گوید: عرض کردم: یابن رسول اللّه ! امروزه ما احدی را با این صفات سراغ نـداریم. حضـرت فرمود: ای جـابر! زنهـار که عقایـد [بـاطله] گونـاگون تو را به بیراهه نکشانـد. آیـا همین بس است که فردی بگویـد: من علی را دوست دارم و او را ولیّ خود می دانم امـا، با این حال، در کار و عمل (برای آخرت) کوشا نباشـد؟ اگر بگویـد: من رسول خدا صـلی الله علیه و آله را دوست دارم، رسول خدا صـلی الله علیه و آله که بهتر از علی علیه السلام است، اما از روش او پیروی نکنـد و به سـنّت وی رفتار ننماید، محبّتش به پیامبر او را هیچ سودی نرساند. پس، از [کیفر]خدا بترسـید و برای [رسـیدن به] آن چه نزد خداست، کار کنید. خدا با هیچ کس، خویشاوندی ندارد.

محبوبترین بنـدگان نزد خـدای عز و جل (و گرامیترین آنان در پیشگاه او) ، پرهیزگارترین و فرمانبردارترین آنان است. ای جابر! به خـدا قسم که جز با طاعت، به خـدای تبارک و تعالی نزدیک نتوان شد و ما برات آزادی [از دوزخ برای کسـی] نداریم و هیچ کس را بر خداوند حجّتی نیست. هر که

فرمانبردار خدا باشد همو دوست

ماست و هر که نافرمانی خدا کند همو دشمن ماست و ولایت و دوستی ما، جز با عمل و پارسایی به دست نیاید.

أی یدّعیه من غیر أن یتّصف به .

حدیث۲۱۶

امام باقر علیه السلام :

أعینونا بالوَرَعِ ، فَإنَّهُ مَن لَقِیَ اللّه َ عَزَّوجَلَّ مِنکُم بِالوَرَعِ کانَ لَهُ عِندَ اللّه ِ فَرَجٌ ، وإنَّ اللّه َ عَزَّوجَلَّ یَقولُ : «مَن یُطِعِ اللّه َ والرَّسولَ فَأُولئِکَ مَعَ الَّذینَ أنعَمَ اللّه ُ عَلَیهِم مِنَ النَّبِیّینَ وَالصِّدّیقینَ والشُّهَداءِ والصّالِحینَ وحَسُنَ اُولئِکَ رَفیقًا

امام باقر علیه السلام: ما را با پارسایی (خود) یاری رسانید، زیرا هر کس از شما خدای عز و جلرا با پارسایی دیدار کند، او را نزد خداوند گشایش باشد و خدای عز و جلمی فرماید: «و آنها که از خدا و رسول فرمان برند در زمره کسانی خواهند بود که خدا ایشان را گرامی داشته است (یعنی) با پیامبران و صدّیقان و شهیدان و شایستگان اند و چه نیکو همدمانی هستند اینان» . پیامبر از ماست و صدّیق و شهیدان و شایستگان (نیز) از ما هستند.

النساء : ۶۹ .

حدیث۲۱۷

امام باقر علیه السلام :

ـ لِفُضَیلٍ ـ : بَلِّغ مَن لَقیتَ مِن مُوالینا عَنَّا السَّلامَ ، وقُل لَهُم : إنّی لا اُغنی عَنکُم مِنَ اللّه ِ شَیئًا إلاّ بِوَرَعٍ ، فَاحفَظوا ألسِنَتَکُم وکُفّوا أیدِیَکُم ، وعَلَیکُم بِالصَّبرِ وَالصَّلاةِ ، إنَّ اللّه َ مَعَ الصّابِرینَ

امام باقر علیه السلام ـ به فضیل ـ : دوستان ما را که دیدی، از جانب ما سلام برسان و به ایشان بگو: در نزد خدا از دست من برای شما کاری ساخته نیست، جز این که پارسایی پیشه کنید. پس زبانهای خود را حفظ کنید و دستهایتان را باز دارید و بر شما باد شکیبایی و نماز که خداوند، با شکیبایان است.

تفسیر العیّاشیّ : ۱ / ۶۸ / ۱۲۳ ، دعائم الإسلام : ۱ / ۱۳۳ وفیه «بورع واجتهاد» ، مستطرفات السرائر : ۷۴ / ۱۷ ، مشکاة الأنوار : ۴۴ ، وذکره أیضًا فی : ۴۶ کلاهما عن الفضیل عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۲۱۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فی وَصِیَّتِهِ لِجابِرِ بنِ یَزیدَ الجُعفِیِّ ـ : اِعلَم بِأَنَّکَ لا تَکونُ لَنا وَلِیًّا حَتّی لَوِ اجتَمَعَ عَلَیکَ أهلُ مِصرِکَ وقالوا : «إنَّکَ رَجُلُ سَوءٍ» لَم یَحزُنکَ ذلِکَ ، ولَو قالوا : «إنَّکَ رَجُلٌ صالِحٌ» لَم یَسُرَّکَ ذلِکَ ، ولکِنِ اعرِض نَفسَکَ عَلی کِتابِ اللّه ِ ، فَإِن کُنتَ سالِکًا سَبیلَهُ ، زاهِدًا فی تَزهیدِهِ ، راغِبًا فی تَرغیبِهِ ، خائِفًا مِن تَخویفِهِ فَاثبُت وأبشِر ، فَإِنَّهُ لا یَضُرُّکَ ما قیلَ فیکَ ، وإن کُنتَ مُبائِنًا لِلقُرآنِ فَماذَا الَّذی یَغُرُّکَ مِن نَفسِکَ ؟ !

امام باقر علیه السلام ـ در سفارش خود به جابربن یزید جعفی ـ : بدان که تو دوستدار ما نخواهی بود، مگر آن گاه که اگر همه همشهریانت علیه تو هم داستان شوند و [یک زبان] بگویند: «تو آدم بدی هستی» این، اندوهگینت نسازد و اگر بگویند: «تو آدم خوبی هستی» این[نیز]شادمانت نکند. بلکه خود را با کتاب خدا بسنج، اگر دیدی پوینده راه آنان هستی و از آن چه قرآن به اعراض از آن فرا خوانده روی گردانی و به آن چه ترغیب کرده، راغبی و از آن چه بیم داده است، بیمناکی، پس ثابت قدم باش و مژده ات باد که آن چه درباره تو گفته شود، زیانت نرساند، اما اگر دیدی از قرآن جدایی، پس چرا باید خود را بفریبی؟!

تحف العقول : ۲۸۴ .

حدیث۲۱۹

امام باقر علیه السلام :

ـ فی وَصِیَّتِهِ لِبَعضِ شیعَتِهِ ـ : یا مَعشَرَ شیعَتِنا ؛ اِسمَعوا وَافهَموا وَصایانا وعَهدَنا إلی أولِیائِنَا ، اُصدُقوا فی قَولِکُم ، وبَرّوا فی أیمانِکُم لِأَولِیائِکُم وأعدائِکُم ، وتَواسَوا بِأَموالِکُم ، وتَحابّوا بِقُلوبِکُم ، وتَصَدَّقوا عَلی فُقَرائِکُم ، وَاجتَمِعوا عَلی أمرِکُم ، ولا تُدخِلوا غِشًّا ولا خِیانَةً عَلی أحَدٍ ، ولا تَشُکّوا بَعدَ الیَقینِ ، ولا تَرجِعوا بَعدَ الإِقدامِ جُبنًا ، ولا یُوَلِّ أحَدٌ مِنکُم

أهلَ مَوَدَّتِهِ قَفاهُ ، ولا تَکونَنَّ شَهوَتُکُم فی مَوَدَّةِ غَیرِکُم ، ولا مَوَدَّتُکُم فیما سِواکُم ، ولا عَمَلُکُم لِغَیرِ رَبِّکُم ، ولا إیمانُکُم وقَصدُکُم لِغَیرِ نَبِیِّکُم ، وَاستَعینوا بِاللّه وَاصبِروا ، «إنَّ الأَرضَ لِلّهِ یورِثُها مَن یَشاءُ مِن عِبادِهِ والعاقِبَةُ لِلمُتَّقینَ

امام باقر علیه السلام ـ در سفارش به برخی شیعیان خود ـ : ای گروه شیعیان ما، توصیه ها و سفارش ما به دوستانمان را بشنوید و نیک دریابید. راست گفتار باشید، به سوگندتان با دوستان و دشمنانتان وفادار باشید، با اموالتان به مدد یکدیگر بشتابید، قلباً یکدیگر را دوست بدارید، به درویشانتان صدقه دهید، در کار خود متحد باشید، به هیچ کس دغلی و خیانت روا مدارید، بعد از یقین [در

عقیده به حقّانیت ما] دچار شکّ و تردید نشوید، بعد از پیشروی، از ترس، گام واپس ننهید، هیچ یک از شما به دوستدار خود پشت نکند، زنهار به دوستی با غیر خود میل نکنید وبه اغیار دست مودّت ندهید و کارتان جز برای پروردگارتان نباشد و ایمان و عقیده تان به کسی جز پیامبرتان نباشد و از خدا یاری طلبید و شکیبا باشید که «زمین از آنِ خداست و آن را به هرکس از بندگانش که بخواهد به ارث می دهد و فرجام، از آن پرهیزگاران است». زمین از آنِ خداوند است و او آن را به بندگان شایسته اش، به ارث می دهد.

سپس فرمود: از شیعیان ما، آن کسی دوستدار خدا و دوستدار رسول اوست که هرگاه سخن گوید، راست گوید و هرگاه وعده ای دهد، بدان وفا کند و هرگاه امانتی بدو سپرده شود، آن را برگرداند و هرگاه در راه حقّ باری بر دوش او نهند، آن را به دوش کشد و هرگاه حقّ واجبی از او خواسته شود، عطا کند و هرگاه به کار حقّی فرمان داده شود، انجامش دهد. شیعه ما کسی است که علم او از گوشش فراتر نرود [اسرار ما را که می شنود حفظ کند] ؛ شیعه ما کسی است که عیب جوی ما را مدح نمی گوید، با کسی که به ما بغض می ورزد، پیوند برقرار نمی سازد، با کینه جوی ما، همنشینی نمی کند، اگر به مؤمنی برسد، به او احترام می گذارد، اگر به نادانی برخورَد، از او دوری می کند؛ شیعه ما کسی است که [از سختیها و گرفتاریها] چونان سگ، زوزه نمی کشد و مانند کلاغ، طمّاع نیست و به سوی احدی جز برادران خود، دست نیاز دراز نمی کند، حتی اگر از گرسنگی بمیرد؛ شیعه ما کسی است که به عقیده ما معتقد باشد، به خاطر ما، دوستان خود را ترک می گوید، کسانی را که از او دور و بیگانه اند، اما دوستدار مایند، به خود نزدیک می کند و نزدیکان خود را که با ما دشمن اند از خود دور می گرداند.

الأعراف : ۱۲۸ .

حدیث۲۲۰

امام باقر علیه السلام :

«قُل لا أسأَلُکُم عَلَیهِ أجرًا إلاَّ المَوَدَّةَ فِی القُربی» قالَ : هُمُ الأَئِمَّةُ علیهم السلام

عبداللّه بن عجلان از حضرت باقر علیه السلام روایت می کند که آن حضرت درباره آیه «بگو: من به ازای این از شما مزدی نمی

خواهم مگر دوستی خویشاوندانم» فرمود: [مقصود]خویشاوندان ائمّه علیهم السلامهستند.

الکافی : ۱ / ۴۱۳ / ۷، المحاسن : ۱ / ۲۴۱ / ۴۴۳ .

حدیث۲۲۱

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «قُل ما سَـأَلتُکُم مِن أجرٍ فَهُوَ لَکُم» ـ : الأَجرُ الَّذی هُوَ المَوَدَّةُ فِیالقُربَی الَّتی لَم أسأَلکُم غَیرَها فَهُوَ لَکُم ، تَهتَدونَ بِها وتَسعَدونَ بِها ، وتَنجونَ مِن عَذابِ اللّه یَومَ القِیامَةِ

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «بگو: هرمزدی که از شما خواستم آن برای شماست» ـ : [یعنی] این مزدی که عبارت از دوستی خویشاوندان است و من جز آن چیزی از شما نمی خواهم در حقیقت برای خود شماست؛ زیرا شما به واسطه آن هدایت می شوید و به خوشبختی می رسید و در روز قیامت از عذاب خدا رهایی می یابید.

ینابیع المودّة : ۱ / ۳۱۶ / ۵ .

حدیث۲۲۲

امام باقر علیه السلام :

لَمّا قُبِضَ رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله باتَ آلُ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله بِأَطوَلِ لَیلَةٍ ـ إلی أن قالَ : ـ فَبَینا هُم کَذلِکَ إذ أتاهُم آت لا ـ یَرَونَهُ ویَسمَعونَ کَلامَهُ فَقالَ : السَّلامُ عَلَیکُم أهلَ البَیتِ ورَحمَةُ اللّه وبَرَکاتُهُ . . . فَأَنتُمُ الأَمانَةُ المُستَودَعَةُ ، ولَکُمُ المَوَدَّةُ الواجِبَةُ وَالطّاعَةُ المَفروضَةُ

امام باقر علیه السلام: چون رسول خدا صلی الله علیه و آله درگذشت آل محمّد صلی الله علیه و آله [از شدت تأثر و اندوه]طولانی ترین شب را گذراندند ـ تا آن جا که فرمود: ـ در یک چنان حال و هوایی ناگهان یکی بر آنان وارد شد که خودش را نمی دیدند اما سخنش را می شنیدند. او گفت: درود و رحمت و برکات خدا بر شما اهل بیت باد... شمایید آن امانت سپرده شده، دوستی شما [بر مردم] واجب است و اطاعت از شما فریضه.

الکافی : ۱ / ۴۴۵ / ۱۹ عن یعقوب بن سالم عن رجل .

حدیث۲۲۳

امام باقر علیه السلام :

آلُ مُحَمَّدٍ علیهم السلامهُم حَبلُ اللّه الَّذی أمَرَنا بِالِاعتِصامِ بِهِ ، فَقالَ : «وَاعتَصِموا بِحَبلِ اللّه جَمیعًا ولا تَفَرَّقوا

جابر از امام باقر علیه السلام: آل محمّد علیهم السلام همان ریسمان خدایند که ما را به چنگ زدن بدان فرمان داده و فرموده است: «و همگی به ریسمان خدا چنگ زنید و پراکنده مشوید» .

تفسیرالعیّاشیّ: ۱ / ۱۹۴ / ۱۲۳ ، وذکر أیضًا فی : ۱ / ۱۰۲ / ۲۹۸ ، والآیة ۱۰۳ من سورة آل عمران .

حدیث۲۲۴

امام باقر علیه السلام :

بُنِیَ الإِسلامُ عَلی خَمسِ دَعائِمَ : إقامِ الصَّلاةِ ، وإیتاءِ الزَّکاةِ ، وصَومِ شَهرِ رَمَضانَ ، وحَجِّ البَیتِ ، وَالوَلایَةِ لَنا أهلَ البَیتِ

امام باقر علیه السلام: اسلام بر پنج پایه استوار شده است: نماز خواندن، زکات دادن، روزه ماه رمضان، حج خانه خدا و (پذیرش) ولایت ما اهل بیت.

أمالی الطوسیّ : ۱۲۴ / ۱۹۲ ، الخصال : ۲۷۸ / ۲۱ ، أمالی المفید : ۳۵۳ / ۴ ، بشارة المصطفی : ۶۹ کلّها عن أبی حمزة الثمالیّ ، وراجع الکافی : ۲ / ۱۸ باب دعائم الإسلام ، التهذیب : ۴ / ۱۵۱ / ۴۱۸ .

حدیث۲۲۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ جَلَّ وعَزَّ طَهَّرَ أهلَ بَیتِ نَبِیِّهِ علیهم السلام وسَأَلَهُم

امام باقر علیه السلام: خداوند عز و جل اهل بیت پیامبر خود را پاک گردانید و مزد رسالت را دوستی با ایشان قرار داد و ولایت را برای آنان مقرر داشت و ایشان را اوصیاء و دوستان او قرار داد که پس از وی در میان امّتش پایدارند. پس، ای مردم! در آن چه گفتم بیندیشید که خداوند عز و جلولایت و طاعت و دوستی خود را در او نهاده و وی را استنباط کننده علمش و دلایل و حجّت هایش گردانیده است. بنابراین، فقط او را بپذیرید و تنها به او تمسک جویید تا به واسطه او نجات یابید و در روز قیامت حجّت داشته باشید، راه پروردگارتان عز و جل، جز به واسطه آنان پیموده نمی شود و هیچ ولایتی جز به واسطه آنان به خدای عز و جل نمی پیوندد. هرکه چنین کند بر خداوند است که او را گرامی بدارد و عذابش

نکند و هر کس با چیزی جز آن چه خداوند عز و جل بدان فرمان داده بر او وارد شود بر خدای عزوجل است که او را خوار گرداند و عذابش کند.

فی بحارالأنوار نقلًا عن الکافی : «وجَعَلَ لَهُم أجر . . .» وهو الأنسب .

حدیث۲۲۶

امام باقر علیه السلام :

مَن دَخَلَ فی وَلایَةِ آلِ مُحَمَّدٍ دَخَلَ الجَنَّةَ ، ومَن دَخَلَ فی وَلایَةِ عَدُوِّهِم دَخَلَ النّارَ

امام باقر علیه السلام: هرکه به ولایت آل محمّد درآید، به بهشت رود و هر که به ولایت دشمنان آنان درآید، به دوزخ رود.

تفسیر العیّاشیّ : ۲ / ۱۶۰ / ۶۶ .

حدیث۲۲۷

امام باقر علیه السلام :

دَعا رَسولُ اللّه ِ أصحابَهُ بِمِنی فَقالَ : . . . یا أیُّهَا النّاسُ ، إنّی تارِکٌ فیکُم حُرُماتِ اللّه ِ : کِتابَ اللّه ِ ، وعِترَتی ، وَالکَعبَةَ البَیتَ الحَرام

امام باقر علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله در مِنی اصحاب خود را فرا خواند و فرمود:... ای مردم! من حرمت های خدا را در میان شما بر جای می گذارم: کتاب خدا، عترتم و کعبه؛ بیت الحرام را .

بصائر الدرجات : ۴۱۳ / ۳ عن جابر ، مختصر بصائر الدرجات : ۹۰ عن جابر بن یزید الجعفیّ .

حدیث۲۲۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِ اللّه تَعالی : «وَاعلَموا أنَّما غَنِمتُم مِن شَیءٍ فَأَنَّ للّه خُمُسَهُ ولِلرَّسولِ» ـ : هُم قَرابَةُ رَسولِ اللّه صلی الله علیه و آله ، وَالخُمسُ للّه ولِلرَّسولِ ولَنا

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «و بدانید که هر چیزی را به غنیمت گرفتید یک پنجم آن برای خدا و رسول و...است» ـ: مقصود خویشاوندان رسول خداست. خمس، از آن خدا و پیامبر و ماست.

الکافی : ۱ / ۵۳۹ / ۲ عن محمّد بن مسلم

حدیث۲۲۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ ذِکرَنا مِن ذِکرِ اللّه ، وذِکرَ عَدُوِّنا مِن ذِکرِ الشَّیطانِ

امام باقر علیه السلام: همانا یاد کردن از ما، یاد کردن از خداست و یاد کردن از دشمن ما، یاد کردن از شیطان است.

الکافی : ۲ / ۴۹۶ / ۲ عن أبی بصیر عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۲۳۰

امام باقر علیه السلام :

ـ عَن أبیهِ عَن جَدِّهِ ـ : لَمّا قَضی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله مَناسِکَهُ مِن حَجَّةِ الوَداعِ رَکِبَ راحِلَتَهُ وأنشَأَ یَقولُ : لا یَدخُلُ الجَنَّةَ إلاّ مَن کانَ مُسلِمًا . فَقامَ إلَیهِ أبو ذَرٍّ الغِفارِیُّ رحمه الله فَقالَ: یا رَسولَ اللّه ، ومَا الإسلامُ ؟ فَقالَ صلی الله علیه و آله : الإسلامُ عُریانٌ ، لِباسُهُ التَّقوی ، وزینَتُهُ الحَیاءُ ، ومِلاکُهُ الوَرَعُ ، وجَمالُهُ الدّینُ (کَمالُهُ ـ خ ل) ، وثَمَرُهُ العَمَلُ الصّالِحُ ، ولِکُلِّ شَیءٍ أساسٌ وأساسُ الإسلامِ حُبُّنا أهلَ البَیتِ

امام باقر علیه السلام ـ از پدرش از جدش ـ: چون رسول خدا صلی الله علیه و آله مناسک حجهٔ الوداع را به پایان برد، بر اشتر خود سوار شد و شروع به گفتن این جمله کرد: به بهشت

نرود مگر کسی که مسلمان باشد. ابوذر غفاری رحمه الله برخاست و عرض کرد: ای رسول خدا، اسلام چیست؟ حضرت فرمود: اسلام برهنه است و جامه اش، پرهیزگاری است و زیورش، حیا و قوامش، پارسایی و جمالش [کمالش]

دینداری و میوه اش، کردار نیک است. هر چیزی بنیادی دارد و بنیاد اسلام، دوست داشتن ما اهل بیت است.

أمالی الطوسیّ : ۸۴/۱۲۶ عن جابر بن یزید ، تحف العقول : ۵۲ ، الفقیه : ۴ / ۳۶۴ / ۵۷۶۲ .

حدیث۲۳۱

امام باقر علیه السلام :

حُبُّنا أهلَ البَیتِ نِظامُ الدّینِ

امام باقر علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، نظام دین است.

أمالی الطوسیّ : ۲۹۶ / ۵۸۲ عن جابر بن یزید الجعفیّ .

حدیث۲۳۲

امام باقر علیه السلام :

بُنِيَ الإسلامُ عَلى خَمسٍ : عَلَى الصَّلاةِ وَالزَّكاةِ وَالصَّومِ وَالحَجِّ وَالوَلايَةِ ، ولَم يُنادَ بِشَيءٍ كَما نودِيَ بِالوَلايَةِ

امام باقر علیه السلام: اسلام بر پنج چیز بنا شده است: بر نماز و زکات و روزه و حج و ولایت و به هیچ چیزی به اندازه ولایت فرا خوانده نشده است.

الكافى : ۲ / ۱۸ / ۳ عن فضيل بن يسار و ح ۱ ، المحاسن : ۱ / ۴۴۵ / ۱۰۳۳ كلاهما عن أبى حمزة ، وراجع البحار : ۶۸ / ۳۲۹ / باب ۲۷ .

حدیث۲۳۳

امام باقر علیه السلام :

أحِبُّوا اللّه َ وأحِبّوا رَسولَ اللّه ِ لِحُبِّ اللّه ِ ، وأحِبّونا لِحُبِّ رَسولِ اللّه ِ صلى الله عليه و آله

امام باقر علیه السلام: خدا را دوست بدارید و رسول خدا را به خاطر خدا دوست بدارید و ما را به خاطر رسول خدا صلى الله عليه و آله دوست بدارید.

مناقب الإمام أميرالمؤمنين عليه السلام للكوفىّ : ۲ / ۱۶۰ / ۶۳۷ عن عبيداللّه بن محمّد بن عمر بن علىّ بن أبى طالب .

حدیث۲۳۴

امام باقر علیه السلام :

إنّى لَأَعلَمُ أنَّ هذَا الحُبَّ الَّذى تُحِبّونّا لَيسَ بِشَيءٍ صَنَعتُموهُ ، ولكِنَّ اللّه َ صَنَعَهُ

امام باقر علیه السلام: من می دانم که این محبّت شما نسبت به ما چیزی نیست که خود شما آن را ساخته باشید، بلکه کار خداست.

المحاسن : ۱ / ۲۴۶ / ۴۵۷ عن أبى بصير .

حدیث۲۳۵

امام باقر علیه السلام :

مَن أصبَحَ يَجِدُ بَردَ حُبِّنا عَلى قَلبِهِ فَليَحمَدِ اللّه َ عَلى بادِئِ النِّعَم . قيلَ : وما بادِئُ النِّعَمِ ؟ فَقالَ : طيبُ المَولِدِ

امام باقر علیه السلام: هر که صبح کند و خنکای محبّت ما را در دلش احساس کند پس خداوند را بر نخستین نعمت سپاس گوید: عرض شد: نخستین نعمت کدام است؟ فرمود: حلال زادگی.

أمالى الصدوق : ۳۸۴ / ۱۳ ، علل الشرائع : ۱۴۱ / ۲ ، معانى الأخبار : ۱۶۱ / ۲ كلّها عن أبى محمّد الأنصارىّ عن غير واحد .

حدیث۲۳۶

امام باقر علیه السلام :

سَمِعتُ رَسولَ اللّه ِ صلى الله عليه و آله يَقولُ لِعَلِيٍّ عليه السلام : إنّ اللّه َ أخَذَ ميثاقَ المُؤمِنينَ عَلى حُبِّكَ ، وأخَذَ ميثاقَ المُنافِقينَ عَلى بُغضِكَ . ولَو ضَرَبتَ خَيشومَ المُؤمِنِ ما أبغَضَكَ ، ولَو نَثَرتَ الدَّنانيرَ عَلَى المُنافِقِ ما أحَبَّكَ . يا عَلِيُّ ، لا يُحِبُّكَ إلاّ مُؤمِنٌ ، ولا يُبغِضُكَ إلاّ مُنافِقٌ

ابوذر: شنیدم رسول خدا صلى الله عليه و آله به على عليه السلام می فرماید: خداوند از مؤمنان بر محبّت تو پیمان گرفته است و از منافقان بر بغض نسبت به تو. اگر بینی مؤمن

را قطع کنی، باز تو را دشمن نخواهد داشت و اگر دینارها به پای منافقان بریزی، باز هم دوستت نخواهند داشت. ای علی، تو را دوست ندارد، مگر مؤمن و تو را دشمن نمی دارد، مگر منافق.

تاریخ دمشق «ترجمه الإمام علیّ علیه السلام»: ۲/۲۰۴/۶۹۵، الغارات: ۲/۵۲۰ عن حبّه العرنیّ، من دون ذیله .

حدیث۲۳۷

امام باقر علیه السلام :

لَو ضَرَبتُ خَیشومَ المُؤمِنِ بِسَیفی هذا عَلی أن یُبغِضَنی ما أبغَضَنی ، ولَو صَبَبتُ الدُّنیا بِجَمّاتِها عَلَی المُنافِقِ علی أن یُحِبَّنی ما أحَبَّنی ، وذلِکَ أنَّهُ قُضِیَ فَانقَضی عَلی لِسانِ النَّبِیِّ الاُمِّیِّ صلی الله علیه و آله أنَّهُ قالَ : یا عَلِیُّ ، لا یُبغِضُکَ مُؤمِنٌ ، ولا یُحِبُّکَ مُنافِقٌ

امام علی علیه السلام ـ در حکمتی از حکمت هایشان ـ : اگر با همین شمشیرم بر بینی مؤمن کوبم که با من دشمن شود، دشمن نشود و اگر همه دنیا را به پای منافق ریزم که مرا دوست بدارد، باز هم دوست نخواهد داشت و این از آن روست که حکم خدا بر زبان پیامبر امّی صلی الله علیه و آله گذشت که فرمود: ای علی، هیچ مؤمنی با تو دشمنی نکند و هیچ منافقی دوستدار تو نشود.

نهج البلاغهٔ : الحکمهٔ ۴۵ ، أمالی الطوسیّ : ۲۰۶ / ۳۵۳ نحوه عن سوید بن غفلهٔ ، روضهٔ الواعظین : ۳۲۳ ، وراجع الکافی : ۸ / ۲۶۸ / ۳۹۶ .

حدیث۲۳۸

امام باقر علیه السلام :

حُبُّنا إیمانٌ ، وبُغضُنا کُفرٌ

امام باقر علیه السلام: دوست داشتن ما، ایمان است و دشمن داشتنمان، کفر.

الکافی : ۱ / ۱۸۸ / ۱۲ ، المحاسن : ۱ / ۲۴۷ / ۴۶۳ کلاهما عن محمّد بن الفضیل ، تفسیر فرات الکوفیّ : ۴۲۸ / ۵۶۶ عن زیاد بن المنذر .

حدیث۲۳۹

امام باقر علیه السلام :

مَن تَوَلّی مُحِبِّنا فَقَد أحَبَّنا

امام صادق علیه السلام: هر که دوستدار ما را دوست بدارد، هرآینه ما را دوست داشته است.

البحار : ۱۰۰ / ۱۲۴ / ۳۴ نقلاً عن المزار الکبیر عن عبد الرحمن بن مسلم .

حدیث۲۴۰

امام باقر علیه السلام :

وَاللّه ِ ، لا یُحِبُّنا عَبدٌ أبَدًا ولَو کانَ أسیرًا بِالدَّیلَمِ إلاّ نَفَعَهُ اللّه ُ بِحُبِّنا ، وإنَّ حُبِّنا لَیُساقِطُ الذُّنوبَ مِنِ ابنِ آدَمَ کَما یُساقِطُ الرّیحُ الوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ

امام حسن علیه السلام: به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که ما را دوست بدارد، حتی اگر در دیلم اسیر باشد، مگر این که خداوند به واسطه این محبّت ما، او را سود بخشد. همانا دوست داشتن ما، گناهان را از آدمی فرو می ریزاند، همچنان که باد، برگهای درختان

را می ریزد.

الاختصاص : ۸۲، رجال الکشّیّ : ۱ / ۳۲۹ / ۱۷۸ کلاهما عن أبی حمزة الثمالیّ عن الإمام الباقر علیه السلام .

حدیث۲۴۱

امام باقر علیه السلام :

إنّ حُبّنا أهلَ البَیتِ لَیَحُطُّ الذُّنوبَ عَنِ العِبادِ کَما تَحُطُّ الرّیحُ الشَّدیدَةُ الوَرَقَ عَنِ الشَّجَرِ

امام صادق علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، گناهان بندگان را می ریزد، همان گونه که باد شدید، برگهای درختان را می ریزد.

ثواب الأعمال : ۲۲۳ / ۱ ، قرب الإسناد : ۳۹ / ۱۲۶ ، بشارة المصطفی : ۲۷۰ کلّها عن بکر بن محمّد الأزدیّ .

حدیث۲۴۲

امام باقر علیه السلام :

ـ عَن جابِرِ بنِ عَبدِ اللّه الأَنصارِیِّ ـ : أقبَلَ رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله حَتّی صَعِدَ المِنبَرَ ، وَاجتَمَعَ المُهاجِرونَ وَالأَنصارُ فِی الصَّلاةِ ، فَقالَ : أیُّهَا النّاسُ ، مَن أبغَضَنا أهلَ البَیتِ بَعَثَهُ اللّه ُ یَهودِیًّا . قالَ جابِرٌ : فَقُمتُ إلَیهِ ، فَقُلتُ : یا رَسولَ اللّه ، وإن شَهِدَ أن لا إلهَ إلاَّ اللّه ُ وأنَّکَ رَسولُ اللّه ؟ قالَ : نَعَم

وإن شَهِدَ ، إنَّمَا احتَجَزَ بِذلِکَ مِن أن یُسفَکَ دَمُهُ أو یُؤَدِّیَ الجِزیَةَ عَن یَدٍ وهُوَ صاغِرٌ .

ثُمَّ قالَ : أیُّهَا النّاسُ ، مَن أبغَضَنا أهلَ البَیتِ بَعَثَهُ اللّه ُ یَومَ القِیامَةِ یَهودِیًّا ، وإن أدرَکَ الدَّجّالَ آمَنَ بِهِ ، وإن لَم یُدرِکهُ بُعِثَ مِن قَبرِهِ حَتّی یُؤمِنَ بِهِ ، إنَّ رَبّی عَزَّوجَلَّ مَثَّلَ لی اُمَّتی فِی الطّینِ ، وعَلَّمَنی أسماءَ اُمَّتی کَما عَلَّمَ آدَمَ الأَسماءَ کُلَّها ، فَمَرَّ بی أصحابُ الرّایاتِ ، فَاستَغفَرتُ لِعَلِیٍّ وشیعَتِهِ .

قالَ حَنانُ [بنُ سَدیرٍ راوی هذَا الخَبَرِ] : وقالَ لی أبی : اُکتُب هذَا الحَدیثَ فَکَتَبتُهُ ، وخَرَجنا مِن غَدٍ إلَی المَدینَةِ فَقَدِمنا فَدَخَلنا عَلی أبی عَبدِ اللّه علیه السلام ، فَقُلتُ لَهُ : جُعِلتُ فِداکَ ، إنَّ رَجُلاً مِنَ المَکِّیّینَ یُقالُ لَهُ سُدَیفٌ حَدَّثَنی عَن أبیکَ بِحَدیثٍ ، فَقالَ : وتَحفَظُهُ ؟ فَقُلتُ : کَتَبتُهُ ، قالَ : فَهاتِهِ ، فَعَرَضتُهُ عَلَیهِ ، فَلَمَّا انتَهی إلی «مَثَّلَ لی اُمَّتی فِی الطّینِ ، وعَلَّمَنی أسماءَ اُمَّتی کَما عَلَّمَ آدَمَ الأَسماءَ کُلَّها» قالَ أبو عَبدِ اللّه علیه السلام : یا سَدیرُ ، مَتی حَدَّثَکَ بِهذا عَن أبی ؟ قُلتُ : الیَومُ السّابِعُ مُنذُ سَمِعناهُ مِنهُ یَرویهِ عَن أبیکَ ، فَقالَ : قَد کُنتُ أری أنَّ هذَا الحَدیثَ لا یَخرُجُ عَن أبی إلی أحَدٍ

امام باقر علیه السلام ـ به نقل از جابربن عبداللّه انصاری ـ: رسول خدا صلی الله علیه و آله تشریف آورد و منبر رفت و مهاجران و انصار برای نماز جمع شدند. حضرت فرمود: ای مردم! هر که ما اهل بیت را دشمن بدارد، خداوند او را یهودی محشور کند. جابر می گوید: من برخاستم و عرض کردم: ای رسول خدا، اگر چه شهادت به

لا اله الا اللّه و به پیامبری شما دهد؟ فرمود: آری، اگر چه شهادت دهد. او با شهادت دادن [به یگانگی خدا و رسالت من] فقط سبب می شود که خونش ریخته نشود و یا با دست خود و ذلیلانه، جزیه ندهد.

سپس فرمود: ای مردم، هرکس ما اهل بیت را دشمن بدارد خداوند در روز قیامت او را یهودی محشور کند و اگر به زمان دجّال برسد به او ایمان آورد و اگر آن زمان را درک نکند، از گورش برانگیخته گردد، تا به او ایمان بیاورد. همانا پروردگارم عز و جل، در ابتدای خلقت که گل آدمیان را می سرشتند، امّت مرا برایم مجسّم نمود و نامهای همه افراد امّت مرا به من آموخت، همان گونه

که تمام اسماء را به آدم تعلیم داد. پس پرچمداران از برابر من گذشتند و من برای علی و شیعیان او آمرزش طلبیدم.

حنان (بن سدیر راوی این خبر) گوید: پدرم به من گفت: این حدیث را بنویس و من نوشتم. فردا به جانب مدینه حرکت کردیم و وارد آن شدیم و خدمت ابی عبداللّه (الصادق) علیه السلام رسیدیم. من به آن حضرت عرض کردم: فدایت شوم، مردی از مکّیان به نام سدیف، حدیثی از پدرتان به من گفته است، حضرت فرمود: آن را حفظ داری؟ عرض کردم: مکتوبش کرده ام. فرمود: بده ببینم. من آن را به حضرت نشان دادم. چون به جمله «در آن هنگام که گل آدمیان را می سرشتند خداوند امّت مرا برایم مجسم نمود و نامهای همه افراد امّتم را به من آموخت، همان گونه که تمام اسماء را به آدم تعلیم داد» رسید فرمود: ای سدیر، چه هنگام این حدیث را از قول پدرم برایت نقل کرد؟ عرض کردم: هفت روز است که روایت او را از پدرتان شنیده ام. فرمود: من فکر می کردم که این حدیث، از دهان پدرم برای احدی خارج نخواهد شد.
أمالي الطوسيّ : ۶۴۹ / ۱۳۴۷ ، وراجع أمالي المفيد : ۱۲۶ / ۴ كلاهما عن حنّان بن سدير عن سديف المكّيّ ، المحاسن : ۱ / ۱۷۳ / ۲۶۶ ، ثواب الأعمال : ۲۴۳ / ۱ ، دعائم الإسلام : ۱ / ۷۵ .

حدیث۲۴۳

امام باقر علیه السلام :
جاءَ رَجُلٌ إلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه و آله فَقالَ : يا رَسولَ اللّه ، أكُلُّ مَن قالَ لا إلهَ إلاَّ اللّهُ مُؤمِنٌ ؟ قالَ : إنَّ عَداوَتَنا تُلحِقُ بِاليَهودِ وَالنَّصارى ، إنَّكُم لا تَدخُلونَ الجَنَّةَ حَتّى تُحِبّوني ، وكَذَبَ مَن زَعَمَ أنَّهُ يُحِبُّني و يُبغِضُ هذا ـ يَعني عَلِيًّا عليه السلام ـ
امام باقر علیه السلام : مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! آیا هر کس بگوید: لا اله الا اللّه ، مؤمن است؟ فرمود: دشمنی با ما، باعث ملحق شدن به جرگه یهود و نصاری می شود. شما به بهشت نخواهید رفت مگر این که مرا دوست بدارید؛ و دروغ می گوید، کسی که گمان می کند مرا دوست دارد اما این ـ یعنی علی علیه السلام ـ را دشمن می دارد.
أمالي الصدوق : ۲۲۱ / ۱۷ عن جابر بن يزيد الجعفيّ ، بشارة المصطفى : ۱۲۰ عن جابر .

حدیث۲۴۴

امام باقر علیه السلام :
لَو أنَّ كُلَّ مَلَكٍ خَلَقَهُ اللّهُ عَزَّوجَلَّ وكُلَّ نَبِيٍّ بَعَثَهُ اللّهُ وكُلَّ صِدّيقٍ وكُلَّ شَهيدٍ شَفَعوا فى ناصِبٍ لَنا أهلَ البَيتِ أن يُخرِجَهُ اللّهُ عَزَّوجَلَّ مِنَ النّارِ ما أخرَجَهُ اللّهُ أبَدًا ، وَاللّهُ عَزَّوجَلَّ يَقولُ فى كِتابِهِ : «ماكِثينَ فيهِ أبدًا » .

امام باقر علیه السلام: اگر حتّی همه فرشتگانی که خداوند عز و جل آفریده و همه پیامبرانی که خدا برانگیخته و همه صدّیقان و شهیدان، در حقّ دشمن کینه توز ما اهل بیت، شفاعت کنند که خدای عز و جل او را از آتش دوزخ بیرون آورد، هرگز خداوند او را بیرون نخواهد آورد. خداوند عز و جلدر کتاب خود می فرماید: «برای همیشه در آن ماندگارند» .
ثواب الأعمال : ۲۴۷ / ۵ عن حمران بن أعين ، والآية ۳ من سورة الكهف .

حدیث۲۴۵

امام باقر علیه السلام :

لَمّا نَزَلَت هذِهِ الآيَةُ : «يَومَ نَدعوا كُلَّ اُناسٍ بِإِمامِهِم

امام باقر علیه السلام: وقتی آیه «روزی که هر گروهی را با پیشوایشان فرا می خوانیم» نازل شد، مسلمانان عرض کردند: ای رسول خدا، مگر شما پیشوای همه مردم نیستید؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من فرستاده خدا به سوی همه مردم هستم ولی بعد از من برای مردم، پیشوایانی الهی از اهل بیتم خواهد بود که در میان مردم (به رهبری) بر می خیزند لیکن [از سوی آنان]تکذیب می شوند و

پیشوایان کفر و ضلالت و پیروانشان بر ایشان ستم روا می دارند. هر که آنان

را دوست بدارد و از ایشان پیروی کند و تصدیقشان نماید، از من است و با من است و مرا ملاقات خواهد کرد؛ و آگاه باشید هر که به ایشان ستم روا دارد و تکذیبشان کند، از من نیست و با من نیست و من از او بیزارم.

الإسراء : ۷۱ .

حدیث۲۴۶

امام باقر علیه السلام :

مَن لَم يَعرِف سوءَ ما اُوتِيَ إلَينا مِن ظُلمِنا وذَهابِ حَقِّنا وما نُكِبنا بِهِ فَهُوَ شَريكُ مَن أتى إلَينا فيما وَلِيَنا بِهِ

امام باقر علیه السلام: هرکس به بد و ناروا بودن ستمها و حقّ کشیها و رنجهایی که به ما رسیده معترف نباشد، با کسی که این کارها را در حقّ ما کرده شریک است.

ثواب الأعمال : ۲۴۸ / ۶ عن جابر .

حدیث۲۴۷

امام باقر علیه السلام :

ـ في قَولِهِ تَعالى : «ولَقَد كَتَبنا فِي الزَّبورِ مِن بَعدِ الذِّكرِ أنَّ الأَرضَ يَرِثُها عِبادِيَ الصّالِحونَ» ـ : نَحنُ هُم

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه شریفه «و در حقیقت، در زبور پس از تورات نوشتیم که زمین را بندگان شایسته ما به ارث خواهند برد» ـ : آن بندگان شایسته ما هستیم.

تأويل الآيات الظاهرة : ۳۲۶ عن أبي صادق .

حدیث۲۴۸

امام باقر علیه السلام :

ـ في تَفسيرِ الآيَةِ ـ : هُم آلُ مُحَمَّدٍ صَلَواتُ اللّه عَلَيهِم

امام باقر علیه السلام ـ در تفسیر همین آیه ـ : آن بندگان شایسته، خاندان محمّد صلوات اللّه علیهم هستند.

تأويل الآيات الظاهرة : ۳۲۶ عن أبي الورد .

حدیث۲۴۹

امام باقر علیه السلام :

ـ أيضًا ـ : هُم أصحابُ المَهدِيِّ عليه السلامفي آخِرِ الزَّمانِ

امام باقر علیه السلام ـ نیز در تفسیر همین آیه ـ : آنان، یاران مهدی علیه السلامدر آخر الزمان هستند.

مجمع البیان : ۷ / ۱۰۶ عن ابن عبّاس ، تأویل الآیات الظاهرهٔ : ۳۲۷ عن محمّد بن عبداللّه بن الحسن ، راجع ینابیع المودّهٔ : ۳ / ۲۴۳ / ۲۸ ، تفسیر القمّی : ۲ / ۷۷ .

حدیث۲۵۰

امام باقر علیه السلام :

ـ أیضًا ـ : إنَّ ذلِکَ وَعدٌ لِلمُؤمِنینَ بِأَنَّهُم یَرِثونَ جَمیعَ الأَرضِ

امام باقر علیه السلام ـ نیز در تفسیر همین آیه ـ : این وعده ای است به مؤمنان که وارث سراسر زمین خواهند شد.

التبیان : ۷ / ۲۸۴ .

حدیث۲۵۱

امام باقر علیه السلام :

وَجَدنا فی کِتابِ عَلِیٍّ علیه السلام : «إنَّ الأَرضَ للّه یورِثُها مَن یَشاءُ مِن عِبادِهِ والعاقِبَهُٔ لِلمُتَّقینَ

امام باقر علیه السلام: در کتاب علی (که به املای رسول خدا صلی الله علیه و آله و خط علی علیه السلاماست) آمده است: «همانا زمین از آنِ خداست و آن را به هرکس از بندگانش که بخواهد، به ارث می دهد و عاقبت، از آنِ پرهیزگاران است» . من و اهل بیتم همان کسانی هستیم که خداوند زمین را به ما به ارث می دهد و ماییم، پرهیزگاران و زمین، تماماً از آنِ ماست. پس هریک از مسلمانان زمینی را احیا کند، باید آبادش سازد و مالیات آن را به امام از اهل بیت من بپردازد و هرچه از آن زمین استفاده کند و بخورد، حقّ اوست و اگر زمین را رها سازد یا خرابش کند و بعد از او، مرد دیگری از مسلمانان آن را بگیرد و آباد و احیایش کند، او نسبت به آن زمین از کسی که آن را رها کرده سزاوارتر است و باید مالیاتش را به امام از خاندان من بپردازد و هرچه از آن زمین استفاده کند، حقّ اوست، تا زمانی که قائم از خاندان من، با شمشیر ظهور کند. در این زمان، او آن اراضی را تصرف کند و جلو آنها را بگیرد و تصرف کنندگانشان را از آنها اخراج کند ـ همان گونه که رسول خدا صلی الله علیه و آله زمینها را تصرف کرد و آنها را حفظ کرد ـ مگر زمینهایی که در دست شیعیان ما باشد که حضرت قائم نسبت به آن اراضی با آنان مقاطعه می بندد و زمین را در دست ایشان باقی می گذارد.

الأعراف : ۱۲۸ .

حدیث۲۵۲

امام باقر علیه السلام :

اِعلَم أنَّ لِبَنی اُمَیَّهَٔ مُلکًا لا یَستَطیعُ النّاسُ أن تَردَعَهُ ، وأنَّ لِأَهلِ الحَقِّ دَولَهًٔ إذا جاءَت وَلّاهَا اللّه ُ لِمَن یَشاءُ مِنّا أهلَ البَیتِ ، فَمَن أدرَکَها مِنکُم کانَ عِندَنا فِیالسَّنامِ الأَعلی ، وإن قَبَضَهُ اللّه ُ قَبلَ ذلِکَ خارَ لَهُ

امام باقر علیه السلام: بدان که برای بنی امیّه سلطنتی است که مردم نمی توانند مانع آن شوند و برای اهل حقّ دولتی است که چون (زمانش) فرا رسد، خداوند آن را به هریک از ما اهل بیت که بخواهد می سپارد. پس هریک از شما آن دولت را درک کند، نزد ما مقامی بالا و رفیع داشته باشد و هر که پیش از آن، خداوند جانش را بستاند، اجرش با خدا باشد.

الغیبهٔ للنعمانیّ : ۱۹۵ / ۲ عن أبی الجارود .

حدیث۲۵۳

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ عَزَّوجَلَّ : «وقُل جاءَ الحَقُّ وزَهَقَ الباطِلُ

امام باقر علیه السلام: درباره آیه «و بگو: حقّ آمد و باطل نابود شد» ـ: هرگاه قائم علیه السلامقیام کند، دولت باطل از بین برود.

الإسراء : ۸۱ .

حدیث۲۵۴

امام باقر علیه السلام :

کَأَنّی بِقَومٍ قَد خَرَجوا بِالمَشرِقِ یَطلُبونَ الحَقَّ فَلا یُعطَونَهُ ، ثُمَّ یَطلُبونَهُ فَلا یُعطَونَهُ ، فَإِذا رَأَوا ذلِکَ وَضَعوا سُیوفَهُم عَلی عَواتِقِهِم ، فَیُعطَون ما سَأَلوهُ فَلا یَقبَلونَهُ حَتّی یَقوموا ، ولا یَدفَعونَها إلاّ إلی صاحِبِکُم . قَتلاهُم شُهَداءُ ، أما إنّی لَو أدرَکتُ ذلِکَ لَاستَبقَیتُ نَفسی لِصاحِبِ هذَا الأَمرِ

امام باقر علیه السلام: گویی مردمی را می بینم که در مشرق زمین قیام کرده اند و حقّ را مطالبه می کنند اما به آنان داده نمی شود و باز مطالبه می کنند، ولی باز هم به آنان نمی دهند و چون وضع را این گونه دیدند، شمشیرهای خود را از نیام می کشند و در این زمان، آن چه را طلب کرده اند به آنان می دهند، اما آن را نمی پذیرند تا این که برخیزند و آن را به صاحب (و امام زمان) شما دهند. کشتگان آنان شهیدند. بدانید که اگر من آن زمان را درک کنم، جانم را برای صاحب این امر نگه می دارم.

الغیبهٔ للنعمانیّ : ۲۷۳ / ۵۰ عن أبی خالد الکابلیّ .

حدیث۲۵۵

امام باقر علیه السلام :

دَولَتُنا آخِرُ الدُّوَلِ ، ولَم یَبقَ أهلُ بَیتٍ لَهُم دَولَةٌ إلاّ مَلَکوا قَبلَنا ، لِئَلّا یَقولوا إذا رَأَوا سیرَتَنا : إذا مَلَکنا سِرنا مِثلَ سیرَةِ هؤُلاءِ ! وهُوَ قَولُ اللّه ِ عَزَّوجَلَّ : «وَالعاقِبَةُ لِلمُتَّقینَ

امام باقر علیه السلام: دولت ما آخرین دولتست و هیچ خاندان دارای حکومتی باقی نمی ماند، مگر این که قبل از ما، به حکومت می رسد تا این که وقتی شیوه (حکومت) ما را دیدند نگویند: اگر ما به حکومت می رسیدیم، به همین شیوه اینان رفتار می کردیم! و این فرموده خدای عز و جل است که: «و عاقبت، از آنِ پرهیزگاران است» .

الأعراف : ۱۲۸ ، القصص : ۸۳ .

حدیث۲۵۶

امام باقر علیه السلام :

العارِفُ مِنکُم هذَا الأَمرَ المُنتَظِرُ لَهُ المُحتَسِبُ فیهِ الخَیرَ کَمَن جاهَدَ وَاللّه ِ مَعَ قائِمِ آلِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله بِسَیفِهِ

امام باقر علیه السلام: آن کس از شما که این امر را بشناسد [و بدان معتقد باشد] و منتظر آن باشد و خیر و خوبی را در آن بداند، به خدا قسم همچون کسی است که در کنار قائم آل محمّد صلی الله علیه و آله با شمشیر او جهاد کند.

مجمع البیان : ۹ / ۳۵۹ عن الحارث بن المغیرهٔ ، تأویل الآیات الظاهرهٔ : ۶۴۰ .

حدیث۲۵۷

امام باقر علیه السلام :

لِيُقَوِّ شَديدُكُم ضَعيفَكُم ، وَليَعُد غَنِيُّكُم عَلى فَقيرِكُم ، ولا تَبُثّوا سِرَّنا ، ولا تُذيعوا أمرَنا ، وإذا جاءَكُم عَنّا حَديثٌ فَوَجَدتُم عَلَيهِ شاهِدًا أو شاهِدَينِ مِن كِتابِ اللّهِ فَخُذوا بِهِ ، وإلّا فَقِفوا عِندَهُ ثُمَّ رُدّوهُ إلَينا حَتّى يَستَبينَ لَكُم .

وَاعلَموا أنَّ المُنتَظِرَ لِهـذَا الأَمرِ لَهُ مِثلُ أجرِ الصّائِمِ القائِمِ ، ومَن أدرَكَ قائِمَنا فَخَرَجَ مَعَهُ فَقَتَلَ عَدُوَّنا كانَ لَهُ مِثلُ أجرِ عِشرينَ شَهيدًا ، ومَن قُتِلَ مَعَ قائِمِنا كانَ لَهُ مِثلُ أجرِ خَمسَةٍ وعِشرينَ شَهيدًا

امام باقر علیه السلام: توانای شما به ناتوانتان یاری رساند و دارای شما به نادارتان کمک کند و راز ما را فاش نسازید و امر [امامت] ما را آشکار نکنید و هرگاه حدیثی از ما به شما رسید و یک یا دو دلیل از کتاب خدا برایش پیدا کردید، آن را بپذیرید و گرنه درباره آن درنگ کنید و سپس آن را به ما ارجاع دهید (و از ما بپرسید) تا [حقیقت امر] برایتان روشن شود.

بدانید که انتظار کشنده این امر [ظهور قائم علیه السلام] پاداشی همانند شخص روزه دار شب زنده دار دارد. و هرکس قائم ما را درک کند و همراهیش کند و دشمن ما را بکشد، اجر بیست شهید دارد و هرکس در رکاب قائم ما کشته شود، اجر بیست و پنج شهید دارد.

الكافی : ۲ / ۲۲۲ / ۴ عن عبداللّه بن بكير عن رجل ، وراجع أمالی الطوسیّ : ۲۳۲ / ۴۱۰ ، بشارة المصطفی : ۱۱۳ كلاهما عن جابر .

حدیث۲۵۸

امام باقر علیه السلام :

ما ضَرَّ مَن ماتَ مُنتَظِرًا لِأَمرِنا أن لا يَموتَ فی وَسَطِ فِسطاطِ المَهدِیِّ وعَسكَرِهِ ؟ !

امام باقر علیه السلام: کسی که در انتظار امر (فرج و ظهور ما) از دنیا رود، او را چه زیان که در میان خیمه مهدی و سپاه او نمیرد؟!

الكافی : ۱ / ۳۷۲ / ۶ عن هاشم .

حدیث۲۵۹

امام باقر علیه السلام :

ـ فی بَيانِ كَيفِيَّةِ الخُطبَةِ الثّانِيَةِ مِن صَلاةِ الجُمُعَةِ ـ : اللّهُمَّ إنّا نَرغَبُ إلَيكَ فی دَولَةٍ كَريمَةٍ ، تُعِزُّ بِهَا الإِسلامَ وأهلَهُ ، وتُذِلُّ بِهَا النِّفاقَ وأهلَهُ ، وتَجعَلُنا فيها مِنَ الدُّعاةِ إلى طاعَتِكَ وَالقادَةِ إلى سَبيلِكَ، وتَرزُقُنا بِها كَرامَةَ الدُّنيا وَالآخِرَةِ

امام باقر علیه السلام ـ در بیان کیفیت خطبه دوم نماز جمعه ـ : بار خدایا! ملتمسانه از تو می خواهیم دولت با شکوهی را برپا داری که به وسیله آن اسلام و مسلمانان را عزّت بخشی ونفاق ومنافقان را به ذلّت کشانی و در آن، ما را از دعوتگران به سوی طاعتت و پیش آهنگان راهت قرار دهی و به واسطه آن، کرامت دنیا و آخرت را نصیبمان فرمایی.

الكافی : ۳ / ۴۲۴ / ۶ عن محمّد بن مسلم .

حدیث۲۶۰

امام باقر علیه السلام :

مَن أحَبَّنـا فَهُوَ مِنّـا أهلَ البَيتِ . قُلتُ : جُعِلتُ فِـداكَ، مِنكُم ؟ ! قالَ : مِنّا وَاللّهِ ، أما سَـمِعتَ قَولَ إبراهيمَ عليه السـلام : «فَمَن تَبِعَنى فَإِنَّهُ مِنّى

ابو عبیده از امام باقر علیه السلام: هر که ما را دوست بدارد، او از ما اهل بیت است. به ایشان عرض شد: یابن رسول اللّه از شماست؟ فرمود: به خدا قسم، از ماست؛ آیا نشنیده ای این سخن ابراهیم را که: «پس هر که از من پیروی کند، او از من است» ؟!

تفسير العيّاشىّ : ۲ / ۲۳۱ / ۳۲ .

حدیث۲۶۱

امام باقر علیه السلام :

دَخَلَ أبو ذَرٍّ عَلى سَـلمانَ وهُوَ يَطبَـخُ قِـدرًا لَهُ ، فَبَينا هُما يَتَحَـدَّثانِ إذِ انكَبَّتِ القِدرُ عَلى وَجهِها عَلَى الأَرضِ ، فَلَم يَسـقُط مِن مَرَقِها ولا وَدَكِها

امام باقر علیه السـلام: ابوذر بر سـلمان وارد شد، دید دیگی را بر روی آتش گذاشته و چیزی می پزد. باهم مشغول صحبت شدند که ناگهان دیگ بر روی زمین واژگون شد اما چیزی از خورشت و چربی آن بر زمین نریخت. ابوذر سـخت تعجّب کرد. سـلمان دیگ را برداشت و دوبـاره به حـالت اول برگردانـد و به صـحبتهای خـود ادامه دادنـد که بـار دیگر دیـگ چپّه شـد و این بـار نیز چیزی از خورشت و چربی آن به زمین نریخت.

ابـوذر وحشت زده از نزد سـلمان خـارج شـد و در حـال فکر کردن بود که به امیرالمؤمنین علیه السـلام برخورد. حضـرت فرمود: ای ابوذر، چه شـد که از خانه سـلمان بیرون آمدی؟ وچرا هراسان هستی؟ ابوذر عرض کرد:ای امیرالمؤمنین، سـلمان را دیدم که چنین و چنان کرد و من از کارهای او شگفت زده شدم. امیرالمؤمنین علیه السلامفرمود: ای ابوذر، اگر سلمان از چیزهایی که می داند برایت بگوید، خواهی گفت: خدا رحمت کند قاتل سلمان را!... براستی که سلمان از ما اهل بیت است.

الوَدَك : الدسم . (لسان العرب : ۱۰ / ۵۰۹) .

حدیث۲۶۲

امام باقر علیه السلام :

إنَّ الدُّنيا عِندَ العُلَماء مِثلُ الظِّلِّ .

امام باقر علیه السلام : دنیا، در نظر عالمان، به سان سایه است.

الزهد للحسـين بن سعيد : ص ۵۰ ح ۱۳۳ ، الأمالى للطوسـى : ص ۲۹۶ ح ۵۸۲ ، بشارة المصـطفى : ص ۱۸۹ ، الفضائل : ص ۷ كلّها عن جابر وفى الثلاثة الأخيرة «عند ذوى الألباب كفىء الظلال» بدل «عند العلماء مثل الظلّ» ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۱۲۶ ح ۱۲۳ .

حدیث۲۶۳

امام باقر علیه السلام :

أهلُ الدُّنيا سَفرٌ يَحُلّونَ عَقدَ رِحالِهِم فى غَيرِها .

امام باقر علیه السلام : مردم دنیا ، مسافرانی هستند که در غیرِ دنیا بار می گشایند (بارانداز نهایی شان آخرت است).

تحف العقول : ص ۲۹۹ ، الأمالى للمفيد : ص ۱۸ ح ۵ عن محمّد بن الحنفيّة من دون إسـنادٍ إلى المعصوم ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص

۱۷۹ ح ۵۹ ؛ البداية والنهاية : ج ۹ ص ۲۸۲ من دون إسنادٍ إلى المعصوم .

حدیث۲۶۴

امام باقر علیه السلام :

ـ : فَأَمَّا الحُسنَى الجَنَّةُ

امام باقر علیه السلام : ـ درباره این سخن خدای متعال «برای آنان که نیکی کنند، نیکی است و افزونی» ـ : نیکی، بهشت است و افزونی، دنیا. آنچه خداوند در دنیا عطایشان کند ، در آخرت برای آن حسابرسی نمی کند و پاداش دنیا و آخرت را برایشان فراهم می آورد و در برابر بهترین کارهایشان ، در دنیا و آخرت ، پاداششان می دهد.

فی بحار الأنوار : «فالجنّة» .

حدیث۲۶۵

امام باقر علیه السلام :

: يا عُمَر ، إنَّمَا الدُّنيا سوقٌ مِنَ الأَسواقِ ؛ مِنها خَرَجَ قَومٌ بِما يَنفَعُهُم ، ومِنها خَرَجوا بِما يَضُرُّهُم .

امام باقر علیه السلام ـ به عمر بن عبد العزیز ـ : ای عمر! دنیا، در حقیقت، بازاری از بازارهاست . گروهی از این دنیا ، چیزی را بردند که سودشان رسانْد، و گروهی ، کالایی را که زیانشان داد.

الخصال : ص ۱۰۴ ح ۶۴ عن هشام بن معاذ ، المسترشد : ص ۵۰۴ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۸۱ ح ۶ وراجع المناقب لابن شهرآشوب : ج ۴ ص ۲۰۷ .

حدیث۲۶۶

امام باقر علیه السلام :

نِعمَ العَونُ الدُّنيا عَلى طَلَبِ الآخِرَةِ .

امام باقر علیه السلام : چه خوب کمکی است دنیا برای به دست آوردن آخرت!

الکافی : ج ۵ ص ۷۳ ح ۱۴ .

حدیث۲۶۷

امام باقر علیه السلام :

مَن طَلَبَ الرِّزقَ فِي الدُّنيَا استِعفافا عَنِ النّاسِ ، وتَوسيعا عَلى أهلِهِ ، وتَعَطُّفا عَلى جارِهِ ، لَقِيَ اللّه َ يَومَ القِيامَةِ ووَجهُهُ مِثلُ القَمَرِ لَيلَةَ البَدرِ .

امام باقر علیه السلام : هرکس در دنیا به دنبال روزی رود تا دست نیاز سوی مردم دراز نکند و خانواده اش را در آسایش قرار دهد و به همسایه اش کمک کند ، روز قیامت ، با صورتی چون ماه شب چهارده ، خداوند را دیدار می کند.

الکافی : ج ۵ ص ۷۸ ح ۵ ، تهذیب الأحکام : ج ۶ ص ۳۲۴ ح ۸۹۰ وفيه «سعيا» بدل «توسيعا» وكلاهما عن أبي حمزة ، ثواب الأعمال : ص ۲۱۵ ح ۱ عن عمرو بن جميع عن الإمام الصادق عليه السلام ، مسند زيد : ص ۲۵۵ عن الإمام زين العابدين عن أبيه عن جدّه عليهم السلام وكلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ج ۱۰۳ ص ۸ ح ۳۱ .

حدیث۲۶۸

امام باقر علیه السلام :

مَن اُعطِیَ الخُلُقَ وَالرِّفقَ فَقَد اُعطِیَ الخَیرَ کُلَّهُ وَالرّاحَةَ ، وحَسُنَ حالُهُ فی دُنیاهُ وآخِرَتِهِ ، ومَن حُرِمَ الرِّفقَ وَالخُلُقَ کانَ ذلِکَ لَهُ سَبیلاً إلی کُلِّ شَرٍّ وبَلِیَّةٍ إلاّ مَن عَصَمَهُ اللّهُ تَعالی .

امام باقر علیه السلام : به هرکس خوش خویی و مدارا داده شود ، تمام خیر و آسایش به او داده شده است و در دنیا و آخرت ، حال و روزش خوش باشد و هرکس از مدارا و خوش خویی محروم گردد ، این برای او راهی به سوی هر بدی و بلایی باشد ، مگر کسی که خدای متعال نگاهش بدارد.

حلیة الأولیاء : ج۳ ص۱۸۶ ، البدایة والنهایة : ج۹ ص۳۱۱ ؛ کشف الغمّة : ج۲ ص۳۴۵ کلّها عن عبد اللّه بن المبارک ، بحار الأنوار : ج۷۸ ص۱۸۶ ح۲۳ .

حدیث۲۶۹

امام باقر علیه السلام :

وَجَدنا فی کِتابِ عَلِیٍّ علیه السلام أنَّ رَسولَ اللّه صلی الله علیه و آله قالَ وهُوَ عَلی مِنبَرِهِ :

وَالَّذی لا إلهَ إلاّ هُوَ ، ما اُعطِیَ مُؤمِنٌ قَطُّ خَیرَ الدُّنیا وَالآخِرَةِ إلاّ بِحُسنِ ظَنِّهِ بِاللّه ، ورَجائِهِ لَهُ ، وحُسنِ خُلُقِهِ ، وَالکَفِّ عَنِ اغتیابِ المُؤمِنینَ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام دیدیم که پیامبر صلی الله علیه و آله روی منبر فرمود: «سوگند به آن که معبودی جز او نیست ، هرگز به هیچ مؤمنی خیر دنیا و آخرت داده نشد ، مگر به سبب خوش گمانی اش به خدا و امیدش به او، و خوش خویی اش، و خودداری از غیبت کردن از مؤمنان.

الکافی : ج ۲ ص ۷۱ ح ۲ عن برید بن معاویة ، الاختصاص : ص ۲۲۷ ولیس فیه «ورجائه له وحسن خلقه» ، عدّة الداعی : ص ۱۳۵ عن الإمام الکاظم علیه السلام ولیس فیه صدره ، مشکاة الأنوار : ص ۷۷ ح ۱۴۷ ، بحار الأنوار : ج ۶ ص ۲۸ ح ۲۹ .

حدیث۲۷۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّهَ ـ تَبارَکَ وتَعالی ـ أنزَلَ کِتابا مِن کُتُبِهِ عَلی نَبِیٍّ مِن أنبیائِهِ ، وفیهِ :

إنَّهُ سَیَکونُ خَلقٌ مِن خَلقی یَلحَسونَ الدُّنیا بِالدّینِ ، یَلبَسونَ مُسوکَ

امام باقر علیه السلام : خداوند ـ تبارک و تعالی ـ کتابی از کتاب هایش را بر پیامبری از پیامبرانش فرو فرستاد و در آن آمده بود: «به زودی ، بندگانی از مخلوقات من خواهند آمد که دنیا را به واسطه دین می خورند، لباس میش بر دل هایی می پوشند که چون دل های گرگ هاست و

تلخ تر از صبر زرد . زبان هایشان شیرین تر از عسل است و کردارهای باطنی شان متعفّن تر از مُردار.

آیا به من غرّه می شوند، یا مرا می فریبند، یا بر من بزرگی می نمایند؟! به عزّتم سوگند ، فتنه ای بر آنان انگیزم که افسارْ گسیخته پیش می رود تا آن که همه جای زمین را فرا می گیرد و خردمند را در خود ، حیران می کند».

المَشک : الجلد ، الجمع : مُسُوک (تاج العروس : ج ۱۳ ص ۶۴۰ «مسک») .

حدیث۲۷۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أميرَ المُؤمِنين عليه السلام لَمّا انقَضَتِ القِصَّةُ فيما بَينَهُ وبَينَ طَلحَةَ وَالزُّبَير وعائِشَةَ بِالبَصرَةِ ، صَعِدَ المِنبَرَ فَحَمِدَ اللّه َ وأثنى عَلَيهِ وصَلّى عَلى رَسولِ اللّه ِ صلى الله عليه و آله ثُمَّ قالَ :

يـا أيُّهَا النّاسُ ، إنَّ الـدُّنيا حُلوَةٌ خَضِـرَةٌ ، تَفتِنُ النّاسَ بِالشَّهَواتِ وتُزَيِّنُ لَهُم بِعاجِلِها ، وَايمُ اللّه ِ إنَّها لَتَغُرُّ مَن أمَّلَها وتُخلِفُ مَن رَجاها ، وسَـتورِثُ أقواما النَّدامَةَ وَالحَسـرَةَ بِإِقبالِهِم عَلَيها وتَنافُسِـهِم فيها ، وحَسَـدِهِم وبَغيِهِم عَلى أهلِ الـدّينِ وَالفَضلِ فيها ظُلما وعُـدوانا وبَغيا وأشَرا

امـام بـاقر علیه السـلام : امیر مؤمنـان علیه السـلام ، چون ماجرای میان او و طلحه و زبیر و عایشه در بصـره پایان یافت، بر منبر رفت و حمـد و ثنای خداوند به جای آورد و بر پیامبر خدا درود فرسـتاد و آن گاه فرمود: «ای مردم! دنیا شـیرین و دل پذیر است، مردم را با خواست ها می فریبد و زرق و برق گذرای خود را در نگاه آنان می آراید. سوگند به خدا که دنیا ، هر که را آرزومند آن شود، می فریبد و هرکه را بدان امید بندد ، نومید می سازد و به زودی ، مردمانی را که به آن روی آورده اند و در آن به رقابت برخاسته اند و بر سـر آن بر یکدیگر حسادت می ورزند و بر اهل دین و فضـیلت سـتم و تعدّی و زورگویی و سرکشـی و گستاخی می کنند، دچار پشیمانی و افسوس خواهد کرد.

الأَشَرُ : البَطَرُ ، وقيل : أشدّ البَطَر (النهاية : ج ۱ ص ۵۱ «أشر») .

حدیث۲۷۲

امام باقر علیه السلام :

اُوصيكُم عِبـادَ اللّه ِ بِتَقوَى اللّه ِ . . . فَلاـ تَغُرَّنَّكُمُ الـدُّنيا ولاـ تَركَنوا إلَيها ؛ فَإِنَّها دارُ غُرورٍ ، كَتَبَ اللّه ُ عَلَيها وعَلى أهلِهَا الفَناءَ ، فَتَزَوَّدوا مِنهَـا الَّذى أكرَمَكُمُ اللّه ُ بِهِ مِنَ التَّقوى وَالعَمَـلِ الصّالِـحِ ، فَـإِنَّهُ لا يَصِلُ إلَى اللّه ِ مِن أعمالِ العِبادِ إلاّ ما خَلَصَ مِنها ، ولا يَتَقَبَّلُ اللّه ُ إلاّ مِنَ المُتَّقينَ .

امام باقر علیه السـلام : ای بندگان خدا ! شـما را به تقوای الهی سـفارش می کنم... زنهار ، دنیا شـما را نفریبد و به آن دل مبندید که دنیا ، فریبکـده ای بیش نیست و خداونـد ، برای آن و اهلش نابودی رقم زده است. پس، از دنیا توشه تقوا و کار نیک برگیرید ، که خداونـد ، ارجمندی شـما را در آنها نهاده است؛ زیرا از اعمال بندگان ، تنها آن عملی به درگاه خداوند می رسد که پاک و خالص باشد، و خدا فقط از پرهیزگاران می پذیرد.

الكافی : ج ۳ ص ۴۲۲ ح ۶ عن محمّد بن مسلم .

حدیث۲۷۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ فيما ناجَى اللّه ُ بِهِ موسى عليه السلام أن قالَ : إنَّ الدُّنيا لَيسَت بِثَوابٍ لِلمُؤمِنِ بِعَمَلِهِ ، ولا نِقمَةٍ لِلفاجِرِ [بِقَدرِ]

امام باقر علیه السلام : از جمله مناجات های خداوند با موسی علیه السلام این بود که فرمود: «دنیا ، نه پاداشی است برای عمل مؤمن، و نه کیفر گناه گنهکار است. دنیا ، سـرای سـتمکاران است ، مگر این که کسی در آن ، کار نیک کند که در این صورت ، برای او

نیکوسرایی است».

ما بین المعقوفین سقط من المصدر ، وأثبتناه من بحار الأنوار .

حدیث۲۷۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أميرَ المُؤمِنينَ علیه السلام لَمَّا انقَضَتِ القِصَّةُ فيما بَينَهُ وبَينَ طَلحَةَ وَالزُّبَير وعائِشَةَ بِالبَصرَةِ ، صَعِدَ المِنبَرَ فَحَمِدَ اللّه َ وأثنى عَلَيهِ وصَلّى عَلى رَسولِ اللّه صلى الله عليه و آله ، ثُمَّ قالَ :

يا أيُّهَا النّاسُ ، إنَّ الدُّنيا حُلوَةٌ خَضِرَةٌ ، تَفتِنُ النّاسَ بِالشَّهَواتِ وتُزَيِّنُ لَهُم بِعاجِلِها ... .

امام باقر علیه السلام : امیر مؤمنان علیه السلام پس از آن که ماجرای میان او و میان طلحه و زبیر و عایشه در بصره [در جنگ جمل] خاتمه یافت ، بر منبر رفت و حمد و ثنای الهی گفت و بر پیامبر خدا درود فرستاد . آن گاه فرمود: «ای مردم! دنیا شیرین و خوش است. مردم را با خواست ها[ی دنیوی [می فریبد، و ظاهر خویش را برای آنان می آراید.

الکافی : ج ۸ ص ۲۵۶ ح ۳۶۸ عن سلام بن المستنیر ، بحار الأنوار : ج ۳۲ ص ۲۳۳ ح ۱۸۶ .

حدیث۲۷۵

امام باقر علیه السلام :

كانَ عَلى عَهدِ رَسولِ اللّه ِ صلى الله عليه و آله مُؤمِنٌ فَقيرٌ شَديدُ الحاجَةِ مِن أهلِ الصُّفَّةِ

امام باقر علیه السلام : در زمان پیامبر خدا ، مؤمنی نادار و سخت نیازمند از اهل صُفّه بود که در همه اوقات نماز ، ملازم پیامبر خدا بود و در هیچ نمازی غیبت نداشت. پیامبر خدا ، ناداری و غربت او را می دید و دلش به حال وی می سوخت و می فرمود: «ای سعد! اگر چیزی دستم بیاید ، نیازت را برطرف می کنم».

مدّت ها گذشت و به پیامبر خدا چیزی نرسید. غم ایشان برای سعد ، شدّت گرفت. خداوند سبحان که می دانست پیامبر خدا برای سعد ، غم بسیار می خورد ، جبرئیل علیه السلام را با دو درهم فرستاد. جبرئیل به ایشان گفت:

ای محمّد! خدا می داند که تو برای سعد ، غم می خوری. آیا دوست داری که او را بی نیاز گردانی؟

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «آری».

جبرئیل گفت: این دو درهم را بگیر و به او بده و بگو با آنها کاسبی کند.

پیامبر خدا [آن دو را] گرفت و سپس برای نماز ظهر ، بیرون رفت . سعد بر درِ اتاق های پیامبر خدا ، منتظر ایشان ایستاده بود.

پیامبر خدا چون او را دید ، فرمود: «ای سعد! کاسبی می دانی؟» .

سعد گفت: به خدا سوگند ، هیچ گاه پولی نداشته ام که با آن کاسبی کنم!

پیامبر صلی الله علیه و آله آن دو درهم را به او داد و فرمود: «با اینها کاسبی کن و برای به دست آوردن روزی خدا ، تلاش نما».

سعد ، آن دو درهم را گرفت و همراه پیامبر صلی الله علیه و آله رفت و نماز ظهر و عصر را با ایشان خواند. آن گاه ، پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «برخیز و در پی روزی برو، که من از حال و روز تو ـ ای سعد ـ ناراحت بوده ام».

از آن پس ، سعد اگر چیزی با یک درهم می خرید ، با دو درهم می فروخت، و اگر با دو درهم می خرید ، به چهار درهم می فروخت . بدین ترتیب ، دنیا به سعد رو کرد و سرمایه و ثروتش زیاد شد و تجارتش رونق گرفت. پس، بر درِ مسجد ، جایی گرفت

و در آن جا نشست و به کسب پرداخت. هر گاه بلال برای نماز اقامه می گفت ، پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون می آمد و می دید که سعد همچنان سرگرم دنیاست و نه ـ آن چنان که پیش از پرداختن به دنیا می کرد ـ وضو گرفته و نه آماده نماز شده است . پیامبر صلی الله علیه و آله می فرمود: «ای سعد! دنیا تو را از نماز باز داشته است!» و او می گفت : چه کنم؟ مالم را ضایع کنم؟ به این یکی فروخته ام و می خواهم پولش را از او بگیرم و از آن یکی خریده ام و می خواهم پولش را بدهم.

این وضع سعد ، پیامبر خدا را ناراحت تر از زمانی کرد که برای ناداری اش غصّه می خورد. پس، جبرئیل علیه السلام بر او فرود آمد و گفت: ای محمّد! خداوند

از این غم تو برای سعد ، آگاه است. کدام یک را دوست تر داری : حالت نخست را ، یا این حالت را؟

پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «ای جبرئیل! حالت نخست را. دنیای او آخرتش را از بین برده است!» .

جبرئیل علیه السلام به او گفت: علاقه مندی به دنیا و ثروت ، گرفتاری و مایه باز ماندن از آخرت است. به سعد بگو آن دو درهمی را که به او داده ای ، به تو برگرداند. با این کار ، به همان حال اوّلش باز می گردد.

پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون رفت و به سعد برخورد . به او فرمود: «ای سعد! نمی خواهی آن دو درهمی را که به تو داده ام ، به من برگردانی؟» .

سعد گفت: چرا؛ [به جای آن ،] دویست درهم می دهم.

پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: «نه ، ای سعد! من بیشتر از دو درهم ، از تو نمی خواهم» و سعد دو درهم به ایشان داد. از آن پس، دنیا به سعد پشت کرد ، تا جایی که هر چه جمع کرده بود ، از دست رفت و سعد ، دوباره مثل اوّلش شد.

أهل الصُّفَّهٔ: هم فقراء المهاجرین ، ومن لم یکن له منهم منزل یسکنه ، فکانوا یأوون إلی موضع مُظلَّل فی مسجد المدینهٔ یسکنونه (النهایهٔ: ج ۳ ص ۳۷ «صفف») .

حدیث۲۷۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ ثَقَّلَ الخَیرَ عَلی أهلِ الدُّنیا کَثِقلِهِ فی مَوازینِهِم یَومَ القِیامَهِٔ ، وإنَّ اللّه َ خَفَّفَ الشَّرَّ عَلی أهلِ الدُّنیا کَخِفَّتِهِ فی مَوازینِهِم یَومَ القِیامَهِٔ .

امام باقر علیه السلام : خداوند ، خوبی را بر اهل دنیا سنگین ساخت ، همچنان که روز قیامت در ترازوهایشان سنگین است، و خداوند بدی را بر اهل دنیا سبک ساخت ، همچنان که روز قیامت در ترازوهایشان سبک است.

الکافی : ج ۲ ص ۱۴۳ ح ۱۰ ، الخصال : ص ۱۷ ح ۶۱ کلاهما عن محمّد بن مسلم ، بحار الأنوار : ج ۷۱ ص ۲۲۵ ح ۳۹ .

حدیث۲۷۷

امام باقر علیه السلام :

لا زُهدَ کَقَصرِ الأَمَلِ .

امام باقر علیه السلام : زهدی چون کوتاهیِ آرزو نیست.

تحف العقول : ص ۲۸۶ عن جابر بن یزید الجعفی ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۶۵ ح ۱ .

حدیث۲۷۸

امام باقر علیه السلام :

كانَ فيما ناجَى اللّه ُ بِهِ موسى عليه السلام : . . . ما تَزَيَّنَ لِيَ المُتَزَيِّنونَ بِمِثلِ الزُّهدِ فِى الدُّنيا عَمّا بِهِمُ الغِنى مِنهُ .

امام باقر علیه السلام : از جمله مناجات های خدا با موسی علیه السلام این بود که : «... خودآرایان ، خویشتن را به چیزی مانند زهد به دنیا و چشم پوشیدن از آنچه بدان نیازی ندارند ، نیاراستند».

ثواب الأعمال : ص۲۰۶ عن الوصّافی ، بحار الأنوار : ج۱۳ ص۳۴۹ ح۳۷ وج ۷۰ ص۳۱۳ ح۷ وراجع المعجم الكبير : ج۱۲ ص۹۴ ح۱۲۶۵۰ والمعجم الأوسط : ج۴ ص۱۸۸ ح۳۹۳۷ وشُعب الإيمان : ج۷ ص۳۴۵ ح۱۰۵۲۷ وكنز العمّال : ج۳ ص۷۲۳ ح۸۵۷۸ .

حدیث۲۷۹

امام باقر علیه السلام :

كانَ فيما ناجى بِهِ اللّه ُ موسى عليه السلام عَلَى الطّور : أن يا موسى . . . أمَّا المُتَقَرِّبونَ إلَيَّ بِالزُّهدِ فِى الدُّنيا ، فَإِنّى أمنَحُهُم الجَنَّةَ بِحَذافيرِها يَتَبَوَّؤونَ مِنها حَيثُ يَشاؤونَ .

امام باقر علیه السلام : از نجواهای خداوند با موسی علیه السلام بر فراز کوه طور ، این بود که: «ای موسی!... به آنان که با زهدورزی در دنیا خود را مقرّب من می سازند ، همه بهشت را عطا می کنم و در هر کجای آن که بخواهند ، جای می گیرند».

ثواب الأعمال : ص ۲۰۵ ح ۱ عن الوصّافى ، بحار الأنوار : ج ۱۳ ص ۳۴۹ ح ۳۷ .

حدیث۲۸۰

امام باقر علیه السلام :

لَمّا نَزَلَت هذِهِ الآيَةُ : «وَ لاَ تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِۦٓ أَزْوَ جًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا» اِستَوى رَسولُ اللّه صلى الله عليه و آله جالِسا ، ثُمَّ قالَ : مَن لَم يَتَعَزَّ بِعَزاءِ اللّه تَقَطَّعَت نَفسُهُ حَسَراتٍ عَلَى الدُّنيا .

امام باقر علیه السلام : چون این آیه نازل شد که: «و دیدگانت را به سوی آنچه اصنافی از آنان را از آن برخوردار کرده ایم ، مدوز که [فقط] زیور زندگی دنیاست» ، پیامبر خدا راست نشست و سپس فرمود: «هر که به دلداری خدا آرام نگیرد، جانش از حسرت های دنیا متلاشی می شود».

الزهد للحسين بن سعيد : ص ۴۶ ح ۱۲۵ عن ميسر ، تفسير القمّي : ج ۲ ص ۶۶ عن الإمام الصادق عليه السلام وج ۱ ص ۳۸۱ عن المفضّل بن عمير عن الإمام الصادق عليه السلام ، تحف العقول : ص ۵۱ كلاهما نحوه ، بحار الأنوار : ج ۷۰ ص ۳۱۷ ح ۲۵ وراجع الكافي : ج ۲ ص ۳۱۵ ح ۵ والخصال : ص ۶۴ ح ۹۵ ومشكاة الأنوار : ص ۱۴۱ ح ۳۳۷ .

حدیث۲۸۱

امام باقر علیه السلام :

: يا جابِرُ . . . أنزِلِ الدُّنيا كَمَنزِلٍ نَزَلتَهُ ثُمَّ ارتَحَلتَ عَنهُ ، أو كَمالٍ وَجَدتَهُ فى مَنامِكَ فَاستَيقَظتَ ولَيسَ مَعَكَ مِنهُ شَىءٌ . إنّى إنَّما ضَرَبتُ لَكَ هذا مَثَلًا ؛ لِاءنَّها عِندَ أهلِ اللُّبِّ وَالعِلمِ بِاللّه كَفَىءِ الظِّلالِ .

امام باقر علیه السلام ـ به جابر ـ : ای جابر!... دنیا را چون منزلگاهی بدان که در آن فرود آمده ای و سپس از آن می کوچی، یا مانند

مالی بـدان که در عالم خواب یافته ای و چون بیدار می شوی ، خبری از آن نیست. من این را تنها از این رو برای تو مثال آوردم که دنیا در نزد خردمندان و خداشناسان همانند ، جا به جا شدن سایه هاست.

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۳ ح ۱۶ عن جـابر ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۴ ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۳۶ ح ۱۷ ؛ حلیهٔ الأولیاء : ج ۳ ص ۱۸۷ عن جـابر وراجع الأمالی للطوسـی : ص ۲۹۶ ح ۵۸۲ والزهد للحسـین بن سـعید : ص ۵۰ ح ۱۳۳ ومشـکاهٔ الأنوار : ص ۴۷۰ ح ۱۵۷۴ وبشارهٔ المصطفی : ص ۱۸۹ والفضائل : ص ۷ وکشف الغمّهٔ : ج ۲ ص ۳۳۴ .

حدیث۲۸۲

امام باقر علیه السلام :

کَتَبَ الحُسَینُ بنُ عَلِیٍّ علیه السلام إلی مُحَمَّدِ

امام باقر علیه السـلام : حسـین بن علی علیهماالسـلام از کربلا به محمّد بن علی نوشت: «به نام خداوند رحمتگر مهربان. از حسـین بن علی به محمّـد بن علی و دیگر فرزنـدان هاشم. امّا بعد : دنیا چنان است که گویی هرگز نبوده است و آخرت ، چنان است که گویی همواره بوده است! بدرود».

یعنی محمّد بن الحنفیّهٔ .

حدیث۲۸۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أمیرَ المُؤمِنینَ عَلِیَّ بنَ أبی طالِبٍ علیه السلام اُتِیَ بَخَبیصٍ

امام باقر علیه السلام : مقداری افروشه برای امیر مؤمنان علی بن ابی طالب علیه السلام آوردند؛ امّا ایشان از خوردن آن امتناع ورزید. گفتند: حرامش می دانی؟

فرمود: «نه؛ امّا می ترسم بـدان علاقه منـد شوم و خواهان آن گردم». سـپس این آیه را خواند: «نعمت های پاکیزه خود را در زندگی دنیایتان صرف کردید و از آنها برخوردار شدید» .

الخَبِیصُ : المعمول من التمر والسمن ؛ حَلواء معروف یُخبَص [أی یُخلط] بعضه فی بعض (تاج العروس : ج ۹ ص ۲۶۵ «خبص») .

حدیث۲۸۴

امام باقر علیه السلام :

الآخِرَةُ دارُ قَرارٍ وَالدُّنیا دارُ فَناءٍ وزَوال ، ولکِنَّ أهلَ الدُّنیا أهلُ غَفلَةٍ.

امام باقر علیه السلام : آخرت ، سرای ماندن است و دنیا سرای رفتن و نیست شدن ؛ امّا اهل دنیا اهل غفلت اند .

الکافی : ج ۲ ص ۱۳۳ ح ۱۶ ، تنبیه الخواطر : ج ۲ ص ۱۹۳ کلاهما عن جابر ، تحف العقول : ص ۳۷۷ عن سفیان الثوری عن الإمام الصادق علیه السلام ، بحار الأنوار : ج ۷۳ ص ۳۶ ح ۱۷.

حدیث۲۸۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُعطِی الدُّنیا مَن یُحِبُّ ویُبغِضُ ، ولا یُعطِی الآخِرَةَ إلاّ مَن أحَبَّ.

امام باقر علیه السلام : خداوند ، دنیا را به دوست و دشمنش می دهد ؛ امّا آخرت را جز به کسی که دوستش می دارد ، نمی دهد.
فضائل الشیعهٔ : ص ۷۱ ح ۳۲ ، التمحیص : ص ۵۱ ح ۹۲ کلاهما عن محمّد بن مسلم ، المؤمن : ص ۲۷ ح ۴۷ ، بحار الأنوار : ج ۹۳ ص ۳۶۸ ح ۲ .

حدیث۲۸۶

امام باقر علیه السلام :
إنَّ أبناءَ الآخِرَةِ هُمُ المُؤمِنونَ العامِلونَ الزّاهِدونَ ، أهلُ العِلمِ وَالفِقهِ ، وأهلُ فِكرَةٍ وَاعتِبارٍ وَاختِبارٍ ، لا یَمَلّونَ مِن ذِكرِ اللّه .
امام باقر علیه السلام : فرزندان آخرت ، آنان اند که ایمان دارند و عمل می کنند و زُهدپیشه اند ، [و] اهل دانش و فقه اند و مرد اندیشه و عبرت آموزی و آزمون اند و از یاد خدا خسته نمی شوند .
تحف العقول : ص ۲۸۷ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۶۵ ح ۲.

حدیث۲۸۷

امام باقر علیه السلام :
اللّهُمَّ إنّی أسأَلُكَ مَفاتیحَ الخَیرِ وخَواتیمَهُ ... اللّهُمَّ انهَج إلَیَّ أسبابَ مَعرِفَتِهِ ، وَافتَح لی أبوابَهُ ، وغَشِّنی بِبَرَكاتِ رَحمَتِكَ ، ومُنَّ عَلَیَّ بِعِصمَةٍ عَنِ الإِزالَةِ عَن دینِكَ ، وطَهِّر قَلبی مِنَ الشَّكِّ ، ولا تَشغَل قَلبی بِدُنیایَ ، وعاجِلِ مَعاشی عَن آجِلِ ثَوابِ آخِرَتی.
امام باقر علیه السلام : بارخدایا! من از تو آنچه را نیکی با آن آغاز می شود و پایان می یابد ، درخواست می کنم ... .
بارخدایا! اسباب شناخت خیر (خوبی) را برایم روشن بگردان و درهای آن را به رویَم بگشای و مرا غریق برکات رحمتت بگردان و با مصون داشتنم از انحراف از دینت ، مرا رهین منّتت ساز و قلبم را از تردید ، پاک بگردان و دلم را با مشغول کردن به دنیایم و مَعاش این جهان گذرا ، از پاداش آینده آخرتم باز مدار.
الکافی : ج ۲ ص ۵۸۸ ح ۲۶ ، تهذیب الأحکام : ج ۳ ص ۷۶ ح ۲۳۴ ، مُهج الدعوات : ص ۲۱۷ کلّها عن أبی حمزهٔ الثمالی ، المقنعهٔ : ص ۱۷۸ من دون إسنادٍ إلی المعصوم ، بحار الأنوار : ج ۹۴ ص ۲۶۹ ح ۳ .

حدیث۲۸۸

امام باقر علیه السلام :
ـ فی قَولِهِ تَعالی : «یَـأَیُّهَا الَّذِینَ ءَامَنُواْ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَی تِجَـرَةٍ تُنجِیكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِیمٍ» ـ : فَقالوا : لَو نَعلَمُ ما هِیَ لَبَذَلنا فیهَا الأَموالَ وَالأَنفُسَ وَالأَولادَ ، فَقالَ اللّه : «تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَتُجَـهِدُونَ فِی سَبِیلِ اللَّهِ بِأَمْوَ لِكُمْ وَ أَنفُسِكُمْ ـ إلی قَولِهِ ـ ذَ لِكَ الْفَوْزُ الْعَظِیمُ» .
امام باقر علیه السلام : ـ درباره آیه شریف «ای کسانی که ایمان آورده اید! آیا شما را رهنمون شوم به تجارتی که شما را از عذابی دردناک می رهاند؟» ـ : [مؤمنان [گفتند : اگر بدانیم که آن تجارت چیست ، جان و مال و فرزندانمان را در راه آن می بخشیم .
پس خداوند فرمود : «به خدا و رسول او ایمان آورید و در راه خدا با اموال و جان هایتان جهاد کنید ... . این است رستگاری بزرگ» .
تفسیر القمّی : ج ۲ ص ۳۶۵ عن أبی الجارود .

حدیث۲۸۹

امام باقر عليه السلام :

اِعلَم أنَّ الإلفَ مِنَ اللّه ِ وَالفِرکَ مِنَ الشَّيطانِ .

امام باقر عليه السلام : بدان كه اُنس گرفتن [با مردم] ، كارى خدايى و دشمنى ، كارى شيطانى است .

الكافى : ۳ / ۴۸۱ / ۱ و ج ۵ / ۵۰۰ / ۱ ، تهذيب الأحكام : ۷ / ۴۱۰ / ۱۶۳۶ كلّها عن أبى بصير .

حديث۲۹۰

امام باقر عليه السلام :

إنَّ الشَّيطانَ يُغرى بَينَ المُؤمِنينَ ما لَم يَرجِع أحَدُهُم عَن دينِهِ ، فَإِذا فَعَلوا ذلِکَ استَلقى عَلى قَفاهُ وتَمَدَّدَ ، ثُمَّ قالَ : فُزتُ . فَرَحِمَ اللّه ُ امرَأً ألَّفَ بَينَ وَلِيَّينِ لَنا ، يا مَعشَرَ المُؤمِنينَ ، تَألَّفوا وتَعاطَفوا .

امام باقر عليه السلام : شيطان ، همچنان به ايجاد دشمنى ميان مؤمنان مى پردازد تا آن كه يكى از آنان از دين خود بازگردد و چون [افسونش كارگر گشت و]چنين كردند ، به پشت مى افتد و دراز مى كشد و سپس مى گويد : «پيروز شدم». پس خداوند ، رحمت كند كسى را كه ميان دو تن از دوستان ما الفت برقرار كند . اى گروه مؤمنان ! با يكديگر الفت بگيريد و به هم مهربانى كنيد .

الكافى : ۲ / ۳۴۵ / ۶ ، منية المريد : ۳۲۶ كلاهما عن زرارة ، عوالى اللآلى : ۲ / ۱۱۵ / ۳۱۶ وفيه «قررت» بدل «فزت» ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۱۸۷ / ۶ .

حديث۲۹۱

امام باقر عليه السلام :

ألا ـ وإنَّ الأَرواحَ جُنودٌ مُجَنَّدَةٌ ، فَما تَعارَفَ مِنهَا ائتَلَفَ ، وما تَناكَرَ مِنهَا اختَلَفَ . فَإِذا كانَتِ الرّوحُ فِى السَّماءِ تَعارَفَت وتَباغَضَت ، فَإِذا تَعارَفَت فِى السَّماءِ تَعارَفَت فِى الأَرضِ ، وإذا تَباغَضَت فِى السَّماءِ تَباغَضَت فِى الأَرضِ .

امام باقر عليه السلام : هان ! جان ها [همچون]سپاهيانى فراهم آمده اند . پس آنها كه يكديگر را بشناسند ، با يكديگر الفت خواهند گرفت و آنها كه يكديگر را نشناسند ، با يكديگر اختلاف خواهند يافت . چون جان در همان آسمان ، دوستى و دشمنى مى كند . پس اگر در آسمان دوستى كرد ، در زمين نيز دوستى مى كند و اگر در آسمان دشمنى كرد ، در زمين نيز دشمنى مى كند .

الأمالى للصدوق : ۲۰۹ / ۲۳۲ عن معاوية بن عمّار ، روضة الواعظين : ۵۴۰ ، بحار الأنوار : ۶۱ / ۳۱ / ۴ .

حديث۲۹۲

امام باقر عليه السلام :

إنَّ أعرابِيًّا مِن بَنى تَميمٍ أتَى النَّبِيَّ صلى الله عليه و آله فَقالَ لَهُ : أوصِنى . فَكانَ مِمّا أوصاهُ : تَحَبَّب إلَى النّاسِ يُحِبّوکَ .

امام باقر عليه السلام : يكى از اعراب قبيله بنى تميم ، نزد پيامبر صلى الله عليه و آله آمد و به ايشان گفت : مرا سفارشى كن . از جمله سفارش هاى حضرت به او اين بود : «با مردم ، اظهار دوستى كن ، تا دوستت بدارند» .

الكافى : ۲ / ۶۴۲ / ۱ عن أبى بصير ، مشكاة الأنوار : ۱۷۷ و ص ۷۵ عن أبى بصير نحوه .

حديث۲۹۳

امام باقر عليه السلام :

صِلَةُ الأرحامِ تُزَكّی الأعمالَ . . . وتُحَبِّبُ فی أهلِ بَیتِهِ .

امام باقر علیه السلام : صله رحم ، کارها[ی انسان] را بارور می کند . . . و [شخص را]محبوب خاندانش می سازد .

الکافی : ۲ / ۱۵۲ / ۱۳ عن أبی حمزة ، بحار الأنوار: ۷۴ / ۱۱۸ / ۸۱ .

حدیث۲۹۴

امام باقر علیه السلام :

دَخَلَ مُحَمَّدُ بنُ شِهابٍ الزُّهرِیُّ عَلی عَلِیِّ بنِ الحُسَینِ زَینِ العابِدینَ علیه السلامو هُوَ كَئیبٌ حَزینٌ ، فَقالَ لَهُ زَینُ العابِدینَ علیه السلام : ما بالُكَ مَغموما مَهموما ؟

قالَ : یَابنَ رَسولِ اللّه ِ ، غُمومٌ وهُمومٌ تَتَوالی عَلَیَّ ؛ لِمَا امتُحِنتُ بِهِ مِن حُسّادِ نِعَمی وَ الطّامِعینَ فِیَّ و مِمَّن أرجوهُ ومِمَّن أحسَنتُ إلَیهِ ، فَتَخَلَّفَ ظَنّی .

فَقالَ لَهُ عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ علیه السلام : اِحفَظ عَلَیكَ لِسانَكَ ؛ تَملِك بِهِ إخوانَكَ .

قالَ الزُّهرِیُّ : یَابنَ رَسولِ اللّه ِ ، إنّی اُحسِنُ إلَیهِم بِما یُبذَرُ مِن كَلامی .

قالَ عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ علیه السلام : هَیهاتَ ، إیّاكَ أن تُعجَبَ مِن نَفسِكَ بِذلِكَ، و إیّاكَ أن تَتَكَلَّمَ بِما یَسبِقُ إلَی القُلوبِ إنكارُهُ و إن كانَ عِندَكَ اعتِذارُهُ ؛ فَلَیسَ كُلُّ مَن تُسمِعُهُ نُكرا یُمكِنُكَ أن توسِعَهُ عُذرا .

ثُمَّ قالَ : یا زُهرِیُّ ، مَن لَم یَكُن عَقلُهُ مِن أكمَلِ ما فیهِ كانَ هَلاكُهُ مِن أیسَرِ ما فیهِ .

ثُمَّ قالَ : یا زُهرِیُّ ، أما عَلَیكَ أن تَجعَلَ المُسلِمینَ مِنكَ بِمَنزِلَةِ أهلِ بَیتِكَ ؛ فَتَجعَلَ كَبیرَهُم بِمَنزِلَةِ والِدِكَ ، و تَجعَلَ صَغیرَهُم بِمَنزِلَةِ وَلَدِكَ ، و تَجعَلَ تِربَكَ مِنهُم بِمَنزِلَةِ أخیكَ ! فَأَیُّ هؤُلاءِ تُحِبُّ أن تَظلِمَ ؟! وأیُّ هؤُلاءِ تُحِبُّ أن تَدعُوَ عَلَیهِ ؟! وأیُّ هؤُلاءِ تُحِبُّ أن تَهتِكَ سِترَهُ ؟! فَإِن عَرَضَ لَكَ إبلیسُ لَعَنَهُ اللّه ُ بِأَنَّ لَكَ فَضلاً عَلی أحَدٍ مِن أهلِ القِبلَةِ ، فَانظُر ؛ إن كانَ أكبَرَ مِنكَ فَقُل : قَد سَبَقَنی إلَی الإیمانِ وَ العَمَلِ الصّالِحِ فَهُوَ خَیرٌ مِنّی ، و إن كانَ أصغَرَ مِنكَ فَقُل : سَبَقتُهُ إلَی المَعاصی وَ الذُّنوبِ فَهُوَ خَیرٌ مِنّی ، و إن كانَ تِربَكَ فَقُل : أنَا عَلی یَقینٍ مِن ذَنبی و فی شَكٍّ مِن أمرِهِ فَما لی أدَعُ یَقینی لِشَكّی، وإن رَأَیتَ المُسلِمینَ یُعَظِّمونَكَ و یُوَقِّرونَكَ و یُبَجِّلونَكَ فَقُل: هذا فَضلٌ أخَذوا بِهِ ، و إن رَأَیتَ مِنهُم جَفاءً وَانقِباضا عَنكَ فَقُل : هذا ذَنبٌ أحدَثتُهُ ؛ فَإِنَّكَ إذا فَعَلتَ ذلِكَ سَهُلَ عَلَیكَ عَیشُكَ ، و كَثُرَ أصدِقاؤُكَ ، و قَلَّ أعداؤُكَ ، و فَرِحتَ بِما یَكونُ مِن بِرِّهِم، و لَم تَأسَف علی ما یَكونُ مِن جَفائِهِم .

وَ اعلَم أنَّ أكرَمَ النّاسِ عَلَی النّاسِ مَن كانَ خَیرُهُ عَلَیهِم فائِضا ، و كانَ عَنهُم مُستَغنِیا مُتَعَفِّفا . و أكرَمَ النّاسِ بَعدَهُ عَلَیهِم مَن كانَ مُتَعَفِّفا و إن كانَ إلَیهِم مُحتاجا ؛ فَإِنَّما أهلُ الدُّنیا یَتَعَقَّبونَ الأَموالَ ، فَمَن لَم یَزدَحِمهُم فیما یَتَعَقَّبونَهُ كَرُمَ عَلَیهِم ، و مَن لَم یَزدَحِمهُم فیها و مَكَّنَهُم مِن

بَعضِها كانَ أعَزَّ و أكرَمَ .

امام باقر علیه السلام : محمّد بن شهاب زُهْری ، افسرده و اندوهگین بر امام سجاد (زین العابدین) علیه السلاموارد شد . حضرت به او فرمود : «چرا غمناک و اندوهگینی ؟» .

گفت : ای پسر پیامبر خدا ! به محنت حسودان بر نعمت هایم و آزمندانِ به موقعیّتم گرفتار آمده ام و نیز این [محنت] که به کسی خوبی کرده و به خیرش امیدوار بودم و پندارم خطا بود ، و از این همه ، غم و اندوه پیاپی به سراغم می آید .

حضرت سجّاد علیه السلام فرمود : «زبانت را از زیان زدن به خودت نگه دار تا مالک برادرانت شوی» .

زُهْری گفت : ای پسر پیامبر خدا ! من با سخنانی که می پراکَنم ، به آنان خوبی می کنم [و بر دانش آنان می افزایم] .

امام سجاد علیه السلامفرمود : «هیهات ! مبادا برای این کار ، دچار خودبینی شوی . مبادا چیزی بر زبان آوری که نادرستیِ آن زودتر

بر دل ها نشیند ، گرچه عذر (توجیه) آن را داشته باشی ؛ زیرا هر آن کس که سخن نادُرستی را به او می شنوانی ، چنین نیست که بتوانی عذرت را نیز به او بقبولانی» .

سپس فرمود : «ای زهری ! هرکه عقلش کامل ترین صفتش نباشد ، تباه شدنش آسان ترین ویژگی اش خواهد بود» .

سپس فرمود : «ای زهری ! چه اشکالی دارد که مسلمانان را چون خانواده ات بشماری و بزرگشان را به منزلت پدر بدانی و کوچکشان را به منزلت فرزندت و همسالت را به منزلت برادرت ؟ حال به کدام یک از اینان دوست داری ستم کنی ؟ کدام یک از اینان را دوست داری نفرین کنی ؟ آبروی کدام یک از اینان را دوست داری بریزی ؟

اگر هم ابلیس ـ که نفرین خدا بر او باد ـ در تو این پندار را پدید آورد که تو بر یکی از اهل قبله برتری داری ، [اندکی درنگ کن و] بنگر . اگر آن شخص ، بزرگ تر از تو بود، [با خودت]بگو : پیش از من ایمان آورده و به عمل صالح پرداخته است . پس بهتر از من است . ``اگر کوچک تر از تو بود ، بگو : من پیش از او به گناهان و معصیت ها روی آوردم . پس او بهتر از من است ``و اگر همسالت بود ، بگو : من نسبت به گناه خود ، یقین دارم و درباره او تنها شک دارم . پس چرا یقینم را بر اثر شک خود ، رها کنم . `` ؟

اگر دیدی مسلمانان به تو حرمت می نهند ، بزرگت می شمارند و گرامی ات می دارند ، بگو : این فضیلتی است که آنان به چنگ آورده اند ``و اگر از آنان درشتی و رویگردانی از خودت را دیدی ، بگو : این به سبب گناهی است که از من سر زده است . `` در واقع ، اگر تو چنین کنی ، زندگی ات آسان می شود ، دوستانت فراوان می گردند ، دشمنانت اندک می شوند و از نیکی مردم ، شادمان می گردی و از درشتی و جفایشان اندوهگین نمی شوی .

این را بدان که گرامی ترینِ مردم نزد آنان ، کسی است که خیرش به آنان برسد و خود از آنان بی نیاز باشد و از درخواست چیزی خودداری کند . پس از او ، گرامی ترینِ مردم نزدشان ، کسی است که از درخواست کردن

خودداری کند ، گرچه بدانها نیازمند باشد . در حقیقت ، اهل دنیا اموال خود را به شدّت حفظ می کنند و هرکه مزاحم آنچه نگهش می دارند ، نشود ، نزدشان گرامی است و اگر مزاحم اموالشان نشود و حتّی بدانان چیزی از اموالش ببخشد ، عزیزتر و گرامی تر خواهد بود» .

تنبیه الخواطر: ۲ / ۹۳ ، التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکریّ علیه السلام : ۲۵ / ۸ ، بحار الأنوار: ۷۱ / ۲۲۹ / ۶ .

حدیث۲۹۵

امام باقر علیه السلام :

قامَ رَجُلٌ بِالبَصرَةِ إلی أمیرِ المُؤمِنینَ علیه السلام فَقالَ : یا أمیرَ المُؤمِنینَ ، أخبِرنا عَنِ الإِخوانِ ؟

فَقالَ : الإِخوانُ صِنفانِ : إخوانُ الثِّقَةِ ، وإخوانُ المُکاشَرَةِ . فَأَمّا إخوانُ الثِّقَةِ فَهُمُ الکَفُّ ، وَالجَناحُ ، وَالأَهلُ ، وَالمالُ . فَإِذا کُنتَ مِن أخیکَ عَلی حَدِّ الثِّقَةِ فَابذِل لَهُ مالَکَ وبَدَنَکَ ، وصافِ مَن صافاهُ ، وعادِ مَن عاداهُ ، وَاکتُم سِرَّهُ وعَیبَهُ ، وأظهِر مِنهُ الحُسنَ . وَاعلَم أیُّهَا السّائِلُ أنَّهُم أقَلُّ مِنَ الکِبریتِ الأَحمَرِ .

وأمّا إخوانُ المُکاشَرَةِ فَإِنَّکَ تُصیبُ لَذَّتَکَ مِنهُم ، فَلا تَقطَعَنَّ ذلِکَ مِنهُم ، ولا تَطلُبَنَّ ما وَراءَ ذلِکَ مِن ضَمیرِهِم ، وَابذِل لَهُم ما بَذَلوا لَکَ مِن طَلاقَةِ الوَجهِ وحَلاوَةِ اللِّسانِ .

امام باقر علیه السلام : در بصره مردی بر پا خاست و گفت : ای امیر مؤمنان ! ما را از [حال]برادران خبر ده .

حضرت فرمود : «برادران ، دو گونه اند : برادرانِ قابل اعتماد و برادرانِ [مفیدِ تنها برای] شوخی و شادمانی . امّا برادران قابل اعتماد ، دست و بال و خانواده و دارایی [شخص] هستند . پس اگر نسبت به برادرت اعتماد داشتی ، مال و تنت را بدو ببخش و با دوستش

دوستی و بـا دشـمنش دشـمنی کن و رازش را پنهـان دار و خوبی اش را آشـکار سـاز . ای پرسشـگر ! بـدان که این گونه برادران ، کمیاب تر از گوگرد سرخ هستند .

امّا برادرن شوخی و شادمانی ، پس [بـدان کـه]تـو از آنـان لـذّت خـود را می بری . پس آن را از آنـان مبُر و... بیش از آن ، از درونشان مخواه و به همان میزان که روی گشاده و زبان شیرین خود را به تو ارزانی می دارند ، تو نیز چنین کن» .

الکافی : ۲ / ۲۴۸ / ۳ ، الاختصاص : ۲۵۱ وفیه «کالکف» بدل «الکف» کلاهما عن أبی مریم الأنصاری ، الخصال : ۴۹ / ۵۶ عن جابر ، مصادقهٔ الإخوان : ۱۳۱ / ۱ عن یونس بن عبد الرحمن عن أبی جعفر الثانی علیه السلاموفیه «کالکفّ ... سرّه وأعنه» بدل «الکفّ ... سرّه وعیبه» ، تحف العقول : ۲۰۴ من دون نقل عن الإمام الباقر علیه السلام ، بحار الأنوار : ۶۷ / ۱۹۳ / ۳ و ج ۷۴ / ۲۸۱ / ۲ .

حدیث۲۹۶

امام باقر علیه السلام :

کانَ لی أخٌ فی عَینی عَظیمٌ ، وکانَ الَّذی عَظَّمَهُ فی عَینی صِغَرَ الدُّنیا فی عَینِهِ .

امام باقر علیه السلام : مرا برادری بود که در چشمم بزرگ می نمود . آنچه او را در چشمم بزرگ می کرد ، کوچکی دنیا در چشم او بود .

حلیهٔ الأولیاء : ۳ / ۱۸۶ عن أحمـد بن محمّد ، تذکرهٔ الخواصّ : ۳۳۹ عن أحمـد بن یحیی ، البدایهٔ والنهایهٔ : ۹ / ۳۱۱ عن عبداللّه بن عطاء .

حدیث۲۹۷

امام باقر علیه السلام :

أتی رَسولَ اللّه ِ صلی الله علیه و آله رَجُلٌ فَقالَ : یا رَسولَ اللّه ِ ، أوصِنی . فَکانَ فیما أوصاهُ أن قالَ : اِلقَ أخاکَ بِوَجهٍ مُنبَسِطٍ .

امام باقر علیه السلام : مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت : ای پیامبر خدا ! مرا سفارشی کن» .

از جمله سفارش های حضرت به او این بود که : «با روی گشاده ، با برادرت دیدار کن» .

الکافی : ۲ / ۱۰۳ / ۳ عن أبی بصیر ، تحف العقول : ۴۱ من دون إسناد إلی الإمام الباقر علیه السلام ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۱۷۱ / ۳۸ .

حدیث۲۹۸

امام باقر علیه السلام :

تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فی وَجهِ أخیهِ حَسَنَهٌ ، و صَرفُ القَذی عَنهُ حَسَنَهٌ . وما عُبِدَ اللّه ُ بِشَیءٍ أحَبَّ إلَی اللّه ِ مِن إدخالِ السُّرورِ عَلَی المُؤمِنِ .

امام باقر علیه السلام : لبخند انسان به روی چهره برادرش ، نیکی است و برطرف ساختن خاشاک از سر راهش نیکی است . خداوند به چیزی بالاتر از شاد ساختن مؤمنان ، پرستیده نشده است .

الکافی : ۲ / ۱۸۸ / ۲ ، مصادقـهٔ الإخوان : ۱۵۸ / ۲ کلاهما عن جابر بن یزیـد وفیه : «المؤمن» بدل «الرجل» ، وراجع مشـکاهٔ الأنوار : ۱۸۰.

حدیث۲۹۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ المُؤمِنَ أخُو المُؤمِنِ ؛ لا يَشتِمُهُ ، و لا يَحرِمُهُ ، و لا يُسيءُ بِهِ الظَّنَّ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن ، برادرِ مؤمن است ؛ به او دشنام نمی دهد ، او را محروم نمی سازد و به او بدگمان نمی شود .

تحف العقول : ۲۹۶ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۶ / ۳۵ .

حدیث۳۰۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ نَفَرا مِنَ المُسلِمينَ خَرَجوا إلى سَفَرٍ لَهُم فَضَلّوا الطَّريقَ ، فَأَصابَهُم عَطَشٌ شَديدٌ ، فَتَكَفَّنوا ولَزِموا اُصولَ الشَّجَرِ ، فَجاءَهُم شَيخٌ و عَلَيهِ ثِيابٌ بيضٌ ، فَقالَ : قوموا فَلا بَأسَ عَلَيكُم فَهذَا الماءُ . فَقاموا و شَرِبوا وَ ارتَوَوا ، فَقالوا : مَن أنتَ يَرحَمُكَ اللّهُ ؟ فَقالَ : أنَا مِنَ الجِنِّ الَّذينَ بايَعوا رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله، إنّي سَمِعتُ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آلهيَقولُ : «المُؤمِنُ أخُو المُؤمِنِ ، عَينُهُ و دَليلُهُ» ، فَلَم تَكونوا تَضَيَّعوا بِحَضرَتي .

امام باقر علیه السلام : گروهی از مسلمانان برای سفری ، راهی شدند ؛ لیکن راه را گم کردند و دچار تشنگی شدیدی گشتند . پس [تن به مرگ دادند و]کفن پوشیدند و کنار تنه های درختان ، ماندگار شدند . آن گاه پیری با جامه های سفید ، نزدشان آمد و گفت : «برخیزید که مشکلی برایتان پیش نمی آید و این آب است» . آنان برخاستند و نوشیدند و سیراب گشتند .

پس از آن گفتند : خداوند ، رحمتش را شامل حالت کند . کیستی ؟

پاسخ داد : «من از جنّیانی هستم که با پیامبر خدا بیعت کردند . شنیدم پیامبر خدا می فرمود : مؤمن ، برادر مؤمن است ؛ دیده بان و راهنمای اوست `` . پس نمی شد که با حضور من تباه شوید» .

الکافی : ۲ / ۱۶۷ / ۱۰ عن فضیل بن یسار ، المؤمن : ۴۳ / ۱۰۰ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۲ / ۱۳ .

حدیث۳۰۱

امام باقر علیه السلام :

حُبُّنا أهلَ البَيتِ نِظامُ الدّينِ .

امام باقر علیه السلام : دوستیِ ما اهل بیت ، [مایه] انتظام دین است .

الأمالی للطوسی : ۲۹۶ / ۵۸۲ عن جابر بن یزید الجعفی ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۳ / ۸ .

حدیث۳۰۲

امام باقر علیه السلام :

العِلمُ خَزائِنُ ، وَ المَفاتيحُ السُّؤالُ ، فَاسأَلوا يَرحَمكُمُ اللّهُ ؛ فَإِنَّهُ يُؤجَرُ فِي العِلمِ أربَعَةٌ : السّائِلُ ، وَ المُتَكَلِّمُ ، وَ المُستَمِعُ ، وَ المُحِبُّ لَهُم .

امام باقر علیه السلام : دانش ، گنجینه ای است که پرسش ، کلید آن است . پس ـ خدایتان رحمت کند ـ بپرسید ، که در راه دانش به چهار تن پاداش داده می شود : پرسنده ، گوینده ، شنونده و دوستدار آنان .

الخصال : ۲۴۵ / ۱۰۱ عن السکونی ، روضة الواعظین : ۱۱ ولیس فیه «فی العلم» وکلاهما عن الإمام الصادق علیه السلام ، بحار الأنوار : ۱ / ۱۹۶ / ۱ .

حدیث۳۰۳

امام باقر علیه السلام :

قالَ لی عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ صَلَواتُ اللّهِ عَلَیهِما : یا بُنَیَّ ، اُنظُر خَمسَةً فَلا تُصاحِبهُم ، و لا تُحادِثهُم ، و لا تُرافِقهُم فی طَریقٍ .

فَقُلتُ : یا أبَه مَن هُم ؟

قالَ : إیّاکَ ومُصاحَبَةَ الکَذّابِ ؛ فَإنَّهُ بِمَنزِلَةِ السَّرابِ ؛ یُقَرِّبُ لَکَ البَعیدَ ، و یُباعِدُ لَکَ القَریبَ . و إیّاکَ ومُصاحَبَةَ الفاسِقِ ؛ فَإنَّهُ بائِعُکَ بِأُکلَةٍ أو أقَلَّ مِن ذلِکَ . و إیّاکَ و مُصاحَبَةَ البَخیلِ ؛ فَإنَّهُ یَخذُلُکَ فی مالِهِ أحوَجَ ما تَکونُ إلَیهِ . و إیّاکَ و مُصاحَبَةَ الأَحمَقِ ؛ فَإنَّهُ یُریدُ أن یَنفَعَکَ فَیَضُرَّکَ . و إیّاکَ و مُصاحَبَةَ القاطِعِ لِرَحِمِهِ ؛ فَإنّی وَجَدتُهُ مَلعونا فی کِتابِ اللّه عز و جل فی ثَلاثِ مَواضِعَ : قالَ اللّه عز و جل : «فَهَلْ عَسَیْتُمْ إِن تَوَلَّیْتُمْ أَن تُفْسِدُواْ فِی الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُواْ أَرْحَامَکُمْ * أُوْلَـئِکَ الَّذِینَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَ أَعْمَی أَبْصَـرَهُمْ »

امام باقر علیه السلام : [پدرم] علی بن الحسین ـ صلوات اللّه علیهما ـ به من فرمود : «پسرکم ! بنگر که با پنج تن ، نه دوستی کن ، نه هم سخن شو و در هیچ راهی [نیز]با آنان همراه مشو» .

گفتم : پدرا! آنان کیان اند ؟

فرمود : «از مصاحبت با دروغگو بپرهیز ، که چونان سراب است . دور را برایت نزدیک می نمایاند و نزدیک را برایت دور نشان می دهد . از مصاحبت با فاسق بپرهیز ، که تو را به لقمه ای ـ و حتّی کمتر از آن ـ می فروشد . از مصاحبت با بخیل بپرهیز ، که تو را آن هنگام که بیشترین نیاز را به مال او داری ، رها می کند . از مصاحبت با احمق بپرهیز ، که می خواهد به تو سودی برساند ، امّا به تو زیان می زند . از مصاحبت با بُرنده پیوند خویشانْ بپرهیز ، که در سه جای کتاب خدای عز و جل دیده ام که لعنت (نفرین) شده است : «آیا اگر به قدرت رسیدید ، می خواهید در زمین ، فساد کنید و پیوند خویشاوندی تان را ببُرید ؟ اینان اند که خدا لعنتشان کرده است و گوش هایشان را کَر و چشمانشان را کور ساخته است» . نیز می فرماید : «و آنان که پیمان خدا را پس از استوار کردنش می شکنند و آنچه را که خدا به پیوستن آن فرمان داده ، می گسلند و در زمین ، فساد می کنند . لعنت بر آنهاست و بدفرجامی در آن سرا ، بهره ایشان» . همچنین در سوره بقره می فرماید : «کسانی که پیمان خدا را پس از استوار کردنش می شکنند و آنچه را خداوند فرمان به پیوستن آن داده ، می گسلند و در زمین ، فساد می کنند ، آنان ، خود ، زیانکارند» » .

محمّد : ۲۲ و ۲۳ .

حدیث۳۰۴

امام باقر علیه السلام :

مَن بَخِلَ بِمَعونَةِ أخیهِ المُسلِمِ وَالقِیامِ لَهُ فی حاجَتِهِ ابتُلِیَ بِمَعونَةِ مَن یَأثَمُ عَلَیهِ ولا یُؤجَرُ .

امام باقر علیه السلام : هرکه از کمک کردن به برادر مسلمانش و برآوردن نیازهایش کوتاهی کند ، ناگزیر از کمک کردن به کسی می شود که کمک به او گناه است و پاداشی نمی برد .

ثواب الأعمال : ۲۹۸ / ۲ عن الحسین بن أبان ، الکافی : ۲ / ۳۶۵ / ۱ عن حسین بن أمین ، المحاسن : ۱ / ۱۸۴ / ۲۹۹ عن الحسین بن أنس ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۱۷۵ / ۹ وراجع الکافی : ۲ / ۳۶۶ / ۳ .

حدیث۳۰۵

امام باقر علیه السلام :

قالَ أبو جَعفَرٍ علیه السلام : أیَجیءُ أحَدُکُم إلی أخیهِ فَیُدخِلُ یَدَهُ فی کیسِهِ فَیَأخُذُ حاجَتَهُ فَلا یَدفَعُهُ ؟

فَقُلتُ : ما أعرِفُ ذلِکَ فینا .

فَقالَ أبو جَعفَرٍ علیه السلام : فَلا شَیءَ إذا .

قُلتُ : فَالهَلاکُ إذا !

فَقالَ : إنَّ القَومَ لَم یُعطَوا أحلامَهُم بَعدُ .

الکافی ـ به نقل از سعید بن حسن ـ : امام باقر علیه السلامفرمود : «آیا شده است که یکی از شما بیاید و دست در جیب برادرش کند و آنچه نیاز دارد ، از آن بردارد و کسی مانعش نشود ؟» .

گفتم : چنین چیزی در میان خودمان ندیده ام .

امام باقر علیه السلامفرمود : «پس هنوز به هیچ چیزی نرسیده اید» .

گفتم : در این صورت ، همه هلاک شده ایم؟!

فرمود : «هنوز این مردم ، خِردهایشان کامل نشده است» .

الکافی : ۲ / ۱۷۴ / ۱۳ ، المؤمن : ۴۴ / ۱۰۳ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۵۴ / ۵۱ .

حدیث۳۰۶

امام باقر علیه السلام :

اِعرِفِ المَوَدَّةَ فی قَلبِ أخیکَ بِما لَهُ فی قَلبِکَ .

امام باقر علیه السلام : میزانِ دوستی [خود] را در دل برادرت ، از دوستی ای که در دلت نسبت به او داری ، بشناس .

تحف العقول : ۲۹۵ ، کشف الغمّة : ۲ / ۳۳۱ ، بحار الأنوار : ۴۶ / ۲۹۱ / ۱۵ ؛ الإخوان : ۱۴۶ / ۸۰ ، حلیة الأولیاء : ۳ / ۱۸۷ کلاهما عن القاسم بن الفضل .

حدیث۳۰۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَجُلًا أتَی النَّبِیَّ صلی الله علیه و آله فَقالَ : یا رَسولَ اللّه ِ ، اُحِبُّ المُصَلّینَ ولا اُصَلّی ، واُحِبُّ الصَّوّامینَ ولا أصومُ ؟

فَقالَ لَهُ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : أنتَ مَعَ مَن أحبَبتَ ، ولَکَ مَا اکتَسَبتَ .

امام باقر علیه السلام : مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت : ای پیامبر خدا ! نمازگزاران را دوست دارم ؛ امّا خودْ نماز نمی خوانم . روزه گیران را دوست دارم ؛ امّا خودْ روزه نمی گیرم .

پیامبر خدا به او فرمود : «تو همراه کسی هستی که دوستش داری و بهره ات همان است که به دست آورده ای» .

الکافی : ۸ / ۸۰ / ۳۵ ، تنبیه الخواطر : ۲ / ۵۱ کلاهما عن برید بن معاویة ، تفسیر فرات الکوفی : ۴۳۰ / ۵۶۷ عن برید بن معاویة العجلی وإبراهیم الأحمری ، دعائم الإسلام : ۱ / ۷۲ وفیه قبل قول النبیّ صلی الله علیه و آله «قال أبو جعفر علیه السلام : یعنی لا اُصلّی ولا أصوم التطوّع لیس الفریضة» ولیس فیه «ولک ما اکتسبت» ، بحار الأنوار : ۶۸ / ۶۳ / ۱۱۴ .

حدیث۳۰۸

امام باقر علیه السلام :

إذا أرَدتَ أن تَعلَمَ أنَّ فیکَ خَیرا فَانظُر إلی قَلبِکَ ؛ فَإِن کانَ یُحِبُّ أهلَ طاعَةِ اللّه ِ ویُبغِضُ أهلَ مَعصِیَتِهِ فَفیکَ خَیرٌ وَاللّه ُ یُحِبُّکَ ،

وإن كانَ يُبغِضُ أهلَ طاعَةِ اللّه ويُحِبُّ أهلَ مَعصِيَتِهِ فَلَيسَ فيكَ خَيرٌ وَاللّه ُ يُبغِضُكَ ، وَالمَرءُ مَعَ مَن أحَبَّ .

امام باقر علیه السلام : هرگاه خواستی بدانی که در تو خیری هست ، به قلبت بنگر . اگر فرمانبران خدا را دوست و معصیت کاران را دشمن می داشت ، پس در تو خیر هست و خداوندْ دوستت می دارد ، و اگر پیروان خدا را دشمن می داشت و معصیت کاران را دوست می داشت ، پس در تو خیری نیست و خداوندْ ، دشمنت می دارد ؛ چون انسان ، همراه کسی است که دوستش می دارد .

الکافی : ۲ / ۱۲۶ / ۱۱ ، مصادقة الإخوان : ۱۵۶ / ۳ ، علل الشرایع : ۱۱۷ / ۱۶ ، تنبیه الخواطر : ۲ / ۱۹۱ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۰ / ۹۳۵ وفیه «ففیک شرّ» بدل «فلیس فیک خیر» ، وکلّها عن جابر الجعفی ، مشکاه الأنوار : ۱۲۱ ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۴۷ / ۲۲ .

حدیث۳۰۹

امام باقر علیه السلام :

عن أبی جَعفَرٍ مُحَمَّدِ بنِ عَلِیٍّ علیهماالسلام : أنَّ قَوما أتَوهُ مِن خُراسانَ ،

فَنَظَرَ إلی رَجُلٍ مِنهُم قَد تَشَقَّقَتا رِجلاهُ ، فَقالَ لَهُ : ما هذا ؟

فَقالَ : بُعدُ المَسافَةِ یَابنَ رَسولِ اللّه ، ووَاللّه ما جاءَ بی مِن حَیثُ جِئتُ إلاّ مَحَبَّتُکُم أهلَ البَیتِ .

قالَ لَهُ أبو جَعفَرٍ علیه السلام : أبشِر ، فَأَنتَ وَاللّه مَعَنا تُحشَرُ .

قالَ : مَعَکُم یَابنَ رَسولِ اللّه ؟

قالَ : نَعَم ، ما أحَبَّنا عَبدٌ إلاّ حَشَرَهُ اللّه ُ مَعَنا ، وهَلِ الدّینُ إلاَّ الحُبُّ ، قالَ اللّه ُ عز و جل : «قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِی یُحْبِبْكُمُ اللَّهُ»

دعائم الإسلام ـ درباره امام باقر علیه السلام ـ : گروهی از خراسان ، نزد امام باقر علیه السلام

آمدند. حضرت به مردی از آنان که پاهایش [بر اثر پیاده روی بسیار،]چاک چاک شده بود ، نگریست و به او فرمود : «این چیست ؟» .

پاسخ داد : «ای پسر پیامبر خدا ! بر اثر مسافتِ بسیار است . به خدا سوگند ، مرا از آن جا که آمده ام ، جز دوستی شما اهل بیت ، بدین جا نیاورد .

امام باقر علیه السلام به او فرمود : «مژده باد بر تو که به خدا سوگند ، با ما محشور می شوی» .

آن مرد گفت : «ای پسر پیامبر خدا ! با شما؟

فرمود : «آری ! هیچ بنده ای ما را دوست نمی دارد ، جز آن که خداوند ، او را با ما محشور خواهد کرد . مگر دین ، چیزی جز دوستی است ؟

خداوند عز و جلمی فرماید : بگو : اگر شما خداوند را دوست دارید ، پس از من پیروی کنید تا خداوند ، شما را دوست بدارد» ``

.

آل عمران : ۳۱.

حدیث۳۱۰

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ: «قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا» ـ : قَد حَجَبَها حُبُّهُ عَنِ النّاسِ فَلا تَعقِلُ غَیرَهُ .

امام باقر علیه السلام ـ در تفسیر «شیفته او شده است» ـ : عشق به یوسف ، آن زن را از مردم ، محجوب ساخت و در نتیجه ، جز به او

(یوسف) نمی اندیشید .

تفسیر القمّی : ۱ / ۳۵۷ عن أبی الجارود ، بحار الأنوار : ۱۲ / ۲۵۳ / ۱۷ .

حدیث۳۱۱

امام باقر علیه السلام :

خَرَجَ عَلِیٌّ علیه السلام یَسیرُ بِالنّاسِ ، حَتّی إذا کانَ بِکَربَلاءَ عَلی میلَینِ أو میلٍ تَقدَّمَ بَینَ أیدیهِم حَتّی طافَ بِمَکانٍ یُقالُ لَهَا المقدفانُ ، فَقالَ : قُتِلَ فیها مِائَتا نَبِیٍّ ومِائَتا سِبطٍ ، کُلُّهُم شُهَداءُ ، ومُناخُ رِکابٍ ، ومَصارِعُ عُشّاقٍ شُهَداءَ ، لا یَسبِقُهُم مَن کانَ قَبلَهُم ، ولا یَلحَقُهُم مَن بَعدَهُم .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلامهمراه مردم از شهر خارج شد ، تا آن که به یک میلی یا دو میلی کربلا رسید . آن گاه از آنان جلو افتاد ، تا آن که جایی را که «مقدفان» نامیده می شد ، طواف کرد و فرمود : «در این جا ، دویست پیامبر و دویست سِبط (پیامبرزاده) کشته شدند که همه شان شهیدند و این جا ، محلّ فرو نشستن شتران و قتلگاه های عاشقان شهیدی است که نه پیش از آنان کسی بر آنان پیشی گرفته است و نه پس از آنان کسی به مرتبت آنان خواهد رسید» .

بحار الأنوار : ۴۱ / ۲۹۵ / ۱۸ نقلاً عن الخرائج والجرائح .

حدیث۳۱۲

امام باقر علیه السلام :

أوْحی اللّه ُ تعالی إلی موسی علیه السلام : أحبِبنی وحَبِّبنی إلی خَلقی . قالَ موسی : یا رَبِّ ، إنّک لَتَعلَمُ أنّهُ لَیس أحَدٌ أحَبَّ إلَیَّ مِنک ، فکیفَ لِی رَبّی بقُلوبِ العِبادِ ؟ فأوحی اللّه ُ تعالی إلَیهِ : فَذَکِّرهُم نِعمَتی وآلائی ، فإنَّهُم لا یَذْکرونَ مِنّی إلاّ خَیرا

امام باقر علیه السلام : خدای تعالی به موسی علیه السلاموحی فرمود: «مرا دوست بدار و محبوب بندگانم گردان» .

موسی عرض کرد : پروردگارا! تو می دانی که هیچ کس را بیشتر از تو دوست نمی دارم ؛ اما ـ پروردگارا! ـ بادل های بندگان چه کنم ؟

خدای تعالی به او وحی فرمود : «نعمت ها و نیکی هایم را به آنان یادآور شو؛ زیرا که آنان جز خوبی از من ندیده اند و به یاد ندارند» .

قصص الأنبیاء : ۱۶۱ / ۱۷۹ .

حدیث۳۱۳

امام باقر علیه السلام :

: اِعلَم یا جابِرُ ، أنَّ أهلَ التَّقوی أیسَرُ أهلِ الدُّنیا مَؤونَةً ، وأکثَرُهُم لَک مَعونَةً ، تَذکُر فَیُعینونَک ، وإن نَسیتَ ذَکَّروک ، قَوّالونَ بِأَمرِ اللّه ، قَوّامونَ عَلی أمرِ اللّه ، قَطَعوا مَحَبَّتَهُم بِمَحَبَّةِ رَبِّهِم ، ووَحَشُوا الدُّنیا لِطاعَةِ مَلیکِهِم ، ونَظَروا إلَی اللّه عز و جل وإلی مَحَبَّتِهِ بِقُلوبِهِم ، وعَلِموا أنَّ ذلِک هُوَ المَنظورُ إلَیهِ لِعَظیمِ شَأنِهِ .

امام باقر علیه السلام ـ خطاب به جابر ـ : ای جابر ! بدان که باتقوایان ، کم هزینه ترینْ مردم دنیا و بیشترین یاری رسانندگان به تو هستند ؛ [خدا را]یاد می کنی و آنان، یاری ات می کنند و اگر فراموش کنی ، به یادت می آورند؛ فرمان خدا را همواره بر زبان می آورند و پایبند به فرمان خدا و اجرا کننده آن هستند ؛ محبّتِ خود [به غیر خدا] را برای دوستی پروردگارشان بُریده اند و از دنیا

برای پیروی از فرمانروایشان، روی گردانده اند و با دل های خود، به خداوند عز و جل و دوستی اش نگریسته اند و دانسته اند که همو به سبب جایگاه بزرگش شایسته نگریستن است .

الکافی : ۲ / ۱۳۳ / ۱۶ عن جابر ، بحار الأنوار : ۷۳ / ۳۶ / ۱۷ .

حدیث۳۱۴

امام باقر علیه السلام :

: اِعلَم رَحِمَکَ اللّه ُ ، أنَّهُ لا تُنالُ مَحَبَّةُ اللّه ِ إلاّ بِبُغضِ کَثیرٍ مِنَ النّاسِ ، ولا وِلایَتُهُ إلاّ بِمُعاداتِهِم ، وفَوتُ ذلِکَ قَلیلٌ یَسیرٌ لِدَرکِ ذلِکَ مِنَ اللّه ِ لِقَومٍ یَعلَمونَ .

الکافی ـ امام باقر علیه السلام در نامه اش به سعدُ الخیر ـ : رحمت خدا بر تو باد ! بدان که دوستی خدا ، جز با دشمنی بسیاری از مردم ، و ولایت حق ، جز با عداوتشان به دست نمی آید؛ امّا از دست دادن دوستی مردم ، در برابر دست یافتن به ولایت و دوستی خدا ، برای مردمی که می دانند ، آسان و سبک است .

الکافی : ۸ / ۵۶ / ۱۷ عن حمزة بن بزیع ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۳۶۳ / ۳ .

حدیث۳۱۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُحِبُّ إراقَةَ الدِّماءِ ، وإطعامَ الطَّعامِ ، وإغاثَةَ اللَّهفانِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند ، ریختن خون (قربانی کردن) و غذا دادن به مردم و یاری کردن دادخواهان را دوست دارد .

المحاسن : ۲ / ۱۴۳ / ۱۳۷۴ عن عبیداللّه بن الولید الوصّافی ، بحار الأنوار : ۷۵ / ۲۲ / ۲۷ .

حدیث۳۱۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ تَبارَکَ وتَعالی یُحِبُّ إبرادَ الکَبِدِ الحَرّی ، ومَن سَقی کَبِدا حَرّی مِن بَهیمَةٍ أو غَیرِها أظَلَّهُ اللّه ُ یَومَ لا ظِلَّ إلاّ ظِلُّهُ .

امام باقر علیه السلام : خداوند متعال ، خُنَک کردن جگر تفته را دوست دارد . هرکه جگری تفته را آب بنوشاند ، چه [متعلّق به] چارپایان باشد یا جز آن ، خداوند ، در آن روزی که سایه ای جز سایه او نیست ، بر او سایه می افکند .

الکافی: ۴/۵۸/۶ عن ضریس بن عبدالملک، کتاب من لا یحضره الفقیه: ۲/۶۴/۱۷۲۳ ، مکارم الأخلاق : ۱/۲۹۳/۹۰۶ وفیهما زیادة «فی ظلّ عرشه» بعد «أظلّه اللّه » ، بحار الأنوار : ۹۶ / ۱۷۰ / ۱ .

حدیث۳۱۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عز و جل یُحِبُّ إفشاءَ السَّلامِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل ، به همه سلام کردن و ترویج آن را دوست دارد .

الکافی : ۲ / ۶۴۵ / ۵ عن محمّد بن قیس ، تحف العقول : ۳۰۰ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۱ / ۶۸ .

حدیث۳۱۸

امام باقر علیه السلام :

سُئِلَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : أیُّ الأَعمالِ أحَبُّ إلَی اللّه ِ عز و جل؟

قالَ : إتباعُ سُرورِ المُسلِمِ .

قیلَ : یا رَسولَ اللّه ِ ، وما إتباعُ سُرورِ المُسلِمِ ؟

قالَ : شَبعُ جَوعَتِهِ ، وتَنفیسُ کُربَتِهِ ، وقَضاءُ دَینِهِ .

امام باقر علیه السلام : از پیامبر خدا پرسیدند : چه کاری نزد خداوند عز و جلمحبوب تر است ؟

فرمود : «پی در پی شادمان کردن مسلمان» .

پرسیدند : مقصود از پی در پی شادمان کردن مسلمان چیست ؟

فرمود : «برطرف ساختن گرسنگی اش، زدودن اندوهش و پرداخت بدهی اش» .

قرب الإسناد : ۱۴۵ / ۵۲۲ عن أبی البختری عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۳۱۹

امام باقر علیه السلام :

ما عُبِدَ اللّه ُ بِشَیءٍ أحَبَّ إلَی اللّه ِ مِن إدخالِ السُّرورِ عَلَی المُؤمِنِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند به چیزی که نزدش محبوب تر از شادمان ساختن مسلمان باشد ، پرستیده نشده است .

الکافی : ۲ / ۱۸۸ / ۲ عن جابر .

حدیث۳۲۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ تَبارَکَ وتَعالی یُحِبُّ المُداعِبَ فِی الجَماعَةِ بِلا رَفَثٍ ، المُتَوَحِّدَ بِالفِکَرِ ، المُتَخَلِّیَ بِالعِبَرِ ، السّاهِرَ بِالصَّلاةِ .

امـام باقر علیه السـلام : خداونـد متعال ، شخصـی را دوست دارد که در میان جمع ، بی آن که هرزه درایی کنـد و ناسـزایی گویـد ، شوخ باشد ، با تفکّرش تنها شود ، با عبرت ها خلوت گزیند ، و با نماز ، شب زنده داری کند .

کتاب من لا یحضـره الفقیه : ۱ / ۴۷۴ / ۱۳۷۲ ، المحـاسن : ۱ / ۴۵۶ / ۱۰۵۶ عن عبـداللّه بن محمّـد الجعفی وفیه «المتحلّی بالصبر ، المتباهی بالصلاة» بدل «المتخلّی بالعبر ، الساهر بالصلاة» ، مشکاة الأنوار : ۱۴۷ نحوه ، بحار الأنوار : ۷۱ / ۳۲۵ / ۱۸ .

حدیث۳۲۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عز و جل یُحِبُّ مِن عِبادِهِ المُؤمِنینَ کُلَّ (عَبدٍ) دَعّاءٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل از میان بندگان مؤمنش ، هر [بنده] بسیار دعاکننده را دوست دارد .

الکافی : ۲ / ۴۷۸ / ۹ ، ثواب الأعمال : ۱۹۳ / ۱ ، مکارم الأخلاق : ۲ / ۱۴ / ۲۰۲۲ کلّها عن أبی الصباح الکنانی ، عوالی اللآلی : ۴ / ۲۱ / ۶۳ ، بحار الأنوار : ۸۷ / ۱۶۵ / ۶ .

حدیث۳۲۲

امام باقر علیه السلام :

ما (مِن) شَیءٍ أحَبُّ إلَی اللّه ِ مِن أن یُسأَلَ .

امام باقر علیه السلام : هیچ چیز نزد خداوند ، محبوب تر از آن نیست که از او درخواست کنند .

المحاسن : ۱ / ۴۵۵ / ۱۰۵۱ ، الاختصاص : ۲۲۸ وفیه «لیس» بدل «ما مِن» عن الإمام الباقر والإمام زین العابدین علیهماالسلام وکلاهما عن أبی حمزة الثمالی ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۳۹۳ / ۷۲ .

حدیث۳۲۳

امام باقر علیه السلام :

لا تُحَقِّروا صَغیرا مِن حَوائِجِکُم ؛ فَإِنَّ أحَبَّ المُؤمِنینَ إلَی اللّه ِ تَعالی أسأَلُهُم .

امام باقر علیه السلام : هیچ یک از نیازهای کوچک خود را حقیر مشمارید [و آنها را نیز از خدا بخواهید] ؛ زیرا محبوب ترین مؤمنان در نزد خداوند متعال ، کسی است که بیشتر از همه از او درخواست می کند .

مکارم الأخلاق : ۲ / ۹۷ / ۲۲۷۶ ، بحار الأنوار : ۹۳ / ۳۴۶ / ۹ .

حدیث۳۲۴

امام باقر علیه السلام :

قالَ رَسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : إنَّ اللّه َ عز و جل یُبغِضُ أو یَلعَنُ کُلَّ ذَوّاقٍ مِنَ الرِّجالِ ، وکُلَّ ذَوّاقَةٍ مِنَ النِّساءِ .

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : «خداوند عز و جل هر مردی را که زود ازدواج می کند و زود طلاق می دهد ، و هر زنی را که زود ازدواج می کند و زود طلاق می گیرد ، دشمن می دارد» یا «لعنت می کند» .

الکافی: ۶/۵۴/۱ ، عوالی اللآلی : ۳/۳۷۲/۶ کلاهما عن سعد بن طریف عن الإمام الباقر علیه السلام .

حدیث۳۲۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عز و جل یُبغِضُ کُلَّ مِطلاقٍ ذَوّاقٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جلهر کس را که زود به زود طلاق می دهد و همسر عوض می کند ، دشمن می دارد .

الکافی : ۶ / ۵۵ / ۴ عن طلحة بن زید عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۳۲۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُبغِضُ اللَّعّانَ ، السَّبّابَ الطَّعّانَ عَلَی المُؤمِنینَ ، الفاحِشَ ، المُتَفَحِّشَ ، السّائِلَ المُلحِفَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند ، شخص لعنت کننده دشنام دهنده ، طعنه زنِ به مؤمنان ، بدزبانِ ناسزاگوی و گدایِ سمج را دشمن می دارد .

تحف العقول : ۳۰۰ ، تفسير العيّاشى : ۱/۴۸/۶۳ وليس فيه «الفاحش» ، تفسير مجمع البيان : ۱/۲۹۸ كلاهما عن جابر ، مشكاة الأنوار : ۱۸۹ ، روضة الواعظين : ۴۰۵ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۱ / ۶۷ .

حدیث۳۲۷

امام باقر علیه السلام :

قالَ موسى عليه السلام : أيُّ عِبادِكَ أبغَضُ إلَيكَ؟

قالَ : جيفَةٌ بِاللَّيلِ بَطّالٌ بِالنَّهارِ .

امام باقر علیه السلام : موسی علیه السلام گفت : دشمن ترین بندگانت نزدت کیست ؟

فرمود : «آن که در شب ، مرداری بد بوست و در روز ، بیکاره» .

قصص الأنبياء : ۱۶۳ / ۱۸۵ ، جامع الأحاديث للقمّى : ۲۰۱ عن الإمام علىّ عليه السلام وفيه «أبغض الخلق إلى اللّه جيفة بالليل ، بطّال بالنهار» ، بحار الأنوار : ۱۳ / ۳۵۴ / ۵۲ .

حدیث۳۲۸

امام باقر علیه السلام :

ما أحَدٌ أبغَضَ إلَى اللّه ِ عز و جل مِمَّن يَستَكبِرُ عَن عِبادَتِهِ ، ولا يَسأَلُ ما عِندَهُ .

امام باقر علیه السلام : هیچ کس در نزد خداوند عز و جلدشمن تر از کسی نیست که نسبت به عبادت خدا تکبر می ورزد و از درخواست آنچه نزد خداست ، تن می زند (دعا نمی کند) .

الكافى : ۲ / ۴۶۶ / ۲ ، مكارم الأخلاق : ۲ / ۷ / ۱۹۷۶ ، عوالى اللآلى : ۴ / ۱۹ / ۴۹ كلّها عن سدير الصيرفى ، بحار الأنوار : ۹۳ / ۲۹۴ / ۲۳ .

حدیث۳۲۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عز و جل يُعطِى الدُّنيا مَن يُحِبُّ ويُبغِضُ ، ولا يُعطِى الآخِرَةَ إلاّ مَن أحَبَّ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل دنیا را هم به کسی که [خودْ] دوستش دارد و هم به کسی که دشمنش می دارد ، می بخشد؛ امّا آخرت را جز به کسی که دوستش دارد ، نمی بخشد .

فضائل الشيعة: ۷۱/۳۲، التمحيص: ۵۱/۹۲ كلاهما عن محمّدبن مسلم، المؤمن: ۲۷/۴۷، مشكاة الأنوار: ۲۹۰.

حدیث۳۳۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ تَبارَكَ وتَعالى إذا أحَبَّ عَبدا غَتَّهُ بِالبَلاءِ غَتّا ، وثَجَّهُ بِالبَلاءِ ثَجّا . فَإِذا دَعاهُ ، قالَ : لَبَّيكَ عَبدى ، لَئِن عَجَّلتُ لَكَ ما سَأَلتَ إنّى عَلى ذلِكَ لَقادِرٌ ، ولَئِنِ ادَّخَرتُ لَكَ فَمَا ادَّخَرتُ لَكَ فَهُوَ خَيرٌ لَكَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند متعال ، هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، او را در بلا ، نیک فرو می برد و بلا را سخت بر او سرازیر می کند . پس چون آن بنده دعا کند ، خداوند می گوید : «بنده ام ، لبّیک ! اگر [بخواهم] آنچه را از من درخواست کرده ای ، به

سرعت برایت فراهم آورم ، بر این کار قادرم و اگر آن را برایت ذخیره کنم ، آنچه ذخیره کرده ام ، برایت بهتر است» .

الکافی : ۲ / ۲۵۳ / ۷ عن حمّاد عن أبیه ، المؤمن : ۲۵ / ۳۹ ، التمحیص : ۳۴ / ۲۵ عن سدیر ، جامع الأخبار : ۳۱۲ / ۸۶۸ وفیه «عنّه بالبلاء عنّا» بدل «غتّه بالبلاء غتّا» و «بجّه بالبلاء بجّا» بدل «ثجّه بالبلاء ثجّا» ، بحارالأنوار : ۶۷ / ۲۰۸ / ۱۰ .

حدیث۳۳۱

امام باقر علیه السلام :

رَوَوا عَن جَعفَرِ بنِ مُحَمَّدٍ علیهماالسلام [فی تفسیر قوله تعالی : «وَ سَقَـاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا »

امام باقر علیه السلام : ـ در تفسیر گفته خداوند متعال «و پروردگارشان به آنان شرابی پاک نوشاند» ـ : از هر چیزی جز خدا پاکشان می کند ؛ زیرا جز خدا چیزی نیست که از آلودگی های هستی (ممکن) پاک باشد .

الإنسان : ۲۱ .

حدیث۳۳۲

امام باقر علیه السلام :

الإیمانُ حُبٌّ و بُغضٌ .

امام باقر علیه السلام : ایمان ، دوستی و دشمنی است .

تحف العقول : ۲۹۵ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۵ / ۲۷ .

حدیث۳۳۳

امام باقر علیه السلام :

لَو صُمتُ النَّهارَ لا اُفطِرُ ، و صَلَّیتُ اللَّیلَ لا أفتُرُ ، و أنفَقتُ مالی فی سَبیلِ اللّه عِلقا عِلقا ، ثُمَّ لَم تَکُن فی قَلبی مَحَبَّةٌ لِأَولیائِهِ و لا بِغضَةٌ لِأَعدائِهِ ما نَفَعَنی ذلِکَ شَیئا .

امام باقر علیه السلام : اگر روزها را روزه بگیرم و شب ها را یکسره نماز بخوانم و همه اموال گران بهایم را در راه خدا ببخشم ، امّا محبّت دوستان خدا و دشمنی دشمنان خدا در قلبم نباشد ، این کارها کمترین سودی برایم نخواهد داشت .

تاریخ الیعقوبی : ۲ / ۳۲۱ .

حدیث۳۳۴

امام باقر علیه السلام :

لَو أنَّ رَجُلاً أحَبَّ رَجُلاً للّه لَأَثابَهُ اللّهُ عَلی حُبِّهِ إیّاهُ و إن کانَ المَحبوبُ فی عِلمِ اللّه مِن أهلِ النّارِ . و لَو أنَّ رَجُلًا أبغَضَ رَجُلًا للّه لَأَثابَهُ اللّهُ عَلی بُغضِهِ إیّاهُ و إن کانَ المُبغَضُ فی عِلمِ اللّه مِن أهلِ الجَنَّةِ .

امام باقر علیه السلام : اگر کسی دیگری را برای خدا دوست بدارد ، خداوند به سبب این دوستی، به او پاداش خواهد داد ، گرچه آن شخصِ مورد دوستی ، نزد خدا دوزخی باشد ، و اگر کسی دیگری را برای خدا دشمن بدارد ، خداوند به سبب این دشمنی به او پاداش خواهد داد ، گرچه آن شخصِ مورد دشمنی ، نزد خدا از بهشتیان باشد .

الکافی : ۲ / ۱۲۷ / ۱۲ ، المحاسن : ۱ / ۴۱۳ / ۹۴۶ کلاهما عن الحسین بن أبان عمّن ذکره ، مصادقة الإخوان : ۱۵۵ / ۲ ، مشکاة

الأنوار : ۱۲۲ ، الأمالی للطوسی : ۶۲۲ / ۱۲۸۲ عن الحسن بن أبـان عن بعض أصـحابنا ولیس فیه من «لو أنّ رجلًا أبغض . . .» ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۲۴۸ / ۲۳ .

أقول : هذا إذا لم یکن مقصّرا فی ذلک .

حدیث۳۳۵

امام باقر علیه السلام :

المُؤمِنُ أخُو المُؤمِنِ لِأَبیهِ واُمِّهِ ؛ لِأَنَّ اللّه َ عز و جل خَلَقَ المُؤمِنینَ مِن طینَهِٔ الجِنانِ ، وأجری فی صُوَرِهِم مِن ریحِ الجَنَّهِٔ ، فَلِذلِکَ هُم إخوَهٌٔ لِأَبٍ واُمٍّ .

امام باقر علیه السـلام : مؤمن ، برادرِ تنیِ مؤمن است ؛ زیرا خداوند عز و جلمؤمنان را از سـرشتِ بهشت آفرید و در کالبدهایشان ، از نسیم آن دمید . از این رو ، آنان برادرِ تنی اند .

الکافی : ۲ / ۱۶۶ / ۷ ، المحاسن : ۱ / ۲۲۷ / ۴۰۷ نحوه وکلاهما عن أبی حمزهٔ الثمالی ، المؤمن : ۳۹ / ۸۸ ، بحار الأنوار : ۷۴ / ۲۷۱ / ۱۱ و ص ۲۷۶ / ۸ .

حدیث۳۳۶

امام باقر علیه السلام :

علَیکُم بِالحُبِّ فِی اللّه ِ وَالتَّوَدُّدِ وَالمُوازَرَهِٔ عَلَی العَمَلِ الصّالِحِ ؛ فَإِنَّهُ یَقطَعُ دابِرَهُما ـ یَعنِی السُّلطانَ وَالشَّیطانَ ـ .

امام باقر علیه السلام : بر شما بادْ دوستی در راه خدا ، ابراز محبّت ، و همیاری بر کردار شایسته ؛ چرا که این [سه]کار ، دنباله [سلطه]آن دو ـ یعنی شیطان و سلطان ـ را می بُرد .

تحف العقول : ۲۹۸ ، بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۸ / ۵۳ .

حدیث۳۳۷

امام باقر علیه السلام :

لَمّا کَلَّمَ اللّه ُ موسَی بنَ عِمرانَ علیه السلام قالَ موسی : ... إلهی ، فَما جَزاءُ مَن أحَبَّ أهلَ طاعَتِکَ لِحُبِّکَ ؟

قالَ : یا موسی ، اُحَرِّمُهُ عَلی ناری .

امـام بـاقر علیه السـلام : چون خداونـد با موسـی بن عمران علیه السـلام سـخن رانـد ، موسـی گفت : بارالها ! پاداش آن که به سـبب دوستیِ تو ، فرمانبرانت را دوست بدارد ، چیست ؟

فرمود : «ای موسی ! پیکرش را بر آتشم حرام می سازم» .

فضائل الأشهر الثلاثهٔ : ۸۹ / ۶۸ عن زیاد بن المنذر ، بحار الأنوار : ۶۹ / ۴۱۳ / ۱۳۱ .

حدیث۳۳۸

امام باقر علیه السلام :

عَن رَسولِ اللّه ِ صلی الله علیه و آله: إذا کانَ یَومُ القِیامَهِٔ جَمَعَ اللّه ُالخَلائِقَ فی صَعیدٍ واحِدٍ... ثُمَّ یُنادی مُنادٍ مِن عِندِاللّه ِ عز و جلیُسمِعُ آخِرَهُم کَما یُسمِعُ أوَّلَهُم ، فَیَقولُ : أینَ جیرانُ اللّه ِ جَلَّ جَلالُهُ فی دارِهِ ؟ فَیَقومُ عُنُقٌ مِنَ النّاسِ ، فَتَستَقبِلُهُم زُمرَهٌٔ مِنَ المَلائِکَهِٔ ، فَیَقولونَ

لَهُم : ماذا كانَ عَمَلُكَم فى دارِ الدُّنيا فَصِرتُم بِهِ اليَومَ جيرانَ اللّهِ تَعالى فى دارِهِ ؟ فَيَقولونَ : كُنّا نَتَحابُّ فِى اللّهِ عز و جل ، ونَتَباذَلُ فِى اللّه ، ونَتَوازَرُ فِى اللّه .

فَيُنادى مُنادٍ مِن عِندِ اللّهِ : صَدَقَ عِبادى ، خَلّوا سَبيلَهُم لِيَنطَلِقوا إلى جِوارِ اللّه فِى الجَنَّةِ بِغَيرِ حِسابٍ ، قالَ : فَيَنطَلِقونَ إلَى الجَنَّةِ بِغَيرِ حِسابٍ .

ثُمَّ قالَ أبو جَعفَرٍ عليه السلام : فَهؤُلاءِ جيرانُ اللّه فى دارِهِ ، يَخافُ النّاسُ ولا يَخافونَ ، ويُحاسَبُ النّاسُ ولا يُحاسَبونَ .

الأمالى طوسى ـ به نقل از ابوحمزه ثُمالى ، از امام باقر عليه السلام ، از پدرانش عليهم السلام ، از پيامبر خدا ـ : «چون روز قيامت شود ، خداوند، همه خلايق را در يک عرصه گِرد مى آورد ... آن گاه مُنادى اى از سوى خداوند عز و جل بانگ مى زند و آخرينشان را چنان مى شنوانَد كه اوّلينشان را مى شنوانَد و مى گويد : همسايگان خداوند ـ جلّ جلاله ـ در خانه اش كجايند `` ؟

گروهى از مردم، از جاى برمى خيزند و جمعى از فرشتگان به استقبالشان مى روند و به آنان مى گويند : در دنيا چه مى كرديد كه به سبب آن، امروز همسايگان خداوند متعال در خانه اش هستيد ؟

آنان پاسخ مى دهند : ما در راه خداوند عز و جليكديگر را دوست مى داشتيم، در راه خدا به يكديگر مى بخشيديم و در راه خدا يكديگر را يارى مى داديم .

پس از آن ، مُنادى اى از سوى خداوند بانگ مى زند" : بندگانم راست مى گويند . رهايشان كنيد تا بى حسابرسى به بهشت درآيند و در جوار

خداوند ، جاى گيرند . "پس بى حسابرسى به بهشت درمى آيند» .

آن گاه امام باقر عليه السلام فرمود : «اينان، همسايگان خداوند در خانه اش هستند . مردم مى ترسند ؛ امّا آنان نمى ترسند . از مردم حسابرسى مى شود ؛ امّا از آنان حسابرسى نمى شود» .

الأمالى للطوسى : ۱۰۳ / ۱۵۸ ، بحار الأنوار : ۷ / ۱۷۱ / ۱ و ج ۷۴ / ۳۹۳ / ۱۴ وراجع الزهد للحسين بن سعيد : ۹۳ / ۲۵۰ ؛ وراجع المطالب العالية : ۴ / ۳۹۴ / ۴۶۶۳ ، تنبيه الغافلين : ۵۲۲ / ۸۳۰ .

حديث۳۳۹

امام باقر عليه السلام :

كـانَ أميرُ المؤمنينَ عليه السـلام يقولُ :إنّ لِأهـلِ التَّقوى عَلامـاتٍ يُعرَفونَ بِهـا: صِدقُ الحَديثِ، وأداءُ الأمانَةِ ، والوَفاءُ بِالعَهـدِ ... وقِلَّةُ المُؤاتاةِ لِلنِّساءِ ، وبَذلُ المَعروفِ ، وحُسنُ الخُلقِ ، وسَعَةُ الحِلمِ ، واتِّباعُ العِلمِ فيما يُقَرِّبُ إلَى اللّه عَزَّوجلَّ .

امام باقر عليه السـلام : امير المؤمنين عليه السـلام مى فرمود: تقوا پيشـگان نشانه هايى دارند كه با آنها شـناخته مى شوند: راستگويى، امانتـدارى، وفاى به عهـد... كم آميختن با زنان، احسان كردن بيـدريغ، خوش خويى، بردبارى زياد و پيروى از علمى كه به خـداوند عز و جل نزديك مى كند.

الخصال : ۴۸۳/۵۶.

حديث۳۴۰

امام باقر عليه السلام :

إنّ أهلَ التَّقوى أيسَرُ أهلِ الدُّنيامَؤونَةً ، وأكثَرُهُم لكَ مَعونَةً ، تَذكُرُ فيُعينونَكَ ، وإن نَسيتَ ذَكَّروكَ ، قَوّالُونَ بأمرِ اللّه ، قَوّامُونَ على أمرِ اللّه ، قَطَعوا مَحَبَّتَهُم بمَحَبَّةِ رَبِّهِم ، ووَحَّشوا الـدُّنيا لِطاعَةِ مَليكِهِم ، ونَظَروا إلَى اللّه عَزَّوجلَّ وإلى مَحَبَّتِهِ بِقُلوبِهِم ، وعَلِموا أنّ ذلكَ

هُو المَنظورُ إلَيهِ ، لِعَظيمِ شَأنِهِ .
امام باقر علیه السلام : تقواپیشگان کم خرج ترین مردم دنیا و کمک کارترین آنان به تو هستند. به یاد داشته باشی، یاریت می دهند، فراموش کنی، به یادت می آورند، پیوسته گوینده امر خدایند و همواره برپا دارنده آن . برای دوستی خدا، از هر دوستی و محبتی دل کنده اند و به خاطر طاعت پادشاه خویش از دنیا گریخته اند و از صمیم دل به خداوند عز و جل و دوستی و محبّت او رو کرده اند و دانسته اند تنها به همو باید چشم داشت که شأن و مرتبی عظیم دارد.
الکافی : ۲/۱۳۳/۱۶.

حدیث۳۴۱

امام باقر علیه السلام :
ـ فیما کَتَبَ إلی سَعدِ الخَیرِ ـ : إنّ اللّه َ عَزَّوجلَّ یَقِی بِالتَّقوی عَنِ العَبدِ ما عَزُبَ عَنهُ عَقلُهُ ، ویُجَلِّی بِالتَّقوی عَنهُ عَماهُ وجَهلَهُ ، وبِالتَّقوی نَجا نُوحٌ ومَن مَعهُ فیالسَّفینَةِ ،
وصالِحٌ ومَن مَعهُ مِن الصّاعِقَةِ ، وبِالتَّقوی فازَ الصّابِرونَ ، ونَجَتْ تِلکَ العُصَبُ مِن المَهالِکِ .
امام باقر علیه السلام ـ در نامه خود به سعد الخیر ـ نوشت : خداوند عز و جل به واسطه تقوا آنچه را که عقل بنده به آن نمی رسد، از وی دور می گرداند و به وسیله تقوا کوری و نادانی او را برطرف می سازد. به کمک تقوا بود که نوح و کسانی که با او در کشتی بودند نجات یافتند و صالح و پیروانش از صاعقه رستند و با تقواست که شکیبایان کامیاب شدند و آن گروه ها از مهلکه ها رهایی یافتند.
الکافی : ۸/۵۲/۱۶.

حدیث۳۴۲

امام باقر علیه السلام :
ـ لِسَعدِ الخَیرِ ـ : اُوصِیکَ بِتَقوَی اللّه ِ ؛ فإنّ فیها السَّلامَةَ مِن التَّلَفِ ، والغَنیمَةَ فی المُنقَلَبِ.
امام باقر علیه السلام ـ به سعد الخیر ـ فرمود : تو را به تقوای خدا سفارش می کنم؛ زیرا که آن باعث رستن از نابودی و سود بردن در بازگشتگاه (آخرت) است.
الکافی : ۸/۵۲/۱۶.

حدیث۳۴۳

امام باقر علیه السلام :
لا نِعمَةَ کالعافِیَةِ ، ولا عافِیَةَ کَمُساعَدَةِ التَّوفیقِ .
امام باقر علیه السلام : نعمتی چون عافیت نیست، و عافیتی چون یاریِ توفیق .
تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث۳۴۴

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئِلَ عن«لاـ حَولَ ولاـ قُوَّةَ إلّا باللّه »ـ : مَعناهُ لا حَولَ لَنا عَن مَعصِيَةِ اللّه ِ إلّا بِعَونِ اللّه ِ ، ولا قُوَّةَ لَنا على طاعَةِ اللّه ِ إلّا بِتَوفيقِ اللّه ِ عَزَّوجلَّ .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به سؤال از معنای جمله «لا حول و لا قوّة الّا باللّه » ـ فرمود : معنایش این است که ما حول و قدرت روی گرداندن از معصیت خدا نداریم ، مگر به یاری خدا، و قوّت و توانایی بر طاعت خدا نداریم، مگر با توفیق خداوند عز و جل .

التوحید : ۲۴۲/۳.

حدیث۳۴۵

امام باقر علیه السلام :

مَن لَم يَجعَلِ اللّه ُ لَهُ مِن نفسِهِ واعِظا ، فإنَّ مَواعِظَ النّاسِ لَن تُغنيَ عَنهُ شيئا .

امام باقر علیه السلام : کسی که خداوند برای او واعظی درونی قرار ندهد، موعظه های مردم هرگز در او سودمند نمی افتد.

تحف العقول : ۲۹۴.

حدیث۳۴۶

امام باقر علیه السلام :

إنّما الوُضوءُ حَدٌّ مِن حُدودِ اللّه ؛لِيَعلَمَ اللّه ُ مَن يُطيعُهُ ومَن يَعصيهِ .

امام باقر علیه السلام : وضو در حقیقت حدّی از حدود خداست تا اینکه خداوند بداند چه کسی از او فرمان می برد و چه کسی نافرمانیش می کند.

علل الشرائع : ۲۷۹/۱

حدیث۳۴۷

امام باقر علیه السلام :

لاصَلاةَ إلّا بِطَهورٍ .

امام باقر علیه السلام : نماز جز با طهارت درست نیست.

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۱/۵۸/۱۲۹.

حدیث۳۴۸

امام باقر علیه السلام :

مَن لَم يُوصِ عِندَ مَوتِهِ لِذَويقَرابَتِهِ مِمَّن لا يَرِثُهُ فَقد خَتَمَ عَمَلَهُ بِمَعصِيَةٍ .

امام باقر علیه السلام : هرکس هنگام مرگ خود برای خویشاوندانش که از او ارث نمی برند وصیّت نکند عمل خود را به معصیتی ختم کرده است.

تهذیب الأحکام:۹/۱۷۴/۷۰۸.

حدیث۳۴۹

امام باقر علیه السلام :

إنّ اللّه َ ثَقَّلَ الخَیرَ علی أهلِ الدُّنیا کثِقْلِهِ فی مَوازِینِهم یَومَ القِیامَهِْ ، وإنَّ اللّه َ عَزَّوجلَّ خَفَّفَ الشَّرَّ علی أهلِ الدُّنیا کخِفَّتِهِ فی مَوازِینِهم یَومَ القِیامَهِْ .

امام باقر علیه السلام : خداوند کار نیک را بر مردم دنیا سنگین ساخته است، چنان که در ترازوهای روز قیامت آنان سنگین است و خداوند عز و جلبدی را بر مردم دنیا سبک ساخته است، چنان که در ترازوهای روز قیامت ایشان سبک است.

الکافی : ۲/۱۴۳/۱۰.

حدیث۳۵۰

امام باقر علیه السلام :

قالَ اللّه عَزَّ وجلَّ : یا بنَ آدَمَ ، اِجتَنِبْ ما حَرَّمتُ علَیکَ تَکُنْ مِن أورَعِ النّاسِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل فرمود: ای فرزند آدم! از آنچه بر تو حرام کرده ام دوری کن، تا از پارساترین مردم باشی.

الکافی : ۲/۷۷/۷.

حدیث۳۵۱

امام باقر علیه السلام :

إنّ أشَدَ العِبادَهِْ الوَرَعُ .

امام باقر علیه السلام : سخت ترین عبادت، پارسایی است.

الکافی : ۲/۷۷/۵.

حدیث۳۵۲

امام باقر علیه السلام :

قالَ اللّه عَزَّوجلَّ : وعِزّتی وجَلالی وعَظَمَتی وبَهائی وعُلُوِّ ارتِفاعی ، لا یُؤثِرُ عَبدٌ مُؤمنٌ هَوایَ علی هَواهُ فی شیءٍ مِن أمرِ الدُّنیا إلّا جَعَلتُ غِناهُ فی نَفسِهِ ، وهِمَّتَهُ فی آخِرَتِهِ ، وضَمَّنتُ السَّماواتِ والأرضَ رِزقَهُ ، وکُنتُ لَهُ مِن وَراءِ تِجارَهِْ کُلِّ تاجِرٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل می فرماید: به عزّت و جلال و عظمت و شکوه و بلندی جایگاهم سوگند که هیچ بنده مؤمنی در چیزی از امور دنیا خواست مرا بر خواست خودش مقدّم ندارد، مگر اینکه به او غنای نفْس بخشم و همّ و غمش را مصروف آخرت سازم و آسمان ها و زمین را ضامن روزی او قرار دهم و از پسِ تجارت هر تاجری هوای او را داشته باشم.

. الکافی : ۲/۱۳۷/۲.

حدیث۳۵۳

امام باقر علیه السلام :

اِستَجلِبْ عِزَّ الیأسِ بِبُعدِالهِمَّهِْ .

امام باقر علیه السلام : عزّتِ طمع نداشتن را با بلندی همّت به دست آر.

بحار الأنوار:۷۸/۱۶۴/۱.

حدیث۳۵۴

امام باقر علیه السلام :

لاشَرَفَ کبُعدِ الهِمَّةِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ شرافتی (افتخاری) چون بلندهمّتی نیست.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۵/۱.

حدیث۳۵۵

امام باقر علیه السلام :

ـ فی کِتابِهِ إلی سَعدِ الخَیر ـ : إنّ اللّه َ تبارکَ وتعالی الحَلیمُ العَلیمُ ، إنّما غَضَبُهُ علی مَن لَم یَقبَلْ مِنهُ رِضاهُ ، وإنّما یَمنَعُ مَن لَم یَقبَلْ مِنهُ عَطاهُ ، وإنّما یُضِلُّ مَن لَم یَقبَلْ مِنهُ هُداهُ .

امام باقر علیه السلام ـ در نامه خود به سعد الخیر ـ نوشت : خداوند تبارک و تعالی بردبار و داناست. در حقیقت بر کسی خشم می گیرد که خشنودی او را نپذیرد و از کسی دریغ می کند که عطای او را نپذیرد و کسی را بی راه می گذارد که هدایتش را نپذیرد.

الکافی : ۸ / ۵۲ / ۱۶.

حدیث۳۵۶

امام باقر علیه السلام :

مَن دَخَلَ فی الإسلامِ طَوعافهُو مُهاجِرٌ .

امام باقر علیه السلام : هر که داوطلبانه به اسلام در آید،او مهاجر است.

الکافی : ۸ / ۱۴۸ / ۱۲۶.

حدیث۳۵۷

امام باقر علیه السلام :

نِیَّةُ المُؤمنِ أفضَلُ مِن عَمَلِهِ ؛ وذلکَ لأ نّهُ یَنوی مِن الخَیرِ ما لا یُدرِکُهُ ، ونِیَّةُ الکافِرِ شَرٌّ مِن عَمَلِهِ ؛ وذلکَ لأنَّ الکافِرَ یَنوی الشَّرَّ ویأمَلُ مِن الشَّرِّ ما لا یُدرِکُهُ .

امام باقر علیه السلام : نیّت مؤمن برتر از عمل اوست؛ چون گاه نیّت کارهای خیر می کند، اما موفق به انجام آنها نمی شود و نیّت کافر بدتر از عمل اوست؛ زیرا کافر نیّت بد در سر می پروراند و به انجام بدی هایی امید می بندد لیکن امکان به کار بستن آنها را نمی یابد.

علل الشرائع : ۵۲۴ / ۲.

حدیث۳۵۸

امام باقر علیه السلام :

إذا عَلِمَ اللّه ُ تعالی حُسنَ نِیّهٍ مِن أحَدٍ ، اکتَنَفَهُ بالعِصمَةِ .

امام باقر علیه السلام : هرگاه خداوند متعال در کسی حسن نیّتی ببیند، او را با عصمت پوشش می دهد .

أعلام الدین : ۳۰۱.

حدیث۳۵۹

امام باقر علیه السلام :

قالَ موسی علیه السلام : أیُّ عِبادِکَ أبغَضُ إلَیکَ ؟ قالَ : جِیفَةٌ باللَّیل ، بَطّالٌ بالنَّهارِ .

امام باقر علیه السلام : موسی علیه السلام [به خداوند متعال]عرض کرد : کدام بنده ات نزد تو منفورتر است؟ فرمود : مردارِ شب و بیکارِ روز.

قصص الأنبیاء : ۱۶۳ / ۱۸۵.

حدیث۳۶۰

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عن قولهِ تعالی : «ولا تَیَمَّمُوا الخَبیثَ مِنْهُ تُنْفِقونَ»

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به سؤال از آیه «ولا تیمّموا الخبیث منه تنفقون ؛ و در پی ناپاک آن نروید که از آن انفاق کنید» ـ فرمود : مردم زمانی که اسلام آوردند درآمدهایی از ربا و اموال حرام در اختیار داشتند و افراد به سراغ این درآمدها در بین دارایی های خود می رفتند و آنها را صدقه می دادند، اما خداوند آنان را از این کار نهی فرمود؛ چرا که صدقه دادن جز از درآمد پاک و حلال درست نیست.

البقرة : ۲۶۷ .

حدیث۳۶۱

امام باقر علیه السلام :

کَنسُ البُیوتِ یَنفی الفَقرَ .

امام باقر علیه السلام : جارو کردن اتاق ها فقر را از بین می برد.

وسائل الشیعة : ۳ / ۵۷۱ / ۲.

حدیث۳۶۲

امام باقر علیه السلام :

إنّ للّه ِ جَنَّةً لا یَدخُلُها إلّا ثَلاثَةٌ ، أحَدُهُم مَن حَکَم فی نَفسِهِ بالحَقِّ .

امام باقر علیه السلام : خداوند را بهشتی است که جزسه گروه کسی وارد آن نشود : یکی از آنها کسی است که درباره خودش به حقّ داوری کند (به کسی که حق با اوست حق بدهد) .

الکافی : ۲/۱۴۸/۱۹.

حدیث۳۶۳

امام باقر علیه السلام :

لا عَدلَ كالإنصافِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ عدالتی چون انصاف نیست.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۶۵ / ۱.

حدیث۳۶۴

امام باقر علیه السلام :

اِتَّبِعْ مَن يُبكيكَ وهُو لكَ ناصِحٌ ، ولا تَتَّبِعْ مَن يُضحِكُكَ وهُو لكَ غاشٌّ .

امام باقر علیه السلام : از کسی که تو را می گریاند اما خیرخواه توست پیروی کن و از کسی که تو را می خنداند اما با تو روراست نیست پیروی مکن.

المحاسن : ۲ / ۴۴۰ / ۲۵۲۶.

حدیث۳۶۵

امام باقر علیه السلام :

ـ في قولِهِ تعالى : «يُوفُونَ بالنَّذْرِ» ـ : مَرِضَ الحَسنُ والحُسينُ وهُما صَبيّانِ صَغيرانِ ، فعادَهُما رَسولُ اللّه صلى الله عليه و آله ومَعهُ رجُلانِ ، فقالَ أحَدُهُما : يا أبا الحَسَنِ، لو نَذَرتَ في ابنَيكَ نَذرا إن عافاهُما اللّهُ ، فقالَ : أصومُ ثَلاثَةَ أيّامٍ شُكرا للّه عَزَّوجلَّ ، وكذلكَ قالَت فاطمَةُ ، وكذلكَ قالَت جارِيَتُهُم فِضَّةُ ، فألبَسَهُما اللّه عافِيَةً فأصبَحوا صِياما .

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «به نذر خود وفا می کنند» ـ فرمود : حسن و حسین علیهماالسلامدر خردسالی بیمار شدند. رسول خدا صلی الله علیه و آله به همراه دو نفر دیگر به عیادت آنان رفت. یکی از آن دو مرد گفت : ای ابا الحسن! کاش برای این دو طفل خود نذری می کردی تا خداوند شفایشان دهد. علی علیه السلام فرمود : برای سپاسگزاری از خداوند عز و جلسه روز روزه می گیرم. فاطمه علیهاالسلامو کنیز آنها فضّه نیز همین حرف را زدند. پس، خداوند بر آن دو لباس عافیت پوشاند و آنان روزه گرفتند.

وسائل الشيعة : ۱۶ / ۱۹۰ / ۵ .

حدیث۳۶۶

امام باقر علیه السلام :

كانَ رَسولُ اللّه صلى الله عليه و آله عِندَعائشةَ لَيلَتَها ، فقالَت : يا رَسولَ اللّه ، لِمَ تُتعِبُ نَفسَكَ وقد غَفَرَ اللّهُ لَكَ ما تَقَدَّمَ مِن ذَنبِكَ وما تأخَّرَ ؟ فقالَ : يا عائشةُ ، ألا أكونُ عَبدا شَكورا ؟!

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله ، در شب نوبتی عایشه، نزد او بود. به پیامبر عرض کرد : ای رسول خدا! چرا خودت را به رنج می اندازی، حال آنکه خداوند گناهان گذشته و آینده تو را آمرزیده است؟ حضرت فرمود : ای عایشه! آیا بنده ای سپاسگزار نباشم؟!

الكافي : ۲ / ۹۵ / ۶ .

حدیث۳۶۷

امام باقر علیه السلام :

ـ لمحمّدِ بنِ مُسلم ـ : یا محمّدُ،

لَعلَّکَ تَری أ نّهُ [یَعنی رَسولَ اللّه صلی الله علیه و آله]شَبِعَ مِن خُبزِ البُرِّ ثَلاثةَ أیّام مُتَوالِیَةٍ مِن أن بَعَثَهُ اللّه ُ إلی أن قَبَضَهُ ؟! لا واللّه ، ما شَبِعَ مِن خُبزِ البُرِّ ثَلاثـةَ أیّامٍ مُتَوالِیَةٍ مُنذُ بَعَثَهُ اللّه ُ إلی أن قَبَضَهُ . أما إنّی لا أقولُ : إنّهُ کانَ لا یَجِدُ ، لَقد کانَ یُجیزُ الرّجُلَ الواحِدَ بالِمائةِ مِن الإبلِ ، فلو أرادَ أن یأکُلَ لَأکَلَ .

امام باقر علیه السلام ـ به محمّد بن مسلم ـ فرمود : ای محمّد! آیا فکر می کنی رسول خدا صلی الله علیه و آله ، از زمانی که خداوند او را برانگیخت تا وقتی جانش را گرفت، سه روز پیاپی از نان گندم سیر خورد؟! نه به خدا قسم! آن حضرت از زمانی که خداوند او را برانگیخت تا وقتی جانش را گرفت، هیچ گاه سه روز پیاپی از نان گندم سیر نخورد.

هان! من نمی گویم که چیزی پیدا نمی کرد [تا بخورد]. آن حضرت گاهی اوقات به یک نفر صد شتر جایزه می داد. بنابراین، اگر می خواست بخورد، می توانست.

الکافی : ۸ / ۱۳۰ / ۱۰۰ .

حدیث۳۶۸

امام باقر علیه السلام :

إنّ رسولَ اللّه صلی الله علیه و آله لَم یُورِّثْ دِینارا ولا دِرهَما ولا عَبدا ولا وَلیدَةً ولا شاةً ولا بَعیرا ، ولقد قُبِضَ صلی الله علیه و آله وإنّ دِرعَهُ مَرهونَةٌ عِند یَهودیٍّ مِن یَهودِ المَدینَةِ بعِشرینَ صاعا مِن شَعیرٍ استَسلَفَها نَفَقَةً لأهلِهِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله نه دیناری به ارث گذاشت و نه درهمی و نه بنده ای و نه کنیزی و نه گوسفندی و نه شتری. زمانی که درگذشت زره او در گرو یکی از یهودیان مدینه بود که در قبال قرض کردن بیست صاع جو برای خرجی خانواده اش، آن را نزد وی به گرو گذاشته بود.

قرب الإسناد: ۹۱/۳۰۴.

حدیث۳۶۹

امام باقر علیه السلام :

کانَ رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله یأکُلُ أکلَ العَبدِ ، ویَجلِسُ جِلسَةَ العَبدِ ، وکانَ یأکُلُ علَی الحَضیضِ ، ویَنامُ علَی الحَضیضِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله مانند عبد غذا می خورد و مانند عبد می نشست و روی زمین چیز می خورد و روی زمین می خوابید.

المحاسن : ۲ / ۲۴۴ / ۱۷۵۹.

حدیث۳۷۰

امام باقر علیه السلام :

ولَقَد أتـاهُ جَبرئیلُ علیه السلام بمَفاتیحِ خَزائنِ الأرضِ ثَلاثَ مَرّاتٍ یُخَیِّرُهُ مِن غَیرِ أن یَنقُصَهُ اللّه ُ تبارکَ وتعالی مِمّا أعَدَّ اللّه ُ لَهُ یَومَ القِیامَةِ شیئا ، فَیَختارُ التَّواضُعَ لِربِّهِ جلَ وعَزَّ .

امام باقر علیه السلام : جبرئیل علیه السلام کلیدهای گنجینه های زمین را سه بار نزد پیامبر آورد و او را در انتخاب آنها آزاد

گذاشت، بدون آنکه خدای تبارک و تعالی از آنچه در روز قیامت برایش آماده کرده است، چیزی بکاهد. اما هر بار پیامبر فروتنی در برابر خداوند عز و جلرا برگزید.

الکافی: ۸/۱۳۰/۱۰۰.

حدیث۳۷۱

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سَألَهُ عالِمٌ نَصرانِیٌّ عن رجُلٍ دَنا مِن امرأتِهِ فحَملَت باثنَینِ ، حَمَلَتهُما جَمیعا فی ساعَةٍ واحِدَةٍ ، ووَلَدَتهُما فی ساعَةٍ واحِدَةٍ ، وماتا فی ساعَةٍ واحِدَةٍ ، ودُفِنا فی قَبرٍ واحِدٍ ، عاشَ أحَدُهُما خَمسینَ ومِائَةَ سَنَةٍ وعاشَ الآخَرُ خَمسینَ سَنَةً ، مَن هُما ؟ ـ : عُزَیرٌ وعُزرَةُ ، کانا حَمَلَت اُمُّهُما بِهِما علی ما وَصَفتَ ووَضَعَتهُما علی ما وَصَفتَ وعاشَ عُزَیرٌ وعُزرَةُ کذا وکذا سَنَةً ، ثُمّ أماتَ اللّه ُ تبارکَ وتعالی عُزَیرا مِائَةَ سَنَةٍ ، ثُمّ بُعِثَ وعاشَ مَع عُزرَةَ هذهِ الخَمسینَ سَنَةً ، وماتا کِلاهُما فی ساعَةٍ واحِدَةٍ .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به عالمی نصرانی که ازایشان پرسید : مردی با زنش مقاربت کرد و زن دو قلو حامله شد. هر دوی آنها را همزمان باردار شد و همزمان زایید و آن دو همزمان مردند و هردو در یک قبر دفن شدند. امّا یکی از آنها صد و پنجاه سال عمر کرد و دیگری پنجاه سال. این دو چه کسانی بودند؟ ـ فرمود : عُزیر و عزره. مادرشان، همان طور که تو گفتی، آن دو را همزمان حامله شد و همان طور که گفتی همزمان زاییدشان و عزیر و عزره چندین و چند سال زندگی کردند. سپس خداوند تبارک و تعالی عزیر را به مدّت صد سال میراند و آن گاه دوباره زنده شد و پنجاه سال با عزره زندگی کرد و هر دو در یک ساعت مردند.

الکافی : ۸/۱۲۳/۹۴ .

حدیث۳۷۲

امام باقر علیه السلام :

قالَ سُلیمانُ بنُ داوودَ علیه السلام اُوتِیناما اُوتِیَ النّاس وما لَم یُؤتَوا ، وعَلِمنا ما عَلِمَ الناسُ وما لَم یَعلَموا ، فلم نَجِدْ شیئا أفضَلَ مِن خَشیَةِ اللّه ِ فی الغَیبِ والمَشهَدِ، والقَصدِ فی الغِنی والفَقرِ ، وکَلِمَةِ الحَقِّ فی الرِّضا والغَضبِ، والتَّضَرُّعِ إلَی اللّه ِ عَزَّوجلَّ علی کلِّ حالٍ .

امام باقر علیه السلام : سلیمان بن داوود گفت : آنچه به مردم داده شده و نشده، به ما داده شد و آنچه به مردم آموخته شده و نشده، به ما آموخته شد. امّا چیزی برتر از خداترسی در نهان و آشکار و میانه روی در توانگری و ناداری و حق گویی در حال خشم و خشنودی و دعا و زاری در همه حال به درگاه خداوند عز و جل، نیافتیم.

الخصال : ۲۴۱/۹۱ .

حدیث۳۷۳

امام باقر علیه السلام :

وأمّا داوودُ فمَلَکَ ما بَینَ الشّاماتِ إلی بلادِ إصطَخرَ ، وکذلکَ کانَ مُلکُ سُلَیمانَ .

امام باقر علیه السلام : داوود بر سرزمین های میان شامات تا بلاد اصطخر پادشاهی کرد و قلمرو پادشاهی سلیمان نیز چنین بود.

الخصال : ۲۴۸/۱۱۰ .

حدیث۳۷۴

امام باقر علیه السلام :
وأمّا القَريَةُ الّتى اُمطِرَت مَطرَ السَّوءِ فهِىَ سَدُومُ قَريَةُ قَومِ لُوطٍ ، أمطَرَ اللّه ُ علَيهِم حِجارَةً مِن سِجِّيلٍ، يقولُ: مِن طِينٍ .
امام باقر علیه السلام : آن آبادی ای که باران عذاب برایشان بارید، سدوم، آبادی قوم لوط است که خداوند سنگ هایی از سجّیل، یعنی گِل، بر آنها باراند.
بحار الأنوار : ۱۲/۱۵۲/۵

حدیث۳۷۵

امام باقر علیه السلام :
اتَّخَذَ اللّه ُ عَزَّوجلَّ إبراهيمَ خَليلاً لأ نّهُ لَم يَرُدَّ أحَدا ، ولَم يَسألْ أحَدا غيرَ اللّه ِ عَزَّوجلَّ .
امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل ابراهیم را خلیل (خود)قرار داد ، چون دست ردّ به سینه هیچ کس نزد و از هیچ کس هم جز خداوند عز و جل چیزی نخواست .
علل الشرائع : ۳۴/۲ .

حدیث۳۷۶

امام باقر علیه السلام :
إنّ نُوحا عليه السلام لَمّا انقَضَت نُبُوّتُهُ واستَكمَلَت أيّامُهُ أوحَى اللّه ُ عَزَّوجلَّ إلَيهِ أن : يا نُوحُ قد قَضَيتَ نُبُوّتَكَ واستَكمَلتَ أيّامَكَ، فاجعَلِ العِلمَ الّذى عِندَكَ والإيمانَ والاسمَ الأكبَرَ ومِيراثَ العِلمِ وآثارَ عِلمِ النُّبُوّةِ فى العَقِبِ مِن ذُرّيَّتِكَ ...
وبَشَّرَ نُوحٌ ساما بِهُودٍ عليه السلام ، وكانَ فيما بينَ نُوحٍ وهُودٍ مِن الأنبياءِ . وقالَ نُوحٌ : إنّ اللّه َ باعِثٌ نَبيّا يُقالُ لَهُ : هُودٌ ، وإنّهُ يَدعو قَومَهُ إلَى اللّه ِ عَزَّوجلَّ فيُكَذِّبونَهُ واللّه ُ عَزَّوجلَّ مُهلِكُهُم بالرِّيحِ ، فمَن أدرَكَهُ مِنكُم فَليُؤمِنْ بِهِ وليَتَّبِعْهُ فإنّ اللّه َ عَزَّوجلَّ يُنَجِّيهِ مِن عَذابِ الرِّيحِ .
امام باقر علیه السلام : چون نبوّت نوح به پایان رسید ودوره عمرش به سر آمد، خداوند عز و جل به او وحی فرمود که ای نوح! نبوّت تو به پایان رسیده و دوره عمرت به سر آمده است. پس، علمی را که نزد توست و ایمان و نام بزرگ و میراث دانش و آثار علم نبوّت را در میان بازماندگان از نسل خود قرار ده...
نوح آمدن هود علیه السلام را به سام بشارت داد و در فاصله میان نوح تا هود انبیایی بودند.
نوح گفت : خداوند پیامبری به نام هود بر خواهد انگیخت و او قوم خود را به سوی خداوند عز و جل فرا می خواند. امّا قومش او را تکذیب می کنند و خداوند عز و جل آنان را به وسیله باد نابود خواهد کرد. پس، هر یک از شما او را درک کرد، به وی ایمان آورد و پیرویش کند تا خداوند عزّوجلّ او را از عذاب باد نجات دهد.
الكافی : ۸/۱۱۵/۹۲ .

حدیث۳۷۷

امام باقر علیه السلام :
كانَ بينَ آدَمَ وبينَ نُوحٍ عليهماالسلام عَشرَةُ آباءٍ كُلُّهُم أنبياءُ اللّه ِ .
امام باقر علیه السلام : میان آدم و نوح علیهماالسلام ده پدر فاصله بود که همگی پیامبر خدا بودند .

كمال الدين : ۲۱۴/۲ .

حدیث۳۷۸

امام باقر علیه السلام :

إنّ نُوحا عليه السلام لَمّا غَرَسَ النَّوى مَرَّ علَيهِ قَومُهُ فجَعلوا يَضحَكونَ ويَسخَرونَ ويقولونَ : قد قَعَدَ غَرّاسا ! حتّى إذا طالَ النَّخلُ وكانَ جَبّارا طُوالاً قَطَعَهُ ثُمّ نَحَتَهُ فقالوا : قد قَعَدَ نَجّارا ! ثُمّ ألّفَهُ فجَعَلَهُ سَفينَةً فمَرُّوا علَيهِ فجَعلوا يَضحَكونَ ويسخَرونَ ويقولونَ : قد قَعَدَ مَلّاحا في فَلاةٍ من الأرضِ ! حتّى فَرَغَ مِنها .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که نوح علیه السلام هسته [خرما]را می کاشت، قومش بر او گذشتند و شروع به خندیدن و تمسخر او کردند و می گفتند : کارش به درختکاری کشیده است! تا آنکه درخت بزرگ شد و به نخلی ستبر و بلند تبدیل گشت و نوح آن را برید و تراشید. قومش گفتند : کارش به نجّاری کشیده است! نوح الوارهای نخل را باهم ترکیب کرد و کشتی ای ساخت. باز قومش بر او گذشتند و شروع به خندیدن و تمسخر او کردند و می گفتند : کارش به کشتیرانی در یک دشت انجامیده است! تا آنکه نوح کار ساختن کشتی را به پایان برد.

الكافي : ۸/۲۸۳/۴۲۵ .

حدیث۳۷۹

امام باقر علیه السلام :

ـ في قولِهِ تعالى : «وما آمَنَ مَعَهُ إلّا قَليلٌ»

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «و با او جز اندکی ایمان نیاوردند» ـ فرمود : آنها هشت نفر بودند.

هود : ۴۰ .

حدیث۳۸۰

امام باقر علیه السلام :

أتى النَّبيَّ صلى الله عليه و آله رَجُلٌ فقالَ :ماليَ لا اُحِبُّ المَوتَ؟ فقالَ لهُ : ألكَ مالٌ ؟ قالَ : نَعَم . قالَ : فقَدَّمتَهُ ؟ قالَ: لا، قالَ : فمِن ثَمّ لا تُحِبُّ المَوتَ .

امام باقر علیه السلام : مردی خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله رسید و پرسید : علّت ناخوش داشتن مرگ چیست؟ حضرت فرمود : آیا ثروتی داری؟ عرض کرد : آری. فرمود : آیا آن را [برای آخرتت] پیش فرستاده ای؟ عرض کرد : خیر. فرمود : از این جاست که مرگ را دوست نداری.

الخصال : ۱۳/۴۷ .

حدیث۳۸۱

امام باقر علیه السلام :

قالَ جَبرئيلُ عليه السلام : يا رسولَ اللّه ،إنّا لا نَدخُلُ بَيتا فيهِ صُورَةُ إنسانٍ ، ولا بَيتا يُبالُ فيهِ ، ولا بَيتا فيهِ كلبٌ .

امام باقر علیه السلام : جبرئیل علیه السلام گفت : ای رسول خدا! ما به اتاقی که در آن تصویر انسانی باشد، یا اتاقی که در آن ادرار

شود، یا اتاقی که در آن سگ باشد، وارد نمی شویم.

الکافی : ۳/۳۹۳/۲۶ .

حدیث۳۸۲

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «لَهُ مَعقِّباتٌ مِنْ بَینِ یَدَیهِ ومِنْ خَلْفِهِ یَحْفَظونَهُ مِنْ أمْرِ اللّه »

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «له معقّبات من بین یدیه و من خلفه یحفظونه من امر اللّه » ـ فرمود : به فرمان خدا او را از اینکه در چاهی بیفتد یا دیواری بر سرش خراب شود یا آسیبی به او برسد، حفظ می کنند و همین که اجلش رسید او را با آن تنها می گذارند و به سوی مقدراتش می رانند. این معقّبات عبارتند از دو فرشته که در شب از او مراقبت می کنند و دو فرشته که در روز محافظتش می نمایند و این کار را به نوبت انجام می دهند.

الرعد : ۱۱ .

حدیث۳۸۳

امام باقر علیه السلام :

إنّ اللّه َ عَزَّوجلَّ یُحِبُّ المُداعِبَ فی الجَماعةِ بلا رَفَثٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل کسی را که در میان جمعی شوخی و بذله گویی کند دوست دارد، به شرط آن که ناسزاگویی نباشد.

الکافی : ۲/۶۶۳/۴ ، الرَّفَثُ : الفحش من القول (مجمع البحرین : ۲/۷۱۶) ، وفی بعض النسخ «یحبّ المداعبة» . (کما فی هامشه).

حدیث۳۸۴

امام باقر علیه السلام :

الجَسَدُ إذا لم یَمرَضْ أشِرَ ،ولا خَیرَ فی جَسَدٍ یَأشَرُ .

امام باقر علیه السلام : جسم اگر بیمار نشود، سرمست می شود و در بدنی که [به بیماری دچار نشود و] سرمست شود، خیری نیست.

مشکاة الأنوار : ۴۸۷/۱۶۲۶ .

حدیث۳۸۵

امام باقر علیه السلام :

ـ لجابرِ بنِ یزیدَ الجُعفیِّ ـ: واعلَمْ بأنّکَ لاـ تکونُ لنا وَلِیّا حتّی لَو اجتَمعَ علَیکَ أهلُ مِصرِکَ وقالوا : إنّکَ رجُلُ سَوءٍ لَم یَحزُنْکَ ذلکَ ، ولَو قالوا : إنّکَ رجُلٌ صالِحٌ لَم یَسُرَّکَ ذلکَ ، ولکنِ اعرِضْ نَفسَکَ علی کِتابِ اللّه ؛ فإن کنتَ سالِکا سَبیلَهُ ، زاهِدا فی تَزهیدِهِ ، راغِبا فی تَرغیبِهِ، خائفا مِن تَخویفِهِ ، فاثبُتْ وأبشِرْ ، فإنّهُ لا یَضُرُّکَ ما قیلَ فیکَ ، وإن کنتَ مُبائنا للقُرآنِ فماذا الّذی یَغُرُّکَ مِن نَفسِکَ ؟ !

امام باقر علیه السلام ـ به جابر بن یزید جعفی ـ فرمود : و بدان که تو دوست [و پیرو] ما نیستی مگر آن گاه که اگر همه همشهریانت بر ضد تو همداستان شوند و بگویند: تو مرد بدی هستی، این سخن تو را اندوهگین نسازد و اگر بگویند: تو مرد خوبی هستی، این

سخن شادمانت نگردانـد. بلکه خودت را با قرآن بسـنج، اگر پوینـده راه آن بودی و به آنچه به بی اعتنایی بـدان فراخوانـده است بی اعتنا و به آنچه بـدان ترغیب کرده است راغب بودی، پس پایداری کن و خوش باش؛ زیرا که آنچه درباره تو گفته شده به تو زیانی نرساند و اما اگر از قرآن جدا بودی، چرا باید فریب نفست را بخوری.

تحف العقول : ۲۸۴.

حدیث۳۸۶

امام باقر علیه السلام :

إنّ هذا اللِّسانَ مِفتاحُ كلِ خَيرٍ وشَرٍّ ، فيَنبَغى للمؤمنِ أن يَختِمَ على لِسانِهِ كَما يَختِمُ على ذَهَبِهِ وفِضَّتِهِ .

امـام بـاقر علیه السـلام : راستی که این زبان، کلیـد هرخوبی و بـدی است. پس، سـزاوار است که مؤمن بر زبان خود مهر زنـد، همان گونه که بر [کیسه]زر و سیم خویش مهر می زند.

تحف العقول : ۲۹۸.

حدیث۳۸۷

امام باقر علیه السلام :

الكمالُ كُلُّ الكمالِ التَّفقُّهُ فى الدِّينِ ، والصَّبرُ علَى النّائبَةِ ، وتَقديرُ المَعيشةِ .

امام باقر علیه السلام : کمال حقیقی، همان فهمِ در دین و شکیبایی در برابر بلای سخت و اندازه نگه داشتن در معیشت است.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۷۲/۳.

حدیث۳۸۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فى قولِ اللّه ِ عَزَّوجلَّ : «وقُولُوا للنّاسِ حُسْنا»

امام باقر علیه السـلام ـ درباره آیه «و با مردم[به زبان]خوش سـخن بگوییـد» ـ فرمود : بهترین سـخنی را که دوست دارید درباره شـما گفته شود، به مردم بگویید.

البقرة : ۸۳ .

حدیث۳۸۹

امام باقر علیه السلام :

ـ لِرجُلٍ وقَد كَلَّمَهُ بكلامٍ كَثيرٍ ـ : أيُّها الرجُلُ ، تَحتَقِرُ الكلامَ وتَستَصغِرُهُ ؟ ! اِعلَمْ أنَّ اللّه َ عَزَّوجلَّ لم يَبعَثْ رُسُلَهُ حيثُ بَعَثَها ومَعها ذَهَبٌ ولا فِضَّةٌ ، ولكنْ بَعَثَها بالكلامِ ، وإنّما عَرَّفَ اللّه ُ جلَ وعزَّ نفسَهُ إلى خَلقِهِ بالكلامِ والدَّلالاتِ علَيهِ والأعلامِ .

امـام بـاقر علیه السـلام ـ خطـاب به مردی که در حضور ایشان زیاد سـخن گفت ـ فرمود : ای مرد! سـخن را دست کم و کوچک می شمـاری! بـدان که خداونـد عزّوجـلّ، وقتی پیـامبران خود را فرسـتاد، آنـان را با زر و سـیم نفرسـتاد، بلکه با سـخن فرسـتاد. خـداوند عزّوجلّ، از طریق سخن و دیگر دلایل و نشانه ها، خود را به آفریدگانش شناساند.

الکافی : ۸/۱۴۸/۱۲۸.

حدیث۳۹۰

امام باقر علیه السلام :

إنّی لَأکْرَهُ أن یکونَ مِقدارُلِسانِ الرجُلِ فاضِلاً علی مِقدارِ عِلمِهِ ، کما أکرَهُ أن یکونَ مِقدارُ عِلمِهِ فاضِلاً علی مِقدارِ عَقلِهِ .

امام باقر علیه السلام : من خوش نـدارم که انـدازه زبان مرد، فزونتر از انـدازه دانش او باشـد؛ چنان که خوش ندارم اندازه دانش او، فزونتر از اندازه خرد او باشد.

شرح نهج البلاغة : ۷/۹۲.

حدیث۳۹۱

امام باقر علیه السلام :

إنّی لَأُبغِضُ الرجُلَ ـ أو اُبغِضُ للرَّجُلِ ـأن یَکونَ کَسلانَ عن أمرِ دُنیاهُ ، ومَن کَسِلَ عَن أمرِ دُنیاهُ فهُو عن أمرِ آخرتِهِ أکسَلُ .

امام باقر علیه السـلام : من نفرت دارم از مرد ـ یا برای مرد ـ که در کار دنیایش تنبل باشـد. هر که در کار دنیایش تنبل باشد، در کار آخرتش تنبل تر است.

الکافی : ۵/۸۵/۴

حدیث۳۹۲

امام باقر علیه السلام :

الکَسَلُ یُضِرُّ بالدِّینِ والدُّنیا .

امام باقر علیه السلام : تنبلی به دین و دنیا زیان می زند.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۰/۶۴.

حدیث۳۹۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عَزَّوجلَّ جَعَلَ لِلشرِّ أقفالاً ، وجَعَلَ مَفاتیحَ تِلکَ الأقفالِ الشَّرابَ، والکذبُ شَرٌّ مِن الشَّرابِ .

امام باقر علیه السـلام : خداونـد عز و جل برای بدی قفلهایی قرار داده و کلیدهای آن قفلها را شـراب قرار داده است و دروغ، بدتر از شراب است.

بحار الأنوار : ۷۲/۲۳۶/۳.

حدیث۳۹۴

امام باقر علیه السلام :

إنّ الکذبَ هُو خَرابُ الإیمانِ .

امام باقر علیه السلام : دروغ، ویران کننده ایمان است.

بحار الأنوار : ۷۲/۲۴۷/۸

حدیث۳۹۵

امام باقر علیه السلام :

واللّه ِ ، إنَّ أحَبَّ أصحابِی إلَیَّ أورَعُهُم وأفقَهُهُم وأكتَمُهُم لِحَديثِنا .

امـام باقر علیه السـلام : به خـدا قسم محبوبترین یارانم نزد من، پرهیزگارترین و فقیه ترین آنها و کسـی است که نسبت به سـخنان ما رازدارتر باشد.

الكافی : ۲/۲۲۳/۷

حدیث۳۹۶

امام باقر علیه السلام :

ما دَخَلَ قَلبَ امرِئٍ شیءٌمِن الكِبرِ إلّا نَقَصَ مِن عَقلِهِ مِثلُ ما دَخَلَهُ مِن ذلكَ ، قَلَّ ذلكَ أو كَثُرَ .

امام باقر علیه السـلام : هیـچ مقـداری از تکبر به دل آدمی راه نیابـد، مگر این که به همان اندازه، کم باشد یا زیاد، از خردش کاسـته شود .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۶/۱۶

حدیث۳۹۷

امام باقر علیه السلام :

أنّهُ [الإمامَ زینَ العابدینَ علیه السلام]كانَ یَنْهی عَنِ الجَوزِ الذی یَجیءُ بِهِ الصِّبیانُ مِن القِمارِ أنْ یُؤكَلَ ، وقالَ : هُو السُّحتُ .

امـام باقر علیه السـلام : او (امام زین العابـدین علیه السـلام) ازخوردن گردویی که کودکان با بُرد و باخت به دست آورنـد، نهی می کرد و می فرمود: آن حرام است.

تفسير العيّاشیّ : ۱/۳۲۲/۱۱۶ .

حدیث۳۹۸

امام باقر علیه السلام :

ـ لـمّا سُـئلَ عـنِ اللـعبِ

بالشَّطرَنجِ ـ : إنّ المُؤمِنَ لَمَشغولٌ عنِ اللَّعِبِ .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به سؤال از شطرنج بازی ـ

فرمود : مؤمن به بازی کردن، نمی پردازد.

الخصال : ۲۶/۹۲.

حدیث۳۹۹

امام باقر علیه السلام :

لمّا أنزلَ اللّه ُ عزّوجلّ علی رسولِ اللّه صـلی الله علیه و آله : «انّما الخَمرُ والمَیسِرُ» قیلَ: یا رسولَ اللّه ِ ، مَا المَیسِرُ؟ قال: كُلُّ ما تُقُومِرَ بِهِ

حتَّی الکِعابُ والجَوزُ .

قیلَ : فما الأنصابُ ؟ قالَ : ما ذَبَحُوهُ لِآلِهَتِهم . قیلَ : فما الأزلامُ ؟ قالَ : قِداحُهُم التی یَستَقسِمُونَ بها .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که خداوند عز و جل آیه «انّما الخمر و المیسر» را بر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نازل کرداز ایشان درباره میسر پرسیدند، حضرت فرمود: هر چیزی، حتی تاسهای تخته نَرد و گردو، که با آن برد و باخت شود. عرض شد: «انصاب» چیست؟ فرمود: آنچه برای خدایانشان ذبح می کردند. عرض شد: «ازلام» چیست؟ فرمود: تیرهایی که به وسیله آنها، قرعه می انداختند.

الکافی : ۵/۱۲۳/۲ .

حدیث۴۰۰

امام باقر علیه السلام :

تَعَرَّضْ لِرِقَّةِ القَلبِ بکَثرَةِ الذِّکرِ فیالخَلَواتِ .

امام باقر علیه السلام : رقّت قلب را با ذکر بسیار [خدا]در خلوتها، بجوی.

تحف العقول : ۲۸۵.

از۴۰۱تا۶۰۰

حدیث۴۰۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ للّه ِ عُقوباتٍ فی القُلوبِ والأبدانِ : ضَنْکٌ فی المَعیشَةِ ووَهنٌ فی العِبادَةِ، وما ضُرِبَ عَبدٌ بِعُقوبَةٍ أعظَمَ مِن قَسوَةِ القَلبِ.

امام باقر علیه السلام : خداوند را برای دلها و بدنها کیفرهایی است؛ تنگی در معیشت و سستی در عبادت و به هیچ بنده ای کیفری بزرگتر از سختدلی چشانده نشده است.

تحف العقول : ۲۹۶.

حدیث۴۰۲

امام باقر علیه السلام :

لا عِلمَ کَطَلَبِ السَّلامَةِ ،ولا سَلامَةَ کسَلامَةِ القَلبِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ دانشی چون سلامت جویی نیست و هیچ سلامتی چون سلامت دل نیست.

بحارالأنوار: ۷۸/۱۶۴/۱.

حدیث۴۰۳

امام باقر علیه السلام :

ـ أیضا ـ : ثُمّ یُوحی اللّه ُ إلَی المَلَکَینِ :اُکتُبا علَیهِ قَضائی وقَدَری ونافِذَ أمری واشتَرِطا لیَ البَداءَ فیما تَکتُبانِ.

امام باقر علیه السلام ـ در همین باره ـ فرمود : آن گاه خداوند به دو فرشته وحی می کند: قضا و قدر و جاری شدن امر مرا درباره او

بنویسید و در آنچه می نویسید شرط بدا برای من را قید کنید.

الکافی : ۶/۱۴/۴.

حدیث۴۰۴

امام باقر علیه السلام :

ـ فی خِلقَةِ الإنسانِ فی الرَّحِم ـ :

إذا کَمُلَ أربَعةُ أشـهُرٍ بَعَثَ اللّه ُ مَلَکَینِ خَلّاقَینِ، فیَقولانِ: یا ربِّ ما تَخلُقُ، ذَکَرا أو اُنثی ؟ فَیُؤمَرانِ ، فیَقولانِ : یا ربِّ ، شَـقِیّا أو سَـعیدا ؟ فیُؤمَرانِ ، فیقولانِ : یا رَبِّ ، ما أجَلُهُ وما رِزقُهُ وکلُّ شیءٍ مِن حالِهِ ـ وعَدَّدَ مِن ذلک أشیاءَ ـ ؟ ویَکتُبانِ المِیثاقَ بینَ عَینَیهِ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره خلقت انسان در رحم ـ

فرمود : چون چهار ماه کامل شود، خداوند دو فرشـته آفریننده می فرسـتد و آن دو عرض می کنند: پروردگارا! چه می آفرینی، پسر یا دختر؟ دسـتور لازم به آن دو داده می شود. سـپس عرض می کنند: پروردگارا! بدبخت است یا خوشبخت؟ در این باره هم دستور لازم داده می شود. آن گاه عرض می کنند: پروردگارا! مدت عمر و روزیش چه مقدار؟ همه احوال او ـ که حضرت شماری از آنها را نام برد ـ نوشته می شود و آن دو فرشته این میثاق را مابین دو چشمش (در پیشانی او) می نویسند.

الکافی : ۶/۱۳/۳.

حدیث۴۰۵

امام باقر علیه السلام :

کانَ فیما ناجی بِهِ اللّه ُ موسـی علیه السلام علی الطُّورِ أن : یا موسی ، أبلِغْ قَومَکَ أ نّهُ ما یَتَقَرَّبُ إلَیَّ المُتَقرِّبونَ بمِثلِ البُکاءِ مِن خَشیَتی ، وما تَعَبَّدَ لی المُتَعبِّدونَ بمِثلِ الوَرَعِ مِن مَحارِمی ، ولا تَزَیَّنَ لی المُتَزیِّنونَ بمِثلِ الزُّهدِ فی الدنیا عمّا بِهِمُ الغِنی عَنهُ .

فقالَ موسی علیه السلام : یا أکرَمَ الأکرَمینَ ، فماذا أثَبتَهُم علی ذلکَ ؟ فقالَ : یا موسی ، أمّا المُتَقرِّبُونَ إلیَّ بالبُکاءِ مِن خَشیَتی فَهُم فی الرَّفیقِ الأعلی لا یَشرَکُهُم فیهِ أحَدٌ .

امـام باقر علیه السـلام : از نجواهای خداونـد متعال با موسـی علیه السـلام در کوه طور این بود که: ای موسـی! به قوم خود برسان که تقرّب جویان، با چیزیماننـد گریسـتن از ترس من، به من نزدیک نشدنـد و متعبدان به چیزی مانند پرهیز از حرامهای من مرا عبادت نکردند و زینت گران، به چیزی مانند بی اعتنایی به چیزهایی از دنیا که بدان نیاز ندارند، خویشتن را نیاراستند.

موسـی عرض کرد: ای گرامیترین گرامیان! چه چیز آنان را در این راه، اسـتوار گرداند؟ فرمود: ای موسـی! امّا آنان که با گریستن از ترس من جویای تقرّب به من هستند، در ملأ اعلایند و هیچ کس در این [مرتبه] با آنان شریک نیست.

ثواب الأعمال : ۲۰۵/۱.

حدیث۴۰۶

امام باقر علیه السلام :

إنّ المؤمنَ یُبتَلی بکُلِّ بَلیَّةٍ ویَموتُ بکُلِّ مِیتَةٍ إلّا أنّهُ لا یَقتُلُ نفسَهُ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن به هر بلایی گرفتار می شود و با هر مرگی می میرد، اما خودکشی نمی کند.

الکافی : ۳/۱۱۲/۸ .

حدیث۴۰۷

امام باقر علیه السلام :

مَن قَتَلَ مُؤمنا مُتَعمِّدا أثبَتَ اللّه ُ تعالی علَیهِ جَمیعَ الذُّنوبِ ، وبَرِئَ المَقتولُ مِنها ، وذلکَ قولُ اللّه ِ تعالی : «أُرِیدُ أن تَبُوأَ بِإثْمِی وإثْمِکَ فتَکونَ مِن أصْحابِ النّارِ»

امام باقر علیه السلام : هر کس عمداً مؤمنی را بکشد، خداوند متعال همه گناهان را برای او ثبت کند و مقتول از گناهان پاک شود و این سخن خداوند متعال است [، آن جا که به نقل از یکی از فرزندان آدم به برادرش می فرماید]: «می خواهم گناه من و گناه خودت را به دوش کشی و از دوزخیان باشی».

المائدة : ۲۹ .

حدیث۴۰۸

امام باقر علیه السلام :

مَن أتَمَّ رُکوعَهُ لم تَدخُلْهُ وَحشَةٌ فی قَبرِهِ .

امام باقر علیه السلام : هر که رکوع نمازش را کامل انجام دهد، هیچ ترس و وحشتی در قبر به سراغش نمی آید.

ثواب الأعمال : ۵۵/۱.

حدیث۴۰۹

امام باقر علیه السلام :

مُتَفَقِّهٌ فی الدِّینِ أشَدُّ علی الشیطانِ مِن عِبادَةِ ألفِ عابِدٍ .

امام زین العابدین علیه السلام یا امام باقر علیه السلام : وجود یک فقیهِ در دین، از وجود هزار عابد برای شیطان گرانتر است.

بحار الأنوار : ۱/۲۱۳/۱۰.

حدیث۴۱۰

امام باقر علیه السلام :

ـ وقـد سَألَهُ رجُلٌ فأجابَهُ ،فقالَ الرجُلُ : إنّ الفُقَهاءَ لا یَقولونَ هذا ! ـ : یا وَیحَکَ ! وهَل رَأیتَ فَقیها قَطُّ ؟ ! إنَّ الفَقیهَ حَقَّ الفَقیهِ : الزاهِدُ فی الدنیا ، الراغِبُ فی الآخِرَةِ ، المُتَمسِّکُ بسُنَّةِ النبیِّ صلی الله علیه و آله .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به مردی که پرسش کرد و حضرت پاسخ او را داد و او گفت: فقها این را نمی گویند ـ فرمود : وای بر تو! آیا هرگز فقیهی دیده ای؟! فقیه حقیقی، کسی است که به دنیا بی اعتنا و به آخرت مشتاق باشد و به سنّت پیامبر صلی الله علیه و آله ، چنگ در زند.

الکافی : ۱/۷۰/۸.

حدیث۴۱۱

امام باقر علیه السلام :

ـ لأبی النُّعمانِ ـ : لا تَستَأكِلْ بِنا الناسَ ، فلا یَزیدَكَ اللّه ُ بذلكَ إلّا فَقرا .

امام باقر علیه السلام ـ به ابو نعمان ـ فرمود: ما را وسیله سرکیسه کردن مردم قرار مده؛ زیرا با این کار، خداوند بر فقر تو می افزاید.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۸۴ / ۱۱

حدیث۴۱۲

امام باقر علیه السلام :

البِرُّ وصَدقَةُ السِّرِّ یَنفِیانِ الفَقرَ .

امام باقر علیه السلام : نیکی کردن و صدقه نهانی، فقر را از بین می برند.

بحار الأنوار : ۷۴/۸۱/۸۳ .

حدیث۴۱۳

امام باقر علیه السلام :

سِلاحُ اللِّئامِ قَبیحُ الكلامِ .

امام باقر علیه السلام : حربه فرومایگان، زشتگویی است.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۵/۱۴

حدیث۴۱۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ یُبغِضُ الفاحِشَ المُتَفَحِّشَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند شخص ناسزاگوی بد دهن را دشمن دارد.

الكافی : ۲/۳۲۴/۴.

حدیث۴۱۵

امام باقر علیه السلام :

قُولوا للناسِ أحسَنَ ما تُحِبُّونَ أن یُقالَ لَكُم ؛ فإنَّ اللّه َ یُبغِضُ اللَّعّانَ السَّبّابَ الطَّعّانَ علَى المؤمنینَ ، الفاحِشَ المُتَفَحِّشَ ، السائلَ المُلحِفَ .

امام باقر علیه السلام : بهترین چیزی را که دوست دارید به شما گفته شود، به مردم بگویید؛ زیرا خداوند از شخص لعنتگر دشنام ده بدگوی مؤمنان و ناسزاگوی بد دهن و گدای سمج نفرت دارد.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۱/۶۷

حدیث۴۱۶

امام باقر علیه السلام :

ـ لأبانَ بنِ تَغلِبَ ـ : اِجلِسْ فیمَجلِسِ

امام باقر علیه السلام ـ به ابان بن تغلب ـ فرمود: در مدینه بنشین و برای مردم فتوا بده؛ زیرا من دوست دارم که در میان شیعیان من کسانی مانند تو مشاهده شوند.

فی مستدرك الوسائل ۱۷/۳۱۵/۲۱۴۵۲ : «مسجد» بدل «مجلس» .

حدیث۴۱۷

امام باقر علیه السلام :

لو كنّا نُفتِی الناسَ بِرَأیناوهَوانا لَكُنّا مِن الهالِكِینَ ، ولَكُنّا نُفتِیهِم بآثارٍ مِن رسولِ اللّهِ صلی الله علیه و آله واُصولِ عِلمٍ عِندَنا ، نَتَوارَثُها كابِرا عن كابِرٍ … .

امام باقر علیه السلام : ما اگر بر اساس رأی و هوس خودبه مردم فتوا می دادیم، هر آینه از هلاك شدگان بودیم. لیكن ما بر پایه قول و سنّت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و اصول علمیی كه خود داریم و از پدران بزرگوار خود به ارث می بریم، برای مردم فتوا می دهیم… .

بحار الأنوار : ۲/۱۷۲/۳

حدیث۴۱۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أهلَ التَّقوی هُمُ الأغنیاءُ،أغناهُمُ القَلیلُ مِن الدنیا فَمَؤونَتُهُم یَسِیرَةٌ .

امام باقر علیه السلام : براستی كه پرهیزگاران، همان توانگرانند، اندكی از دنیا آنان را بی نیاز كرده و از این رو مخارجشان سبك و اندك است.

تحف العقول : ۲۸۷.

حدیث۴۱۹

امام باقر علیه السلام :

أیّما مُؤمِنٍ حافَظَ عَلَی الصَّلواتِ المَفروضَةِ فَصَلّاها لِوَقتِها فَلَیسَ هذا مِن الغافِلینَ .

امام باقر علیه السلام : هر مؤمنی كه به نمازهای واجب اهمیت دهد و آنها را به وقتش بخواند، از غافلان نیست.

الكافی : ۳/۲۷۰/۱۴.

حدیث۴۲۰

امام باقر علیه السلام :

مَن كَظَمَ غَیظا وهو یَقدِرُعلی إمضائِهِ حَشا اللّه ُ قَلبَهُ أمنا وإیمانا یومَ القِیامَةِ .

امام باقر علیه السلام : كسی كه خشمی را فرو خورد در حالی كه می تواند آن را اعمال كند، خداوند در روز قیامت دلش را از ایمنی و ایمان بیاكَنَد.

الكافی : ۲/۱۱۰/۷

حدیث۴۲۱

امام باقر علیه السلام :

لا قُوَّةَ کَرَدِّ الغَضَبِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ قدرتی مانند جلوگیری ازخشم نیست.

تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث۴۲۲

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «یقولُ أَهْلَکْتُ مالاً لُبَدا»

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «می گوید مال فراوانی را تباه کردم» ـ فرمود : منظور عمرو بن عبدودّ است که علی بن ابی طالب در روز خندق پذیرفتن اسلام را به او پیشنهاد کرد و او گفت : پس آن همه مالی که در راه مبارزه با شما خرج کردم چه می شود؟ او برای مبارزه با راه خدا مالی را خرج کرده بود. در این هنگام علی علیه السلام او را کشت.

البلد : ۶ .

حدیث۴۲۳

امام باقر علیه السلام :

ما مِن إنسانٍ یَطعَنُ فی عَینِ مُؤمِنٍ إلّا ماتَ بِشَرِّ میتَةٍ ، وکانَ قَمِنا أن لا یَرجِعَ إلی خَیرٍ

امام باقر علیه السلام : هیچ انسانی نیست که پیش روی مؤمنی از او بد گوید و طعنه زند، مگر این که به بدترین شکل بمیرد و سزاوار است که روی خیر و سعادت را نبیند.

الکافی : ۲/۳۶۱/۹.

حدیث۴۲۴

امام باقر علیه السلام :

یَجِبُ لِلمُؤمِنِ عَلَی المُؤمِنِ أن یَستُرَ عَلَیهِ سَبعینَ کَبیرَةً !

امام باقر علیه السلام : مؤمن در برابر مؤمن وظیفه دارد که هفتاد گناه بزرگ او را بپوشاند!.

الکافی : ۲/۲۰۷/۸.

حدیث۴۲۵

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی : «وَکُلَّ إنْسانٍ أَلْزَمْناهُ طائِرَهُ فی عُنُقِهِ» ـ : یَقولُ : خَیرُهُ وشَرُّهُ مَعَهُ حَیثُ کانَ ، لا یَستَطیعُ فِراقَهُ حَتّی یُعطی کِتابَهُ یَومَ القِیامَةِ بِما عَمِلَ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «کردار نیک و بد هر کس به گردن او آویخته شده است» ـ فرمود : هر جا که باشد نیک و بد او

نیز با اوست و نمی تواند از آنها جدا شود،تا آن که در روز قیامت نامه اعمالش به او داده می شود.

تفسیر القمّی : ۲/۱۷.

حدیث۴۲۶

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «وَلا تَکونوا کَالَّتی نَقَضَتْ غَزْلَها مِنْ بَعْدِ قُوة»

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «مانند آن زنی مباشید که رشته خود را پنبه کرد پس از محکم بافتن» ـ فرمود : آن زنی که رشته های خود را پنبه کرد، زنی از بنی تیم بن مرّه بود به نام رابطه (ریطه) دختر کعب بن سعد بن تیم بن کعب بن لوی بن غالب. او زن احمقی بود که پشم می ریسید و آنچه رشته بود پنبه می کرد و دوباره می ریسید. پس، خداوند فرمود : «مباشید مانند آن زنی که رشته خود را پس از محکم بافتن پنبه می کرد...» . خدای تبارك و تعالی به وفاداری فرمان داد و از پیمان شکنی نهی فرمود و این مثل را برای آنان زد.

النحل : ۹۲ .

حدیث۴۲۷

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثٌ لَم یَجعَلِ اللّه ُ عَزَّوجلَ لِأحَدٍ فیهِنَّ رُخصَةً : ... الوَفاءُ بِالعَهدِ لِلبَرِّ والفاجِرِ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جلدرباره آنها به هیچ کس اجازه مخالفت نداده است : ... و رعایت پیمان نسبت به نیک و بد.

الکافی : ۲/۱۶۲/۱۵.

حدیث۴۲۸

امام باقر علیه السلام :

لا یَنفَعُ مَعَ الشَّكِّ والجُحودِ عَمَلٌ .

امام باقر علیه السلام : با وجود شك و انكار، هیچ عملی سودمند نیست.

الکافی : ۲/۴۰۰/۷

حدیث۴۲۹

امام باقر علیه السلام :

ما مِن شَیءٍ أحَبَّ إلَی اللّهِ عز و جل مِن عَمَلٍ یُداوَمُ عَلَیهِ ، وإن قَلَّ .

امام باقر علیه السلام : هیچ چیز نزد خداوند عز و جل محبوبتر از عملی نیست که بر آن مداومت شود، هر چند اندك باشد.

الکافی : ۲ / ۸۲ / ۳

حدیث۴۳۰

امام باقر علیه السلام :

مُروا شیعَتَنا بِزیارَةِ قَبرِالحُسَینِ بنِ عَلِیٍّ علیه السلام ؛ فإنَّ إتیانَهُ یَزیدُ فِی الرِّزقِ ، ویَمُدُّ فِی العُمرِ ، ویَدفَعُ مَدافِعَ السُّوءِ .

امام باقر علیه السلام : شیعیان ما را به زیارت قبر حسین بن علی علیه السلام فرمان دهید؛ زیرا زیارت آن، روزی را زیاد می کند، عمر را دراز می گرداند و بدیها را دور می سازد.

بحار الأنوار : ۱۰۱/۴/۱۲

حدیث۴۳۱

امام باقر علیه السلام :

إذا أتَت عَلَی العَبدِ أربَعونَ سَنَةً قیلَ لَهُ : خُذْ حِذرَکَ ؛ فإنَّکَ غَیرُ مَعذورٍ ، ولَیسَ ابنُ أربَعینَ سَنَةً أحَقَّ بِالعُذرِ مِن ابنِ عِشرینَ سَنَةً .

امام باقر علیه السلام : هر گاه چهل سال بر بنده بگذرد، به او گفته شود: به هوش باش که عذری از تو پذیرفته نیست؛ و شخص چهل ساله از فرد بیست ساله سزامندتر در عذر آوردن نیست.

الخصال : ۵۴۵/۲۴ .

حدیث۴۳۲

امام باقر علیه السلام :

ـ لسَلَمَةَ بنِ کُهَیلٍ والحَکَمِ ابنِ عُتَیبَةَ ـ : شَرِّقا وغَرِّبا لَن تَجِدا عِلما صَحیحا إلّا شَیئا یَخرُجُ مِن عِندِنا أهلَ البَیتِ .

امام باقر علیه السلام ـ به سلمهٔ بن کهیل و حکم بن عتیبه ـ فرمود : اگر به شرق و غرب بروید، هرگز دانش درستی را نخواهید یافت، مگر همان چیزی که از ما خاندان صادر شود.

بحار الأنوار : ۲/۹۲/۲۰ .

حدیث۴۳۳

امام باقر علیه السلام :

مَن عَمِلَ بِما یَعلَمُ عَلَّمَهُ اللّه ُما لا یَعلَمُ .

امام باقر علیه السلام : هر که به آنچه می داند عمل کند، خداوند به او آن بیاموزد که نمی داند.

أعلام الدین : ۳۰۱.

حدیث۴۳۴

امام باقر علیه السلام :

اِعلَمْ أ نَّهُ لا عِلمَ کطَلَبِ السَّلامَةِ ، ولا سَلامَةَ کسَلامَةِ القَلبِ .

امام باقر علیه السلام : بدان که هیچ دانشی چون طلب سلامتی نیست و هیچ سلامتی ای مانند سلامت دل نمی باشد.

تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث۴۳۵

امام باقر علیه السلام :

مُعَلِّمُ الخَیرِ یَستَغفِرُ لَهُ دَوابُّ الأرضِ ، وحِیتانُ البُحورِ ، وکُلُّ صَغیرَةٍ وکَبیرَةٍ فی أرضِ اللّه ِ وسَمائهِ .

امام باقر علیه السلام : جنبندگان زمین و ماهیان دریاها و هر موجود ریز و درشتی در زمین و آسمان خدا، برای آموزگار خوبیها آمرزش می طلبند.

ثواب الأعمال : ۱۵۹/۱.

حدیث۴۳۶

امام باقر علیه السلام :

مَن عَلَّمَ بابَ هُدیً فلَهُ مِثلُ أجرِ مَن عَمِلَ بِهِ ، ولا یُنقَصُ اُولئکَ مِن اُجورِهِم شَیئا .

امام باقر علیه السلام : هر که یک باب هدایت آموزش دهد، برای او همانند پاداش کسی باشد که به آن عمل کند و از پاداش عمل کنندگانِ به آن نیز چیزی کاسته نمی شود.

تحف العقول : ۲۹۷

حدیث۴۳۷

امام باقر علیه السلام :

تَذاکُرُ العِلمِ ساعَةً خَیرٌ مِن قِیامِ لَیلَةٍ .

امام باقر علیه السلام : یک ساعت مذاکره علمی، بهتراز یک شب عبادت است.

الاختصاص : ۲۴۵.

حدیث۴۳۸

امام باقر علیه السلام :

عالِمٌ یُنتَفِعُ بِعِلمِه ، أفضَلُ مِن سَبعینَ ألفِ عابِدٍ .

امام باقر علیه السلام : عالمی که از علمش بهره بَرَد، برتراز هفتاد هزار عابد است.

الدعوات : ۶۲/۱۵۳.

حدیث۴۳۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ قَلبا لَیسَ فیهِ شَیءٌ مِنَ العِلمِ کالبَیتِ الخَرابِ الَّذی لا عامِرَ لَهُ .

امام باقر علیه السلام : دلی که در آن چیزی از دانش نباشد، مانند خانه ویرانه ای است که آباد کننده ای ندارد.

الأمالی للطوسی : ۵۴۳/۱۱۶۵.

حدیث۴۴۰

امام باقر علیه السلام :

ما دَخَلَ قَلبَ امرِئٍ شَیءٌ مِنَ الکِبرِ إلّا نَقَصَ مِن عَقلِهِ .

امام باقر علیه السلام : در دل آدمی چیزی از کِبر واردنشود، مگر این که از خرد او کاسته شود.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۶/۱۶.

حدیث۴۴۱

امام باقر علیه السلام :

ـ مِمّا اُوحِیَ إلی موسی علیه السلام ـ : أنا اُؤاخِذُ عِبادی عَلی قَدرِ ما أعطَیتُهُم مِنَ العَقلِ .

امام باقر علیه السلام : از جمله چیزهایی که به موسی علیه السلام وحی شد، این بود: من بندگان خود را به اندازه خردی که به آنها داده ام بازخواست می کنم.

المحاسن : ۱/۳۰۸/۶۰۸.

حدیث۴۴۲

امام باقر علیه السلام :

وَجَدتُ فی الکِتابِ [یَعنی کِتابا لِعَلِیٍّ علیه السلام] أنَّ قیمَةَ کُلِّ امرِئٍ وقَدرَهُ مَعرِفَتُهُ ، إنَّ اللّه َ تَبارَکَ وتَعالی یُحاسِبُ النّاسَ عَلی قَدرِ ما آتاهُم مِنَ العُقولِ فی دارِ الدّنیا .

امام باقر علیه السلام : در کتاب ـ مقصود کتابی از علی علیه السلام است ـ خواندم که ارزش هر کس به اندازه شناخت اوست. همانا خداوند تبارک و تعالی مردم را به اندازه عقل و فهمی که در دنیا به آنها داده است حسابرسی می کند.

معانی الأخبار : ۱/۲.

حدیث۴۴۳

امام باقر علیه السلام :

لَمّا خَلَقَ اللّه ُ العَقلَ قالَ لَهُ :أقبِلْ فَأقبَلَ ، ثُمَّ قالَ لَهُ : أدبِرْ فَأدبَرَ ، فقالَ : وعِزَّتی وجَلالی ما خَلَقتُ خَلقا أحسَنَ مِنکَ

امام باقر علیه السلام : چون خداوند عقل را آفرید به او فرمود: رو کن و او رو کرد؛ سپس فرمود: برگرد و او برگشت. آن گاه فرمود: به عزّت و جلالم سوگند که من آفریده ای نیکوتر از تو نیافریده ام . تو را فرمان می دهم و تو را نهی می کنم (مخاطب امر و نهی من تو هستی)، تو را پاداش می دهم و تو را به کیفر می رسانم.

فی نقل : أعزّ منک . وفی نقل أکرم علیَّ منک . وفی نقل : ما خلقت خلقا هو أحبّ إلیَّ منک . وفی نقل : ما خلقت خلقا أحسن منک ، ولاـ أطوع لی منک ، ولاـ أرفع منک ، ولاـ أشرف منک ولاـ أعزّ منک . وفی نقل : فقال جلّ وعزّ : خلقتک خلقا عظیما وکرّمتک علی جمیع خلقی . وفی نقل : ما خلقت خلقا أعظم منک ، ولا أطوع منک.

حدیث۴۴۴

امام باقر علیه السلام :

لا مُصیبَةَ کَعَدَمِ العَقلِ .

امام باقر علیه السلام : مصیبتی، چون بی خردی نیست.

تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث۴۴۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ للّه ِ عزَّوجلَّ ضَنائنَ يَضُنُّ بِهِم عَنِ البَلاءِ ، فيُحييهِم فی عافِيَةٍ ، ويَرزُقُهُم فی عافِيَةٍ ، ويُميتُهُم فی عافِيَةٍ ، ويَبعَثُهُم فی عافِيَةٍ ، ويُسكِنُهُمُ الجَنَّةَ فی عافِيَةٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل را خاصگانی است که آنان را از بلا نگه می دارد، زندگیشان را قرین عافیت می سازد، با عافیت روزیشان می دهد، در عافیت می میراندشان، در عافیت مبعوثشان می کند و با عافیت در بهشت جایشان می دهد.

الکافی : ۲/۴۶۲/۱.

حدیث۴۴۶

امام باقر علیه السلام :

النَّدامَةُ عَلَى العَفوِ أفضَلُ وأيسَرُ مِنَ النَّدامَةِ عَلَى العُقوبَةِ .

امام باقر علیه السلام : پشیمانی از گذشت، برتر و آسانتراز پشیمانی حاصل از کیفر دادن است.

الکافی : ۲/۱۰۸/۶

حدیث۴۴۷

امام باقر علیه السلام :

ما عُبِدَ اللّه ُ بِشَیءٍ أفضَلَ مِن عِفَّةِ بَطنٍ وفَرجٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند به چیزی برتر از عفّت شکم و شرمگاه، عبادت نشده است.

الکافی : ۲/۷۹/۱.

حدیث۴۴۸

امام باقر علیه السلام :

إذا عَلِمَ اللّه ُ تَعالى حُسنَ نِيَّةٍ مِن أحَدٍ اكتَنَفَهُ بِالعِصمَةِ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه خداوند متعال بداند کسی حسن نیّت دارد، او را در پناه خود حفظ کند.

بحار الأنوار : ۷۸/۱۸۸/۴۱.

حدیث۴۴۹

امام باقر علیه السلام :

ـ فی حديثِ زِيارَةِ الحُسَينِ عليه السلام يَومَ عاشوراءَ مِن بُعدٍ ـ : ثُمَّ لِيَندُبِ الحسينَ عليه السلام ويَبكيهِ ، ويأمُرُ مَن فی دارِهِ مِمَّن لا يَتَّقيهِ بِالبُكاءِ عَلَيهِ ... ولِيُعَزِّ بَعضُهُم بَعضا بِمُصابِهِم بِالحُسَينِ عليه السلام ... قُلتُ : فكَيفَ يُعَزّى بَعضُنا بَعضا ؟ قالَ : تَقولونَ : أعظَمَ اللّه ُ

أُجورَنا بِمُصابِنا بِالحُسَینِ ، وجَعَلَنا وإیّاکُم مِنَ الطّالِبینَ بِثارِه مَعَ وَلِیِّهِ الإمامِ المَهدِیِّ مِن آلِ مُحَمَّدٍ علیهم السلام .
امام باقر علیه السلام ـ در حدیث زیارت حسین علیه السلام درروز عاشورا از مسافت دور ـ فرمود : سپس، برای حسین علیه السلام گریه و زاری کند و به کسانی که در خانه اش هستند و از آنها تقیه نمی کند دستور دهد که برای او بگریند... و در سوگ حسین علیه السلام به یکدیگر تسلیت گویند... عرض کردم: چگونه به همدیگر تسلیت بگوییم؟ حضرت فرمود: بگویید: خداوند اجر ما را به سبب مصیبتی که از حسین به ما رسیده بزرگ گرداند و ما و شما را از کسانی قرار دهد که در کنار ولیّ دم او، امام مهدی از خاندان محمد علیهم السلام ، به خونخواهی او بر می خیزند.
مصباح المتهجّد : ۷۷۲.

حدیث۴۵۰

امام باقر علیه السلام :
صَلاحُ شَأنِ النّاسِ التَّعایُشُوالتّعاشُرُ مِل ءَ مِکیالٍ : ثُلثاهُ فِطَنٌ ، وثُلثٌ تَغافُلٌ .
امام باقر علیه السلام : سامان یافتن کار مردم به این است که طوری با هم همزیستی و معاشرت کنند که مانند پیمانه ای باشند که دو سومش هوشیاری و یک سومش نادیده گرفتن و چشم پوشی است .
بحار الأنوار : ۷۴/۱۶۷/۳۴.

حدیث۴۵۱

امام باقر علیه السلام :
اُطلُب بَقاءَ العِزِّ بِإماتَةِ الطَّمَعِ.
امام باقر علیه السلام : پایداری عزّت را با میراندنِ طمع بجوی.
تحف العقول : ۲۸۶.

حدیث۴۵۲

امام باقر علیه السلام :
الیَأسُ مِمّا فی أیدی النّاسِ عِزٌّ للمُؤمِنِ فی دِینِهِ .
امام باقر علیه السلام : چشم نداشتن به دست مردم موجب عزّت دینی مؤمن است.
الکافی : ۲ / ۱۴۹ / ۶

حدیث۴۵۳

امام باقر علیه السلام :
ثَلاثٌ لا یَزیدُ اللّه ُ بِهِنَّ المَرءَ المُسلِمَ إلّا عِزّا : الصَّفحُ عَمَّن ظَلَمَهُ ، وإعطاءُ مَن حَرَمَهُ ، والصِّلَةُ لِمَن قَطَعَهُ .
امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند به واسطه آنها جز بر عزّت انسان مسلمان نمی افزاید: گذشت کردن از کسی که به او ستم کرده است، بخشیدن به کسی که از [دادن چیزی به] او دریغ کرده است و پیوستن به کسی که از او بریده است.
الکافی : ۲/۱۰۹/۱۰.

حدیث۴۵۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ الأمرَ بِالمَعروفِ والنَّهيَ عَنِ المُنكَرِ سَبيلُ الأنبياءِ ، ومِنهاجُ الصُّلَحاءِ ، فريضَةٌ عَظيمَةٌ بِها تُقامُ الفَرائضُ ، وتَأمَنُ المَذاهِبُ ، وتَحِلُّ المَكاسِبُ ، وتُرَدُّ المَظالِمُ ، وتَعمُرُ الأرضُ ، ويُنتَصَفُ مِنَ الأعداءِ ، ويَستَقيمُ الأمرُ .

امام باقر علیه السلام : امر به معروف و نهی از منکر راه پیامبران است و شیوه نیکوکاران. فریضه بزرگی است که دیگر فرایض به واسطه آن برپا می شود و راه و روشها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق و اموالِ به زور گرفته شده به صاحبانش بر می گردد و زمین آبادان می شود و از دشمنان انتقام گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

الکافی : ۵/۵۶/۱.

حدیث۴۵۵

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ: وكَيفَ لا يُسألُ عَمّا يَفعَلُ ؟ ـ : لِأنَّهُ لا يَفعَلُ إلّا ما كانَ حِكمَةً وصَوابا .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به این پرسش که چرا خدا از کاری که می کند سؤال نمی شود؟ ـ فرمود : چون هر کاری که می کند، حکیمانه و درست است.

التوحید : ۳۹۷/۱۳ .

حدیث۴۵۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّهُ سَميعٌ بَصيرٌ ، يَسمَعُ بِمايُبصِرُ ، ويُبصِرُ بِما يَسمَعُ .

امام باقر علیه السلام : خداوند شنوا و بیناست؛ با همان چیزی که می بیند می شنود و با همان چیزی که می شنود می بیند.

التوحید : ۱۴۴/۹ .

حدیث۴۵۷

امام باقر علیه السلام :

لَم يَزَلْ عالِما بِما يَكونُ، فعِلمُهُ بِهِ قَبلَ كَونِهِ كعِلمِهِ بِهِ بَعدَ كَونِهِ .

امام باقر علیه السلام : خدا به آنچه پدید می آید، همیشه عالم بوده است. پس، علم او به اشیاء پیش از بود شدنشان، مانند علم اوست به آنها بعد از پدید آمدنشان.

الکافی : ۱/۱۰۷/۲ .

حدیث۴۵۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّهَ تَبارَكَ وتَعالى كانَ ولا شَيءَ غَيرُهُ ، نورا لا ظَلامَ فيهِ ، وصادِقا لا كِذبَ فيهِ ، وعالِما لا جَهلَ فيهِ، وحَيّا لا مَوتَ فيهِ ، وكذلِكَ

هُوَ اليَومُ ، وكذلِكَ لا يَزالُ أبَدا .

امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی بود و چیزی جز او نبود، نوری بود تهی از تاریکی، راستگو بود و دروغ در او راه نداشت، دانا بود و نادانی همراهش نبود، زنده بود و مرگ با او نبود؛ هم اینک نیز چنین است و همواره چنین خواهد بود.

التوحید : ۱۴۱/۵ .

حدیث۴۵۹

امام باقر علیه السلام :

أحَقُّ خَلقِ اللّه ِ أن يُسَلِّمَ لِماقَضَى اللّه ُ عَزَّوجلَّ : مَن عَرَفَ اللّه َ عَزَّوجلَّ .

امام باقر علیه السلام : سزاوارترین خلق خدا به گردن نهادن در برابر قضای الهی کسی است که خداوند عز و جلرا شناخت.

الکافی : ۲/۶۲/۹ .

حدیث۴۶۰

امام باقر علیه السلام :

ـ في وَصِيَّتِهِ لِجابِرِ الجُعفيِّ ـ : لا مَعرِفةَ كَمَعرِفَتِكَ بِنَفسِكَ .

امام باقر علیه السلام ـ در سفارش خود به جابر جعفی ـ فرمود : هیچ شناختی چون شناخت تو از نفست نیست.

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث۴۶۱

امام باقر علیه السلام :

إيّاكُم والخُصومَةَ ؛ فإنَّهاتُفسِدُ القَلبَ وتُورِثُ النِّفاقَ .

امام باقر علیه السلام : از ستیزه گری دوری کنید؛ زیرااین کار دل را تباه می کند و نفاق به بار می آورد.

حلية الأولياء : ۳/۱۸۴/۲۳۵ .

حدیث۴۶۲

امام باقر علیه السلام :

سُدَّ سَبيلَ العُجبِ بِمَعرِفةِ النَّفسِ .

امام باقر علیه السلام : راه خودپسندی را با خودشناسی ببند.

تحف العقول : ۲۸۵.

حدیث۴۶۳

امام باقر علیه السلام :

اِستَقلِلْ مِن نَفسِكَ كَثيرَ الطّاعَةِللّه ؛ إزراءً عَلَى النَّفسِ وتَعَرُّضا لِلعَفوِ .

امام باقر علیه السلام : هر چند نفْست بسیار طاعت خدا کند، باز آن را کم شمار تا بدین وسیله نفْس را زبون سازی و خود را در

معرض عفو [خدا]قرار دهی.

تحف العقول : ۲۸۵.

حدیث۴۶۴

امام باقر علیه السلام :

ما يَأخُذُ المَظلومُ مِن دِينِ الظّالِمِ أكثَرُ ممّا يَأخُذُ الظّالِمُ مِن دُنيا المَظلومِ .

امام باقر علیه السلام : آنچه ستمدیده از دین ستمگر می گیرد بیشتر است از آنچه ستمگر از دنیای ستمدیده می ستاند .

بحار الأنوار : ۷۵/۳۱۱/۱۵.

حدیث۴۶۵

امام باقر علیه السلام :

لَمّا حَضَرَ عليَّ بنَ الحُسينِ عليهماالسلام الوَفاةُ ضَمَّني إلى صَدرِهِ، ثُمّ قالَ : يا بُنَيَّ ، اُوصِيكَ بما أوصانِي بِهِ أبی علیه السلام حينَ حَضَرَتهُ الوَفاةُ وبما ذَكَرَ أنَّ أباهُ أوصاهُ بِهِ ، قالَ : يا بُنَيَّ ، إيّاكَ وظُلمَ مَن لا يَجِدُ علَيكَ ناصِرا إلّا اللّه .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که وفات علی بن الحسین علیه السلام فرا رسید ، مرا به سینه خود چسبانید و سپس فرمود : فرزندم! تو را به همان چیزی سفارش می کنم که پدرم هنگام وفاتش به من سفارش کرد و فرمود که پدر او نیز همان را به ایشان سفارش کرده است . فرمود : فرزندم! زنهار از ستم کردن به کسی که در برابر تو یاوری جز خدا نمی یابد .

الکافی : ۲/۳۳۱/۵.

حدیث۴۶۶

امام باقر علیه السلام :

إنّما قَصُّ الأظفارِ لأنّها مَقِيلُ الشَّيطانِ، ومِنهُ يَكونُ النِّسيانُ .

امام باقر علیه السلام : ناخنها را به این دلیل باید گرفت که لانه شیطان و منشأ فراموشی هستند .

الکافی : ۶/۴۹۰/۶

حدیث۴۶۷

امام باقر علیه السلام :

كُلُّ ما أشرَقَت علَيهِ الشَّمسُ فهُو طاهِرٌ .

امام باقر علیه السلام : هر چیزی (غیر منقول) که آفتاب بر آن بتابد ، پاک می شود .

وسائل الشيعة : ۲/۱۰۴۳/۶ .

حدیث۴۶۸

امام باقر علیه السلام :

بِئسَ العَبدُ عَبدٌ لَهُ طَمَعٌ يَقودُهُ .

امام باقر علیه السلام : بد بنده ای است بنده ای که طمع،زمام او را به پیش کشد .

الکافی : ۲/۳۲۰/۲ .

حدیث۴۶۹

امام باقر علیه السلام :

إنّ اللّه َ عَزَّوجلَّ يُبغِضُ كُلَ مِطلاقٍ ذَوّاقٍ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل از مردانی که زن زیاد طلاق می دهند و هر از چندگاهی زنی اختیار می کنند ، نفرت دارد .

الکافی : ۶/۵۵/۴ ،

حدیث۴۷۰

امام باقر علیه السلام :

إنّ اللّه َ يُحِبُّ إطعامَ الطَّعامِ وهِراقَةَ الدِّماءِ .

امام باقر علیه السلام : همانا خداوند اطعام کردن و قربانی کردن را دوست دارد .

المحاسن : ۲/۱۴۲/۱۳۷۰

حدیث۴۷۱

امام باقر علیه السلام :

إذا دَخَلَ أحَدُكُم على أخيهِ فيرَحلِهِ فَلْيَقعُدْ حيثُ يَأمُرُ صاحِبُ الرَّحلِ؛فإنّ صاحِبَ الرَّحلِ أعرَفُ بِعَورَةِ بَيتِهِ مِن الداخِلِ عَلَيهِ.

امام باقر علیه السلام : هرگاه یکی از شما به خانه برادرش وارد شد ، هر جا صاحب خانه گفت همان جا بنشیند ؛ زیرا صاحب خانه به وضع اتاق خود آشناتر از میهمان است .

بحار الأنوار: ۷۵/۴۵۱/۲.

حدیث۴۷۲

امام باقر علیه السلام :

ـ في قولِهِ تعالى : «إلّا المُستَضعَفِين ...» ـ : هُو الـذي لا يَستَطيعُ الكُفرَ فَيَكفُرَ ولا يَهتَدِي سَبيلَ الإيمانِ فَيُؤمِنَ، و الصِّبيانُ ، ومَن كانَ مِن الرِّجالِ والنِّساءِ على مِثلِ عُقولِ الصِّبيانِ مَرفوعٌ عَنهُمُ القَلَمُ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه: «جز آن مردان و زنان و کودکان مستضعف ...» ـ فرمود : مستضعف کسی است که نه توان کافر شدن را دارد تا کافر شود و نه راه ایمان را پیدا می کند تا مؤمن شود و کودکان و مردان و زنانی که عقل و فکرشان به اندازه کودکان است ، تکلیف از آنها برداشته شده است .

معانی الأخبار : ۲۰۱/۴ .

حدیث۴۷۳

امام باقر علیه السلام :

إذا قَهْقَهتَ فقُلْ حينَ تَفرُغ : اللّهُمّ لا تَمقُتْني .

امام باقر علیه السلام : هرگاه قهقهه زدی ، در پی آن بگو : خدایا! بر من خشم مگیر .

الكافي : ۲/۶۶۴/۱۳

حدیث۴۷۴

امام باقر علیه السلام :

الصِّيامُ والحَجُّ تَسكِينُ القُلوبِ .

امام باقر علیه السلام : روزه و حج ، آرام بخش دلهاست .

الأمالي للطوسي : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث۴۷۵

امام باقر علیه السلام :

صلاةُ الجُمُعَةِ فَريضَةٌ، والاجتِماعُ إلَيها فَريضَةٌ مع الإمامِ، فإن تَرَكَ رَجُلٌ مِن غَيرِ عِلَّةٍ ثلاثَ جُمَعٍ فَقَد تَرَكَ ثلاثَ فَرائضَ، ولا يَدَعُ ثلاثَ فَرائضَ مِن غَيرِ عِلَّةٍ إلّا مُنافِقٌ .

امام باقر علیه السلام : نماز جمعه واجب است و جمع شدن برای آن ، با وجود امام ، واجب می باشد . پس هر مردی که ، بدون عذری ، سه نماز جمعه را ترک گوید ، سه فریضه را ترک کرده است و کسی جز منافق سه فریضه را بدون علّت ترک نمی کند .

بحارالأنوار : ۸۹/۱۸۴/۲۱ .

حدیث۴۷۶

امام باقر علیه السلام :

لا تَتَهاوَنْ بصلاتِكَ؛ فإنّ النبيَّ صلى الله عليه و آله قالَ عندَ مَوتِهِ : لَيسَ مِنّي مَن استَخَفَّ بِصلاتِهِ .

امام باقر علیه السلام : نمازت را سبک مشمار ؛ زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله هنگام رحلتش فرمود : از من نیست کسی که نمازش را سبک بشمارد .

الكافي : ۳/۲۶۹/۷ .

حدیث۴۷۷

امام باقر علیه السلام :

اِعلَمْ أنَّ أوَّلَ الوَقتِ أبَداأفضَلُ، فَعَجِّلْ بِالخَيرِ ما استَطَعتَ، وأحَبُّ الأعمالِ إلى اللّه عَزَّوجلَّ ما داوَمَ العَبدُ علَيهِ وإن قَلَّ .

امام باقر علیه السلام : بدان که اوّل وقت همیشه بهتر است ؛ پس تا جایی که می توانی به کار خیر بشتاب ، محبوبترین کارها نزد خداوند عز و جل کاری است که بنده بر آن مداومت ورزد گرچه اندک باشد .

الكافي : ۳/۲۷۴/۸ .

حدیث۴۷۸

امام باقر علیه السلام :

لا تَقُمْ إلى الصَّلاةِ مُتَكاسِلًا ولا مُتَناعِسا ولا مُتَثاقِلًا ؛ فإنّها مِن خَلَلِ النِّفاقِ، وإنَّ اللّه َ نَهَى المؤمنينَ أن يَقُومُوا إلى الصَّلاةِ وهُم سُكارى يَعنِي مِنَ النَّوم .

امام باقر علیه السلام : با حالت کسل و خواب آلود و سنگین به نماز نایست ؛ زیرا اینها از خصلتهای نفاق است و خداوند مؤمنان را از این که در حالت مستی ؛ یعنی مستی خواب ، به نماز ایستند نهی کرده است .

تفسير العيّاشي : ۱/۲۴۲/۱۳۴ .

حدیث۴۷۹

امام باقر علیه السلام :

كانَ عليُّ بنُ الحسينِ صلواتُ اللّه ِ عليهما إذا قامَ فی الصَّلاةِ كأنّهُ ساقُ شَجرَةٍ لايَتَحَرَّكُ مِنهُ شَیءٌ إلّا ماحَرَّكَهُ الرِّيحُ مِنهُ .

امام باقر علیه السلام : امام زین العابدین ـ صلوات اللّه علیه ـ هرگاه به نماز می ایستاد گویی تنه درختی است، که هیچ چیزی از آن تکان نمی خورَد ، مگر آنچه که وزش باد به حرکت درمی آورَد .

الكافی : ۳/۳۰۰/۴ .

حدیث۴۸۰

امام باقر علیه السلام :

الصَّلاةُ تَثبيتٌ لِلإخلاصِ وتَنزِيهٌ عنِ الكِبرِ .

امام باقر علیه السلام : نماز ، موجب تثبیت اخلاص و دوری از کِبر است .

الأمالی للطوسی : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث۴۸۱

امام باقر علیه السلام :

إنّ أوَّلَ ما يُحاسَبُ بِهِ العَبدُ الصَّلاةُ ، فإن قُبِلَت قُبِلَ ما سِواها .

امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که بنده برای آن حسابرسی می شود نماز است ؛ اگر پذیرفته شد سایر اعمالش هم پذیرفته می شود .

الكافی : ۳/۲۶۸/۴ .

حدیث۴۸۲

امام باقر علیه السلام :

الصَّلاةُ عَمودُ الدِّينِ، مَثَلُها كَمَثَلِ عَمودِ الفُسطاطِ؛ إذا ثَبَتَ العَمودُ يَثبُتُ الأوتادُ والأطنابُ، وإذا مالَ العَمودُ وانكَسَرَ لَم يَثبُتْ وَتِدٌ ولا طُنُبٌ .

امام باقر علیه السـلام : نماز ستون دین است ، مَثَل آن مَثَل تیرک خیمه است، اگر تیرک محکم باشد میخها و طنابها محکم می مانند و اگر تیرک کج شود و بشکند ، نه میخی استوار می ماند و نه طنابی .

المحاسن : ۱/۱۱۶/۱۱۷ .

حدیث۴۸۳

امام باقر علیه السلام :

إذا صافَحَ الرجُلُ صاحِبَهُ فَالذی یَلزَمُ التَّصافُحَ أعظَمُ أجرا مِنَ الذی یَدَعُ، ألَا وإنَّ الذُّنوبَ لَیَتَحاتُّ فیما بینَهُم حتّی لا یَبقی ذَنبٌ .

امام باقر علیه السـلام : هرگاه مردی با رفیقش دست دهد ، آن که دسـتش را نگه دارد اجرش بیشتر از کسـی است که رها می کند . بدانید که گناهان آنها می ریزد تا جایی که گناهی باقی نمی ماند .

الکافی : ۲/۱۸۱/۱۳

حدیث۴۸۴

امام باقر علیه السلام :

ـ فی الإمـامِ زینِ العابِدِینَ علیه السـلام ـ : إنّهُ کـانَ یَخرُجُ فی اللَّیلـةِ الظَّلمـاءِ، فَیَحمِـلُ الجِرابَ علی ظَهرِهِ حتّی یَأتِیَ بابا بابا، فَیَقرَعَهُ ثمّ یُناوِلَ مَن کانَ یَخرُجُ إلَیهِ، وکانَ یُغَطِّی وَجهَهُ إذا ناوَلَ فَقیرا لِئلّا یَعرِفَهُ .

امام باقر علیه السـلام ـ درباره امام زین العابدین علیه السلام ـ فرمود : آن حضرت در دل شب تار از خانه بیرون می رفت و انبان را بر پشت خود حمـل می کرد و به در یکایـک خـانه هـا می رفت و آنهـارا می کوبیـد و به هر که در را باز می کرد چیزی می داد . آن حضرت هرگاه به فقیری چیزی می داد ، صورت خود را می پوشاند که او را نشناسد .

بحار الأنوار : ۴۶/۸۹/۷۷

حدیث۴۸۵

امام باقر علیه السلام :

تَعَلَّمُوا الصِّدقَ قَبلَ الحَدیثِ .

امام باقر علیه السلام : پیش از گفتار (آموختن حدیث) ، راستگویی را بیاموزید .

الکافی : ۲/۱۰۴/۴ .

حدیث۴۸۶

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عن الصَّبرِ الجمیلِ ـ : ذلکَ صَبرٌ لیسَ فیهِ شَکوی إلی الناسِ .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به سؤال از شکیب نیکو ـ فرمود : شکیبی که در آن نزد مردم شِکوه نمی کند .

الکافی : ۲/۹۳/۲۳ .

حدیث۴۸۷

امام باقر علیه السلام :

شِيعَتُنا ثلاثةُ أصنافٍ : صِنفٌ يَأكُلُونَ الناسَ بنا ، وصِنفٌ كالزُّجاجِ يَنُمُّ

امام باقر علیه السلام : شیعیان ما سه دسته اند : دسته ای به نام ما مردم را می چاپند، دسته ای مانند آبگینه اند که [هرچه را درونش هست]نمایان می سازند، و دسته ای مانند زر سرخ هستند که هرچه بیشتر در آتش گداخته شود نابتر می شود .

یعنی: لا یکتم السرّ ویذیع ما فی باطنه من الأسرار .

حدیث۴۸۸

امام باقر علیه السلام :

ما شِيعَتُنا إلّا مَنِ اتَّقى اللّه َوأطاعَهُ، وما كانوا يُعرَفُونَ إلّا بالتَّواضُعِ والتَّخَشُّعِ وأداءِ الأمانَةِ وكَثرَةِ ذِكرِ اللّه ِ .

امام باقر علیه السلام : شیعه ما نیست مگر کسی که از خدا بترسد و او را فرمان برد ؛ آنان جز با فروتنی و خاکساری و امانتداری و بسیاری یاد خدا شناخته نمی شوند .

تحف العقول : ۲۹۵ .

حدیث۴۸۹

امام باقر علیه السلام :

سُئلَت اُمُّ سَلَمَةَ زَوجُ النبيِّ صلى الله عليه و آله عن عليِّ بنِ أبي طالبٍ عليه السلام ، فقالَت : سَمِعتُ رسولَ اللّه ِ صلى الله عليه و آله يقولُ : إنّ عليّا وشِيعَتَهُ هُمُ الفائزونَ .

امام باقر علیه السلام : از امّ سلمه ، همسر پیامبر صلی الله علیه و آله ، درباره علی بن ابی طالب علیه السلام سؤال شد ، گفت : از رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرماید : علی و شیعیان او همان رستگارانند .

الإرشاد : ۱/۴۱ .

حدیث۴۹۰

امام باقر علیه السلام :

أصبَحَ إبراهيمُ عليه السلام فَرَأى فِي لِحيَتِهِ شَيبا شَعرَةً بَيضاءَ ، فقالَ : الحَمدُ للّه ِ رَبِّ العالَمينَ الذي بَلَّغَني هذَا المَبلَغَ ولَم أعصِ اللّه َ طَرفَةَ عَينٍ .

امام باقر علیه السلام : ابراهیم علیه السلام صبحگاه ، موی سفیدی در محاسن خود دید ، گفت : خداوند پروردگار جهانیان را سپاس که مرا به این سن رساند و لحظه ای معصیت او نکردم .

علل الشرائع : ۱۰۴/۲ .

حدیث۴۹۱

امام باقر علیه السلام :

اِستَكثِرْ لِنفسِكَ مِنَ اللّه ِ قليلَ الرِّزقِ تَخَلُّصا إلى الشُّكرِ .

امام باقر علیه السلام : روزی اندک خدا را برای خود ، فراوان شمار تا بدین وسیله شکرش را گزارده باشی .

تحف العقول : ۲۸۵ .

حدیث۴۹۲

امام باقر علیه السلام :

إنّ أدنَى المؤمنينَ شَفاعَةً لَيَشفَعُ لِثلاثينَ إنسانا ، فَعِندَ ذلكَ يقولُ أهلُ النارِ : «فَما لَنا مِنْ شافِعِينَ* ولا صَديقٍ حَمِيمٍ»

امام باقر علیه السلام : مؤمنی که از همه کمتر می توانـد شـفاعت کند ، تا سـی نفر را شـفاعت می کند . در این هنگام دوزخیان می گویند : «ما را نه شفاعت کنندگانی است و نه دوستی مهربان» .

الشعراء : ۱۰۰ و ۱۰۱ .

حدیث۴۹۳

امام باقر علیه السلام :

يَشفَعُ الرَّجُلُ فی القَبيلَةِ ،ويَشفَعُ الرَّجُلُ لِأهلِ البَيتِ ، ويَشفَعُ الرجُلُ لِلرَّجُلَينِ على قَدرِ عَمَلِهِ ، فذلكَ المَقامُ المَحمودُ .

امام باقر علیه السلام : انسان برای قبیله خود شـفاعت می کند ؛ انسان برای خانواده خود شفاعت می کند ؛ انسان به اندازه عمل خود در حق دو نفر شفاعت می کند ؛ این است آن مقام پسندیده .

بحار الأنوار: ۸/۴۳/۴۱

حدیث۴۹۴

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «ولَسَوْفَ

يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضى» ـ : الشَّفاعَةُ ، واللّه ِ الشَّفاعةُ ، واللّه ِ الشَّفاعَةُ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه: «و بزودی پروردگارت تو

را عطا می کند تا خشنود شوی» ـ فرمود : آن، شفاعت است . به خدا سوگند، شفاعت است ؛ به خدا سوگند، شفاعت است .

بحار الأنوار : ۸/۵۷/۷۲

حدیث۴۹۵

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «والشُّعَراءُ يَتَّبِعُهُمُ الغاوُونَ» ـ : هل رَأيتَ شاعرا يَتَّبِعُهُ أحَدٌ ؟! إنّما هُم قَومٌ تَفَقَّهُوا لِغَيرِ الدِّينِ فَضَلُّوا وأضَلُّوا .

امـام بـاقر علیه السـلام ـ درباره آیه: «و شاعران را گمراهان پیروی می کننـد» ـ فرمود : آیا شاعری را دیـده ای که کسـی از او پیروی کنـد؟ اینـان ، در حقیقت، جمـاعتی هسـتند که برای غیر دین ، دانش آموختنـد و در نـتیجه ، هم خود گمراه شدنـد و هم دیگران را گمراه کردند .

معانیالأخبار: ۳۸۵/۱۹.

حدیث۴۹۶

امام باقر علیه السلام :

تَحَرَّزْ مِن إبليسَ بالخَوفِ الصادِقِ .

امام باقر علیه السلام : با ترس واقعی ، خود را از ابلیس مصون دار .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۴/۱ .

حدیث۴۹۷

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئلَ عن أدنَى الشِّركِ ـ :

مَن قالَ لِلنَّواةِ : إنَّها حَصاةٌ ، ولِلحَصاةِ : إنّها نَواةٌ ، ثُمّ دانَ بهِ .

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به پرسش از کمترین شرک

ـ فرمود : [کمترین شرک این است که]کسی به هسته میوه بگوید : این یک ریگ است ، و به ریگ بگوید : این یک هسته است، و به این حرف خود هم معتقد و پایبند باشد .

الکافی : ۲/۳۹۷/۱

حدیث۴۹۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عَزَّوجلَّ جَعَلَ لِلشَّرِّأقفالاً وجَعَلَ مَفاتِيحَ تِلكَ الأقفالِ الشَّرابَ ، والكَذِبُ شَرٌّ مِنَ الشَّرابِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل برای بدی قفلهایی نهاده و کلید همه این قفلها را شراب قرار داده است ، و دروغ بدتر از شراب است .

بحار الأنوار : ۷۲/۲۳۶/۳

حدیث۴۹۹

امام باقر علیه السلام :

الوُقوفُ عِندَ الشُّبهَةِ خَيرٌمِن الاِقتِحامِ فی الهَلَكَةِ وتَركُكَ حديثا لم تَروِه خيرٌ مِن رِوايَتِكَ حديثا لَم تُحصِهِ .

امام باقر علیه السلام : درنگ کردن هنگام پیش آمدن شبهه، بهتر از فرو رفتن در گرداب هلاکت است. و حدیثی را روایت نکنی ، بهتر است از این که حدیثی را نفهمیده روایت کنی .

أعلام الدين : ۳۰۱ .

حدیث۵۰۰

امام باقر علیه السلام :

لَو اُتِيتُ بِشابٍّ مِن شَبابِ الشِّيعَةِ لا يَتَفَقَّهُ (فی الدِّينِ) لأَدَّبتُهُ .

امام باقر علیه السلام : اگر جوان شیعه ای را نزد من بیاورند که علم[دین] نمی آموزد ، او را تنبیه می کنم .

المحاسن : ۱/۳۵۷/۷۶۰ .

حدیث۵۰۱

امام باقر علیه السلام :

إنّ السِّواکَ فی السَّحَرِ قَبلَ الوُضُوءِ مِنَ السُّنَّةِ .

امام باقر علیه السلام : مسواک زدن در سحرگاه پیش از وضو گرفتن ، سنّت (پیامبر) است .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ۱/۴۸۰/۱۳۹۰ .

حدیث۵۰۲

امام باقر علیه السلام :

شَرُّ بِقاعِ الأرضِ الأسواقُ ، وهُوَمَیدانُ إبلیسَ ، یَغدُو برایَتِهِ ، ویَضَعُ کُرسِیَّهُ ، ویَبُثُّ ذُرِّیَّتَهُ ، فَبَینَ مُطَفِّفٍ فی قَفیزٍ ، أو طائشٍ فی میزانٍ ، أو سارِقٍ فی ذِراعٍ ، أو کاذِبٍ فی سِلعَتِهِ ، فیقولُ : علَیکُم بِرَجُلٍ ماتَ أبوهُ وأبُوکُم حَیٌّ ، فلا یَزالُ مع أوَّلِ مَن یَدخُلُ وآخِرِ مَن یَرجِعُ .

امام باقر علیه السلام : بدترین جای زمین بازارهاست ؛ بازار میدان ابلیس است ، بامدادان پرچم خود را در آن جا نصب می کند و کرسیش را می گذارد و فرزندانش را همه سو می پراکند : از کسی که پیمانه را کم می دهد تا کسی که ترازو را سبک می گیرد و کسی که در گز کردن دزدی می کند یا کسی که برای فروش کالایش به دروغ متوسل می شود . او به فرزندانش می گوید : بر شما باد [فریفتن]مردی که پدرش (حضرت آدم) مرده در حالی که پدر شما هنوز زنده است . ابلیس با اولین کسی که به بازار می آید وارد می شود و با آخرین نفری که بازار را ترک می کند بر می گردد .

بحار الأنوار : ۸۴/۱۱/۸۷

حدیث۵۰۳

امام باقر علیه السلام :

إیّاکَ والتَّسویفَ ؛ فإنّهُ بَحرٌیَغرَقُ فیهِ الهَلْکی .

امام باقر علیه السلام : زنهار از افکندن کار امروز به فردا ؛ زیرا این کار دریایی است که مردمان در آن غرق و نابود می شوند .

بحار الأنوار : ۷۸/۱۶۴/۱

حدیث۵۰۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اسمَ اللّه ِ الأعظَمَ علی ثلاثةٍ وسَبعینَ حَرفا ، وإنّما کانَ عندَ آصَفَ مِنها حَرفٌ واحِدٌ فَتَکَلَّمَ بِهِ فَخَسَفَ بِالأرضِ ما بَینَهُ وبینَ سَریرِ بِلقِیسَ حتّی تَناوَلَ السَّریرَ بِیَدِهِ ، ثُمّ عادَتِ الأرضُ کما کانَت أسرَعَ مِن طَرفَةِ العَینِ ، ونحنُ عِندَنا مِنَ الاسمِ الأعظَمِ اثنانِ وسَبعونَ حَرفا ، وحَرفٌ عِندَ اللّه ِ تَبارَکَ وتعالی استَأثَرَ بِهِ فی عِلمِ الغَیبِ عِندَهُ ، ولا حَولَ ولا قُوَّةَ إلّا بِاللّه ِ العَلِیِّ العظیمِ .

امام باقر علیه السلام : نام اعظم خدا هفتاد و سه حرف است که آصف یک حرف آن را می دانست و آن را به زبان آورد ؛ پس ، هر آنچه میان آصف و تخت بلقیس بود در کام زمین فرو رفت و آصف دست دراز کرد و تخت را برداشت و سپس زمین به حال نخست برگشت و این همه سریع تر از یک چشم بر هم زدن رخ داد . و هفتاد و دو حرف از اسم اعظم نزد ماست و یک حرف نزد خداوند تبارک و تعالی می باشد و آن رابه علم غیب خود ویژه گردانیده است و هیچ قدرت و توانی جز از خدای بلند مرتبه بزرگ

نیست .

بحار الأنوار: ۱۴/۱۱۳/۵.

حدیث۵۰۵

امام باقر علیه السلام :

کانَ رسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله یُغَیِّرُ الأسماءَالقَبیحَةَ فی الرِّجالِ والبُلدانِ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله ، نامهای زشت مردها و شهرها را تغییر می داد .

بحار الأنوار : ۱۰۴/۱۲۷/۴ .

حدیث۵۰۶

امام باقر علیه السلام :

أحَقُّ مَن خَلَقَ اللّه ُ بِالتَّسلیمِ لِما قَضَی اللّه ُ ، مَن عَرَفَ اللّه َ .

امام باقر علیه السلام : سزاوارترین خلق خدا به تسلیم در برابر قضای او ، کسی است که خداشناس باشد .

بحار الأنوار : ۷۱/۱۵۳/۶۳

حدیث۵۰۷

امام باقر علیه السلام :

إنّا لَنُحِبُّ أن نُعافی فِیمَن نُحِبُّ ، فإذاجاءَ أمرُ اللّهِ سَلَّمنا فیما یُحِبُّ

امام باقر علیه السلام : البته ما دوست داریم درباره کسی که دوستش می داریم رنج و مصیبتی به ما نرسد ، اما چون فرمان خدا در رسد تسلیم چیزی هستیم که او دوست دارد .

بحار الأنوار : ۴۶/۳۰۱/۴۴ .

حدیث۵۰۸

امام باقر علیه السلام :

لا تُسَلِّمُوا علی الیَهُودِ ، ولا علی النَّصاری ، ولا علی المَجُوسِ ، ولا عَبَدَةِ الأوثانِ ، ولا علی مَوائدِ شُرّابِ الخَمرِ ، ولا علی صاحِبِ الشَّطرَنجِ والنَّردِ ، ولا علی المُخَنَّثِ ، ولا علی الشاعِرِ الذی یَقذِفُ المُحصَناتِ ، ولا علی المُصَلِّی ؛ وذلکَ لأنَّ المُصَلِّیَ لایَستَطیعُ أن یَرُدَّ السلامَ ، لأنَّ التَّسلیمَ مِنَ المُسَلِّمِ تَطَوُّعٌ والرَّدَّ علَیهِ فَریضَةٌ ، ولا علی آکِلِ الرِّبا ، ولا علی رَجُلٍ جالِسٍ علی غائطٍ ، ولا علی الذی فی الحَمّامِ ، ولا علی الفاسِقِ المُعلِنِ بِفِسقِهِ .

امام باقر علیه السلام : نه به یهودیان سلام کنید ، نه به نصرانیان ، نه به مجوسیان ، نه به بت پرستان ، نه به کسانی که بر سفره شرابخواران می نشینند و نه به شطرنج بازان و نردبازان و نه به مأبون و نه به شاعری که به زنان پاکدامن تهمت می زند و نه به کسی که در حال نماز است ؛ زیرا نمازگزار نمی تواند جواب سلام را بدهد ، در حالی که سلام کردن برای مسلمان مستحب است و جواب سلام او را دادن واجب و نه به رباخوار و نه به کسی که در حال قضای حاجت است و نه به کسی که در حمّام است و نه به فاسقی که آشکارا فسق و گناه می کند .

بحار الأنوار : ۷۶/۹/۳۵ .

حدیث۵۰۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ يُحِبُّ إطعامَ الطَّعامِ ،وإفشاءَ السَّلامِ .

امام باقر علیه السلام : همانا خداوند اطعام کردن مردم و به همه سلام دادن را دوست دارد .

المحاسن : ۲/۱۴۳/۱۳۷۱ .

حدیث۵۱۰

امام باقر علیه السلام :

بُنِيَ الإسلامُ على خَمسَةِ دَعائمَ : إقامِ الصَّلاةِ ، وإيتاءِ الزَّكاةِ ، وصَومِ شَهرِ رَمَضانَ ، وحَجِّ البَيتِ الحَرامِ ، والوَلايَةِ لَنا أهلَ البَيتِ .

امام باقر علیه السلام : اسلام بر پنج پایه بنا شده است : برپا داشتن نماز ، پرداخت زکات ، روزه ماه رمضان ، حج بیت اللّه الحرام، و ولایت ما اهل بیت .

الأمالی للمفید : ۳۵۳/۴ .

حدیث۵۱۱

امام باقر علیه السلام :

مِن شَقاءِ العَيشِ ضِيقُ المَنزِلِ.

امام باقر علیه السلام : از سختی زندگی، تنگی منزل است.

الکافی : ۶ / ۵۲۶ / ۶ .

حدیث۵۱۲

امام باقر علیه السلام :

ما أسكَرَ كَثيرُهُ فَقَليلُهُ حَرامٌ .

امام باقر علیه السلام : هر چه زیادش مستی آورد ، کم آن نیز حرام است .

بحار الأنوار : ۷۹ / ۱۳۱ / ۲۰ .

حدیث۵۱۳

امام باقر علیه السلام :

إنّ أوَّلَ ما يُبدَأُ بِهِ يَومَ القِيامَةِ صَدَقَةُ الماءِ .

امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که در روز قیامت به آن رسیدگی می شود [ثواب]صدقه آب [دادن به تشنه]است .

بحار الأنوار: ۹۶/۱۷۳/۱۳

حدیث۵۱۴

امام باقر علیه السلام :

مَن سَقی ظَمآنا ماءً سَقاهُ اللّه ُمِنَ الرَّحیقِ المَختوم .

امام باقر علیه السلام : هر که به تشنه کامی آب بنوشاند خداوند او را از شراب سر به مُهر بهشتی بنوشاند .

بحار الأنوار: ۹۶/۱۷۲/۸

حدیث۵۱۵

امام باقر علیه السلام :

کـانَ لأَبِی علیه السـلام فی مَوضِعِ سُـجودِهِ آثـارٌ ناتِیـةٌ ، وکـانَ یَقطَعُها فی السَّنَـهِْ مَرَّتَینِ ، فی کُلِّ مَرّهٍْ خَمسَ ثَفِناتٍ فَسُـمِّیَ ذا الثَّفِناتِ لذلکَ .

امام باقر علیه السـلام : در محلّ سـجود پدرم آثاری بر آمده بود . سالی دوبار و هربار پنج پینه می برید . از همین رو به آن حضـرت «ذوالثَفِنات (صاحب پینه ها)» می گفتند .

علل الشرائع : ۲۳۳/۱.

حدیث۵۱۶

امام باقر علیه السلام :

لو یَعلَمُ السائلُ ما فی المَسألَهِ ما سَألَ أحَدٌ أحَدا، ولَو یَعلَمُ المَسؤولُ ما فی المَنعِ ما مَنَعَ أحَدٌ أحَدا .

امـام باقر علیه السـلام : اگر سائل بدانـد که در سؤال و خواهش کردن چه نهفته است، هرگز کسـی از کسـی چیزی درخواست نمی کرد و اگر کسی که از وی خواهشی می شود بداند که در نومید کردن چه نهفته است ، هرگز کسی ، کسی را نومید برنمی گرداند .

تحف العقول : ۳۰۰.

حدیث۵۱۷

امام باقر علیه السلام :

مَن سَألَ بظَهرِ غِنیً لَقِیَ اللّه َ مَخْموشا وَجهُهُ یَومَ القِیامَهِْ .

امام باقر علیه السلام : هر کس با وجود بی نیازی ، سؤال (گدایی) کند در روزِ قیامت با چهره ای خراشیده خدا را دیدار نماید .

بحار الأنوار : ۹۶/۱۵۵/۲۶ .

حدیث۵۱۸

امام باقر علیه السلام :

تَزاوَرُوا فی بیوتِکُم فإنّ ذلکَ حَیاهٌْ لِأمرِنا ، رَحِمَ اللّه ُ عَبدا أحیا أمرَنا .

امام باقر علیه السـلام : در خانه هایتان از یکـدیگر دیـدار کنید ؛ زیرا این کار امر ما را زنده می کند . رحمت خدا بر آن بنده ای که

امر ما را زنده کند .

بحار الأنوار : ۲/۱۴۴/۶

حدیث۵۱۹

امام باقر علیه السلام :

لا شَفيعَ للمرأةِ أنجَحُ عِند رَبِّهامِن رِضا زَوجِها .

امام باقر علیه السلام : برای زن نزد پروردگارش شفیعی کارسازتر از خشنودی شوهرش نیست .

بحار الأنوار : ۱۰۳ / ۲۵۶/۱

حدیث۵۲۰

امام باقر علیه السلام :

أكثِرْ ذِكرَ المَوتِ ، فإنّهُ لَم يُكثِرْ إنسانٌ ذِكرَ المَوتِ إلّا زَهِدَ فى الدنيا .

امام باقر علیه السلام : زیاد به یاد مرگ باش ؛ زیرا هیچ انسانی مرگ را بسیار یاد نکند ، مگر آن که به دنیا بی رغبت شود .

بحار الأنوار : ۷۳/۶۴/۳۱

حدیث۵۲۱

امام باقر علیه السلام :

كانَ فيما ناجَى اللّه ُ به موسى عليه السلام :... ما تَزَيَّنَ لى المُتَزَيِّنُونَ بمِثلِ الزُّهدِ فى الدنيا عَمّا بِهِمُ الغِنى عنه .

امام باقر علیه السلام : از جمله نجواهای خداوند متعال با موسی علیه السلام این بود : . . . آراستگان ، خود را برای من به زیوری نیاراستند که همانند بی رغبتی به دنیا در آنچه بدان نیاز ندارند، باشد .

بحار الأنوار : ۱۳/۳۴۹/۳۷

حدیث۵۲۲

امام باقر علیه السلام :

وَجَدْنا فى كتابِ رسولِ اللّه ِ صلى الله عليه و آله : إذا ظَهَرَ الزِّنا مِن بَعدِى كَثُرَ مَوتُ الفَجْأةِ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب رسول خدا صلى الله علیه و آله یافتیم که : چون بعد از من زنا آشکار گردد ، مرگهای ناگهانی زیاد شود .

الكافى : ۲/۳۷۴/۲ .

حدیث۵۲۳

امام باقر علیه السلام :

الذى يَمنَعُ الزَّكاةَ يُحَوِّلُ اللّه ُمالَهُ يَومَ القِيامَةِ شُجاعا مِن نارٍ لَهُ رِيمَتانِ

امام باقر علیه السلام : کسی که زکات نپردازد خداوند در روز قیامت دارایی او را به صورت افعی آتشین و دو سر (نیش) در می

آورد و آن را طوق گردن او می کنـد و سپس به آن افعی گفته می شود : به او بچسب همچنان که او در دنیا به تو چسبیـده بود . و این است سخن خداونـد که : «بزودی روز قیامت آنچه را که در بخشیدنش بخل می ورزیدنـد ، چون طوقی به گردنشان خواهند آویخت » .

کذا ، ولعلّ الصحیح «زَبیبَتان» (کما فی هامش المصدر).

حدیث۵۲۴

امام باقر علیه السلام :

وَجَدنا فی کتابِ رسولِ اللّهِ صلی الله علیه و آله ...إذا مَنَعُوا الزَّکاةَ مَنَعَتِ الأرضُ بَرَکَتَها مِنَ الزَّرعِ والثِّمارِ والمَعادِنِ کُلِّها .

امام باقر علیه السـلام : در کتاب رسول خـدا صـلی الله علیه و آله دیـدیم که . . . هرگاه مردم از دادن زکات خودداری کننـد ، زمین برکتهای خود را ، از هر نوع زراعت و میوه ها و کانیها، دریغ دارد .

الکافی : ۲/۳۷۴/۲

حدیث۵۲۵

امام باقر علیه السلام :

کانَ أمیرُ المؤمنینَ علیه السلام یقولُ : مَن وَجَدَماءً وتُرابا ثُمّ افتَقَرَ فَأبعَدَهُ اللّه ُ .

امام باقر علیه السـلام : امیر المؤمنین علیه السـلام می فرمود : هر که با وجود داشـتن آب و خاک نیازمند باشد ، خدا [از رحمت خود]دورش گرداند .

قرب الإسناد : ۱۱۵/۴۰۴ .

حدیث۵۲۶

امام باقر علیه السلام :

کانَ أبی یقولُ : خَیرُ الأعمالِ الحَرْثُ ، تَزرَعهُ فَیَأکُلُ مِنهُ البَرُّ والفاجِرُ ، أمّاالبَرُّ فَما أکَلَ مِن شـیءٍ استَغفَرَ لکَ ، وأمّا الفاجِرُ فما أکَلَ مِنهُ مِن شَیءٍ لَعَنَهُ ، ویَأکُلُ مِنهُ البهائمُ والطَّیرُ .

امام باقر علیه السـلام : پدرم می فرمود : بهترین کارها کشاورزی است ؛ چیزی را می کاری و نیک و بد از آن می خورند . نیکوکار می خورد و برایت از خدا آمرزش می طلبد و بدکار می خورد و آنچه خورده او را لعن و نفرین می کند و چرندگان و پرندگان نیز از آن بهره مند می شوند .

الکافی : ۵/۲۶۰/۵ .

حدیث۵۲۷

امام باقر علیه السلام :

قـالَ رسولُ اللّهِ صـلی الله علیه و آله لَمّا حَضَرَشَـهرُ رَمَضانَ وذلکَ لثَلاثٍ بَقِینَ مِن شَـعبانَ، قالَ لِبلالٍ : نادِ فی الناسِ ، فَجَمعَ الناسُ ثُمّ صَعِـدَ المِنبَرَ، فَحَمِـدَ اللّهَ وأثنی علَیهِ، ثُمّ قالَ: أیُّها الناسَ ، إنَّ هذا الشَّهرَ قد حَضَـرَکُم وهُو سَـیِّدُ الشُّهُورِ ، فیهِ لیلةٌ خَیرٌ مِن ألفِ شَـهرٍ ، تُغلَقُ فیهِ أبوابُ النِّیرانِ، وتُفتَحُ فیهِ أبوابُ الجِنانِ ، فَمَن أدرَکَهُ فلَم یُغفَرْ لهُ فَأبعَدَهُ اللّه ُ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله سه روز مانده از ماه شعبان ، به بلال دستور داد در میان مردم جار بزند . پس مردم را جمع کرد و بر منبر رفت و حمد و ثنای خدا گفت و فرمود : ای مردم! همانا این ماه به شما روی آورده و آن سروَر همه ماههاست . در آن شبی وجود دارد که از هزار ماه بهتر است . در این ماه درهای دوزخ بسته و درهای بهشت گشوده می شود . هر که این ماه را دریابد و آمرزیده نشود خداوند او را [از رحمت خود]دور گرداند .

الأمالی للصدوق : ۱۱۳/۹۲ .

حدیث۵۲۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ لِکُلِّ شَیءٍ قُفْلًا وقُفلُ الإیمانِ الرِّفقُ .

امام باقر علیه السلام : همانا هر چیزی را قفلی باشد و قفل ایمان، ملایمت است .

الکافی : ۲/۱۱۸/۱

حدیث۵۲۹

امام باقر علیه السلام :

اِستَرضِعْ لِولدِکَ بِلَبَنِ الحِسانِ ، وإیّاکَ والقِباحَ ؛ فإنّ اللَّبَنَ قد یُعدِی .

امام باقر علیه السلام : برای شیر دادن کودکت ، دایه خوبروی بجوی و از دایه های زشت دوری کن ؛ زیرا شیر [ویژگیهای مادر را به فرزند]سرایت می دهد .

الکافی : ۶/۴۴/۱۲ .

حدیث۵۳۰

امام باقر علیه السلام :

إنّ العَبدَ لَیُذنِبُ الذَّنبَ فَیُزوی عنهُ الرِّزقُ .

امام باقر علیه السلام : همانا بنده گناه می کند و به سبب آن روزی از او گرفته می شود .

الکافی : ۲/۲۷۰/۸ .

حدیث۵۳۱

امام باقر علیه السلام :

الزَّکاةُ تَزِیدُ فی الرِّزقِ .

امام باقر علیه السلام : زکات دادن ، روزی را می افزاید .

بحار الأنوار : ۹۶ / ۱۴ / ۲۷

حدیث۵۳۲

امام باقر علیه السلام :

عَلَيكَ بالدعاءِ لإخوانِكَ بظَهْرِ الغَيبِ فإنَّهُ يَهيلُ الرِّزقَ .

امام باقر علیه السلام : پشت سر برادرانت دعا کن ، که این کار روزی را [به طرف تو]سرازیر می کند .

بحار الأنوار : ۷۶ / ۶۰ / ۱۴

حدیث۵۳۳

امام باقر علیه السلام :

صلةُ الأرحامِ تُحَسِّنُ الخُلُقَ وتُسَمِّحُ الكَفَّ وتُطَيِّبُ النَّفْسَ ، وتَزِيدُ فی الرّزقِ وتُنسِئُ فی الأجَلِ .

امام باقر علیه السلام : صله رحم، خلق و خوی را نیکو ، دست را بخشنده ، جان را پاکیزه و روزی را زیاد می کند و اجل را به تأخیر می اندازد .

الکافی : ۲/۱۵۲/۱۲ .

حدیث۵۳۴

امام باقر علیه السلام :

صِلَةُ الأرحامِ تُزَكِّی الأعمالَ وتُنْمِی الأموالَ ، وتَدفَعُ البَلوی ، وتُيَسِّرُ الحِسابَ وتُنسِئُ فی الأجَلِ .

امـام بـاقر علیه السـلام : صـله رحم، اعمـال را پاک می کنـد ، داراییها را فزونی می بخشـد ، بلا را می گردانـد ، کار حسابرسـی [در قیامت]را آسان می کند، و مرگ را به تأخیر می اندازد .

الکافی : ۲/۱۵۰/۴

حدیث۵۳۵

امام باقر علیه السلام :

أخبَثُ المَكاسِبِ ، كَسبُ الرِّبا .

امام باقر علیه السلام : پلیدترین کسب ها ، رباشت .

الکافی : ۵/۱۴۷/۱۲ .

حدیث۵۳۶

امام باقر علیه السلام :

ـ لمّا سَألَهُ زرارةُ عن الرَّجُلِ يَعمَلُ الشیءَ مِن الخَيرِ فَيَراهُ إنسانٌ فَيَسُرُّهُ ذلكَ ـ : لا بَأسَ ، ما مِن أحدٍ إلّا وهُـو يُحِبُّ أن يَظهَرَ لَهُ فی الناسِ الخَيرُ ، إذا لَـم يَكُـن صَنَعَ ذلكَ لذلكَ .

امام باقر علیه السـلام ـ در پاسخ زراره که درباره شخصـی پرسـید که کار خوبی انجام می دهد و انسانی او را می بیند و او خوشحال می شود ـ فرمود : اشـکالی نـدارد . همه دوست دارنـد کـار نیکشـان در میان مردم نمایان شود، به شـرط آن که کار خوب را به این منظور انجام نداده باشد .

الکافی : ۲/۲۹۷/۱۸ .

حدیث۵۳۷

امام باقر علیه السلام :

سُئلَ رسولُ اللّه صلی الله علیه و آله عن تفسیرِقَولِ اللّه : «فَمَنْ كانَ يَرْجُو لِقاءَ رَبِّهِ فَلْيَعمَلْ عَمَلًا صَالِحا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبادَةِ رَبِّهِ أَحَدا» فقال : مَن صَلَّی مُراءاةَ الناسِ فهُو مُشرِكٌ ... ومَن عَمِلَ عَملاً مِمّا أمَرَ اللّه ُ بِهِ مُراءاةَ الناسِ فهُو مُشرِكٌ .

امام باقر علیه السلام : از رسول خدا صلی الله علیه و آله درباره آیه «پس هر که امید دیدار پروردگارش را دارد باید کاری شایسته کند و هیچ کس را شریک پروردگارش قرار ندهد » سؤال شد ، حضرت فرمود : هر که برای خودنمایی به مردم نماز گزارد مشرک است . . . و هر که یکی از فرمان های خدا را برای خودنمایی به مردم به جای آورد مشرک است .

تفسیر القمّی : ۲/۴۷ .

حدیث۵۳۸

امام باقر علیه السلام :

مَن كانَ ظاهِرُهُ أرجَحَ مِن باطِنِهِ خَفَّ مِيزانُهُ .

امام باقر علیه السلام : هر که [کفه] ظاهرش سنگینتراز باطنش باشد، ترازوی [اعمال] او سبک است .

الأمالی للصدوق : ۵۸۰/۷۹۸ .

حدیث۵۳۹

امام باقر علیه السلام :

إنّ العِبادَ إذا نامُوا خَرَجَت أرواحُهُم إلی السماءِ ، فما رَأَتِ الرُّوحُ فی السماءِ فهُوالحقُّ وما رَأَت فی الهواءِ فهُو الأضغاثُ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه بندگان بخوابند ، ارواحشان به آسمان پر می کشد . آنچه روح در آسمان ببیند حقیقی است و هرچه در فضا ببیند رؤیاهای آشفته است .

الأمالی للصدوق : ۲۰۹/۲۳۲ .

حدیث۵۴۰

امام باقر علیه السلام :

لا تَطلُبَنَّ أن تكونَ رَأسافتكونَ ذَنَبا .

امام باقر علیه السلام : هرگز در پی سرکرده بودن مباش ، که دنباله رو می شوی .

الکافی : ۲/۳۳۸/۱

حدیث۵۴۱

امام باقر علیه السلام :

فی كِتابِ أميرِ المؤمنينَ عليه السلام :ثلاثُ خِصالٍ لا يَموتُ صاحِبُهُنّ حتّی يَری وَبالَهُنَّ : البَغيُ، وقَطيعَةُ الرَّحِمِ، واليَمينُ الكاذِبةُ.

امام باقر علیه السلام : در کتاب امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است : سه گناه است که صاحب آنها در همین دنیا کیفرش را ببیند :

ستم ، بریدن پیوند خویشاوندی، و سوگند دروغ .

الأمالی للمفید : ۹۸/۸ .

حدیث۵۴۲

امام باقر علیه السلام :

إنّه ما مِن سَـنَةٍ أَقَلَّ مَطَراً مِن سَنَةٍ ، ولکنّ اللّه َ یَضَعُهُ حیثُ یشاءُ ، إنّ اللّه َ عزّوجلّ إذا عَمِلَ قَومٌ بالمعاصِی صَرَفَ عَنهُم ما کانَ قَدَّرَ لَهُم مِنَ المَطَرِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ سالی کم بارش تر از سال دیگر نیست ، بلکه خداوند باران را هر جا که خواهد می باراند . [اما]هر گاه مردمی مرتکب گناهان شوند ، خداوند عز و جل بارانی را که برای آنان مقدّر کرده بود، از ایشان باز دارد .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۲۹/۱۲

حدیث۵۴۳

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «...ولَم یُصِرُّوا ...» ـ : الإصرارُ أن یُذنِبَ العَبدُ ولایَستَغفِرَ ، ولا یُحَدِّثَ نفسَهُ بالتوبةِ فذلکَ الإصرارُ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه « . . . بر آنچه می کردند پای نفشارند» ـ فرمود : اصرار بر گناه این است که بنده گناه کند و آمرزش نطلبد و در فکر توبه هم نباشد . این است اصرار [بر گناه] .

بحار الأنوار : ۶/۳۲/۴۰ .

حدیث۵۴۴

امام باقر علیه السلام :

لا مُصیبَةَ کاستِهانَتِکَ بالذنبِ ورِضاکَ بالحالةِ التی أنتَ علَیها .

امام باقر علیه السلام : مصیبتی چون کوچک شمردن گناهت و رضایت دادن به وضعیت موجودت نیست .

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث۵۴۵

امام باقر علیه السلام :

مَنِ ارتَکَبَ الذنبَ فی الخَلاءِ لم یَعبَأِ اللّه ُ بهِ .

امام باقر علیه السلام : هر که در خلوت گناه کند، خداوند به او اعتنا نمی کند .

بحار الأنوار : ۴۶/۲۴۷/۳۵ .

حدیث۵۴۶

امام باقر علیه السلام :

مِنَ الذُّنوبِ التی لا تُغفَرُ قولُ الرَّجُلِ : یالَیتَنِی لا اُؤَاخَذُ إلّا بهذا !

امام باقر علیه السـلام : از جمله گناهانی که آمرزیده نمی شود این سخن انسان است که بگوید : کاش جز به همین گناه باز خواست نشوم!

الخصال : ۲۴/۸۳ .

حدیث۵۴۷

امام باقر علیه السلام :

الذُّنوبُ کُلُّها شَدیدةٌ وأشَدُّهاما نَبَتَ عَلیهِ اللَّحمُ والدمُ .

امام باقر علیه السلام : همه گناهان بدند و بدترین آنها گناهی است که بر آن گوشت و خون بروید .

الکافی : ۲/۲۷۰/۷ .

حدیث۵۴۸

امام باقر علیه السلام :

لا ذُلَّ کَذُلِّ الطَّمَعِ .

امام باقر علیه السلام : هیچ خواری ای چون خواری طمع نیست .

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث۵۴۹

امام باقر علیه السلام :

فی التَّوراةِ مَکتوبٌ : ... یا موسی ... اُذکُرْنی فی خَلَواتِکَ وعِندَ سُرورِ لَذّاتِکَ أذکُرْکَ عِندَ غَفَلاتِکَ .

امام باقر علیه السـلام : در تورات نوشته شده است : . . .ای موسی! . . . در تنهایی ها و هنگام شادی لذّتها و خوشی هایت مرا یاد کن تا در غفلت هایت به یاد تو باشم .

الأمالی للصدوق : ۳۲۷/۳۸۴ .

حدیث۵۵۰

امام باقر علیه السلام :

لا ـ یَزالُ المُؤمنُ فی صـلاةٍ ماکـانَ فی ذِکرِ اللّه ِ ، قائمـاً کـانَ أو جالِسـاً أو مُضـطَجِعاً ، إنّ اللّه َ تعـالی یقولُ «اَ لَّذِینَ یَذْکُرُونَ اللّه َ قِیاماً وقُعُوداً وعَلَی جُنوبِهِم ...»

امام باقر علیه السلام : مؤمن تا زمانی که به یاد خدا باشد ، ایستاده یا نشسته یا خفته ؛ پیوسته در نماز است ؛ خداوند متعال می فرماید : «آنان که خدا را ایستاده و نشسته و به پهلو خفته ، یاد می کنند» .

آل عمران : ۱۹۱ .

حدیث۵۵۱

امام باقر علیه السلام :

لا دِینَ لِمَن دانَ بطاعةِ مَن عَصَی اللّه َ ، ولا دِینَ لِمَن دانَ بِفِریَةِ باطلٍ علی اللّه ِ ، ولا دِینَ لِمَن دانَ بجُحُودِ شَیءٍ مِن آیاتِ اللّه ِ .

امام باقر علیه السلام : هر که ملتزم به اطاعت از معصیت کار شود ، دین ندارد ، هر که ملتزم به نسبت دروغ و باطلی به خدا شود ، دین ندارد و هرکه ملتزم به انکار آیه ای از آیات خدا شود دین ندارد .

الکافی : ۲/۳۷۳/۴ .

حدیث۵۵۲

امام باقر علیه السلام :

أوحَی اللّه ُ تعالی إلی شُعَیبِ النبیِّ : إنّی مُعَذِّبٌ مِن قومِکَ مائَةَ ألفٍ : أربعینَ ألفاً مِن شِرارِهِم وسِتّینَ ألفاً مِن خِیارِهم ، فقالَ : یا ربِّ ، هؤلاءِ الأشرارُ فما بالُ الأخیارِ ؟! فَأوحَی اللّه ُ عزّوجلّ إلَیهِ : داهَنوا أهلَ المعاصِی فلَم یَغضَبُوا لِغَضَبِی .

امام باقر علیه السلام : خداوند متعال به شعیب پیامبر وحی فرمود که : من صد هزار نفر از مردم تو را عذاب خواهم کرد : چهل هزار نفر بدکار را ، شصت هزار نفر از نیکانشان را . شعیب عرض کرد : پروردگارا! بدکاران سزاوارند اما نیکان چرا؟ خداوند عز و جل به او وحی فرمود که : آنان با گنهکاران راه آمدند و به خاطر خشم من به خشم نیامدند .

مشکاة الأنوار : ۱۰۴/۲۳۸ .

حدیث۵۵۳

امام باقر علیه السلام :

إنّ الدنیا عِندَ العُلَماءِ مِثلُ الظِلِّ .

امام باقر علیه السلام : دنیا در نظر دانشمندان مانند سایه است .

بحار الأنوار : ۷۳/ ۱۲۶/۱۲۳

حدیث۵۵۴

امام باقر علیه السلام :

أنزِلِ الدنیا کمَنزِلٍ نَزَلتَهُ ثُمّ ارتَحَلتَ عَنهُ ، أو کمالٍ وَجَدتَهُ فی مَنامِکَ فاستَیقَظتَ ولَیس مَعکَ مِنهُ شیءٌ ، إنّی (إنّما) ضَرَبتُ لکَ هذا مَثَلًا لأ نّها عِندَ أهلِ اللُّبِّ والعِلمِ باللّه ِ کَفَیْءِ الظِّلالِ .

امام باقر علیه السلام : دنیا را چون منزلی بدان که در آن فرود آمده ای و سپس از آن می کوچی ؛ یا مانند مالی بدان که در عالم خواب یافته ای و چون بیدار شوی خبری از آن نیست . من این را به عنوان مَثَل برایت گفتم ؛ زیرا دنیا در نظر خردمندان و خداشناسان همانند جابه جا شدن سایه هاست.

الکافی : ۲/۱۳۳/۱۶ .

حدیث۵۵۵

امام باقر علیه السلام :

نِعمَ العَونُ الدنیا علَی الآخِرَةِ .

امام باقر علیه السلام : دنیا یاور خوبی برای آخرت است .

بحار الأنوار : ۷۳/۱۲۷/۱۲۶ .

حدیث۵۵۶

امام باقر علیه السلام :

واللّه ِ لا يُلِحُّ عبدٌ مُؤمِنٌ علَى اللّه ِ عزّوجلّ فی حاجتِهِ إلّا قضاها لَهُ .

امـام بـاقر علیه السـلام : به خـدا سوگنـد هیـچ بنـده مؤمنی در حـاجت خود به درگـاه خداونـد عز و جـل اصـرار نورزد، مگر آن که حاجتش را بر آورد .

الکافی : ۲/۴۷۵/۳ .

حدیث۵۵۷

امام باقر علیه السلام :

لا تَستَكثِرُوا شَيئا ممّا تَطلُبُونَ،فما عِندَ اللّه ِ أكثَرُ مِمّا تُقدِّرونَ .

امام باقر علیه السلام : هیچ خواسته ای را زیاد مشمارید ؛ زیرا آنچه نزد خداست بیش از آن است که می پندارید .

مکارم الأخلاق : ۲/۹۷/۲۲۷۵ .

حدیث۵۵۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ العبـدَ يسألُ اللّه َ الحاجةَ فيكونُ من شَأنِهِ قضاؤها إلى أجلٍ قريبٍ أو إلى وقتٍ بَطيءٍ ، فيُـذنِبُ العبـدُ ذنبا فيقولُ اللّه ُ تبارَكَ وَتَعالى للمَلَكِ : لا تَقضِ حاجَتَهُ واحرِمْهُ إيّاها ، فإنَّهُ تَعَرَّضَ لِسَخَطی واستَوجَبَ الحِرمانَ مِنّی .

امـام بـاقر علیه السـلام : [گـاه] بنـده حـاجتی را از خداونـد می خواهـد و از شأن خـداست که آن را در آینـده ای نزدیک یا با تأخیر برآورده سازد ؛ اما بنـده بعدا مرتکب گناهی می شود . پس، خداوند تبارک و تعالی به فرشته می گوید : حاجت او را بر میاور و او را از آن محروم گردان ؛ زیرا او خود را در معرض خشم من نهاد و مستوجب محرومیت از سوی من شد .

بحار الأنوار : ۷۳/۳۲۹/۱۱ .

حدیث۵۵۹

امام باقر علیه السلام :

لا تُحَقِّرُوا صَغيرا مِن حَوائجِكُم ؛ فإنّ أحَبَّ المؤمنينَ إلَى اللّه ِ تَعالى أسألُهُم.

امام باقر علیه السـلام : حاجتهای کوچک خود را خردو کم اهمیت مشـمارید ؛ زیرا محبوبترین مؤمنان نزد خداوند متعال کسی است که بیشترین درخواست را داشته باشد .

مکارم الأخلاق : ۲/۹۷/۲۲۷۵ .

حدیث۵۶۰

امام باقر علیه السلام :

یَنبَغی للمُؤمِنِ أن یَکونَ دُعاؤهُ فِی الرَّخاءِ نَحْوا مِن دُعائهِ فِی الشِّدَّةِ .
امام باقر علیه السلام : سزاوار است که مؤمن هنگام آسایش همان گونه دعا کند که هنگام گرفتاری .
الکافی : ۲/۴۸۸/۱ .

حدیث۵۶۱

امام باقر علیه السلام :
ـ وقد سُئلَ عن أفضَلِ الأخْلاقِ ـ : الصّبرُ والسّماحَةُ .
امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به این پرسش که برترین خویها کدام است ـ فرمود : شکیبایی و بخشندگی .
بحار الأنوار : ۳۶/۳۵۸/۲۲۸ .

حدیث۵۶۲

امام باقر علیه السلام :
ـ فی قولـهِ تعالـی : «ومَن کانَ فی هذهِ أعْمی فهُوَ فی الآخِرَةِ أعْمی»
امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «کسی که در این دنیا کور باشد در آخرت نیز کور است» ـ فرمود : کسی که آفرینش آسمانها و زمین و گردش شب و روز و چرخش خورشید وماه و دیگر نشانه های شگفت آور او را به این نکته رهنمون نشود که در پس همه اینها خبر بسیار بزرگتری هست «در آخرت نیز کور است»، یعنی خدا می گوید: از مشاهده آنچه ندیده ، کور است و ره گم کرده تر.
الإسراء : ۷۲ .

حدیث۵۶۳

امام باقر علیه السلام :
ـ وقد سألَهُ رجُلٌ مِن عُلَماءِ أهلِ الشّام : ... فالشَّیْءُ خَلقَهُ مِن شَیْءٍ أو مِن لا شَیءٍ ؟ ـ : خَلقَ الشَّیْءَ لا مِن شَیْءٍ کانَ قَبلَهُ . ولَو خَلقَ الشَّیْءَ مِن شَیْءٍ ، إذا لَم یَکُنْ لَهُ انْقِطاعٌ أبدا ، ولَم یَزَلِ اللّه ُ إذا ومَعهُ شَیْءٌ ، ولکنْ کانَ اللّه ُ ولا شَیْءَ مَعهُ .
امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به یکی از علمای شام که از ایشان پرسید: ... پس اشیاء را از چیزی آفریده است یا از هیچ ؟ ـ فرمود : اشیاء را آفرید نه از چیزی که پیش از آن وجود داشته باشد. اگر شی ء را از شی ء آفریده باشد، هرگز میان او و اشیاء انقطاع نبوده و همواره چیزی با خدا می باشد . حال آن که خدا بوده و چیزی با او نبوده است .
التوحید : ۶۶/۲۰

حدیث۵۶۴

امام باقر علیه السلام :
لَعلّکَ تَری أنَّ اللّه َ إنّما خَلقَ هذا العالَمَ الواحِدَ ، وتَری أنَّ اللّه َ لَم یَخْلُقْ بَشَرا غَیرَکُم ! بلی واللّه ِ ، لَقد خَلقَ اللّه ُ ألفَ ألفِ عالَمٍ ، وألْفَ ألفِ آدمَ ، أنتَ فی آخِرِ تِلکَ العوالِمِ واُولئکَ الآدَمِیّینَ .
امام باقر علیه السلام : شاید فکر می کنی که خداوند فقط همین یک عالم را آفریده و بشری جز شما خلق نکرده است ؛ به خدا

سوگند که خداوند هزار هزار عالم و هزار هزار آدم بیافریده که تو در آخرین آن عالمها و آن آدمیان هستی .

التوحید : ۲۷۷/۲ .

حدیث۵۶۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ تبارکَ وتعالی ... خَلقَ الأشیاءَ لا مِن شَیءٍ ، ومَن زَعَمَ أنَّ اللّه َ تعالی خَلقَ الأشیاءَ مِن شَیءٍ فَقد کَفرَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک وتعالی ... موجودات را بیافرید اما نه از چیزی، و هرکس بگوید که خداوند متعال موجودات را از چیزی آفریده کافر است .

علل الشرائع : ۶۰۷ / ۸۱ .

حدیث۵۶۶

امام باقر علیه السلام :

أوَّلُ شَیءٍ خَلقَهُ مِن خَلْقِهِ الشّیءُ الّذی جَمیعُ الأشیاءِ مِنهُ ، وهُو الماءُ .

امام باقر علیه السلام : نخستین چیزی که خدا آفرید و همه چیزهای دیگر از او به وجود آمد،آب بود.

التوحید : ۶۷/۲۰ .

حدیث۵۶۷

امام باقر علیه السلام :

کانوا قَبلَ نُوحٍ اُمّةً واحِدَةً علی فِطْرَةِ اللّه ِ لا مُهْتَدینَ ولا ضُلّالاً ، فَبعَثَ اللّه ُ النَّبیّینَ .

امام باقر علیه السلام : پیش از نوح، مردم یک امت بودند و بر سرشت خدایی ؛ نه رهیافته و نه گمراه . پس خداوند پیامبران را برانگیخت .

مجمع البیان : ۲/۵۴۳ .

حدیث۵۶۸

امام باقر علیه السلام :

إنّما مَثَلُ الحاجَةِ إلی مَن أصابَ مالَهُ حَدیثا کمَثَلِ الدِّرْهَمِ فی فَمِ الأفْعی : أنتَ إلَیهِ مُحْوِجٌ وأنتَ مِنها علی خَطرٍ .

امام باقر علیه السلام : حکایت کسی که نیازمند نوکیسه باشد، حکایت درهمی است که در دهان افعی است، که هم به آن نیاز داری و هم از افعی در خطری .

تحف العقول : ۲۹۴ .

حدیث۵۶۹

امام باقر علیه السلام :

أیُّما مسلمٍ أتی مسلما ـ زائرا أو طالِبَ حاجَةٍ وهُو فی مَنزِلِهِ ـ فاسْتَأْذَنَ لَه ولَم یَخْرُجْ إلَیهِ ، لَم یَزَلْ فی لَعْنَةِ اللّه ِ عزّوجلّ حتّی یَلْتَقِیا .

امام باقر علیه السلام : هرگاه مسلمانی برای دیدار مسلمانی دیگر یا حاجت خواهی از او به منزل وی رود و اجازه ورود بخواهد و او بیرون نیاید ، تا زمانی که همدیگر را دیدار کنند ، پیوسته در لعنت خداوند عز و جل باشد .
الکافی : ۲/۳۶۵/۴ .

حدیث۵۷۰

امام باقر علیه السلام :
ـ وقد سألَهُ أبو بصیرٍ عن قولِ اللّه ِ : «ومَن یُؤْتَ الحِکْمَةَ فَقَد اُوتیَ خَیرا کَثیرا» ـ : هِی طاعَةُ اللّه ِ ومَعرِفَةُ الإمامِ.
امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به سؤال ابوبصیر از آیه «و به هرکس حکمت عطا شود خوبی فراوان داده شده است» ـ : مراد از حکمت، فرمانبری از خدا و شناخت امام است .
بحار الأنوار : ۱/۲۱۵/۲۲

حدیث۵۷۱

امام باقر علیه السلام :
مِن حقِّ المؤمنِ علی أخیهِ المؤمنِ أن یُشْبِعَ جَوْعَتَهُ ، ویُواریَ عَورَتَهُ ، ویُفرِّجَ عَنهُ کُرْبَتهُ ، ویَقْضیَ دَیْنَهُ ، فإذا ماتَ خَلَفَهُ فی أهلِهِ ووُلدِهِ .
امام باقر علیه السلام : از حقوق مؤمن بر مؤمن این است که گرسنگی او را بزداید ، بدن برهنه اش را بپوشاند ، اندوهش را برطرف سازد، قرضش را بپردازد و پس از مرگش به زن و فرزندان او رسیدگی کند .
الکافی : ۲/۱۶۹/۱ .

حدیث۵۷۲

امام باقر علیه السلام :
لَمّا حَضَرَتْ أبی علیَّ ابنَ الحسینِ علیه السلام الوَفاةُ ضَمَّنی إلی صَدْرِهِ ثُمَّ قالَ : أیْ بُنیَّ ، اُوصیکَ بِما أوْصانی أبی حِینَ حَضَرَتْهُ الوَفاةُ ـ وبما ذَکَرَ أنّ أباهُ علیه السلام أوصاهُ بِهِ ـ : أیْ بُنَیَّ ، اصبِرْ علی الحقِّ وإنْ کانَ مُرّا .
امام باقر علیه السلام : چون هنگام رحلت پدرم علی بن الحسین علیه السلام فرا رسید، مرا در آغوش گرفت و فرمود : فرزندم ! من به تو همان سفارشی را می کنم که پدرم در هنگام فرا رسیدن رحلتش به من کرد و فرمود که پدر او نیز به وی همان سفارش را کرده است : فرزندم ! حقّ را تحمّل کن هرچند تلخ باشد .
بحار الأنوار : ۷۰/۱۸۴/۵۲ .

حدیث۵۷۳

امام باقر علیه السلام :
إنَّ الحَسَد لَیأکُلُ الإیمانَ کماتَأکُلُ النّارُ الحَطَبَ .
امام باقر علیه السلام : هر آینه حسد ایمان را می خورد، همان گونه که آتش هیزم را می خورد .
الکافی : ۲/۳۰۶/۱

حدیث۵۷۴

امام باقر علیه السلام :

قالَ رسولُ اللّه ِ صلی الله علیه و آله : كُلُّ مُحاسَبٍ مُعذَّبٌ ، فقالَ لَهُ قائلٌ : يا رسولَ اللّه ِ ، فأينَ قولُ اللّه ِ عزّوجلّ: «فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسابا يَسيرا» ؟ قالَ : ذلكَ العَرْضُ ، يَعنى التَّصَفُّحَ .

امام باقر علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : هر که حسابرسی شود عذاب شدنی است . کسی به آن حضرت عرض کرد : ای رسول خدا ! پس این سخن خداوند عز و جل چه می شود که : «آسان حسابرسی خواهد شد» ؟ پیامبر فرمود : آن، یک دیدن و مرور است، یعنی تورّقی بیش نیست .

معانی الأخبار : ۲۶۲/۱ .

حدیث۵۷۵

امام باقر علیه السلام :

قَرَأتُ فى كِتابِ علىٍّ عليه السلام : إنَّ المؤمنَ يُمْسى حَزينا ويُصبِحُ حَزينا ، ولا يَصْلُحُ لَهُ إلّا ذلكَ .

امام باقر علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام خواندم که مؤمن بام و شامش را به اندوه می گذراند وجز این به صلاح او نیست .

التمحیص : ۴۴/۵۵ .

حدیث۵۷۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ الرّجُلَ إذا أصابَ مالاً مِن حَرامٍ لَم يُقْبَلْ مِنهُ حَجٌّ ولا عُمْرَةٌ ولا صِلَةُ رَحِمٍ حتّى أنّه يَفْسُدُ فيهِ الفَرْجُ .

امام باقر علیه السلام : هرگاه انسان مالی از حرام به دست آورد نه حجّی از او پذیرفته شود ، نه عمره ای و نه صله رحمی و حتی در ازدواج و زناشویی او تأثیر سوء می گذارد .

الأمالی للطوسی : ۶۸۰/۱۴۴۷ .

حدیث۵۷۷

امام باقر علیه السلام :

مَثَلُ الحَريصِ على الدُّنيا مَثَلُ دُودَةِ القَزِّ : كُلَّما ازْدادَتْ مِن القَزِّ على نَفْسِها لَفّا كانَ أبْعَدَ لَها مِن الخُروجِ ، حتّى تَموتَ غَمّا .

امام باقر علیه السلام : حکایت آزمندِ به دنیا، حکایت کرم ابریشم است که هرچه بیشتر ابریشم بر خود می تند ، با بیرون آمدن از پیله بیشتر فاصله می گیرد تا آن که سرانجام دق مرگ می شود .

الکافی : ۲/۳۱۶/۷

حدیث۵۷۸

امام باقر علیه السلام :

مَن حمَلَ السِّلاحَ باللَّيلِ فهُو مُحارِبٌ ، إلّا أنْ يَكونَ رجُلًا لَيس مِن أهلِ الرِّيبةِ .

امام باقر علیه السلام : هرکس شبانه با خود سلاح حمل کند محارب است مگر آن که کسی باشد که نتوان به او مشکوک شد.

الکافی : ۷/۲۴۶/۶ ، تهذیب الأحکام : ۱۰/۱۳۴/۵۳۰ .

حدیث۵۷۹

امام باقر علیه السلام :

إذا دَخَلَ عَلَیکَ رَجُلٌ یُریدُ أهلَکَ وما تَملِکُ فَابدُرهُ بِالضَّربَةِ إن استَطَعتَ ، فَإِنَّ اللِّصَّ مُحارِبٌ للّه ولِرَسولِهِ فَاقتُلهُ فَما تَبِعَکَ فِیهِ مِن شَیءٍ فَهُوَ عَلَیَّ

امام باقر علیه السلام : اگر مردی به خانه ات وارد شد و قصد تجاوز به زن و اموالت را داشت اگر توانستی ، در ضربه زدن به او پیشدستی کن ، زیرا چنین دزدی محارب با خدا و پیامبر اوست ؛ پس او را بکش و اگر پیامدی برایت داشت به عهده من .

قرب الأسناد : ص ۱۵۸ ح ۵۷۷ .

حدیث۵۸۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ علیًا علیه السلام کانَ یقولُ : لَأَنْ یَخْطَفَنی الطَّیرُ أحَبُّ إلَیَّ مِن أنْ أقولَ علی رسولِ اللّه صلی الله علیه و آله ما لَم یَقُلْ ، سَمِعْتُ رسولَ اللّه صلی الله علیه و آله یقولُ یَومَ الخَندَقِ : الحَربُ خُدْعَةٌ ، ویقولُ : تَکَلَّموا بما أرَدْتُم .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلام می فرمود : اگرپرنده [شکاری]مرا برباید خوشتر دارم تا سخنی را به پیامبر نسبت دهم که نفرموده است. شنیدم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله در جنگ خندق می فرمود: جنگ یعنی خدعه و نیرنگ و می فرمود : هرچه می خواهید بگویید .

وسائل الشیعة : ۱۱/۱۰۲/۱ .

حدیث۵۸۱

امام باقر علیه السلام :

إنّ أمیرَ المؤمنینَ علیه السلام أمرَ قَنْبراأنْ یَضرِبَ رجُلاً حَدّا ، فغَلُظَ قَنبرٌ فَزادَهُ ثلاثةَ أسْواطٍ ، فأقادَهُ علیٌّ علیه السلام مِن قَنبرٍ ثلاثةَ أسْواطٍ .

امام باقر علیه السلام : امیرالمؤمنین علیه السلام به قنبردستور داد مردی را حدّ بزنند . قنبر از روی عصبانیت سه تازیانه بیشتر زد. علی علیه السلام قنبر را با سه تازیانه قصاص کرد .

الکافی : ۷/۲۶۰/۱ ، تهذیب الأحکام : ۱۰/۱۴۸/۵۸۷ نحوه.

حدیث۵۸۲

امام باقر علیه السلام :

فی ثلاثةٍ شَهِدوا علی رجُلٍ بالزِّنی، فقالَ أمیرُ المؤمنینَ علیه السلام : أینَ الرّابعُ ؟ فقالوا : الآنَ یَجیءُ ، فقالَ أمیرُ المؤمنینَ علیه السلام : حُدُّوهُم ، فلیسَ فی الحُدودِ نَظِرَةُ ساعَةٍ .

امام باقر علیه السلام : سه نفر شهادت دادند که مردی زنا کرده است . امیر المؤمنین علیه السلام فرمود : نفر چهارم کجاست ؟ گفتند

: الان می آید . امیر المؤمنین علیه السلام فرمود : این سه نفر را حدّ [قذف] بزنید ؛ زیرا در حدود حتی یک لحظه مهلت روا نیست.
الکافی : ۷/۲۱۰/۴ .

حدیث۵۸۳

امام باقر علیه السلام :
إنّ اللّه َ تبارکَ وتعالی ... جَعلَ لکُلِّ شیءٍ حَدّا ، و جَعلَ علَیهِ دَلیلاً یَدُلُّ علَیهِ ، وجَعلَ علی مَن تَعدّی ذلک الحَدَّ حَدّا .
امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ...برای هر چیزی حدّ ومرزی قرار داده وبرای نشان دادن آن مرز ، نشانه ای گذاشته است و برای کسی که از آن مرز فراتر رود، حدّ [مجازات] معیّن کرده است.
الکافی : ۱/۵۹/۲ .

حدیث۵۸۴

امام باقر علیه السلام :
ما وَرَدَ علَیکُم مِن حَدیثِ آلِ محمّدٍ صلواتُ اللّه ِ علَیهِم فلانَتْ لَهُ قُلوبُکُم وعَرَفْتُموهُ فاقْبَلوهُ ، وما اشْمَأزَّتْ مِنهُ قُلوبُکُم وأنْکَرْتُموهُ فَرُدّوهُ إلی اللّه ِ وإلی الرّسولِ وإلی العالِمِ مِن آلِ محمّدٍ علیهم السلام .
امام باقر علیه السلام : هر حدیثی که از قول آل محمّد، صلوات اللّه علیهم، به شما رسید و دلهایتان در برابرش نرم شد و با آن احساس آشنایی کردید آن را بپذیرید و اگر دلهایتان از آن رمید و آن را بیگانه حس کردید [صحّت و سقم] آن را به خدا و پیامبر و عالمِ از خاندان محمّد صلی الله علیه و آله موکول کنید.
بصائر الدرجات : ۲۱/۱ .

حدیث۵۸۵

امام باقر علیه السلام :
لَحَدیثٌ واحِدٌ تأخُذُهُ عن صادِقٍ خَیرٌ لَکَ من الدُّنیا وما فِیها .
امام باقر علیه السلام : هر آینه یک حدیث که از فردی راستگو فراگیری، برای تو بهتر از تمام دنیاست.
الأمالی للمفید : ۴۲/۱۰ .

حدیث۵۸۶

امام باقر علیه السلام :
إنَّ حَدیثَنا یُحْییالقُلوبَ .
امام باقر علیه السلام : همانا حدیث و سخن ما دلهارا زنده می کند.
بحار الأنوار : ۲/۱۴۴/۵ .

حدیث۵۸۷

امام باقر علیه السلام :

ـ وقد سُئلَ عن حُجّةِ اللّه ِ على لِعِبادِ ـ : أنْ يَقولوا ما يَعْلَمونَ ، ويَقِفوا عِندما لا يَعْلَمونَ .

امـام بـاقر علیه السـلام ـ در پاسـخ به سـؤال از حجّت خـدا بر بنـدگان ـ فرمود : این است که آنچه می داننـد بگوینـد و از اظهـار نظر پیرامون آنچه نمی دانند خودداری ورزند.

التوحيد : ۴۵۹/۲۷

حدیث۵۸۸

امام باقر علیه السلام :

ما يُعْبَأُ بِمَن يَؤُمُّ هذا البَيتَ إذالَم يَكُن فيهِ ثَلاثُ خِصالٍ : وَرَعٌ يَحْجِزُهُ عن مَعاصى اللّه ِ تعالى ، وحِلْمٌ يَمْلِكُ بهِ غَضَبَهُ ، وحُسْنُ الصَّحابةِ لِمَن صَحِبَهُ .

امـام بـاقر علیه السـلام : کسـی که این خـانه را زیـارت کنـد،اگر سه خصـلت در او نباشـد، ارزش نـدارد: ورعی که او را از معاصـی خداوند متعال باز دارد، حلمی که با آن خشمش را مهار کند و حسن معاشرت با کسی که با وی همنشینی دارد.

الخصال : ۱۴۸/۱۸۰ .

حدیث۵۸۹

امام باقر علیه السلام :

إنَّما اُمِرَ النّاسُ : أنْ يَأتوا هذهِ الأحْجارَ فيَتطوّفوا بها ، ثُمَّ يَأتُونَنا فيُخْبِرونا بوَلايَتِهِم ، ويَعْرِضوا علَينا نُصْرَتَهُم .

امام باقر علیه السلام : مردم فرمان دارند که بیایند وبر گرد این سنگها بگردند و پس از آن نزد ما بیایند و نسبت به ما اظهار ولایت و دوستی کنند و هواداری شان را از ما اعلام نمایند.

عيون أخبار الرِّضا عليه السلام : ۲/۲۶۲/۳۰ .

حدیث۵۹۰

امام باقر علیه السلام :

تَمامُ الحَجِّ لِقاءُ الإمامِ .

امام باقر علیه السلام : تمامیت حجّ به ملاقات کردن با امام است.

عيون أخبار الرِّضا عليه السلام : ۲/۲۶۲/۲۹

حدیث۵۹۱

امام باقر علیه السلام :

الحَجُّ تَسْكينُ القُلوبِ .

امام باقر علیه السلام : حجّ، آرامش بخش دلهاست.

الأمالي للطوسي : ۲۹۶/۵۸۲ .

حدیث۵۹۲

امام باقر علیه السلام :

أنَّهُ [عَلِیّا] کانَ یَعرِضُ السّجونَ فی کُلِّ یَومِ جُمُعةٍ؛ فمَن کانَ علَیهِ حَدٌّ أقامَهُ، ومَن لَم یَکُن علَیهِ حَدٌّ خلّی سَبیلَهُ .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلام هر جمعه از زندانیان بازدید می کرد. اگر کسی محکوم به خوردن حدّ بود حدّ را بر او جاری می ساخت و اگر مستحق حدّ نبود آزادش می کرد.

دعائم الإسلام : ۲/۴۴۳/۱۵۴۴ .

حدیث۵۹۳

امام باقر علیه السلام :

ـ فی رجُلٍ أمَرَ رجُلاً بقَتلِ رجُلٍ فقَتلَهُ ـ : یُقْتَلُ بِهِ الّذی قَتَلَهُ ، ویُحْبَسُ الآمِرُ بقَتْلِهِ فی السِّجْنِ حتّی یَموتَ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره مردی که به کسی دستور قتل دیگری را داده و او وی را به قتل رسانیده باشد ـ فرمود : قاتل کشته می شود و آن که دستور قتل داده در زندان نگاه داشته می شود تا بمیرد.

الکافی : ۷/۲۸۵/۱ .

حدیث۵۹۴

امام باقر علیه السلام :

واللّه ، ما مَعنا مِن اللّه بَراءةٌ ، ولابَیْنَنا وبَینَ اللّه قَرابَةٌ، ولا لَنا علی اللّه حُجَّةٌ ، ولانَتَقرَّبُ إلی اللّه إلّا بالطّاعَةِ ، فمَن کانَ مِنکُم مُطیعا للّه تَنْفَعُهُ ولایَتُنا ، ومَن کانَ مِنکُم عاصیا للّه لَم تَنْفَعْهُ وَلایَتُنا . ویْحَکُم لا تَغْتَرّوا ! ویْحَکُم لاتَغْتَـرّوا !

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند ما از جانب خداامان نامه ای [برای شما] نداریم و میان ما و خداوند خویشی نیست و ما را بر خدا حجتی نباشد و جز با طاعت به خدا نزدیک نشویم. پس، هر کدام شما که فرمانبردار خدا باشد ولایت ما سودش رساند و هر کدام شما که خدا را نافرمانی کند ولایت ما سودش نرساند. وای بر شما، غرّه نشوید! وای بر شما، غرّه نشوید!

وسائل الشیعة : ۱۱/۱۸۵/۴ .

حدیث۵۹۵

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «فَقَدِاسْتَمْسَکَ بِالعُرْوَةِ الوُثْقَی»

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «هر آینه به دستاویز استوار چنگ زده است» ـ فرمود : آن دستاویز استوار، دوستی ما خاندان است.

البقرة : ۲۵۶ .

حدیث۵۹۶

امام باقر علیه السلام :

إنّ اللّهَ یُحِبُّ المُداعِبَ فیالجَماعةِ بلا رَفَثٍ ، المتوحِّدَ بالفِکْرَةِ ، المُتَحَلّیَ بالصّبرِ ، المُتَباهیَ بالصَّلاةِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند دوست دارد کسی راکه با مردم مزاح کند اما سخن زشت به زبان نیاورد و نیز کسی را که اندیشه ای یکتاپرست داشته باشد و کسی را که آراسته به خصلت شکیبایی باشد و کسی را که به نماز خواندن افتخار کند.

المحاسن : ۱/۴۵۶/۱۰۵۶ .

حدیث۵۹۷

امام باقر علیه السلام :

قالَ رسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله : ما آمَنَ بی مَن باتَ شَبْعانَ وجارُهُ جائعٌ . قالَ : وما مِن أهلِ قريةٍ يَبِيتُ و فيهِم جائعٌ ، يَنظُرُ اللّهُ إليهِم يومَ القِيامَةِ .

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: به من ایمان نیاورده است آن که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه اش گرسنه باشد. فرمود: اهل هر آبادی که شب را بگذرانند و در میان ایشان گرسنه ای باشد ، روز قیامت خداوند به آنان نظر رحمت نمی افکند.

الکافی : ۲/۶۶۸/۱۴ .

حدیث۵۹۸

امام باقر علیه السلام :

إنّ قَوما يُحْرَقونَ فی (بـ)النّارِحتّی إذا صاروا حُمَما (حَميما) أدْرَكَتْهُمُ الشَّفاعةُ .

امام باقر علیه السلام : گروهی از مردم در آتش می سوزند و خوب که گداختند (خالص شدند) شفاعت به سراغشان می آید.

الزهد للحسين بن سعيد : ۹۶/۲۶۰ .

حدیث۵۹۹

امام باقر علیه السلام :

ـ لمّا قالَ لَهُ رجُلٌ : إنّی ضَعيفُ العَملِ قَليلُ الصّلاةِ قليلُ الصَّومِ ، ولكنْ أرْجو أنْ لا آكُلَ إلّا حَلالاً، ولا أنْكِحَ إلّا حَلالاً ـ : وأيُّ جِهادٍ أفْضَلُ مِن عِفَّةِ بَطْنٍ وفَرْجٍ ؟!

امام باقر علیه السلام ـ در پاسخ به کسی که عرض کرد: من در عمل ناتوانم و نماز و روزه کم به جا می آورم اما سعی می کنم جز حلال نخورم و جز با حلال نزدیکی نکنم ـ فرمود : چه جهادی برتر از پاک نگهداشتن شکم و شرمگاه؟!

المحاسن : ۱/۴۵۵/۱۰۵۲ .

حدیث۶۰۰

امام باقر علیه السلام :

لا فَضيلةَ كالجِهادِ ، ولاجِهادَ كمُجاهَدةِ الهوى .

امام باقر علیه السلام : هیچ فضیلتی چون جهادنیست و هیچ جهادی مانند مبارزه با هوای نفس نمی باشد .

تحف العقول : ۲۸۶ .

از۶۰۱تا۷۸۶

حدیث۶۰۱

امام باقر علیه السلام :

أوَّلُ أهْلِ الجَنّةِ دُخولاًإلی الجَنّةِ أهْلُ المَعروفِ .

امام باقر علیه السلام : نخستین وارد شوندگان به بهشت، نیکوکارانند.

الأمالی للصدوق : ۳۲۶/۳۸۳.

حدیث۶۰۲

امام باقر علیه السلام :

الجَنّةُ مَحفوفةٌ بالمَكارِهِ والصَّبرِ ، فمَن صَبرَ علی المَكارِهِ فی الدُّنیا دَخلَ الجَنّةَ . وجَهنّمُ مَحفوفةٌ باللَّذّاتِ والشَّهَواتِ ، فمَن أعطی نَفْسَهُ لَذَّتَها وشَهْوَتَها دَخلَ النّارَ .

امام باقر علیه السلام : بهشت در احاطه ناملایمات وبردباری است؛ پس، هر که در دنیا بر ناملایمات صبر کند به بهشت می رود؛ و دوزخ در احاطه لذّتها و خواهشهای نفس است؛ پس هر که لذّت و خواهش نفس را برآورده کند به دوزخ می رود.

الكافی : ۲/۸۹/۷.

قالَ المجلسیُّ رِضوانُ اللّه ِ علَیهِ : مَضمونُ الخبرِ متَّفَقٌ علیهِ بین الخاصّةِ والعامّةِ .(مرآة العقول : ۸/۱۳۲) .

حدیث۶۰۳

امام باقر علیه السلام :

الجُنُبُ إذا أرادَ أنْ یَأكُلَ ویَشْرَبَ ، غَسَلَ یَدَهُ وتَمَضْمَضَ وغَسَلَ وَجهَهُ ، وأكَلَ وشَرِبَ .

امام باقر علیه السلام : انسان جنب هرگاه بخواهد چیزی بخورد و بیاشامد، دست و صورت خود را بشوید و آب در دهان بگرداند، آن گاه بخورد و بیاشامد.

وسائل الشیعة: ۱/۴۹۵/۱ .

حدیث۶۰۴

امام باقر علیه السلام :

الصَّدَقةُ یَومَ الجُمُعةِ تُضاعَفُ ،لفَضْلِ یَومِ الجُمُعةِ علی غَیرِهِ من الأیّامِ.

امام باقر علیه السلام : در روز جمعه [ثواب] صدقه دو چندان می شود؛ زیرا روز جمعه بر دیگر روزها فضیلت دارد.

ثواب الأعمال : ۲۲۰/۱.

حدیث۶۰۵

امام باقر علیه السلام :

الخَیرُ والشَّرُّ یُضاعَفُ یَومَ الجُمُعةِ .

امام باقر علیه السلام : خیر و شر ، در روز جمعه دوچندان می شود.

بحار الأنوار: ۸۹/۲۸۳/۲۸.

حدیث۶۰۶

امام باقر علیه السلام :
إذا دَخلَ أحدُکُم علی أخیهِ فی رَحْلِهِ فلْیَقعُدْ حیثُ یأمرهُ صاحبُ الرَّحْلِ ،
فإنّ صاحبَ الرّحْلِ أعْرَفُ بِعَورَةِ بَیتِهِ مِن الدّاخلِ علیهِ .
امام باقر علیه السلام : هرگاه یکی از شما به منزل برادرخود وارد می شود باید هر جا که صاحبخانه گفت همان جا بنشیند؛ چون صاحبخانه به موقعیّت خانه خود آشناتر از میهمان است .
قرب الإسناد : ۶۹/۲۲۲.

حدیث۶۰۷

امام باقر علیه السلام :
أشَدُّ الجَزعِ الصُّراخُ بالوَیْلِ والعَویلِ ، ولَطْمُ الوَجهِ والصَّدرِ ، وجَزُّ الشَّعْرِ . ومَن أقامَ النّواحَةَ فقد تَرکَ الصّبرَ .
امام باقر علیه السلام : بدترین نوع بیتابی سر دادن فغان و شیون و زدن بر سر و سینه و کندن موهاست. کسی که نوحه گری به راه اندازد، شکیبایی را ترک کرده است.
مسکّن الفؤاد : ۹۹.

حدیث۶۰۸

امام باقر علیه السلام :
أصحابُ القائِمِ ثَلاثُمِائَةٍ وثَلاثَةَ عَشَرَ رَجُلًا أولادُ العَجَمِ ، بَعضُهُم یُحمَلُ فِی السَّحابِ نَهارا یُعرَفُ بِاسمِهِ وَاسمِ أبیهِ ونَسَبِهِ وحِلیَتِهِ ، وبَعضُهُم نائِمٌ عَلی فِراشِهِ فَیُوافیهِ فی مَکَّةَ عَلی غَیرِ میعادٍ .
امام باقر علیه السلام : یاران قائم سیصد و سیزده نفر از فرزندان عجم اند . برخی از آنها در روز با ابرها این سو و آن سو برده می شوند و با نام و نام پدر ، نسب و زیورآلاتشان شناخته می شوند و شماری دیگر در رختخواب خود آرمیده اند و بدون تعیین وقت در کنار قائم در مکه حضور به هم می رسانند .
الغیبة للنعمانی : ص ۳۲۹ .

حدیث۶۰۹

امام باقر علیه السلام :
مَن بَلَغهُ ثَوابٌ مِن اللّه علی عَمل، فعَمِلَ ذلکَ العَملَ الْتِماسَ ذلکَ الثَّوابِ اُوتِیَهُ وإنْ لَم یَکُنِ الحَدیثُ کَما بَلَغَهُ .
امام باقر علیه السلام : هر کس شنیده باشد که خداوند برای انجام عملی پاداش می دهد و برای دست یافتن به آن پاداش، آن کار را بکند به او داده می شود، هر چند حدیث، آن گونه نباشد که به او رسیده است.
الکافی : ۲/۸۷/۲ .

حدیث۶۱۰

امام باقر علیه السلام :

ـ وقد سألَهُ شَيخٌ مِن النَّخع : إنّى لَم أزَلْ والِيا مُنذُ زَمنِ الحَجّاجِ إلى يَومى هذا، فهَلْ لى مِن تَوبةٍ ؟ قالَ : فَسَكتَ، ثُمّ أعَدْتُ علَيهِ ، فقالَ
ـ : لا ، حتّى تُؤَدّىَ إلى كُلِّ
ذى حَقٍّ حقَّهُ .

امـام بـاقر علیه السـلام ـ که ابتـدا در پاسـخ به یکی از بزرگـان نخع که گفت: «من از زمـان حَجّاج تـاکنون والی هسـتم آیا توبه من پذیرفته می شود؟» خاموش ماند، پس از آنکه او سخنش
را تکرار کرد ـ فرمود : نه، مگر آن که حقّ هر حقداری را به او برگردانی.

الكافى : ۲/۳۳۱/۳.

حدیث۶۱۱

امام باقر علیه السلام :

لا واللّه ما أرادَ اللّهُ تَعالى مِن النّاسِ إلّا خَصْلَتَينِ : أنْ يُقِرّوا لَهُ بالنِّعَمِ فيَزيدَهُم ، وبالذُّنوبِ فَيَغفِرَها لَهُم .

امـام بـاقر علیه السـلام : سوگنـد به خـدا که خداونـدمتعال از مردم جز دو کار نخواسـته است: به نعمتهای او اعتراف کننـد تا آنان را نعمت فزونتر دهد و به گناهان اقرار ورزند تا گناهانشان را بیامرزد.

الكافى : ۲/۴۲۶/۲.

حدیث۶۱۲

امام باقر علیه السلام :

واللّه ، ما يَنْجو مِن الذَّنْبِ إلّا مَن أقَرَّ بهِ .

امام باقر علیه السلام : به خدا سوگند تنها آن کس از گناه می رهد که به آن اعتراف کند.

بحار الأنوار : ۶/۳۶/۵۶.

حدیث۶۱۳

امام باقر علیه السلام :

إذا بَلَغتِ النّفسُ هذهِ ـ وأهْوى بيَدِهِ إلى حَلْقِهِ ـ لَم يَكُن للعالِمِ تَوبَةٌ ، وكانتْ للجاهلِ تَوبَةٌ .

امـام بـاقر علیه السـلام ـ پس از آنکه با دست خود به حلقش اشاره کرد ـ فرمود: هر گاه جان به این جا برسـد عالِم [راهی برای]توبه ندارد و جاهل دارد.

الكافى : ۲/۴۴۰/۳.

حدیث۶۱۴

امام باقر علیه السلام :

تقولُ ثلاثَ مرّاتٍ، إذانَظَرتَ إلى المُبتلى مِن غيرِ أنْ تُسمِعَهُ : الحمدُ للّهِ الّذى عافانى مِمّا ابتلاكَ بهِ ولو شاءَ فعلَ . مَن قالَ ذلكَ لَم يُصِبْهُ ذلكَ البلاءُ أبدا .

امـام باقر علیه السـلام : هرگاه بلازده ای را دیـدی به گونه ای که او نشـنود سه بار بگو: «سـپاس و سـتایش خـدایی را که به بلای تو گرفتارم نکرد که اگر می خواست می توانست چنین کند». هر کس این جمله را بگوید هرگز به آن بلا دچار نمی گردد.

بحار الأنوار : ۷۱/۳۴/۱۵ .

حدیث۶۱۵

امام باقر علیه السلام :

کُلَّما ازْدادَ العبدُ إیمانا ازْدادَ ضِیقافی مَعیشَتِهِ .

امام باقر علیه السلام : هر چه بر ایمان بنده افزوده شود زندگی او سخت تر و تنگتر می شود.

جامع الأخبار : ۳۱۴/۸۷۴ .

حدیث۶۱۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ تبارکَ وتعالی إذا کانَ مِن أمْرِهِ أن یُکرِمَ عَبـدا وله عِنـدَه ذَنبٌ ابْتَلاهُ بالسُّقْمِ ، فإنْ لَم یَفعَلْ فبِالحاجـةِ، فإنْ لَم یَفعَلْ شَـدَّدَ علَیه عندَ المَوتِ . وإذا کانَ مِن أمرِهِ أنْ یُهینَ عَبدا ولَه عندَهُ حَسَـنةٌ أصَحَّ بَدنَهُ، فإنْ لم یفعلْ وسَّعَ علَیهِ فی مَعیشـتِهِ ، فإنْ لَم یَفعلْ هَوّنَ علَیهِ المَوتَ .

امام باقر علیه السـلام : هرگاه خداوند تبارک و تعالی بنایش این باشد که بنده ای را گرامی بدارد و آن بنده گناهی کرده باشد او را به بیمـاری مبتلاـ می گردانـد، اگر چنین نکرد به فقر و نیازمنـدی دچـارش می سـازد و اگر این را هم نکرد هنگـام جان کنـدن بر او سخت می گیرد. و اگر بنایش این باشد که بنده ای را خوار و بیمقدار سازد و او کاری نیک نزد خدا داشـته باشد، تن سالم به او می دهد، اگر چنین نکرد زندگی اش را فراخ می گرداند و اگر این را هم نکرد مرگ را بر او آسان می سازد.

أعلام الدین : ۴۳۳.

حدیث۶۱۷

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه َ عزّ وجلّ لَیَتعاهَدُ المؤمنَ بالبلاءِ کما یَتعاهَدُ الرَّجُلُ أهلَهُ بالهَدِیّةِ مِن الغَیبةِ ، ویَحْمیهِ الدُّنیا کما یَحْمی الطّبیبُ المریضَ .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل مؤمن را با بلاو سختی می نوازد، همچنان که مرد خانه با آوردن هدیه از سفر، خانواده خود را می نوازد، و او را از دنیا پرهیز می دهد، همچنان که پزشک بیمار را پرهیز می دهد .

الکافی : ۲/۲۵۵/۱۷.

حدیث۶۱۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ المُؤمِنَ یُبتَلی بِکُلِ بَلِیَّةٍ ویَموتُ بِکُلِّ میتَةٍ إلّا أنَّهُ لا یَقتُلُ نَفسَهُ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن ، هر نوع گرفتاری پیدا می کند و به هر گونه مرگی می میرد ، اما خودکشی نمی کند .

الکافی : ۲ / ۲۵۴ / ۱۲ .

حدیث۶۱۹

امام باقر علیه السلام :

کُلُّ عَینٍ باکیهٌ یومَ القیامهِ غیرَ ثلاثٍ : عینٌ سَهِرَتْ فی سبیلِ اللّه ، وعینٌ فاضَتْ مِن خَشیَهِ اللّه ، وعَینٌ غَضّتْ عن مَحارِمِ اللّه .

امام باقر علیه السلام : روز رستاخیز همه چشمها گریانند مگر سه چشم: چشمی که در راه خدا شب را نخفته باشد، و چشمی که از ترس خدا گریان شده باشد، و چشمی که از محرّمات خدا فروهشته باشد.

بحار الأنوار : ۷/۱۹۵/۶۲ .

حدیث۶۲۰

امام باقر علیه السلام :

قالَ موسی علیه السلام : یا ربِّ ، أیُّ عِبادِکَ أبغَضُ إلَیکَ ؟ قالَ : جِیفهٌ باللّیلِ بَطّالٌ بالنّهارِ .

امام باقر علیه السلام : موسی علیه السلام عرض کرد: پروردگار من! کدام یک از بندگانت نزد تو مبغوض تر است؟ فرمود: آن کس که در شب چون مرده می افتد و در روز بیکار می گردد.

بحار الأنوار : ۷۶ / ۱۸۰ / ۸.

حدیث۶۲۱

امام باقر علیه السلام :

إنَّ اللّه یُبغِضُ الفاحِشَ المُتَفَحِّشَ .

امام باقر علیه السلام : همانا خداوند از آدم بد زبان دشنامگوی نفرت دارد.

بحار الأنوار : ۷۸ / ۱۷۶ /۳۳۸.

حدیث۶۲۲

امام باقر علیه السلام :

أربعٌ مُن کُنوزِ البِرِّ : کِتْمانُ الحاجهِ ، وکِتْمانُ الصَّدقهِ ، وکِتْمانُ الوَجَعِ ، وکِتْمانُ المُصیبهِ .

امام باقر علیه السلام : چهار چیز از گنجهای نیکی است: نهان داشتن نیاز، نهانی دادن صدقه، نهان داشتن درد، و نهان داشتن مصیبت.

تحف العقول : ۲۹۵ .

حدیث۶۲۳

امام باقر علیه السلام :

لَم یَخُنْکَ الأمینُ ، ولکنِ ائْتَمَنتَ الخائنَ

امام باقر علیه السلام : انسان امین به تو خیانت نکرده بلکه تو به خائن امانت سپرده ای.

تهذیب الأحکام : ۷ / ۲۳۲ / ۱۰۱۳ .

حدیث۶۲۴

امام باقر علیه السلام :
ثلاثٌ لم يَجعلِ اللّهُ عزّ وجلّ لأحـدٍ فيهنّ رُخْصةً: أداءُ الأمانةِ إلَى البَرِّ والفاجرِ ، والوفاءُ بالعَهدِ للبَرِّ والفاجرِ ، وبِرُّ الوالِدَينِ بَرَّينِ كانا أو فاجِرَينِ
امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل به هیچ کس در آنها اجازه ای نداده است: برگرداندن امانت به نیک و بد، وفا کردن به عهد و پیمان با نیک و بد، و نیکی کردن به پدر و مادر ، خوب باشند یا بد.
الكافی : ۲ / ۱۶۲ / ۱۵ .

حدیث۶۲۵

امام باقر علیه السلام :
المؤمنُ أصْلَبُ مِن الجَبلِ ، الجَبلُ يُسْتَقَلُّ مِنه ، والمؤمنُ لا يُسْتَقَلُّ مِن دِينِه شَيءٌ .
امام باقر علیه السلام : مؤمن از کوه سخت تر است. از کوه کم می شود اما از دین مؤمن چیزی کاسته نمی گردد.
الكافی : ۲ / ۲۴۱ / ۳۷ .

حدیث۶۲۶

امام باقر علیه السلام :
الإيمانُ إقرارٌ وعملٌ ، والإسلامُ إقرارٌ بلا عملٍ .
امام باقر علیه السلام : ایمان، اقرار است و عمل؛ و اسلام، اقرار است بدون [شرط] عمل.
تحف العقول : ۲۹۷ .

حدیث۶۲۷

امام باقر علیه السلام :
إذا قـامَ القـائمُ عَرَضَ الإيمانَ على كلِّ ناصِبٍ ، فإنْ دَخلَ فيهِ بِحَقيقـةٍ وإلّا ضَـربَ عُنُقَهُ أو يُؤدّىَ الجِزْيـةَ كما يُؤدّيها اليومَ أهلُ الذِّمّـةِ ، ويَشُدُّ على وَسَطِهِ الهِمْيانَ ، ويُخرِجُهُم مِن الأمْصارِ إلَى السَّوادِ .
امـام بـاقر علیه السـلام : زمـانی که قـائم قیـام کنـد ایمـان را بر هر دشـمن کینه توزی عرضه می کنـد، اگر از جان و دل ایمان نیاورد گردنش زده می شود یا همچون ذمّیان امروز جزیه می پردازد و به کمر او زنّار می بندد و آنان را از شهرها به دشت ها می فرستد.
الكافی : ۸ / ۲۲۷ / ۲۸۸ .

حدیث۶۲۸

امام باقر علیه السلام :
إذا وَقَعَ أمرُنا وجاءَ مَهـدِيُّنا كانَ الرَّجُلُ مِن شـيعَتِنا أجرأَ مِن لَيثٍ وأمضـى مِن سِنانٍ يَطَأُ عَدُوَّنا بِرِجلَيهِ وَيضـرِبُهُ بِكَفَّيهِ وذلِكَ عِندَ نُزولِ رَحمَةِ اللّه وفَرَجِهِ عَلَى العِبادِ .

امام باقر علیه السـلام : هر گاه زمام امور به دست ما بیفتـد و مهـدی ما بیایـد ، هر یک از شـیعیان ما ، کاری تر از شـیر و برنـده تر از شمشـیر خواهنـد شـد . دشـمنان ما را به زیر پا می گذارند و با دست آنان را می کوبند . و این ، هنگامی است رحمت خداوند فرود آید و بر بندگانش گشایش خدا نازل شود .

بصائر الدرجات : ص ۴۴ ، بحارالأنوار : ج ۵۲ ص ۳۱۸ ح ۱۷ .

حدیث۶۲۹

امام باقر علیه السلام :

ـ وقد سألَه الفُضَیلُ : هَل لهذا الأمرِ وقتٌ ؟ ـ : کَذَبَ الوَقّاتونَ ، کَذَبَ الوَقّاتونَ ، کَذَبَ الوَقّاتونَ .

امام باقر علیه السـلام ـ در پاسخ به این پرسـش فضـیل که آیا زمان ظهور تعیین شده است؟ ـ فرمود : وقت گذاران دروغ می گویند، وقت گذاران

دروغ می گویند، وقت گذاران دروغ می گویند.

الغیبهٔ للطوسی : ۴۲۶ / ۴۱۱ .

حدیث۶۳۰

امام باقر علیه السلام :

فإذا خَرجَ أسْـنَدَ ظَهْرَهُ إلَی الکعبـهٔ،واجْتَمعَ إلیهِ ثلاثُمائـهٍٔ وثلاثـهَٔ عَشَـرَ رجُلًا، فأوّلُ ما یَنطِقُ بِهِ هـذهِ الآیـهُٔ: «بَقِیّـهُٔ اللّه ِ خیرٌ لکم إنْ کُنتم مؤمنین» .

امام باقر علیه السـلام : هرگاه قیام کند به کعبه تکیه می دهد و سیصد و سیزده مرد بر گردش حلقه می زنند . نخستین سخنی که می گویـد این آیه است : «بقیّـهٔ اللّه برای شـما بهتر است اگر ایمـان داشـته باشـید» . آن گـاه می فرمایـد : من بقیّـهٔ اللّه هسـتم و حجّت و جانشین خدا بر شما . هیچ درود فرستنده ای به او درود نمی فرستد مگر چنین : درود بر تو ای باقیمانده خدا در زمین او .

هود : ۸۶ .

حدیث۶۳۱

امام باقر علیه السلام :

«ومَنْ قُتِلَ مظلوما فقد جَعَلْنا لولیّهِ سُلطانا . . . إنّه کان منصورا»

امام باقر علیه السـلام ـ درباره آیه «هر که به سـتم کشـته شود به ولیّ او قـدرتی داده ایم ... همانا او پیروزمند است» ـ فرمود : خداوند مهـدی را «منصور (پیروزمند)» نامید، همچنان که [پیامبر را] احمد و محمّد و محمود نامید و همچنان که عیسـی را مسیح نامگذاری کرد.

الإسراء : ۳۳ .

حدیث۶۳۲

امام باقر علیه السلام :

إنَّ الحَقَّ استَصرَخَنی وَقَد حَواهُ الباطِلِ فی جَوفِهِ ، فَبَقَرتُ عَن خاصِرَتِهِ وَاطَّلَعتُ الحَقَّ عَن حُجُبِهِ حَتّی ظَهَرَ وَانتَشَرَ ، بَعدَ ما خَفیَ وَاستَتَرَ .

امام باقر علیه السلام : حق ، که باطل ، آن را در شکم خود گرفته بود ، از من فریاد طلبید ، و من پهلوی باطل را شکافتم و حق را از میان پرده های شکم آن درآوردم و پس از آن حق که پوشیده و پنهان بود ، آشکار و منتشر شد.

ربیع الأبرار : ۲ / ۶۰۳ .

حدیث۶۳۳

امام باقر علیه السلام :

إنَّ عَلیَّ بنَ الحُسَینِ علیهماالسلام قاسَمَ اللّه َ عزّ وجلّ مالَهُ مَرَّتَینِ .

امام باقر علیه السلام : علی بن الحسین علیهماالسلام اموال خود را دو بار با خداوند عز و جل تقسیم کرد .

حلیة الأولیاء: ۳ / ۱۴۰ .

حدیث۶۳۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّهُ کانَ یَعولُ مائَةَ بَیتٍ مِن فُقَراءِ المَدینَةِ وَکانَ یُعجِبُهُ أن یَحضُرَ طَعامَهُ الیَتامی وَالأضِرّاءُ وَالزَّمنی وَالمَساکینُ الَّذینَ لا حیلَةَ لَهُم وَکانَ یُناوِلُهُم بِیَدِهِ وَمَن کانَ مِنهُم لَهُ عِیالٌ حَمَلَهُ إلی عِیالِهِ مِن طَعامِهِ ، وَکانَ لا یَأکُلُ طَعاما حَتّی یَبدَأ فَیَتَصَدَّقُ بِهِ .

امام باقر علیه السلام : او یکصد خانوار از فقرای مدینه را سرپرستی می کرد ، و دوست داشت که یتیمان و تنگدستان و افراد عاجز و مستمندان بیچاره بر سر سفره او حاضر شوند . او با دست خود برای آنها غذا می آورد ، و اگر کسی از آنها عائله ای داشت ، حضرت از غذای خود برای خانواده او می برد . هیچ غذایی نمی خورد مگر این که ابتدا از آن صدقه می داد .

المناقب لابن شهرآشوب : ۴ / ۱۵۴.

حدیث۶۳۵

امام باقر علیه السلام :

إنّ الحسینَ بنَ علیٍّ علیهماالسلام لمّا حَضَرهُ الّذی حَضَرهُ ، دَعا ابنَتَهُ الکبری فاطمةَ بنتَ الحسینِ علیهماالسلام ، فدفَعَ إلَیها کِتابا مَلْفوفا ، ووَصِیَّةً ظاهِرةً. وکانَ علیُّ بنُ الحسینِ علیهماالسلامبَطونا مَعهُم لا یَرَونَ إلّا أنّه لِما بِهِ ، فَدفَعَتْ فاطمةُ الکِتابَ إلی علیِّ بنِ الحسینِ علیهماالسلام ثُمّ صارَ واللّه ِ ذلکَ الکتابُ إلَینا ... فیهِ واللّه ِ ما یَحتاجُ إلَیهِ وُلْدُ آدمَ مُنذُ خلَقَ اللّه ُ آدمَ إلی أن تَفْنَی الدُّنیا .

امام باقر علیه السلام : چون هنگام شهادت حسین بن علی علیهماالسلامرسید دختر بزرگ خود، فاطمه بنت الحسین علیه السلام ، را خواند و نامه ای سر بسته و وصیت نامه ای سرگشاده به او داد؛ [چون] علی بن حسین دچار چنان شکم دردی بود که گمان نمی کردند جان سالم به در برد. سپس فاطمه آن نوشته را به علی بن الحسین علیهماالسلامداد و به خدا قسم این نامه به ما رسید ... سوگند به خدا که آنچه از زمان خلقت آدم تا پایان دنیا مورد نیاز فرزندان آدم بوده و هست در این نوشته وجود دارد!

الکافی : ۱ / ۳۰۳ / ۱ .

حدیث۶۳۶

امام باقر علیه السلام :

إنّ أمیرَ المؤمنینَ صلواتُ اللّه ِ علَیه لمّا حَضرَهُ الّذی حَضرَهُ قالَ لابنِهِ الحسنِ : اُدْنُ منّی حتّی اُسِرَّ إلیکَ ما أسرَّ رسولُ اللّه ِ صلی الله

علیه و آله إلیَّ ، وأئتَمِنَکَ علی ما ائتَمَنَنی علَیهِ ، فَفعَلَ .

امام باقر علیه السلام : چون وفات امیرالمؤمنین صلوات اللّه علیه فرا رسید، به فرزندش حسن فرمود: نزدیک من آی تا رازی را که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به من گفت به تو بگویم و آنچه را به من امانت سپرد به تو بسپارم. سپس، این کار را کرد.

الکافی : ۱ / ۲۹۸ / ۲ .

حدیث۶۳۷

امام باقر علیه السلام :

إذا اجْتمَعَ للإمامِ عِدَّةُ أهلِ بَدْرٍ «ثَلاثُمائةٍ وثَلاثَةَ عَشَرَ» وَجَبَ عَلَیْهِ القِیامُ والتَّغْییرُ .

امام باقر علیه السلام : اگر برای یاری امام به شمار اهل بدر، سیصد و سیزده تن، گردآیند ، بر او واجب است که قیام کند و اوضاع را تغییر دهد.

بحار الأنوار : ۱۰۰ / ۴۹ / ۱۸ .

حدیث۶۳۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تعالی : «وَیَوْمَ القِیامَةِ تَرَی الّذِینَ کَذَبُوا عَلَی اللّه وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ»

امام باقر علیه السلام ـ درباره آیه «در روز قیامت آنهایی را که به خدا دروغ بسته اند سیه روی می بینی» ـ فرمود : کسی است که بگوید: من امام هستم، در حالی که امام نیست.

الزمر : ۶۰ .

حدیث۶۳۹

امام باقر علیه السلام :

قالَ اللّه ُ تبارَکَ وتعالی : لاُعَذِّبَنَّ کُلَّ رَعِیَّةٍ فی الإسلامِ دَانَتْ بِولایةِ کُلِّ إمامٍ جائرٍ لیسَ مِنَ اللّه ِ .

امام باقر علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بیگمان هر رعیتی از رعایای اسلام را که حکومت هر پیشوای ستمگر غیر خدایی را بپذیرد عذاب خواهم کرد.

الکافی : ۱ / ۳۷۶ / ۴

حدیث۶۴۰

امام باقر علیه السلام :

ـ فی تَبْیینِ عَلَامةِ الإمامِ ـ : طَهارَةُ الوِلادَةِ وحُسْنُ المَنْشأ، ولا یَلْهو ولا یَلْعبُ .

امام باقر علیه السلام ـ در توضیح نشانه امام ـ فرمود : حلال زادگی، پرورش نیکو، و نپرداختن به لهو و لعب.

الکافی : ۱ / ۲۸۵ / ۴

حدیث۶۴۱

امام باقر علیه السلام :

لا تَبْقَى الأرضُ بغيرِ إمامٍ ظاهرٍ أو باطنٍ .

امام باقر علیه السلام : زمین، بدون امام آشکار یا نهان باقی نمی ماند .

بحار الأنوار : ۲۳ / ۲۳ / ۲۶ .

حدیث۶۴۲

امام باقر علیه السلام :

لَو أنّ الإمامَ رُفِعَ مِنَ الأرضِ ساعةً لَماجَتْ بأهْلِها كَما يَمُوجُ البَحْرُ بأهلِهِ .

امام باقر علیه السلام : اگر برای لحظه ای وجود امام از زمین برداشته شود ، زمین ، ساکنان خود را چنان به تلاطم می اندازد که امواج دریا دریانشینان را .

الکافی : ۱ / ۱۷۹ / ۱۲

حدیث۶۴۳

امام باقر علیه السلام :

بُنِيَ الإسلامُ على خَمْسٍ : عَلى الصَّلاةِ ، والزَّكاةِ ، والصَّومِ ، و الحَجِّ ، والوَلايةِ ، ولَمْ يُنادَ بِشَيْءٍ كَما نُودِيَ بالوَلايةِ .

امام باقر علیه السلام : اسلام بر پنج پایه استوار است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت؛ و بر هیچ چیز به اندازه ولایت تأکید نشده است.

الکافی : ۲ / ۱۸ / ۳ .

حدیث۶۴۴

امام باقر علیه السلام :

تَزَوَّدْ مِنَ الدُّنْيا بِقِصَرِ الأملِ .

امام باقر علیه السلام : با کوتاه کردن آرزو ، از دنیا [برای آخرتت] توشه برگیر.

تحف العقول : ۲۸۶ .

حدیث۶۴۵

امام باقر علیه السلام :

اللّه ُ مَعْنَاهُ المَعْبُودُ الّذِی أَلِهَ الخَلْقُ عَنْ دَرْكِ مَاهِيَّتِهِ والإحَاطَةِ بِكَيْفِيَّتِهِ .

امام باقر علیه السلام : اللّه به معنای معبودی است که خلایق در رسیدن به چیستی او و احاطه بر چگونگی اش حیرانند.

التوحید : ۸۹/۲.

حدیث۶۴۶

امام باقر علیه السلام :

لا تُـقارِنْ ولا تُـواخِ أربعةً : الأحْمَقَ ، والبَـخيلَ ، والجَبانَ ، والكَذّابَ

امام باقر علیه السلام : با چهار کس همنشینی و برادری مکن: احمق، بخیل، ترسو ودروغگو.

الخصال : ۲۴۴ / ۱۰۰ .

حدیث۶۴۷

امام باقر علیه السلام :

بِئسَ الأخُ أخٌ يَرعاكَ غَنِيّا وَيقطعُكَ فَقيرا

امام باقر علیه السلام : چه بد برادری است آن که به هنگام توانگری هوادار توست و در وقت تهیدستی رهایت می کند.

الإرشاد : ۲ / ۱۶۶ .

حدیث۶۴۸

امام باقر علیه السلام :

اعرِفِ المَودّةَ لكَ فى قلبِ أخيكَ بما لَهُ فى قلبِكَ .

امام باقر علیه السلام : محبّت قلبی برادرت را نسبت به خودت، ازمحبّتی که در قلبت نسبت به او داری، بشناس.

کشف الغمّة : ۲/۳۳۱.

حدیث۶۴۹

امام باقر علیه السلام :

المؤمنُ أخو المؤمِنِ لأبيهِ واُمِّهِ .

امام باقر علیه السلام : مؤمن برادر تنی مؤمن است .

الکافی : ۲/۱۶۶/۲ و ۷

حدیث۶۵۰

امام باقر علیه السلام :

التَّقيَّةُ فى كُلِّ ضَرورَةٍ،وصاحِبُها أعلَمُ بِها حِينَ تَنزِلُ بِهِ .

امام باقر علیه السلام : تقیّه در هر موردی است که ضرورت پیش آید و تقیّه کننده خود بهتر می داند که در چه وقت باید تقیّه کند.

الکافی : ۲/۲۱۹/۱۳

حدیث۶۵۱

امام باقر علیه السلام :

مَن تَوَكَّلَ علَى اللّهِ لا يُغلَبْ ،ومَنِ اعتَصمَ باللّهِ لا يُهزَمْ .

امام باقر علیه السلام : آنکه به خدا توکّل کند،مغلوب نشودو آنکه به خدا توسّل جوید، شکست نخورد.

جامع الأخبار : ۳۲۲/۹۰۷.

حدیث۶۵۲

امام باقر علیه السلام :
مِن سَعادَةِ الرّجُلِ أن يَكونَ لَهُ الوَلَدُ يَعرِفُ فيهِ شِبهَهُ : خَلقَهُ ، وخُلقَهُ ، وشَمائلَهُ .
امام باقر علیه السلام : از خوشبختی مرد این است که قیافه و اخلاق و شمایل فرزندش شبیه خود او باشد.
الکافی : ۶/۴/۲.

حدیث۶۵۳

امام باقر علیه السلام :
إنّ العَبدَ لَيكونُ بارّا بِوالِدَيهِ في حياتِهِما ، ثُمّ يَموتانِ فلا يَقضي عَنهُما دُيونَهُما ولا يَستَغفِرُ لَهُما فيَكتُبُهُ اللّهُ عاقّا . وإنّهُ لَيكونُ عاقّا لَهُما في حياتِهِما غَيرَ بارٍّ بِهِما ، فإذا ماتا قَضى دَينَهُما واستَغفَرَ لَهُما فيَكتُبُهُ اللّهُ عَزَّوجلَّ بارّا .
امام باقر علیه السلام : یک وقت هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود نسبت به آنان نیکوکار است، اما وقتی می میرند نه بدهی آنان را می پردازد و نه برایشان طلب آمرزش می کند،در این صورت خداوند او را نافرمان قلمداد می کند و یک وقت هم هست که بنده در زمان حیات پدر و مادر خود ناخلف و نافرمان است و به آنان نیکی نمی کند، اما وقتی مردند بدهی های آنها را می پردازد و برای ایشان آمرزش می طلبد. لذا خداوند عز و جل او را نیکوکار می نویسد.
الکافی : ۲/۱۶۳/۲۱.

حدیث۶۵۴

امام باقر علیه السلام :
لَم يُقسَمْ بَينَ النّاسِ شيءٌ أقَلُّ مِن اليَقينِ .
امام باقر علیه السلام : هیچ چیز کمتر از یقین در میان مردم تقسیم نشده است.
الکافی : ۲/۵۲/۵

حدیث۶۵۵

امام باقر علیه السلام :
مَنْ عَلَّمَ بابَ هُدىً فَلَهُ مِثْلُ اَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لا يُنْقَصُ اُولئِكَ مِنْ اُجورِهِمْ شَيْئا وَ مَنْ عَلَّمَ بابَ ضَلالٍ كانَ عَلَيْهِ مِثْلُ اَوزارِ مَنْ عَمِلَ بِهِ وَ لا يُنْقَصُ اُولئِكَ مِنْ اَوزارِهِمْ شَيْئا؛
هرکس باب هدایتی را به کسی آموزش دهد ، پاداش همه کسانی را که به آن عمل کنند ، دارد ، بی آن که چیزی از پاداش آنان کم شود و هرکس باب گمراهی را یاد دهد ، گناهان همه کسانی که بدان عمل کنند ، بر او نیز بار می شود ، بی آن که چیزی از گناهان آنان کم شود .
کافی ، ج ۱، ص ۳۵، ح ۴ .

حدیث۶۵۶

امام باقر علیه السلام :

لَمّا سَاَ لَهُ زُرارَةُ عَنِ الرَّجُلِ یَعْمَلُ الشَّیْ ءَ مِنَ الخَیْرِ فَیَراهُ اِنسانٌ فَیَسُرُّهُ ذالِکَ ـ : لا بَأْسَ، ما مِنْ اَحَدٍ اِلاّ وَ هُوَ یُحِبُّ اَنْ یَظْهَرَ لَهُ فِی النّاسِ الخَیرُ، اذا لَمْ یَکُنْ صَنَعَ ذالِکَ لَذالِکَ؛

زُراره از امـام باقر علیه السـلام درباره کسـی که کار خوبی انجام می دهـد و دیگری او را می بینـد و او خوشـحال می شود، پرسـید. حضـرت فرمودند: اگر آن کار خوب را به این منظور انجام نداده باشد، اشـکالی ندارد. هر کسـی دوست دارد، کار خوبش در میان مردم، نمایان شود.

کافی، ج ۲، ص ۲۹۷، ح ۱۸.

حدیث۶۵۷

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ یُحِبُّ اِطْعامَ الطَّعامِ وَ اِفشاءَ السَّلامِ؛

خداوند غذا دادن و به همه سلام کردن را دوست دارد.

محاسن، ج ۲، ص ۱۴۳، ح ۱۳۷۱.

حدیث۶۵۸

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعـالی: «وَ اِذا لَقُوا الَّذیـنَ آمَنـوا...»ـ : اِنَّهُـمْ کُهّـانُهُمْ «قـالُوا اِنّا مَعَکُمْ» اَیْ عَلی دینِکُمْ «اِنَّمـا نَحْنُ مُسْـتَهزِؤونَ»اَی نَسْـتَهزِی ءُ بِاَصحابِ مُحمَّدٍ صلی الله علیه و آله وَ نَسْخَرُ بِهِمْ فی قُولِنا: آمَنّا!

خداوند می فرماید: «و چون با کسانی که ایمان آورده اند، روبه رو شوند، می گویند": ایمان آوردیم "و چون با یاران شیطانی خود خلوت کننـد، می گوینـد": در حقیقت، مـا بـا شـماییم. مـا فقط آنها را مسـخره می کنیم». "مقصود خداونـد، عالمان اهل کتاب [در روزگار رسول اللّه]انـد. می گوینـد: «ما با شـماییم»، یعنی بر دین شـما (اسـلام) هستیم، و [نزد یارانشان] می گویند: «ما فقط آنان را مسخره می کنیم»، یعنی با گفتن جمله «ایمان آوردیم»، اصحاب محمّد را دست می اندازیم و مسخره می کنیم.

تفسیر نور الثقلین، ج ۱، ص ۳۵، ح ۲۲.

حدیث۶۵۹

امام باقر علیه السلام :

ـ لَمّا سُئِلَ عَنِ الْکَبائِرِ ـ : کُلُّ شَیْ ءٍ أَوْعَدَ اللّه ُ عَلَیْهِ النارَ؛

در پاسخ به سؤال از کبائر فرمود: هرگناهی که خداوند برای آن وعده آتش داده است (گناه کبیره است).

بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۱۳، ح ۲۴.

حدیث۶۶۰

امام باقر علیه السلام :

مَنْ تَوَکَّلَ عَلَی اللّه ِ لایُغْلَبُ وَمَنِ اعْتَصَمَ بِاللّه ِ لایُهْزَمُ؛

هر کس به خدا توکل کند، مغلوب نشود و هر کس به خدا توسل جوید، شکست نخورد.

جامع الأخبار، ص ۳۲۲.

حدیث۶۶۱

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثٌ لَمْ یَجْعَلِ اللّه ُ عَزَّ وَ جَلَّ لِاَحَدٍ فِیهِنَّ رُخْصَهً: اَداءُ الْاَمانَهِ اِلَی البَرِّ وَ الْفاجِرِ، وَ الوَفاءُ بِالْعَهْدِ لِلبَرِّ وَ الْفاجِرِ، وَ بِرُّ الوالِدَیْنِ بَرَّیْنِ کانا اَوْ فاجِرَیْنِ؛

سه چیز است که خداوند عزّ و جل به هیچ کس، اجازه تخلّف از آنها را نداده است: برگرداندن امانت به امانت دهنده، چه نیکوکار باشد و چه بدکار؛ وفای به عهد با نیکوکار و بدکار؛ و نیکی کردن به پدر و مادر، چه نیکوکار باشند و چه بدکار.

کافی، ج ۲، ص ۱۶۲، ح ۱۵.

حدیث۶۶۲

امام باقر علیه السلام :

ذُکِرَ اَنَّ آدَمَ لَمّا اَسْکَنَهُ اللّه ُ الجَنَّهَ فَقالَ لَهُ: یا آدَمُ لا تَقْرَبْ هذِهِ الشَّجَرَهَ، فَقالَ: نَعَمْ یا رَبِّ، وَ لَمْ یَسْتَثْنِ. فَاَمَرَ اللّه ُ نَبِیَّهُ فَقالَ: «وَ لا تَقولَنَّ لِشَیْءٍ اِنّی فاعِلٌ ذالِکَ غَدا اِلاّ اَنْ یَشاءَ اللّه ُ وَ اذْکُرْ رَبَّکَ اذا نَسیتَ» اَنْ تَقولَ وَ لَوْ بَعْدَ سَنَهٍ؛

هنگامی که خداوند عز و جل آدم علیه السلام را در بهشت جا داد به او فرمود: ای آدم! به این درخت، نزدیک نشو. حضرت آدم گفت: باشد، ای پروردگار من! ولی ان شاء اللّه نگفت [و به درخت، نزدیک شد و از آن خورد]. لذا خداوند به پیامبرش صلی الله علیه و آله امر فرمود: درباره چیزی که می خواهی آن را فردا انجام دهی، نگو آن را انجام می دهم، مگر این که بگویی ان شاء اللّه ، و به یاد آر پروردگارت را اگر فراموش نمودی، به این که ان شاء اللّه بگویی، اگر چه پس از یک سال باشد.

بحار الأنوار، ج ۱۰۴، ص ۲۲۸، ح ۶۱.

حدیث۶۶۳

امام باقر علیه السلام :

فی قَولِهِ تَعالَی: «وَ لا تَقْرَبُوا الزِّنا اِنَّهُ کانَ فاحِشَهً»: مَعْصیَهً وَ مَقْتا فَاِنَّ اللّه َ یَمْقُتُهُ وَ یُبْغِضُهُ، قالَ: «وَ ساءَ سَبیلاً» هُوَ اَشَدُّ النّاسِ عَذابا، وَ الزِّنا مِنْ اَکْبَرِ الْکَبائِرِ؛

درباره آیه «و نزدیک زنا نشوید که گناهی بزرگ است» فرمودند: یعنی نافرمانی خدا و منفور است؛ چرا که خداوند، از آن، بیزار است و آن را دشمن می دارد. سپس خداوند [درباره زنا] می فرماید: «بد راهی است»، به این خاطر که عذاب زناکار، از همه گنهکاران، سخت تر است و زنا از بزرگ ترین گناهان کبیره است.

بحار الأنوار، ج ۷۹، ص ۱۹، ح ۵.

حدیث۶۶۴

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثَةٌ لَيْسَ لَهُمْ حُرْمَةٌ: صاحِبُ هَوىً مُبْتَدِعٌ، وَ الْإِمامُ الجائِرُ، وَ الفاسِقُ الْمُعْلِنُ بِالْفِسْقِ؛

سه گروه، احترام ندارنـد: هواپرستِ بـدعت گذار (که به نام دین و به کام خود، احکام خدا را تغییر می دهد) و پیشوای سـتمکار، و فاسقی (بدکاری) که علنی هرزگی می کند.

وسائل الشيعة، ج ۸، ص ۶۰۵، ح ۵.

حدیث۶۶۵

امام باقر علیه السلام :

اَلزَّكاةُ تَزيدُ فِى الرِّزْقِ؛

زکات دادن، روزی را زیاد می کند.

أمالی طوسی، ص ۲۹۶.

حدیث۶۶۶

امام باقر علیه السلام :

كُلُّ ذَنْبٍ يُكَفِّرُهُ الْقَتْلُ فى سَبيلِ اللّه عَزَّ وَ جَلَّ، اِلاَّ الدَّيْنُ لا كَفّارَةَ لَهُ اِلاّ اَداو?هُ أوْ يَقْضىَ صاحِبُهُ اَوْ يَعْفُوَ الَّذى لَهُ الْحَقُّ؛

هر گنـاهی، با کشـته شـدن در راه خـدا پاک می شود، مگر بِـدِهی که جبران آن به پس دادنِ آن است یا آن که وام دهنـده، از حقّ خود بگذرد.

فروع کافی، ج ۵، ص ۹۴، ح ۶.

حدیث۶۶۷

امام باقر علیه السلام :

الْمُؤْمِنُ بَرَكَةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِ وَ حُجَّةٌ عَلَى الْكافِرِ؛

مؤمن، برای مؤمن، برکت است و برای کافر، حجّت. ۲۰۸. اگر باشید

تحف العقول، ص ۴۸۹.

حدیث۶۶۸

امام باقر علیه السلام :

لَيْسَ مِنْ نَفْسٍ اِلاّـ وَ قَدْ فَرَضَ اللّهُ لَها رِزْقَها حَلالاً يَأتيها فى عافيَـةٍ وَ عُرِضَ لَها بِالْحَرامِ مِنْ وَجْهٍ آخَرَ فَاِنْ هىَ تَناوَلَتْ مِنَ الْحَرامِ شَيئا قاصَّها بِهِ مِنَ الْحَلالِ الَّذى فَرَضَ اللّهُ لَها وَ عِنْدَ اللّهِ سِواهُما فَضْلٌ كَبيرٌ؛

خداوند برای هر کسی روزیِ حلالی مقرّر داشته که به سلامت به او خواهد رسید. از طرف دیگر روزی حرام نیز در دسترس او قرار داده است که اگر انسان روزی خود را از آن حرام به دست آورد، خداوند در عوض، روزی حلالی را که برای او مقدّر کرده است، از او باز خواهد داشت و غیر از این دو روزی (حلال و حرام)، روزی های فراوان دیگری نیز نزد خداوند هست.

بحار الأنوار، ج ۵، ص ۱۴۷، ح ۶.

حدیث۶۶۹

امام باقر علیه السلام :
لَمّا قالَ لَهُ رَجُلٌ إِنّی ضَعیفُ الْعَمَلِ قَلیلُ الصَّلاةِ قَلیلُ الصَّوْمِ وَلکِنْ أَرْجو أنْ لا آکُلَ إلّا حَلالاً وَ لا أَنْکَحَ إلّا حَلالاً: وَ أَیُّ جِهادٍ أَفْضَلُ مِنْ عِفَّةِ بَطْنٍ وَ فَرْجٍ؟!؛
در پاسخ به کسی که عرض کرد: من در عمل ناتوانم و نماز و روزه کم به جا می آورم امّا سعی می کنم جز حلال نخورم و جز با حلال نزدیکی نکنم فرمودند: چه جهادی برتر از پاک نگهداشتن شکم و شرمگاه؟!.
محاسن، ج ۱، ص ۲۹۲، ح ۴۴۸.

حدیث۶۷۰

امام باقر علیه السلام :
تَقاضـی عَلِیٌّ وَ فاطِمَةُ علیهماالسلامإلی رَسولِ اللّه صلی الله علیه و آلهفِی الْخِدْمَةِ فَقَضی عَلی فاطِمَةَ علیهاالسلام بِخِدْمَةِ ما دونَ الْبابِ، وَ قَضـی عَلی عَلِیٍّ علیه السـلامما خَلْفَهُ ـ قـالَ ـ فَقـالَتْ فاطِمَـةُ علیهاالسـلام: فَلا یَعْلَمُ ما داخَلَنی مِنَ السُّرورِ اِلاَّ اللّهُ بِإکْفائی رَسولُ اللّه صلی الله علیه و آله تَحَمُّلَ رِقابِ الرِّجالِ؛
حضـرت علی و حضـرت فـاطمه علیهماالسـلام از پیـامبر صـلی الله علیه و آله درخـواست نمودنـد که وظیفه [هرکـدام از] آنهـا را در زنـدگی بیـان کننـد. پیـامبر صـلی الله علیه و آله کارهـای داخـل خـانه را به فاطمه و کارهای بیرون خانه را به علی واگـذار نمودنـد. حضـرت زهرا علیهاالسـلام فرمودنـد: خوشـحالی ای که بـا این کـار بر قلب من وارد شـد و رسول خـدا مرا از رویارویی با نامحرمانْ راحت نمودند، جز خدا کسی نمی داند.
قرب الاسناد، ص ۵۲.

حدیث۶۷۱

امام باقر علیه السلام :
ـ لَمّا ذُکِرَ عِنْدَهُ الاَغْنِیاءَ مِنَ الشّیعةِ، فَکَاَنَّهُ کَرِهَ ما قیلَ فیهِمْ، فَقالَ ـ : اذا کانَ الْمُؤْمِنُ غَنیّا رَحیما وَصولاً، لَهُ مَعْرُوفٌ اِلی اَصْحابِهِ، اَعْطاهُ اللّهُ اَجْرَ ما یُنْفِقُ فِی البِرِّ اَجْرَهُ مَرَّتَیْنِ ضِعْفَیْنِ لِاَنَّ اللّهَ تَعالی یَقولُ فی کِتابِهِ «وَ ما اَمْوالُکُمْ وَ لا اَوْلادُکُمْ بِالَّتی تُقَرِّبُکُمْ عِنْدَنا زُلْفی اِلاّ مَنْ آمَنَ وَ عَمِلَ صالِحا فَاُولئِکَ لَهُمْ جَزاءُ الضِّعْفِ بِما عَمِلوا وَ هُمْ فِی الغُرُفاتِ آمِنونَ»؛
در حضور امام باقر علیه السـلام از شیعیان ثروتمند سخن به میان آمد. به نظر رسید که حضرت از سخنانی که در باره آنها گفته شد، خوشـشان نیامد و فرمودند: چنانچه مؤمنِ ثروتمند، مهربان و بخشنده باشد و به یارانش نیکی و احسان کند، خداوند، مزد آنچه را در کارهای نیک خرج می کنـد، دو برابر به او می دهد؛ زیرا خدای تعالی در کتاب خود می فرماید: «اموال و فرزندانتان، هرگز شـما را نزد ما مقرَّب نمی گرداننـد، مگر کسانی [از شـما]را که ایمان بیاورنـد و عمل صالـح انجام دهند، که در مقابل آنچه انجام داده اند، پاداششان چندین برابر خواهد بود و آنان در خانه های بهشت، آسوده خاطرند».
علل الشرایع، ص ۶۰۴، ح ۷۳.

حدیث۶۷۲

امام باقر علیه السلام :

اِتَّخَذَ اللّه ُ عَزَّ وَ جَلَّ اِبْراهیمَ خَلیلاً لاِ نَّهُ لَمْ یَرُدَّ اَحَدا، وَ لَمْ یَسْاَلْ اَحَدا غَیرَ اللّه ِ عَزَّ وَ جَلَّ؛

خداوند ـ عزّ و جلّ ـ، ابراهیم را از آن رو خلیلِ (دوست صـمیمیِ) خود قرار داد که دست رد به سینه کسـی نمی زد و از هیچ کس جز خدای ـ عزّ و جلّ ـ چیزی نمی خواست.

علل الشرایع، ص ۳۴، ح ۲.

حدیث۶۷۳

امام باقر علیه السلام :

مِنْ عَلاماتِ الْمُو?ن ثَلاثٌ: حُسنُ التَّقْدیرِ فِی الْمَعیشَةِ، وَ الصَّبْرُ عَلَی النّائِبَةِ، وَ التَّفَقُّهُ فِی الدّینِ ... ما خَیْرٌ فی رَجُلٍ لا یَقْتَصِدُ فی مَعیشَتِهِ ما یَصلُحُ لا لِدُنْیاهُ وَ لا لاِخِرَتِهِ؛

مؤمن، سه نشانه دارد: برنامه ریزی مناسب در اداره زندگی، صبر در گرفتاری ها، و دین شناسـی. هر کس در اداره زندگی اش میانه رو نباشد و کار مفیدی نه برای دنیایش و نه برای آخرتش انجام ندهد، خیری در او نیست.

تهذیب الأحکام، ج ۷، ص ۲۳۶، ص ۴۸.

حدیث۶۷۴

امام باقر علیه السلام :

کانَتْ [مَرْیَمُ] اَجمَلَ النِّساء، وَ کانَتْ تُصَلّی فَتُضـی ءُ المِحْرابَ لِنورِها، فَدَخَلَ عَلَیْها زَکَریّا فَاِذا عِنْدَها فاکِهَةُ الشِّتاءِ فِی الصَّیْفِ و فاکِهَةُ الصَّیْفِ فِی الشِّتاءِ، فَقالَ: «اَ نّی لَکِ هذا قالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّه ِ»؛

مریم، زیبـاترین زن بود، و زمـانی که نماز می گزارد، محراب از نورش روشن می شـد. زکریا به او سـر می زد و میوه زمسـتان را در تابستان و میوه تابستان را در زمستان نزد او می دید. از وی می پرسید: «این [میوه] از کجا می آید؟ مریم گفت: از نزد خداوند».

بحار الأنوار، ج ۱۴، ص ۲۰۴، ح ۱۸.

حدیث۶۷۵

امام باقر علیه السلام :

مَعْنَی الآْیَةِ: اِصْطَفاکِ مِنْ ذُ رِّیَّةِ الاَْنْبیاءِ وَ طَهَّرَکِ مِنَ السِّفاحِ، وَ اِصْطَفاکِ لِوِلادَةِ عیسی علیه السلامِنْ غَیْرِ فَحْلٍ؛

معنای آیه این است که: [ای مریم! پروردگارت] تو را از نسل پیامبران برگزید و تو را از هر فِسق و فُجوری، پاک نگه داشت و تو را برای به دنیا آوردن عیسی، بدون داشتن هیچ همسری، انتخاب کرد.

تفسیر مجمع البیان، ج ۲، ص ۷۴۶.

حدیث۶۷۶

امام باقر علیه السلام :

اذا حَدَّثْتُکُمْ بِشَیْ ءٍ فَاسْاَلونی عَنْ کِتـابِ اللّه ِ ـ ثُمَّ قـالَ فی حَدیثِهِ ـ : اِنَّ اللّه َ نَهی عَنِ الْقیـلِ وَ الْقـالِ، و فَسادِ الْمالِ، وَ کَثْرَةِ السُّؤالِ. فَقـالوا: یـا بْنَ رَسولِ اللّه ِ، وَ اَیْنَ هـذا مِنْ کِتـابِ اللّه ِ ؟ قـالَ: اِنَّ اللّه َ عَزَّ وَ جَلَّ یَقُولُ فی کِتابِهِ: «لا خَیْرَ فی کَثیرٍ مِنْ نَجواهُم...» الآیَةَ، وَ

قالَ: «وَ لا تُؤتُوا السُّفَهاءَ اَمْوالَـكُمُ الَّتى جَعَلَ اللّه ُ لَـكُمْ قياما»، وَ قالَ: «لا تَسْاَ لُوا عَنْ اَشْياءَ انْ تُبْدَ لَـكُمْ تَسُؤْكُمْ»؛

هرگاه برای شما حدیثی گفتم، درباره سَنَد آن مطلب در کتاب خدا از من بپرسید. سپس فرمودند: خداوند از بگومگو کردن و تلف کردن مال و زیاد سؤال کردن، نهی نموده است. [حاضران] گفتند: ای پسر رسول خدا! این مطلب، در کجای کتاب خدا آمده است؟ فرمودند: خدای ـ عزّ و جلّ ـ در کتاب خود می فرماید: «در بسیاری از درگوشی گفتن های ایشان هیچ خیری نیست...» و فرموده است: «و اموال خود را که خداوند، آن را وسیله قوام [زندگی] شما قرار داده، به نابخردان نسپارید» و فرموده است: «درباره چیزهایی که اگر برای شما آشکار گردد، شما را ناراحت می کند، نپرسید».

کافی، ج ۵، ص ۳۰۰، ح ۲.

حدیث۶۷۷

امام باقر علیه السلام :

فى قولِهِ تَعالى: «لِكُلِّ اُمَّةٍ رَسولٌ» ـ : تَفسيرُها بِالْباطِنِ اَنَّ لِكُلِّ قَرْنٍ مِنْ هـذِهِ الاُمَّةِ رَسولاً مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ يَخرُجُ اِلَى الْقَرْنِ الَّذى هُوَ اِلَيْهِمْ رَسُولٌ، وَ هُمُ الاَْوْلياءُ، وَ هُمُ الرُّسُلُ؛

درباره آیه «و برای هر اُمّتی رسولی است» فرمودند: تفسیر باطنی آن، این است که برای هر نسلی از این امّت، رسولی (فرستاده ای) از خاندان محمّد، ظهور می کند که به سوی آنان فرستاده شده است و همانان اولیا و همانان فرستادگانِ خداوندند.

تفسر عیاشی، ج ۲، ص ۱۲۳، ح ۲۳.

حدیث۶۷۸

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّه َ عَزَّ وَ جَلَّ يُحِبُّ الْمُداعِبَ فِى الْجَماعَةِ بِلارَفَثٍ؛

خداوند ـ عزّ و جلّ ـ، کسی را که در میان جمع شوخی کند، دوست دارد به شرط آن که ناسزا نگوید.

کافی، ج ۲، ص ۶۶۳، ح ۴.

حدیث۶۷۹

امام باقر علیه السلام :

مَنْ لَمْ يوصِ عِنْدَ مَوْتِهِ لِذَوى قَرابَتِهِ مِمَّنْ لا يَرِثُهُ فَقَدْ خَتَمَ عَمَلَهُ بِمَعْصيَةٍ؛

هر کس به هنگام مرگ، در حقّ خویشاوندانی که از او ارث نمی برند، وصیّتی نکند، [کارنامه] اعمال خود را به معصیتی ختم کرده است.

تهذیب الأحکام، ج ۹، ص ۱۷۴، ح ۷۰۸.

حدیث۶۸۰

امام باقر علیه السلام :

قَضى اَميرُ الْمُؤْمِنينَ عليه السلامفى رَجُلٍ تُوُفِّىَ وَ اَوْصى بِمالِهِ كُلِّهِ اَوْ اَكْثَرِهِ، فَقالَ لَهُ: الوَصيَّةُ تُرَدُّ اِلَى الْمَعْروفِ، غَيرِ الْمُنكَرِ، فَمَنْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَ اَتى فى وَصيَّتِهِ الْمُنْكَرَ وَ الْحَيْفَ فَاِنَّها تُرَدُّ اِلَى الْمَعْروفِ، وَ يُتْرَكُ لاَِهْلِ الْميراثِ ميراثُهُم؛

امیر المؤمنین علیه السـلام درباره کسی که مرده بود و همه مال خود یا بیشتر آن را وصیّت کرده بود، این گونه قضاوت فرمودند که: وصیّت، به معروف (یعنی آنچه در شـرع آمـده است) برگردانـده می شود. پس هر کس به خود، سـتم کنـد و در وصـیّتش مرتکب خلاف و ظلم گردد، آن وصیّت، به معروف، برگردانده می شود و ارثِ ارث بَران به آنان داده می شود.

وسائل الشیعه، ج ۱۳، ص ۳۵۸، ح ۱.

حدیث۶۸۱

امام باقر علیه السلام :

لَمّـا اَ نْزَلَ اللّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلی رَسولِ اللّه صـلی الله علیه و آله: «اِنَّمَـا الْخَمْرُ وَ الْمَیْسِـرُ وَ الاَ نْصـابُ وَ الْاَزْلامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّیْطانِ فَاجْتَنِبُوه»، قیلَ: یا رَسولَ اللّه مَا الْمَیْسِـرُ؟ فَقالَ: کُلُّ ما تُقومِرَ بِهِ، حَتَّی الْکِعابُ وَ الْجَوزُ. قیلَ فَمَا الاَنْصابُ؟ قالَ: ما ذَبَحوهُ لِآلِهَتِهِمْ. قیلَ: فَمَا الاَزْلامُ؟ قالَ: قِداحُهُمُ الَّتی یَسْتَقْسِمونَ بِها؛

هنگامی که خدای ـ عزّ و جلّ ـ آیه کریمه: «شـراب و مَیسِر و اَنصاب و اَزْلام، پلید و از کارهای شیطان اند. از آنها دوری کنید» را بر پیغمبر خـود نـازل فرمود، به رسول اکرم صـلی الله علیه و آله عرض کردنـد: ای رسول خـدا! مسیر چیست؟ فرمودنـد: هر چیزی که وسـیله قمـار بـازی شود، حتّی مهره و گردو. عرض شـد: اَنصـاب چیست؟ فرمودنـد: آنچه به نام بت ها ذبـح شود. عرض شـد: اَزلام چیست؟ فرمودند: تیرهایی که آنها را وسیله تقسیم [و بخت آزمایی] قرار می دهند.

فروع کافی، ج ۵، ص ۱۲۲، ح ۲.

حدیث۶۸۲

امام باقر علیه السلام :

ـ بَعْـدَ اَنْ ذَکَرَ وَفـاةَ آدَمَ علیه السـلام ـ: حَتّی اذا بَلَغَ الصَّلاـةَ عَلَیْهِ قالَ هِبَـةُ اللّه : یا جَبْرَئیلُ، تَقَـدَّمْ فَصَلِّ عَلی آدَمَ، فَقالَ لَهُ جَبْرَئیلُ علیه السلام: یا هِبَةَ اللّه ، اَنّ اللّه َ اَمَرَنا اَنْ نَسْجُدَ لِاَبیکَ فِی الْجَنَّةِ، فَلَیْسَ لَنا اَنْ نَؤُمَّ اَحَدا مِنْ وُلْدِهِ؛

بعد از بیان درگذشت آدم علیه السلام ـ: تا آن که نوبت نماز خواندن بر [جنازه] آدم رسید. هِبَةُ اللّه گفت: ای جبرئیل! جلو برو و بر [پدرم] آدم نماز بخوان. جبرئیل علیه السـلام به او گفت: ای هبةَ اللّه ! خداوند به ما دسـتور داد که در بهشت بر پدرت سـجده کنیم؛ پس ما شایستگی آن را نداریم که بر هیچ یک از فرزندانش امامت کنیم.

کمال الدین، ص ۲۱۴، ح ۲.

حدیث۶۸۳

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قولِهِ تَعالی: «و الشُّعَراءُ یَتَّبِعُهُمُ الْغاوونَ» ـ: هَلْ رَاَیْتَ شاعِرا یَتَّبِعُهُ اَحَدٌ؟! اِنَّما هُمْ قَوْمٌ تَفَقَّهوا لِغَیْرِ الدّینِ، فَضَلّوا وَ اَضَلّوا؛

دربـاره آیه «و شـاعران را گمراهـانْ پیروی می کننـد...» فرمودنـد: آیـا شـاعری را دیـده ای که کسـی از او پیروی کنـد؟ شاعران در حقیقت، جماعتی هستند که برای غیر دین، دانش آموختند و در نتیجه، هم خود، گمراه شدند و هم دیگران را گمراه کردند.

معانی الأخبار، ص ۳۸۵، ح ۱۹.

حدیث۶۸۴

امام باقر علیه السلام :

لا یُقْطَعُ اِلاّ مَنْ نَقَبَ بَیْتا، اَو کَسَرَ قُفْلاً؛

فقط دست دزدی قطع می شود که دیواری را شکافته یا قفلی را شکسته باشد.

وسائل الشیعهٔ، ج ۱۸، ص ۵۱۰، ح ۵.

حدیث۶۸۵

امام باقر علیه السلام :

کَانَّ الْمُؤْمِنینَ، هُمُ الفُقَهاءُ، اَهْلُ فِکْرَةٍ وَ عِبْرَةٍ، لَمْ یُصِمَّهُمْ عَنْ ذِکْرِ اللّه ـ جَلَّ اسْمُهُ ـ ، ما سَمِعُوا بِآذانِهِمْ وَ لَمْ یُعْمِهِمْ عَنْ ذِکْرِ اللّه ، ما رَاَوْا مِنَ الزّینَةِ بِاَعْیُنِهِمْ؛

مؤمنان واقعی، همان آگاهان از دین هستند، اهل اندیشیدن و درس گرفتن اند. شنیده های دنیایی، گوش آنها را از شنیدن نام خدا، کر نمی کند، دیدن زرق و برق دنیا، چشم آنان را از دیدن نشانه های خدا، کور نمی سازد.

کافی، ج ۲، ص ۱۳۳، ح ۱۶.

حدیث۶۸۶

امام باقر علیه السلام :

ذِکْرُ اللِّسانِ الْحَمْدُ وَ الثَّناءُ، وَ ذِکْرُ النَّفْسِ الْجَهْدُ وَ الْعَناءُ، وَ ذِکْرُ الرّوحِ الْخَوْفُ وَ الرَّجاءُ، وَ ذِکْرُ الْقَلْبِ الصِّدْقُ وَ الصَّفاءُ، وَ ذِکْرُ الْعَقْلِ التَّعْظیمُ وَ الْحَیاءُ، وَ ذِکْرُ الْمَعْرِفَةِ التَّسْلیمُ وَ الرِّضا، وَ ذِکْرُ السِّرِّ الرُّؤْیَةُ وَ اللِّقاءُ؛

ذکر زبان، حمد و ثناء، ذکر نفس، سختکوشی و تحمّل رنج، ذکر روح، بیم و امید، ذکر دل، صدق و صفا، ذکر عقل، تعظیم و شرم، ذکر معرفت، تسلیم و رضا و ذکر باطن، مشاهده و لقا است.

مشکاهٔ الأنوار، ص ۱۱۳.

حدیث۶۸۷

امام باقر علیه السلام :

کَانَّ الْمُؤْمِنینَ هُمُ الْفُقَهاءُ، اَهْلُ فِکْرَةٍ وَ عِبْرَةٍ، لَمْ یُصِمَّهُمْ عَنْ ذِکْرِ اللّه ما سَمِعوا بِآذانِهِمْ وَ لَمْ یُعْمِهِمْ عَنْ ذِکْرِ اللّه ما رَاَوْا مِنَ الزّینَةِ؛

گویا مؤمنان، همان فقیهان (فرزانگان دین فهم) و اهل اندیشیدن و پند گرفتن هستند. شنیده های دنیوی، گوش آنها را از (شنیدن) یاد خدا، کَر نمی کند و زرق و برق دنیا، چشم آنان را از یاد خدا، کور نمی گرداند.

بحار الأنوار، ج۷۳، ص ۳۶، ح ۱۷.

حدیث۶۸۸

امام باقر علیه السلام :

لَم یَزَلْ عالِما بِما یَکونُ، فَعِلْمُهُ بِهِ قَبلَ کَوْنِهِ کَعِلْمِهِ بِهِ بَعْدَ کَوْنِهِ؛

خداوند، همواره به هر آنچه هست، آگاه است. بنا بر این، علم او به اشیا پیش از بودنشان، مانند علم او به آنها بعد از پدید آمدنشان است.

کافی، ج ۱، ص ۱۰۷، ح ۲.

حدیث۶۸۹

امام باقر علیه السلام :

ذِکْرُ اللّه ِ لِاَهْلِ الصَّلاةِ، اَکْبَرُ مِنْ ذِکْرِهِمْ ایّاهُ؛ اَلا تَری اَنَّهُ یَقولُ: اُذْکُرونی اَذْکُرْکُمْ؛

یاد خدا از نمازگزاران، بالاتر از یاد آنان از خداوند است، مگر نمی بینی که خداوند می فرماید: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم».

بحار الأنوار، ج ۸۲، ص ۱۹۹.

حدیث۶۹۰

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ الاَْمْرَ بِالْمَعْروفِ وَ النَّهْیَ عَنِ الْمُنْکَرِ، سَبیلُ الاَنْبیاءِ، وَ مِنْهاجُ الصُّلَحاءِ، فَریضَهٌ عَظیمَهٌ، بِها تُقامُ الْفَرائِضُ، وَ تَاْمَنُ الْمَذاهِبُ، وَ تَحِلُّ الْمَکاسِبُ، و تُرَدُّ الْمَظالِمُ، وَ تَعْمُرُ الاَْرْضُ، وَ یُنْتَصَفُ مِنَ الاَعْداءِ، وَ یَسْتَقیمُ الاَمْرُ؛

امر به معروف و نهی از منکر، راه و روش پیامبران و شیوه صالحان است و فریضه بزرگی است که دیگر فرایض به واسطه آن بر پا می شود. راه ها امن می گردد و درآمدها حلال می شود و حقوق پایمال شده، به صاحبانش برمی گردد، زمین آباد می شود و (بدون ظلم)، حقّ از دشمنان گرفته می شود و کارها سامان می پذیرد.

کافی، ج ۵، ص ۵۶، ح ۱.

حدیث۶۹۱

امام باقر علیه السلام :

مَنْ اِشْتَری شَیْئا مِنَ الْخُمْسِ لَمْ یَعْذُرْهُ اللّه ُ، اِشْتَری ما لایَحِلُّ لَهُ؛

هر کس با مالی که خمس آن داده نشده چیزی بخرد، عذر او در پیشگاه خدا پذیرفته نخواهد شد؛ زیرا چیزی خریده که [از آنِ او نیست و] بر او حلال نیست.

تهذیب الأحکام، ج ۴، ص ۱۳۶، ح ۳۸۱.

حدیث۶۹۲

امام باقر علیه السلام :

اَ لْعُلَماءُ فی اَ نْفُسِهِمْ خانَهٌ، اِنْ کَتَمُوا النَّصیحَهَ، اِنْ رَاَوْا تائِها ضالاًّ لایَهْدونَهُ اَوْ مَیِّتا لایُحْیونَهُ فَبِئْسَ ما یَصْنَعونَ، لِاَنَّ اللّه َ تَبارَکَ وَ تَعالی، اَخَذَ عَلَیْهِمُ الْمیثاقَ فِی الْکِتابِ اَنْ یَاْمُروا بِالْمَعْروفِ وَ بِما اُمِروا بِهِ وَ اَنْ یَنْهَوْا عَمّا نُهوا عَنْهُ وَ اَنْ یَتَعاوَنوا عَلَی الْبِرِّ وَ التَّقْوی وَ لایَتَعاوَنوا عَلَی الاِْثْمِ وَ الْعُدْوانِ؛

اگر دانشمندان، نصیحت را پنهان دارند، خیانت کرده اند. اگر سرگشته گمراهی را دیدند و او را راهنمایی نکردند و یا (دل) مرده ای را زنده ننمودند، وه که چه کار زشتی کرده اند! چون خداوند تبارک و تعالی، در کتاب، از ایشان پیمان گرفته که به معروف و آنچه فرمان یافته اند، فرمان دهند و از آنچه نهی شده اند، نهی کنند و بر نیکوکاری و پرهیزکاری، یکدیگر را یاری کنند و در گناه و ستم، یکدیگر را یاری نکنند.

کافی، ج ۸، ص ۵۴، ح ۱۶.

حدیث۶۹۳

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اَهْلَ التَّقْوی هُمُ الْاَغْنیاءُ اَغْناهُمُ الْقَلیلُ مِنَ الدُّنْیا، فَمَؤُونَتُهُمْ یَسیرَةٌ. اِنْ نَسیتَ الْخَیْرَ ذَکَّروکَ وَ اِنْ عَمِلْتَ بِهِ اَعانوکَ؛

ثروتمندان واقعی، همان تقواپیشگانند که اندک دنیا، آنان را بی نیاز کرده و کم خرجند. اگر خیر و خوبی را فراموش کنی، به یادت می آورند و اگر به آن عمل نمایی، یاری ات می رسانند.

تحف العقول، ص ۲۸۷.

حدیث۶۹۴

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّهَ ـ عَزَّ وَ جَلَّ ـ یَقی بِالتَّقْوی عَنِ الْعَبْدِ ما عَزُبَ عَنْهُ عَقْلُهُ وَ یُجَلّی بِالتَّقْوی عَنْهُ عَماهُ وَ جَهْلَهُ؛

خداوند، ـ عزّ و جلّ ـ به وسیله تقوا، انسان را از آنچه عقلش به آن نمی رسد حفظ می کند و کور دلی و نادانی او را بر طرف می سازد.

کافی، ج ۸، ص ۵۲، ح ۱۶.

حدیث۶۹۵

امام باقر علیه السلام :

فی قَوْلِهِ «قُولُوا لِلنّاسِ حُسْنا» قال: قُولوا لِلنّاسِ اَحْسَنَ مَا تُحبّونَ اَنْ یُقالَ لَکُمْ، فَاِنَّ اللّهَ ـ عَزَّ وَ جلَّ ـ یُبْغِضُ اللَّعّانَ السَّبّابَ الطَّعّانَ عَلیَ الْمُؤْمِنین، اَ لْفاحِشَ الْمُتَفَحِّشَ السّائَلَ الْمُلْحِفَ، وَ یُحِبُّ الْحَیّی الْحَلیمَ الْعَفیفَ الْمُتعَفِّفَ؛

درباره این گفته خداوند که «با مردم، به زبان خوش سخن بگویید»، فرمودند: بهترین سخنی که دوست دارید مردم به شما بگویند، به آنها بگویید، چرا که خداوند، لعنت کننده، دشنام دهند، زخم زبان زن بر مؤمنان، زشت گفتار، بدزبان و گدای سمج را دشمن می دارد و با حیا و بردبار و عفیفِ پارسا را دوست دارد.

امالی صدوق، ص ۳۲۶.

حدیث۶۹۶

امام باقر علیه السلام :

اِنّی لَمْ اَرَ شَیْئاً قَطُّ اَشَدَّ طَلَبا وَ لا اَسْرَعَ دَرْکا، مِنْ حَسَنَةٍ مُحْدَثَةٍ لِذَنْبٍ قَدیم؛

هرگز جوینده ای یابنده تر از کار نیک امروز که گناه قدیم را می یابد [و پاک می کند]ندیده ام.

بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۲۴۳، ح ۵.

حدیث۶۹۷

امام باقر علیه السلام :

لایُحِبُّ اللّهُ الشَّتْمَ فِی الاِْنْتِصارِ، اِلاّ مَن ظُلِمَ فَلا بَاْسَ لَهُ اَنْ یَنتَصِرَ مِمَّنْ ظَـلَمَهُ بِما یَجوزُ الاِْنْتِصارَ بِهِ فِی الدّینِ؛

خداوند، در انتقام گرفتن، ناسزا گفتن را جز برای ستمدیده دوست ندارد. پس باکی بر او نیست که از ستم کننده به خود، به روشی که در دین جایز است، انتقام بگیرد.

تفسیر مجمع البیان، ج ۳، ص ۲۰۱.

حدیث۶۹۸

امام باقر علیه السلام :

اَللّهُمَّ! ارْزُقْنی وَلَدا وَ اجْعَلْهُ تَقیّا زَکیا لَیْسَ فی خَلْقِهِ زیادَةٌ وَ لا نُقْصانٌ وَ اجْعَلْ عاقِبَتَهُ اِلی خَیْرٍ؛

خداوندا! به من فرزندی عطا کن و او را پرهیزگار و پاک قرار ده که در آفرینشش کم و زیادی نباشد و سرانجامش را نیکو گردان.

تهذیب الأحکام، ج ۷، ص ۴۱۱، ح ۱۶۴۱.

حدیث۶۹۹

امام باقر علیه السلام :

اَللّهُمَّ ارْزُقْنی رِزْقا حَلالاً یَکْفینی وَ لاتَرْزُقْنی رِزْقا یُطْغینی وَ لاتَبْتَلِیَنّی بِفَقْرٍ اَشْقی بِهِ مُضَیِّقا عَلَیَّ ... ؛

خداونـدا! مرا روزیِ حلالی بده که کفایتم کند، و روزی ای نده که به طغیانم کشانَد و به فقری گرفتارم نکن که با آن بدبخت شوم و به تنگنا افتم.

تهذیب الأحکام، ج ۳، ص ۷۷، ح ۶.

حدیث۷۰۰

امام باقر علیه السلام :

لا شَفیعَ لِلْمَرْاَةِ اَ نْجَحُ عِنْدَ رَبِّها مِنْ رِضا زَوْجِها؛

هیچ شفاعت کننده ای برای زن نزد پروردگارش نجات بخش تر از رضایت شوهرش نیست.

خصال، ص ۵۸۸.

حدیث۷۰۱

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اَکْرَمَکُمْ عِنْدَ اللّهِ اَشَدُّکُمْ اِکْراما لِحَلائِـلِهِمْ؛

گرامی ترین شما نزد خداوند، کسی است که بیشتر به همسر خود احترام بگذارد.

وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۵۸، ح ۶.

حدیث۷۰۲

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ اللّهَ حَرَّمَ کَنْزَ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ وَ اَمَرَ بِاِنْفاقِهِ فی سَبیلِ اللّهِ ؛

خداوند، ثروت اندوزی را حرام و خرج کردن ثروت را در راه خدا، واجب نموده است.

بحار الأنوار، ج ۷۳، ص ۱۳۸، ح۴.

حدیث۷۰۳

امام باقر علیه السلام :

ما مِنْ عَبْدٍ يَبْخَلُ بِنَفَقَةٍ يُنْفِقُها فيما يُرضِى اللّه َ اِلاّ ابْتُلِىَ بِاَنْ يُنْفِقُ اَضْعافَها فيما اَسْخَطَ اللّه َ؛

هر کس از خرج کردن مالی در راه خداپسندانه، بخل ورزد، چند برابر آن را در راه غیر خداپسندانه هزینه خواهد کرد.

بحار الأنوار، ج ۷۸، ص ۱۷۳، ح ۱۲.

حدیث۷۰۴

امام باقر علیه السلام :

اَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فيهِ، بَنَى اللّه ُ لَهُ بَيْتا فِى الْجَنَّةِ: مَنْ آوَى الْيَـتيمَ وَ رَحِمَ الضَّعيفَ وَ اَشْفَقَ عَلى والِدَيْهِ وَ اَ نْفَقَ عَلَيْهِما وَ رَفِقَ بِمَمْلوكِهِ؛

چهار چیز است که اگر در کسی باشد، خداوند، خانه ای در بهشت برای او بنا می کند: کسی که یتیمی را پناه بدهد، به ناتوان رحم کند، نسبت به پدر و مادرش دلسوز و مهربان باشد، برای آنها خرج کند و با مملوک خود مدارا نماید.

محاسن، ج ۱، ص ۸، ح ۲۳.

حدیث۷۰۵

امام باقر علیه السلام :

كانَ اَبى زَيْنُ الْعابِدينَ عليه السلام اِذا نَظَرَ اِلَى الشَّبابِ الَّذينَ يَطْـلُبونَ الْعِلْمَ، اَدْناهُمْ اِلَيْهِ وَ قالَ: مَرحَبا بِكُمْ اَ نْتُمْ وَدائِعُ الْعِلْمِ وَ يوشِكُ اِذْ اَ نْتُمْ صِغارُ قَوْمٍ اَنْ تَـكونوا كِبارَ آخَرينَ؛

پـدرم [امام] زین العابـدین علیه السـلام، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند، می نگریست، آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود: آفرین بر شـما که امانت های [مردم برای آموختن] دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید.

الدرّ النظیم فی مناقب الأئمّهٔ اللّهامیم، ص ۵۸۷.

حدیث۷۰۶

امام باقر علیه السلام :

كانَ أبى زَينُ العابِدينَ عليه السـلام إذا نَظَرَ إلَى الشَّبابِ الَّذينَ يَطلُبونَ العِلمَ أدناهُم إلَيهِ وقالَ : مَرحَبا بِكُم أنتُم وَدائِعُ العِلمِ ويوشِكُ إذ أنتُم صِغارُ قَومٍ أن تَكونوا كِبارَ آخَرينَ .

امام باقر علیه السـلام : پـدرم زین العابـدین علیه السـلام ، هر گاه به جوانانی که دانش می اندوختند ، می نگریست ، آنان را به خود نزدیک می کرد و می فرمود : «آفرین بر شما که امانت های [مردم برای آموختن] دانشید و به زودی شما کم سالان جامعه ، بزرگان جامعه ای دیگر می شوید» .

الدر النظیم فی مناقب الأئمّهٔ اللهامیم : ص ۵۸۷ .

حدیث۷۰۷

امام باقر علیه السلام :

: تَفَقَّهوا وإلاّ فَأَنتُم أعرابٌ .

امام باقر علیه السلام ـ همواره می فرمود ـ: آگاهی دینی کسب کنید ، و گرنه ، بادیه نشینانی [نادان] خواهید بود .

المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۰ .

حدیث۷۰۸

امام باقر علیه السلام :

لَو اُتیتُ بِشابٍّ مِن شَبابِ الشّیعَةِ لا یَتَفَقَّهُ فِی الدّینِ لَأَوجَعتُهُ .

امام باقر علیه السلام : اگر جوانی از جوانان شیعه را بیابم که در پیِ کسب آگاهی دینی نیست ، او را تنبیه می کنم .

المحاسن : ج ۱ ص ۳۵۷ ح ۷۶۱ .

حدیث۷۰۹

امام باقر علیه السلام :

أصبَحَ إبراهیمُ علیه السلام فَرَأی فی لِحیَتِهِ شَعرَةً بَیضاءَ ، فَقالَ : الحَمدُ لِلّهِ رَبِّ العالَمینَ ، الَّذی بَلَغَنی هـذَا المَبلَغَ لَم أعصِ اللّه َ طَرفَةَ عَینٍ .

امام باقر علیه السلام : ابراهیم علیه السلام ، موی سفیدی در ریش خود دید . فرمود : «سپاس ، خداوندی را که پروردگار جهانیان است . آن که مرا به این سن رسانید و یک لحظه نافرمانی اش را نکردم» .

الکافی : ج ۸ ص ۳۹۲ ح ۵۸۸ .

حدیث۷۱۰

امام باقر علیه السلام :

قامَ رَجُلٌ بِالبَصرَةِ إلی أمیرِالمُؤمِنینَ علیه السلام فَقالَ : یا أمیرَ المُؤمِنینَ ، أخبِرنا عَنِ الإخوانِ؟

فَقالَ: الإِخوانُ صِنفانِ: إخوانُ الثِّقَةِ، وإخوانُ المُکاشَرَةِ.

امـام باقر علیه السلام : مردی در بصره در حضور امیر مؤمنان به پا خاست و گفت : ای امیر مؤمنان! درباره برادری برایمان صحبت کن .

فرمود : «برادران ، دو دسته انـد : برادران مورد اعتماد و برادران ظاهری . برادران مورد اعتماد ، [به منزله] دست و بال و خانواده و ثروت هستند . اگر مورد اعتمادِ برادرت هستی ، برایش از جان و مال ، مایه بگذار و با هر کسی او دوست است ، دوست باش و با هر که دشمن است ، دشمن باش ، رازها و عیب هایش را بپوشان و خوبی هایش را آشکار کن . بدان ، ای پرسشگر! چنین برادرانی از گوگرد سرخ ، نایاب ترند .

و امّا دوستان ظاهری ، پس [بدان که] تو لذّت خود را از آنان می بری . پس آن را از آنان مَبُر و بیش از این ، از درونشان مخواه و هر مقدار با تو با گشاده رویی و شیرین زبانی برخورد کردند ، تو نیز چنان کن» .

کاشره : إذا ضحک فی وجهه وباسطه (النهایهٔ : ج ۴ ص ۱۷۶) .

حدیث۷۱۱

امام باقر علیه السلام :

اِتَّبِع مَن یُبکیکَ وهُوَ لَکَ ناصِحٌ ، ولا تَتَّبِع مَن یُضحِکُکَ وهُوَ لَکَ غاشٍ .

امام باقر علیه السـلام : از کسی که تو را به گریه می اندازد ، ولی خیرخواه توست ، پیروی کن و از کسی که تو را می خنداند ، ولی با تو نیرنگ می کند ، پیروی منما .

الکافی : ج ۲ ص ۶۳۸ ح ۲ .

حدیث۷۱۲

امام باقر علیه السلام :

کانَ فی بَنی إسرائیلَ رَجُلٌ عاقِلٌ کَثیرُ المالِ وکانَ لَهُ ابنٌ یُشبِهُهُ فِی الشَّمائِلِ مِن زَوجَةٍ عَفیفَةٍ ، وَکانَ لَهُ ابنانِ مِن زَوجَةٍ غَیرِ عَفیفَةٍ ، فَلَمّا حَضَرَتهُ الوَفاةُ ، قالَ لَهُم : هذا مالی لِواحِدٍ مِنکُم . فَلَمّا تُوُفِّیَ ، قالَ الکَبیرُ : أ نَا ذلِکَ الواحِدُ .

وقالَ الأَوسَطُ : أ نَا ذلِکَ .

وقالَ الأَصغَرُ : أ نَا ذلِکَ .

فَاختَصَموا إلی قاضیهِم قالَ : لَیسَ عِندی فی أمرِکُم شَیءٌ ، اِنطَلِقوا إلی بَنی

غَنّام الإِخوَةِ الثَّلاثِ فَانتَهَوا إلی واحِدٍ مِنهُم فَرَأَوا شَیخاً کَبیرا .

فَقالَ لَهُم : اُدخُلوا إلی أخی فُلانٍ فَهُوَ أکبَرُ مِنّی فاسأَلوهُ .

فَدَخَلوا عَلَیهِ ، فَخَرَجَ شَیخٌ کَهلٌ ، فَقالَ : سَلوا أخِیَ الأَکبَرَ مِنّی .

فَدَخَلوا عَلَی الثّالِثِ فَإِذا هُوَ فِی المَنظَرِ أصغَرُ فَسَأَلوهُ أوَّلاً مِن حالِهِم ، ثُمَّ مُستَبیناً لَهُم فَقالَ : أمّا أخِی الَّذی رَأَیتُموهُ أوَّلاً هُوَ الأَصغَرُ وإنَّ لَهُ امرَأَةَ سَوءٍ تَسوؤُهُ وقَد صَبَرَ عَلَیها مَخافَةَ أن یُبتَلی بِبَلاءٍ لا صَبرَ لَهُ عَلَیهِ ، فَهَرَّمَتهُ ، وأمَّا الثّانی أخی فَإِنَّ عِندَهُ زَوجَةً تَسوؤُهُ وتَسُرُّهُ وهُوَ مُتَماسِکُ الشَّبابِ ، وأمّا أ نَا فَزَوجَتی تَسُرُّنی ولا تَسوؤُنی لَم یَلزَمنی مِنها مَکروهٌ قَطُّ مُنذُ صَحِبَتنی ، فَشَبابی مَعَها مُتَماسِکٌ ، وأمّا حَدیثُکُمُ الَّذی هُوَ حَدیثُ أبیکُمُ ، انطَلِقوا أوّلاً وبَعثِروا قَبرَهُ وَاستَخرِجوا عِظامَهُ وأحرِقوها ، ثُمّ عودوا لِأَقضِیَ بَینَکُم .

فَانصَرَفوا فَأَخَذَ الصَّبِیُ سَیفَ أبیهِ وأخَذَ الأَخَوانِ المَعاوِلَ فَلَمّا هَمّا بِذلِکَ ، قالَ لَهُمُ الصَّغیرُ : لا تُبعثِروا قَبرَ أبی وأ نَا أدَعُ لَکُما حِصَّتی ، فَانصَرَفوا إلَی القاضی .

فَقَال : یُقنِعُکُما هذا ، اِیتونی بِالمالِ .

فَقالَ لِلصَّغیرِ : خُذِ المالَ فَلَو کانَا ابنَیهِ لَدَخَلَهُما مِنَ الرِّقَّةِ ، کَما دَخَلَ عَلَی الصَّغیرِ .

امـام بـاقر علیه السـلام : در میـان قوم بنی اسـرائیل ، مردی خردمنـد و ثروتمنـد بود . وی را پسـری بود از همسـری پاک دامن که در شمایـل ، شبیه وی بود و دو پسـر داشت از همسـری غیرِ پاک دامن . چون هنگام مرگش فرا رسـید ، به آنان گفت : این ثروت من ، برای یکی از شماست .

چون از دنیا رفت ، پسر بزرگ تر گفت : «آن یکی من هستم» .

پسر وسطی گفت : «آن یکی ، من هستم» .

پسر کوچک تر گفت : «آن یکی ، من هستم» .

[چون نزاع بالا ـ گرفت ،] شکایت به قاضیِ شهر بردند . قاضی گفت : مرا در این باره ، نظری نیست . نزد سه برادر که فرزندان چوپان اند ، بروید .

آنها نزد یکی از برادران آمدند و پیری کهن سال را دیدند . به آنان گفت :

نزد برادرم بروید . او از من بزرگ تر است . از او بپرسید . بر او وارد شدند . پیرمردی میان سال ، بیرون آمد و گفت : از برادرِ بزرگ ترم بپرسید . بر سومین برادر ، وارد شدند . او را کم سال تر یافتند . نخست ، از او خواستند شرح حالِ خودشان را بگوید و سپس به پرسش ، آنها پاسخ دهد .

او گفت : آن برادرم را که نخست دیدید ، کوچک ترین برادر است . همسری ناسازگار داشت که به وی ، بدی می کرد . [برادرم] بر این بدی ها صبر کرد ، مبادا به گرفتاری بزرگ تر و طاقت فرسا مبتلا شود . آن زن ، او را پیر کرد . برادر دوم ، همسری داشت که گاهی او را می رنجانْد و گاهی او را شاد می کرد . لذا او در مرزِ جوانی و پیری قرار دارد . و امّا من ، همسرم همیشه مرا شاد می کرد و هیچ گاه مرا آزار نداد و هرگز از او بدی به من نرسید . بدین جهت ، جوانی ام با او پایدار است . و امّا مسئله شما که وصیّت پدرتان است ، نخست بروید نبش قبر کنید ، استخوان هایش را بیرون آورید و بسوزانید و نزد من برگردید ، تا میانِ شما داوری کنم .

برادران رفتند . برادر کوچک تر ، شمشیر پدر را برداشت و دو برادر دیگر ، کلنگ برداشتند . وقتی خواستند نبشِ قبر کنند ، برادر کوچک تر گفت : نبش قبر نکنید . من سهم خود را به شما وا می گذارم .

برادران ، نزد قاضی بازگشتند . مرد گفت : این ، شما را کفایت می کند . مال را نزد من آورید . آن گاه به برادر کوچک تر گفت که ثروت را بردارد . [سپس افزود :]اگر آن دو فرزندان آن مرد بودند ، [به هنگام نبش قبر ،] احساس ناراحتی به آنان دست می داد ، چنان که به فرزند کوچک تر دست داد .

بحار الأنوار : ج ۱۰۴ ص ۲۹۶ ح ۱.

حدیث۷۱۳

امام باقر علیه السلام :

: کانَ أبوهُ یَجمَعُ وُلدَهُ ووُلدَ إخوَتِهِ ، ثُمَّ یَأمُرُهُم بِالصِّراعِ، وذلِکَ خُلُقٌ فِیالعَرَبِ، فَکانَ عَلِیٌّ علیه السلامیَحسِرُ عَن ساعِدَینِ لَهُ غَلیظَینِ قَصیرَینِ وهُوَطِفلٌ، ثُمَّ یُصارِعُ کِبارَ إخوَتِهِ وصِغارَهُم، وکِبارَ بَنیعَمِّهِ وصِغارَهُم فَیَصرَعُهُم ، فَیَقولُ أبوهُ : ظَهَرَ عَلِیٌّ ، فَسَمّاهُ ظَهیرا وعندَ العَرَبِ عَلِیٌّ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره امام علی علیه السلام ـ : پدر علی علیه السلام ، فرزندان خود و فرزندان برادرش را جمع می کرد و آنان را به کُشتی گرفتن وا می داشت ، و این ، سُنّت مردمان عرب بود . علی علیه السلام آستین ها را بالا می زد و با این که کم سن بود ، ساعدهایی قوی و کوتاه داشت و با برادران بزرگ تر و کوچک تر خود و پسر عموهای بزرگ تر و کوچک تر از خود ، کُشتی می گرفت و همه را بر زمین می زد . پدرش می گفت : «علی ، پیروز شد» و بدین جهت ، او را «ظَهیر (پیروز)» نامید و نام او نزد مردم عرب ، «علی» بود .

معانی الأخبار : ص ۶۱ ح ۹ .

حدیث۷۱۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّ رَسولَ اللّه صلی الله علیه و آله أجرَی الخَیلَ الَّتی اُضمِرَت مِنَ الحَفیاءِ إلی مَسجِدِ بَنی زُرَیقٍ وسَبَّقَها مِن ثَلاثِ نَخَلاتٍ فَأَعطَی السّابِقَ عُذقا ، و أعطَی المُصَلِّیَ عُذقا ، وأعطَی الثّالِثَ عُذقا.

امام باقر علیه السلام : پیامبر خدا ، اسب هایی را که برای مسابقه ورزیده شده بودند ، از محلّه حَفیا تا مسجد بنی زُرَیْق به مسابقه وا داشت و سه نخله خرما ، جایزه آن قرار داد . به نفر اوّل ، یک نخله ، به نفر دوم [که سرِ اسب او مقابل کَفَل اسب اوّل بود ،]یک نخله ، و به نفر سوم هم یک نخله خرما بخشید .

الکافی : ج ۵ ص ۴۸ ح ۵ .

حدیث۷۱۵

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثٌ لَم یَجعَلِ اللّهُ عز و جل لِأَحَدٍ فیهِنَّ رُخصَةً : أداءُ الأَمانَةِ إلَی البِرِّ وَالفاجِرِ ، وَالوَفاءُ بِالعَهدِ لِلبِرِّ وَالفاجِرِ ، وبِرُّ الوالِدَینِ بِرَّینِ کانا أو فاجِرَینِ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل ، به کسی اجازه ترک آن را نداده است : امانتداری نسبت به انسان های صالح و فاجر (درستکار و بدکار) ، وفای به عهد نسبت به صالح و فاجر ، و نیکی به پدر و مادر ؛ نیک باشند یا بد .

الکافی : ج ۲ ص ۱۶۲ ح ۱۵.

حدیث۷۱۶

امام باقر علیه السلام :

اِلبَس وتَجَمَّل ، فَإِنَّ اللّهَ جَمیلٌ یُحِبُّ الجَمالَ ، وَلیَکُن مِن حَلالٍ .

امام باقر علیه السلام : سزاوار نیست زن ، خود را بدون آرایش بگذارد . لااقل ، گردنبندی به گردن بیندازد .

الکافی : ج ۶ ص ۴۴۲ ح ۷ .

حدیث۷۱۷

امام باقر علیه السلام :

اِستَقبَلَ شابٌّ مِنَ الأَنصارِ امرَأَةً بِالمَدینَةِ وکانَ النِّساءُ یَتَقَنَّعنَ خَلفَ آذانِهِن فَنَظَرَ إلَیها وهِیَ مُقبِلَةٌ فَلَمّا جازَت نَظَرَ إلَیها ودَخَلَ فی زُقاقٍ قَد سَمّاهُ بِبَنی فُلانٍ ، فَجَعَلَ یَنظُرُ خَلفَها وَاعتَرَضَ وَجهَهُ عَظمٌ فِی الحائِطِ أو زُجاجَةٌ فَشَقَّ وَجهَهُ ، فَلَمّا مَضَتِ المَرأَةُ نَظَرَ فَإِذَا الدِّماءُ تَسیلُ عَلی صَدرِهِ وثَوبِهِ ، فَقالَ : وَاللّهِ لَآتِیَنَّ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله ولَاُخبِرَنَّهُ ، قالَ : فَأَتاهُ .

فَلَمّا رَآهُ رَسولُ اللّهِ صلی الله علیه و آله قالَ لَهُ : ما هذا؟ فَأَخبَرَهُ ، فَهَبَطَ جَبرَئیلُ علیه السلامبِهذِهِ الآیَةِ : «قُل لِّلْمُؤْمِنِینَ یَغُضُّواْ مِنْ أَبْصَـرِهِمْ وَ یَحْفَظُواْ فُرُوجَهُمْ ذَ لِکَ أَزْکَی لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِیرُم بِمَا یَصْنَعُونَ»

امام باقر علیه السلام : جوانی از انصار ، در مدینه با زنی رو در رو شد و آن زمان ، زنان ، سر را از پشتِ گوش هایشان می پوشاندند . جوان ، در حالی که زن به سوی او می آمد ، به وی نگاه کرد . وقتی زن از کنار جوان گذشت ، جوان ، همان طور راه می رفت ، وارد کوچه بنی فلان شد و از پشت سر به آن زن می نگریست . صورتش به استخوان یا شیشه ای که در دیوار بود ، خورد و شکاف برداشت . وقتی زن رفت ، جوان متوجّه شد خون بر سینه و لباسش می ریزد . با خود گفت : به خدا سوگند ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله خواهم رفت و داستان را به ایشان خواهم گفت . سپس ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد . وقتی پیامبر خدا او را دید ،

پرسید : «این چه وضعی است؟»
جوان ، داستان را گفت . آن گاه ، جبرئیل علیه السلام نازل شد و این آیه را آورد : (به مردان با ایمان بگو : دیده فرو نهند و پاک دامنی ورزند که این ، برای آنان ، پاکیزه تر است؛ زیرا خدا به آنچه می کنند ، آگاه است) .
النور : ۳۰ .

حدیث۷۱۸

امام باقر علیه السلام :
: مَن خَطَبَ إلَیکُم فَرَضیتُم دینَهُ وأمانَتَهُ فَزَوِّجوهُ «إلاَّ تَفْعَلُوهُ تَکُن فِتْنَةٌ فِی الْأَرْضِ وَفَسَادٌ کَبِیرٌ» .
امام باقر علیه السلام ـ چون درباره ازدواج از ایشان سؤال شد ـ : آن گاه که [کسی]نزد شما خواستگاری کرد و دینداری و امانتداری اش را پسندیدید ، به او همسر بدهید ؛ و (اگر چنین نکنید ، در زمین ، فتنه و فسادی بزرگ ، روی خواهد داد) .
الکافی : ج ۵ ص ۳۴۷ ح ۱ .

حدیث۷۱۹

امام باقر علیه السلام :
قیلَ لِرَسولِ اللّه صلی الله علیه و آله : مَا الحَزمُ ؟
قالَ : مُشاوَرَةُ ذَوِی الرَّأیِ وَاتِّباعُهُم .
امام باقر علیه السلام : به پیامبر خدا گفته شد : دوراندیشی چیست؟
فرمود : «مشورت با صاحب نظران و پیروی کردن از آنها» .
المحاسن : ج ۲ ص ۴۳۵ ح ۲۵۰۸ .

حدیث۷۲۰

امام باقر علیه السلام :
خَرَجَتِ امرَأَةٌ بَغِیٌّ عَلی شَبابٍ مِن بَنی إسرائیلَ فَأَفتَنَتهُم .
فَقالَ بَعضُهُم : لَو کانَ العابِدُ فُلانا رَآها أفتَنَتهُ .
وسَمِعَت مَقالَتَهُم فَقالَت : وَاللّه لاأنصَرِفُ إلی مَنزِلی حَتّی اُفتِنَهُ فَمَضَت نَحوَهُ فِی اللَّیلِ فَدَقَّت عَلَیهِ ، فَقالَت : آوی عِندَکَ ، فَأَبی عَلَیها ، فَقالَت : إنَّ بَعضَ شَبابِ بَنی إسرائیلَ راوَدونی عَن نَفسی ، فَإِن أدخَلتَنی وإلاّ لَحِقونی وفَضَحونی ، فَلَمّا سَمِعَ مَقالَتَها فَتَحَ لَها ، فَلَمّا دَخَلَت عَلَیهِ رَمَت بِثِیابِها ، فَلَمّا رَأی جَمالَها وهَیئَتَها وَقَعَت فی نَفسِهِ ، فَضَرَبَ یَدَهُ عَلَیها ، ثُمَّ رَجَعَت إلَیهِ نَفسُهُ ، وقَد کانَ یوقِدُ تَحتَ قِدرٍ لَهُ ، فَأَقبَلَ حَتّی وَضَعَ یَدَهُ عَلَی النّارِ .
فَقالَت : أیَّ شَیءٍ تَصنَعُ؟
فقال : اُحرِقُها لِأَنَّها عَمِلَتِ العَمَلَ .
فَخَرَجَت حَتّی أتَت جَماعَةَ بَنی إسرائیلَ ، فَقالَت : اِلحَقوا فُلانا فَقَد وَضَعَ یَدَهُ عَلَی النّارِ ، فَأَقبَلوا فَلَحِقوهُ وقَدِ احتَرَقَت یَدُهُ.
امام باقر علیه السلام : زنی بد کار به سمت جوانانی از بنی اسرائیل رفت و آنان را فریفت . یکی از آنان گفت : اگر فلان عابد ، این زن را ببیند ، زن ، او را می فریبد .

زن ، سخن آنان را شنید و گفت : به خدا سوگند ، به خانه ام برنمی گردم تا آن عابد را بفریبم .
شبانه نزد او رفت و در را کوبید و گفت : شب را نزد تو بمانم؟
عابد ، امتناع ورزید . زن گفت : برخی جوانان بنی اسرائیل ، دنبالم افتاده اند . اگر مرا به داخل خانه راه دهی ، [در امانم] ، وگرنه به من خواهند رسید و آبرویم را خواهند ریخت .
عابد ، چون این سخن را شنید ، در را به رویش گشود . وقتی زن داخل شد ، لباس هایش را کَنْد . چون عابد ، زیبایی ها و هیکل او را دید ، به وسوسه افتاد و به زن ، دست زد . ناگهان ، به خود آمد و از عمل خود ، بازگشت . در خانه اش آتشی زیرِ دیگ ، روشن کرده بود . سراغ آتش آمد و دست خود را بر آتش گرفت . زن گفت : چه می کنی؟
عابد گفت : او را می سوزانم؛ چون کار خطا از او سر زد .
زن ، از خانه بیرون آمد و سراغ جوانان بنی اسرائیل رفت و گفت : سراغ عابد بروید که دست خود را بر آتش گذاشته است .
جوانان ، سراغ عابد آمدند و به وی رسیدند ، در حالی که دستش را سوزانده بود .
بحار الأنوار : ج ۱۴ ص ۴۹۲ ح ۱۱.

حدیث۷۲۱

امام باقر علیه السلام :
لَمّا دَعا نوحٌ علیه السلام رَبَّهُ عز و جل عَلی قَومِهِ أتاهُ إبلیسُ لَعَنَهُ اللّه ُ ، فَقالَ : یا نوحُ... اذکُرنی فی ثَلاثَةِ مَواطِنَ ، فَإِنّی أقرَبُ ما أکونُ إلَی العَبدِ إذا کانَ فی إحداهُنَّ : اُذکُرنی إذا غَضِبتَ ، وَاذکُرنی إذا حَکَمتَ بَینَ اثنَینِ ، وَاذکُرنی إذا کُنتَ مَعَ امرَأَةٍ خالِیا لَیسَ مَعَکُما أحَدٌ .
امام باقر علیه السلام : وقتی که نوح علیه السلام به درگاه پروردگار عز و جل قومش را نفرین کرد ، شیطان ـ که نفرین خدا بر او باد ـ نزد وی آمد و گفت : ای نوح! مرا در سه جا یاد کن؛ چرا که من در آن مکان ها نزدیک ترین حالت را به بندگان دارم : هنگامی که خشمگین شدی ، مرا یاد کن؛ هنگامی که میان دو نفر داوری می کنی ، مرا یاد کن؛ و هنگامی که با زنی خلوت کردی و دیگری با شما نیست ، مرا یاد کن .
الخصال : ص ۱۳۲ ح ۱۴۰ .

حدیث۷۲۲

امام باقر علیه السلام :
إنَّ أبی نَظَرَ إلی رَجُلٍ ومَعَهُ ابنُهُ یَمشی وَالاِبنُ مُتَّکِئٌ عَلی ذِراعِ الأَبِ ، قالَ : فَما کَلَّمَهُ أبی علیه السلام مَقتا لَهُ حَتّی فارَقَ الدُّنیا .
امام باقر علیه السلام : پدرم به مردی نگریست که راه می رفت و فرزندش همراه وی بود . پسر بر دست پدر ، تکیه داده بود . پدرم از روی خشم با وی سخن نگفت تا از دنیا رفت .
الکافی : ج ۲ ص ۳۴۹ ح ۸.

حدیث۷۲۳

امام باقر علیه السلام :
شَرُّ الآباءِ مَن دَعاهُ البِرُّ إلَی الإفراطِ ، وشَرُّ الأَبناءِ مَن دَعاهُ التَّقصیرُ إلَی العُقوقِ .

امام باقر علیه السلام : بدترینِ پدران ، کسی است که نیکی [به فرزند] ، او را به زیاده روی بکشانَد ، و بدترینِ فرزندان ، کسی است که کوتاهی [در حقّ پدر و مادر] ، او را به نافرمانی بکشاند .

تاریخ الیعقوبی : ج ۲ ص ۳۲۰ .

حدیث۷۲۴

امام باقر علیه السلام :

إنَّهُ (عَلیّا علیه السلام) أتَی البَزّازینَ ، فَقالَ لِرَجُلٍ : «بِعنی ثَوبَینِ» .

فَقـالَ الرَّجُـلُ : یا أمیرَالمُؤمِنینَ ، عِنـدی حاجَتُکَ ، فَلَمّا عَرَفَهُ مَضـی عَنهُ ، فَوَقَفَ عَلی غُلامٍ فَأَخَـذَ ثَوبَینِ أحَـدُهُما بِثَلاثَـةِ دَراهِمَ وَالآخَرُ بِدِرهَمَینِ ، فَقالَ : «یا قَنبَرُ ، خُذِ الَّذی بِثَلاثَةٍ» .

فَقالَ : أنتَ أولی بِهِ تَصعَدُ المِنبَرَ وتَخطُبُ النّاسَ .

فَقالَ : «وأنتَ شابٌّ ولَکَ شَرَهُ الشَّبابِ ، وأنَا أستَحیی مِن رَبّی أن أتَفَضَّلَ عَلَیکَ» .

امام باقر علیه السلام : علی علیه السلام به بازار پارچه فروش ها آمد و به مردی فرمود : «دو جامه به من بفروش» .

آن مرد گفت : ای امیر مؤمنان! آنچه مطلوب شماست ، نزد من است .

چون پارچه فروش ، امیر مؤمنان را شناخت ، [از او خرید نکرد و]گذشت . نزدیک [فروشنده] جوانی ایستاد و دو جامه خرید ، یکی را به سه درهم و دیگری را به دو درهم . آن گاه به قنبر فرمود : «ای قنبر! تو این جامه را که به سه درهم خریدم ، بردار» .

قنبر گفت : شما بدان سزاوارترید ، منبر می روید و برای مردم ، سخنرانی می کنید .

علی علیه السـلام فرمود : «و تو جوانی و خواسـته های جوانی داری و من ، از پروردگارم خجالت می کشم که خود را بر تو ، مقـدّم بدارم» .

بحار الأنوار : ج ۴۰ ص ۳۲۴ ح ۶ .

حدیث۷۲۵

امام باقر علیه السلام :

اِتَّخَذَ اللّه ُ عز و جل إبراهیمَ خَلیلاً ، لِأَنَّهُ لَم یَرُدَّ أحَدا ، ولَم یَسأَل أحَدا غَیرَ اللّه ِ عز و جل .

امام باقر علیه السلام : خداوند عز و جل ابراهیم را به دوستی گرفت؛ زیرا [درخواست]کسی را رد نکرد و از کسی جز خداوند عز و جل درخواست ننمود .

علل الشرائع : ص ۳۴ ح ۲ .

حدیث۷۲۶

امام باقر علیه السلام :

ـ فی قَولِهِ تَعالی «إِنَّ إِبْرَ هِیمَ لَأَوَّ هٌ حَلِیمٌ » ـ : الأَوّاهُ هُوَ لدَّعّاءُ .

امام باقر علیه السلام ـ درباره تفسیر کلمه «اَوّاه» : ـ

«به راستی که ابراهیم ، اَوّاه و بردبار بود» : یعنی بسیار دعا کننده بود .

الکافی : ج ۲ ص ۴۶۶ ح ۱ .

حدیث۷۲۷

امام باقر علیه السلام :

خَرَجَ إبراهیمُ علیه السلام ذاتَ یَوم یَسیرُ فِی البِلادِ لِیَعتَبِرَ فَمَرَّ بِفَلاةٍ مِنَ الأَرضِ فَإذا هُوَ بِرَجُلٍ قائِم یُصَلّی قَد قَطَعَ إلَی السَّماءِ صَوتَهُ ولِباسُهُ شَعَرٌ ، فَوَقَفَ عَلَیهِ إبراهیمُ علیه السلام فَعَجِبَ مِنهُ وجَلَسَ یَنتَظِرُ فَراغَهُ ، فَلَمّا طالَ ذلِکَ عَلَیهِ حَرَّکَهُ بِیَدِهِ وقالَ لَهُ : إنَّ لی حاجَةً فَخَفِّف ، قالَ : فَخَفَّفَ الرَّجُلُ وجَلَسَ إبراهیمُ ، فَقالَ له إبراهیمُ علیه السلام : لِمَن تُصَلّی؟

فَقالَ : لِإِلهِ إبراهیمَ .

فَقالَ : ومَن إلهُ إبراهیمَ؟

قالَ : الَّذی خَلَقَکَ وخَلَقَنی .

فَقالَ لَهُ إبراهیمُ : لَقَد أعجَبَنی نَحوُکَ وأ نَا اُحِبُّ أن اُؤاخِیَکَ فِی اللّهِ عز و جل ، فَأَینَ مَنزِلُکَ إذا أرَدتُ زِیارَتَکَ ولِقاءَکَ؟

فَقالَ لَهُ الرَّجُلُ : مَنزِلی خَلفَ النُّطفَةِ ـ وأشارَ بِیَدِهِ إلَی البَحرِ ـ وأمّا مُصَلاّیَ فَهذَا المَوضِعُ تُصیبُنی فیهِ إذا أرَدتَنی إن شاءَ اللّهُ ، ثُمَّ قالَ الرَّجُلُ لِإِبراهیمَ : لَکَ حاجَةٌ؟

فَقالَ إبراهیمُ : نَعَم .

فَقالَ الرَّجُلُ : وما هِیَ؟

قالَ لَهُ : تَدعُو اللّهَ وأُؤَمِّنُ أنَا عَلی دُعائِکَ ، أو أدعو أ نَا وتُؤَمِّنُ أنتَ عَلی دُعائی؟

فَقالَ لَهُ الرَّجُلُ : وفیمَ نَدعُو اللّهَ ؟

قالَ لَهُ إبراهیمُ : لِلمُذنِبینَ المُؤمِنینَ .

فَقالَ الرَّجُلُ : لا .

فَقالَ إبراهیمُ : ولِمَ؟

فَقالَ : لِأَنّی دَعَوتُ اللّهَ مُنذُ ثَلاثِ سِنینَ بِدَعوَةٍ لَم أرَ إجابَتَها إلَی السّاعَةِ ، وأ نَا أستَحیی مِنَ اللّهِ عز و جل أن أدعُوَهُ بِدَعوَةٍ حَتّی أعلَمَ أنَّهُ قَد أجابَنی .

فَقالَ إبراهیمُ : وفیما دَعَوتَهُ؟

فَقالَ لَهُ الرَّجُلُ : إنّی لَفی مُصَلاّیَ هذا ذاتَ یَوم إذ مَرَّ بی غُلامٌ أروَعُ ، النّورُ یَطلُعُ مِن جَبهَتِهِ ، لَهُ ذُؤابَةٌ مِن خَلفِهِ ، وَمَعَهُ بَقَرٌ یَسوقُها ، کَأَنَّما دُهِنَت دَهنا ، وغَنَمٌ یَسوقُها کَأَنَّما دُخِسَت دَخساً . قالَ : فَأَعجَبَنی ما رَأیتُ مِنهُ ، فَقُلتُ : یا غُلامُ ، لِمَن هذا البَقَرُ وَالغَنَمُ ؟

فَقالَ : لی .

فَقُلتُ : ومَن أنتَ ؟

فَقالَ : أ نَا إسماعیلُ بنُ إبراهیمَ خَلیلِ الرَّحمنِ عز و جل . فَدَعَوتُ اللّهَ عز و جل عِندَ ذلِکَ وسَأَلتُهُ أن یُرِیَنی خَلیلَهُ .

فَقالَ لَهُ إبراهیمُ علیه السلام : فَأَ نَا إبراهیمُ خَلیلُ الرَّحمنِ ، وذلِکَ الغُلامُ ابنی .

فَقالَ لَهُ الرَّجُلُ عِندَ ذلِکَ : الحَمدُ لِلّهِ رَبِّ العالَمینَ ، الَّذی أجابَ دَعوَتی ، قالَ : ثُمَّ قَبَّلَ الرَّجُلُ صَفحَتَی وَجهِ إبراهیمَ وعانَقَهُ ، ثُمَّ قالَ : الآنَ فَقُم وَادعُ حَتّی اُؤَمِّنَ عَلی دُعائِکَ ، فَدَعا إبراهیمُ علیه السلاملِلمُؤمِنینَ والمُؤمِناتِ المُذنِبینَ مِن یَومِهِ ذلِکَ إلی یَومِ القِیامَةِ بِالمَغفِرَةِ وَالرِّضا عَنهُم ، قالَ : وأَمَّنَ الرَّجُلُ عَلی دُعائِهِ .

فَقالَ أبو جَعفَرٍ علیه السلام : فَدَعوَةُ إبراهیمَ بالِغَةٌ لِلمُؤمِنینَ المُذنِبینَ مِن شیعَتِنا إلی یَومِ القِیامَةِ .

امام باقر علیه السلام : روزی ابراهیم علیه السلام برای عبرت گرفتن به سیاحت در شهرها پرداخت . از سرزمینی گذشت و مردی را

دید که ایستاده است و نماز می گزارد ، صدایش را به آسمان بلند کرده و لباسش از موست .

ابراهیم علیه السلام ، نزد او ایستاد و از او شگفت زده شد و منتظر فراغت وی از عبادت شد . چون نمازش طولانی شد ، ابراهیم علیه السلام با دست ، تکانَش داد و گفت : «[نماز خود را] کوتاه کن که مرا خواسته ای است» .

مرد ، [نمازش را] کوتاه کرد . ابراهیم علیه السلام نشست و به وی گفت : «برای چه کسی نماز می خوانی» .

گفت : برای خدای ابراهیم .

گفت : «خدای ابراهیم کیست؟» .

گفت : آن که تو و مرا آفرید .

سپس ابراهیم علیه السلام به وی گفت : «از روش عبادت تو خوشم آمده است و من دوست می دارم با تو در راه خدای عز و جل برادری کنم . اگر خواستم تو را زیارت و ملاقات کنم ، خانه ات کجاست؟» .

مرد گفت : خانه ام پشت این دریاست ـ و با دستش به دریا اشاره کرد ـ و محلّ عبادتم همین جاست . گفت هرگاه خواستی ، مرا همین جا می یابی ، إن شاءاللّه .

سپس ، مرد به ابراهیم علیه السلام گفت : خواسته ای داری؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «بلی» .

مرد گفت : چیست؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «تو ، خدا را بخوانی و من بر دعایت آمین بگویم یا من ، خدا را بخوانم و تو بر دعایم آمین بگویی» .

مرد گفت : درباره چه خدا را بخوانم؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «برای مؤمنان گنهکار» .

مرد گفت : نه .

ابراهیم علیه السلام پرسید : «چرا؟»

مرد گفت : سه سال است که خدا را به خواسته ای می خوانم و تا این لحظه ، آن را مستجابت نیافته ام و از خداوند عز و جل خجالت می کشم که او را به خواسته ای دیگر بخوانم ، مگر بدانم خواسته ام را اجابت کرده است .

ابراهیم علیه السلام گفت : «درباره چه دعا کردی؟» .

مرد گفت : روزی در همین محلّ عبادت بودم که جوانی زیباروی که نور از پیشانی اش می تابید و گیسوانش از پشت فرو ریخته بود ، از کنارم گذشت ، و گاوی ـ که گویی روغن به بدنش مالیده بودند ـ و گله ای از گوسفندان پرگوشت ، با خود داشت و آنها را به پیش می برد . آنچه از وی دیدم ، مرا خوش آمد . پرسیدم : ای جوان! این گاو و گله گوسفند از کیست؟

گفت : از خودم .

پرسیدم : تو کیستی؟

گفت : من ، اسماعیل پسر ابراهیم خلیل الرحمان هستم . در آن هنگام ، خداوند عز و جل را خواندم که خلیلش را به من نشان دهد .

گفت : «من ، ابراهیم خلیل الرحمان هستم و آن جوان ، پسرم است» .

مرد در این هنگام گفت : سپاس ، خدایی را که پروردگار جهانیان است؛ او که خواسته ام را اجابت کرد . آن گاه ، پیشانی ابراهیم علیه السلام را بوسید و با وی مُعانقه (دیده بوسی) کرد . سپس گفت : اینک آماده ام . تو دعا کن تا من ، دعایت را آمین گویم .

ابراهیم علیه السلام برای زنان و مردان مؤمن گنهکار ، از آن روز تا روز قیامت ، درخواست بخشش و خشنودی خداوند را کرد و

مرد ، بر دعایش آمین گفت .

امام باقر علیه السلام فرمود : «دعای ابراهیم به مؤمنان گنهکار از شیعیان ما تا روز قیامت هم می رسد» .

کمال الدین : ص ۱۴۰ ح ۸ ، الکافی : ج ۸ ص ۳۹۲ ح ۵۹۱ نحوه .

حدیث۷۲۸

امام باقر علیه السلام :

لَمّا أصابَتِ امرَأَةَ العَزیزِ الحاجَةُ قیلَ لَها : لَو أتَیتِ یوسُفَ علیه السلام ، فَشاوَرَت فی ذلِکَ ، فَقیلَ لَها : إنّا نَخافُهُ عَلَیکِ . قالَت : کَلّا إنّی لا أخافُ مَن یَخافُ اللّهَ ، فَلَمّا دَخَلَت عَلَیهِ فَرَأَتهُ فی مُلکِهِ قالَت : الحَمدُ لِلّهِ الَّذی جَعَلَ العَبیدَ مُلوکا بِطاعَتِهِ ، وجَعَلَ المُلوکَ عَبیدا بِمَعصِیَتِهِ ، فَتَزَوَّجَها فَوَجَدَها بِکرا .

فَقالَ : أ لَیسَ هذا أحسَنَ ؟ أ لَیسَ هذا أجمَلَ؟

فَقالَت : إنّی کُنتُ بُلیتُ مِنکَ بِأَربَعِ خِصالٍ : کُنتُ أجمَلَ أهلِ زَمانی ، وکُنتَ أجمَلَ أهلِ زَمانِکَ ، وکُنتُ بِکرا ، وکانَ زَوجی عِنّینا .

امام باقر علیه السلام : هنگامی که همسر عزیز (زلیخا) نیازمند شد ، به وی گفتند : خوب است نزد یوسف علیه السلام بروی . در این باره مشورت کرد ، به وی گفتند : ما از او بر تو می هراسیم .

زلیخا گفت : من هرگز از کسی که از خدا می ترسد ، نمی ترسم .

وقتی زلیخا بر یوسف علیه السلام وارد شد و او را بر اریکه قدرت دید ، گفت : سپاس ، خدا را که بردگان را به خاطر فرمان بردن از او ، پادشاه کرد و پادشاهان را به خاطر گناه ، برده گردانید .

آن گاه ، یوسف علیه السلام با وی ازدواج کرد و او را باکره یافت . به وی گفت : «آیا این چنین ، بهتر نیست؟ آیا این چنین ، زیباتر نیست؟» .

زلیخا گفت : من به خاطر چهار چیز در دام تو گرفتار شدم : من ، زیباترین زن زمانه خود بودم و تو ، زیباترین مرد زمانه ات بودی . من ، باکره بودم و شوهرم ناتوانی جنسی داشت .

الأمالی للطوسی : ص ۴۵۶ ح ۱۰۲۰ .

حدیث۷۲۹

امام باقر علیه السلام :

: وإن کانَ صاحِبُکُم لَیَجلِسُ جِلسَةَ العَبدِ ، ویَأکُلُ أکلَةَ العَبدِ ، ویُطعِمَ النّاسَ خُبزَ البُرِّ وَاللَّحمَ ، وَیرجِعُ إلی أهلِهِ فَیَأکُلُ الخُبزَ وَالزَّیتَ ، وإن کانَ لَیَشتَرِی القَمیصَ السُّنبُلانِیَّ ، ثُمَّ یُخَیِّرُ غُلامَهُ خَیرَهُما ، ثُمَّ یَلبَسُ الباقِیَ ، فَإِذا جازَ أصابِعَهُ قَطَعَهُ ، وإذا جازَ کَعبَهُ حَذَفَهُ ، وما وَرَدَ عَلَیهِ أمرانِ قَطُّ کِلاهُما لِلّهِ رِضیً إلّا أخَذَ بِأَشَدِّهِما عَلی بَدَنِهِ .

ولَقَد وُلِّیَ النّاسَ خَمسَ سِنینَ فَما وَضَعَ آجُرَّةً عَلی آجُرَّةٍ ولا لَبِنَةً عَلی لَبِنَةٍ ، ولا أقطَعَ قَطیعَةً ، ولا أورَثَ بَیضاءَ ولا حَمراءَ إلّا سَبعَمِئَةِ دِرهَمٍ فَضَلَت مِن عَطایاهُ ، أرادَ أن یَبتاعَ لِأَهلِهِ بِها خادِما ، وما أطاقَ أحَدٌ عَمَلَهُ ، وإن کانَ عَلِیُّ بنُ الحُسَینِ علیهماالسلام لَیَنظُرُ فِی الکِتابِ مِن کُتُبِ عَلِیٍّ علیه السلام فَیَضرِبُ بِهِ الأَرضَ ، ویَقولُ : مَن یُطیقُ هذا .

امام باقر علیه السلام ـ در توصیف امام علی علیه السلام ـ : رهبر شما مانند بردگان می نشست ، مانند بردگان غذا می خورد ، نان گندم و گوشت را به مردم ، می خوراند و خود به خانه برمی گشت و نان [جو] و روغن زیتون می خورد . [دو] پیراهن سُنبُلانی می

خریـد و به غلامش می فرمود تا بهترینِ [آن دو] را انتخاب کنـد و خود ، دیگری را می پوشـید و اگر آستینش از انگشـتانش بلنـدتر بـود ، آن را قیچی می کرد و اگر از قـوزک پـایش درازتر بود ، آن را می بُریـد و هرگـاه دو کـار بر او روی می آورد که در هر دو [موجب]خشنودی خداوند بود ، سخت ترینِ بر جسم خود را برمی گزید .
او پنج سال زمامدار مردم بود و آجری روی آجر و خشتی روی خشت نگذاشت و زمینی از زمین های خراج [و اموال عمومی] را به کسـی نبخشـید و درم و دینـاری به ارث نگـذاشت ، جز هفتصـد درهم که از بخشـش هـایش زیـاده آمـده بـود و می خـواست برای خانواده اش مستخدمی خریداری کند . کسی را توان کاری که او انجام می داد ، نبود .
علی بن حسین علیه السـلام در نوشته های علی علیه السلام می نگریست و بر زمین می کوبید و می فرمود : «کیست که بتواند چنین کند؟!» .
الکافی : ج ۸ ص ۱۳۰ ح ۱۰۰ .

حدیث۷۳۰

امام باقر علیه السلام :
مِن سَعادَةِ الرَّجُلِ أن یَکونَ لَهُ الوَلَدُ یُعرَفُ فیهِ شِبهُهُ، خَلقُهُ و خُلُقُهُ و شَمائِلُهُ.
امام باقر علیه السلام : از سعادت های مرد ، این است که فرزندش در جسم و اخلاق و رفتار ، به او شباهت داشته باشد .
الکافی : ج ۶ ص ۴ ح ۲ عن سدیر ، مکارم الأخلاق : ج ۱ ص ۴۷۷ ح ۱۶۴۴ عن الإمام الصادق علیه السلام .

حدیث۷۳۱

امام باقر علیه السلام :
أتی رَجُلٌ مِنَ الأنصارِ رَسولَ اللّهِ صلی الله علیه و آله، فَقالَ : هـذِهِ ابنَةُ عَمّی وامرَأتی لا أعلَمُ إلاّ خَیرا، وَ قَد أتَتنی بِوَلَدٍ شَدیدِ السَّوادِ، مُنتَشِرِ
المِنخَرَینِ، جَعدٍ،
امام باقر علیه السـلام : یکی از انصار ، خدمت پیامبر خدا رسـید و گفت : این ، دخترعمو و همسـر من است . [از او] جز نیکی چیزی نمی دانم و با این
حال ، او فرزنـدی برای من آورده است ، بسـیار سـیاه ، سوراخ های بینی اش بزرگ ، مویش فرفری و بینی اش پهن است. شبیه او را نه در دایی هایم می شناسم ، نه در نیاکانم .
پیامبر خدا به همسر او فرمود : «تو چه می گویی ؟» گفت : نه . سوگند به آن کسی که تو را به حق برانگیخته است ، در مدّتی که او مرا در اختیار گرفته ، هیچ کس را به جای او ننشانده ام .
پیامبر خـدا ، مـدّتی طولانی سرِ خود را پایین انداخت . سـپس ، چشم خود را به آسـمان گردانْد و آن گاه رو به مرد کرد و فرمود : «ای مرد! هیچ کس نیست ، مگر این که بین او و آدم ، ۹۹ رگ (و ریشه) وجود دارد که همگی در نسب ، نقش دارند . وقتی نطفه در رَحِم قرار می گیرد ، این رگ ها به حرکت در می آینـد و از خداوند می خواهند که فرزند به آنها شبیه باشد . لذا این ، از رگ هایی است که نه نیاکان تو ، نه نیاکانِ نیاکان تو آن را درک نکرده اند . فرزندت را بگیر» .
زن گفت : مشکل مرا گشودی ، ای پیامبر خدا!
جَعْدِ : جَعْدُ الشعر ضدّ السبط ، و الجَعْدُ : القصیر المُتَرَدِّدُ الخَلْق (النهایهٔ : ج ۱ ص ۲۷۵ «جعد»).

حدیث۷۳۲

امام باقر علیه السلام :
مَن طَهُرَت وِلادَتُهُ دَخَلَ الجَنَّةَ .
امام باقر علیه السلام : کسی که ولادتش پاک باشد ، وارد بهشت می شود .
المحاسن : ج ۱ ص ۲۳۳ ح ۴۲۳ عن سدیر الصیرفی ، بحار الأنوار : ج ۵ ص ۲۸۷ ح ۱۰ .

حدیث۷۳۳

امام باقر علیه السلام :
إذا زَنَی الرَّجُلُ أدخَلَ الشَّیطانُ ذَکَرَهُ فَعَمِلا جَمیعا، و کانَتِ النُّطفَةُ واحِدَةً، وَ خُلِقَ مِنهُمَا الوَلَدُ، ویَکونُ شِرکَ شَیطانٍ .
امام باقر علیه السلام : وقتی مرد زنا می کند ، شیطان ، نرینه اش را وارد می کند و هر دو با هم عمل می کنند ؛ نطفه [ی آنها]یکی می شود و فرزند از هر دو آفریده می گردد و همتای شیطان است .
ثواب الأعمال : ص ۳۱۲ ح ۴ ، المحاسن : ج ۱ ص ۱۹۴ ح ۳۳۲ ولیس فیه «الولد» وکلاهما عن عبد الملک بن أعین .

حدیث۷۳۴

امام باقر علیه السلام :
إذا أرَدتَ الوَلَدَ فَقُل عِندَ الجِماعِ : اللّهُمَّ ارزُقنی وَلَدا، وَ اجعَلهُ تَقِیّا لَیسَ فی خَلقِهِ زِیادَةٌ و لا نُقصانٌ، وَ اجعَل عاقِبَتَهُ إلی خَیرٍ.
امام باقر علیه السلام : هرگاه فرزند خواستی ، هنگام آمیزش بگو : «بار الها! فرزندی روزی ام کن و او را با تقوا قرار ده ؛ نه افزونی در جسم او باشد ، نه کاستی، و او را عاقبت به خیر گردان» .
الکافی : ج ۶ ص ۱۰ ح ۱۲ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۱۱ ح ۱۶۴۱ کلاهما عن محمّد بن مسلم.

حدیث۷۳۵

امام باقر علیه السلام :
یَابنَ الأیّامِ الثَّلاثِ، یَومُکَ الَّذی وُلِدتَ فیهِ، و یَومُکَ الَّذی تَنزِلُ فیهِ قَبرَکَ ، ویَومُکَ الَّذی تَخرُجُ فیهِ إلی رَبِّکَ، فَیا لَهُ مِن یَومٍ عَظیمٍ.
امام باقر علیه السلام : ای فرزندِ روزهای سه گانه : آن روز که در آن زاده شدی ، آن روز که در قبرت فرود می آیی و آن روز که به سوی پروردگارت بیرون می آیی . ای وای بر او از آن روز بزرگ!
تحف العقول : ص ۲۹۲ ، بحار الأنوار : ج ۷۸ ص ۱۷۱ ح ۴.

حدیث۷۳۶

امام باقر علیه السلام :
: أَسأَلُ اللّهَ أن یَجعَلَهُ خَلَفا مَعَکَ ، وَ خَلَفا بَعدَکَ، فَإِنَّ الرَّجُلَ یُخلِفُ أَباهُ فِی حَیاتِهِ و مَوتِهِ.
امام باقر علیه السلام ـ هنگام تبریک به خاطر فرزنددار شدن کسی ـ : از خدا می خواهم که او را با تو و پس از تو ، جانشین [شایسته] تو قرار دهد ؛ چرا که فرزند، جانشین پدر در زندگی و مرگ اوست .

نثر الدرّ : ج ۱ ص ۳۴۵ ، نزهة الناظر : ص ۱۰۰ ح ۱۹ ، کشف الغمّة : ج ۲ ص ۳۶۲.

حدیث۷۳۷

امام باقر علیه السلام :

أَصدَقُ الأَسماءِ ما سُمِّیَ بِالعُبودِیَّةِ، و أَفضَلُها أَسماءُ الأَنبیاءِ.

امام باقر علیه السلام : درست ترین نام ها ، آن است که به بندگی خوانده شود و برترینِ آنها ، نام پیامبران است .

الکافی : ج ۶ ص ۱۸ ح ۱، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۸ ح ۱۷۴۷.

حدیث۷۳۸

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أَبغَضَ الأسماءِ إلَی اللّه ِ عز و جل : حارِثٌ و مالِکٌ و خالِدٌ.

امام باقر علیه السلام : همانا منفورترینِ نام ها نزد خداوند عز و جل حارث ، مالک و خالد است .

الکافی : ج ۶ ص ۲۱ ح ۱۶، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۹ ح ۱۷۵۳ کلاهما عن محمّد بن مسلم .

حدیث۷۳۹

امام باقر علیه السلام :

إذا کانَ یَومُ السّابِعِ وقَد وُلِدَ لِأَحَدِکُم غُلامٌ أو جارِیَةٌ فَلیَعُقَّ عَنهُ کَبشا ؛ عَنِ الذَّکَرِ ذَکَرا، و عَنِ الاُنثی مِثلَ ذلِکَ ، عُقّوا عَنهُ و أطعِمُوا القابِلَةَ مِنَ العَقیقَةِ ، و سَمّوهُ یَومَ السّابِعِ .

امام باقر علیه السلام : هر گاه روز هفتم ولادت پسر یا دخترِ یکی از شما فرا رسید ، باید گوسفندی عقیقه کند ؛ برای پسر ، گوسفند نر و برای دختر گوسفند ماده، عقیقه کنید و از عقیقه به ماما بدهید و روز هفتم ، بر او نام بگذارید .

الکافی : ج ۶ ص ۲۷ ح ۴ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۴۲ ح ۱۷۶۹ ، وسائل الشیعة : ج ۱۵ ص ۱۵۲ ح ۱۱ .

حدیث۷۴۰

امام باقر علیه السلام :

اِستَرضِع لِوَلَدِکَ بِلَبَنِ الحِسانِ، وإیّاکَ وَ القِباحَ ؛ فَإِنَّ اللَّبَنَ قَد یُعدی .

امام باقر علیه السلام : برای فرزندت از شیرِ دایگانِ خوب روی درخواست کن و از شیرِ دایگانِ زشت ، پرهیز کن ؛ زیرا شیر ، [خصلت های شیردهنده را] سرایت می دهد .

الکافی : ج ۶ ص ۴۴ ح ۱۲ عن محمّد بن مروان، تهذیب الأحکام : ج ۸ ص ۱۱۰ ح ۳۷۶ عن الهیثم بن محمّد بن مروان .

حدیث۷۴۱

امام باقر علیه السلام :

عَلَیکُم بِالوِضاءِ

امام باقر علیه السلام : بر شما باد [انتخاب] دایگان پاکیزه و زیبا ؛ زیرا شیر ، [خصلت ها را] منتقل می کند .

وِضاءٌ : أی حِسانٌ نِقاءٌ (لسان العرب : ج ۱ ص ۱۹۵ «وضأ»).

حدیث۷۴۲

امام باقر علیه السلام :

إنّا نَأمُرُ صِبیانَنا بِالصَّلاةِ إذا کانوا بَنی خَمسِ سِنینَ ، فَمُروا صِبیانَکُم بِالصَّلاةِ إذا کانوا بَنی سَبعِ سِنینَ، و نَحنُ نَأمُرُ صِبیانَنا بِالصَّومِ إذا کانوا بَنی سَبعِ سِنینَ بِما أطاقوا مِن صِیامِ الیَومِ إن کانَ إلی نِصفِ النَّهارِ أو أکثَرَ مِن ذلِکَ أو أقَلَّ، فَإِذا غَلَبَهُمُ العَطَشُ و الغَرَثُ

امام باقر علیه السلام : ما کودکان خود را وقتی پنج ساله اند ، به نماز امر می کنیم ؛ ولی شما کودکانتان را وقتی هفت ساله شدند ، به نماز امر کنید . ما کودکان خود را وقتی هفت ساله اند ، به روزه وامی داریم ؛ به اندازه ای

که توان دارند ، چه تا نصف روز باشد یا بیشتر یا کمتر . وقتی تشنگی و گرسنگی بر آنان چیره شد ، افطار می کنند تا این که به روزه ، عادت کنند و توان آن را بیابند ؛ ولی شما کودکانتان را وقتی نُه ساله شدند ، به اندازه ای که توان دارند ، به روزه وا دارید و وقتی تشنگی بر آنان چیره شد ، افطار کنند .

الغَرَثُ : الجُوع (الصحاح : ج ۱ ص ۲۸۸ «غرث»).

حدیث۷۴۳

امام باقر علیه السلام :

شَرُّ الآباءِ مَن دَعاهُ البِرُّ إلَی الإِفراطِ، وشَرُّ الأَبناءِ مَن دَعاهُ التَّقصیرُ إلَی العُقوقِ.

امام باقر علیه السلام : بدترین پدر ، کسی است که نیکی کردن ، او را به زیاده روی وا دارد و بدترین فرزند ، کسی است که کوتاهی کردن ، او را به نافرمانی و آزردن [پدر] وا دارد .

تاریخ الیعقوبی : ج ۲ ص ۳۲۰، الجوهرة : ص ۵۲ .

حدیث۷۴۴

امام باقر علیه السلام :

کانَ عَلِیُ بنُ الحُسَینِ علیه السلامإذا حَضَرَ وِلادَةُ المَرأةِ قالَ : أخرِجوا مَن فِی البَیتِ مِنَ النِّساءِ ؛ لا تَکونُ المَرأَةُ أوَّلَ ناظِرٍ إلی عَورَتِهِ .

امام باقر علیه السلام : امام زین العابدین علیه السلام همواره وقتی هنگام زایمان زن فرا می رسید ، می فرمود : «زنانی را که در اتاق هستند ، بیرون کنید تا نخستین نگاه زنان ، نگاه به عورت نباشد» .

کتاب من لا یحضره الفقیه : ج ۳ ص ۵۶۰ ح ۴۹۲۵ ، الکافی : ج ۶ ص ۱۷ ح ۱ ، تهذیب الأحکام : ج ۷ ص ۴۳۶ ح ۱۷۳۷ کلاهما نحوه وکلّها عن جابر.

حدیث۷۴۵

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثٌ لَم یَجعَلِ اللّه ُ عز و جل لِأَحَدٍ فیهِنَّ رُخصَةً : أداءُ الأَمانَةِ إلَی البَرِّ وَالفاجِرِ، وَالوَفاءُ بِالعَهدِ لِلبَرِّ وَالفاجِرِ، وبِرُّ الوالِدَینِ بَرَّینِ کانا أو فاجِرَینِ .

امام باقر علیه السلام : سه چیز است که خداوند عز و جل رُخصتی در آنها برای کسی قرار نداده است : بازگرداندن امانت ، به

نیکوکار و بدکار ؛ وفای به پیمان ، با نیکوکار و بدکار ؛ ونیکی به پدر و مادر ، نیکوکار باشند یا بدکار .

الکافی : ج ۲ ص ۱۶۲ ح ۱۵ عن عنبسهٔ بن مصعب و ج ۵ ص ۱۳۲ ح ۱، تهذیب الأحکام : ج ۶ ص ۳۵۰ ح ۹۸۸ کلاهما عن الحسین بن مصعب الهمدانی عن الإمام الصادق علیه السلاموفیه «لا عذر لأحد فیها» بدل «لم یجعل ... رخصهٔ».

حدیث۷۴۶

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أبی نَظَرَ إلی رَجُلٍ ومَعَهُ ابنُهُ یَمشی ، وَالِابنُ مُتَّکِئٌ عَلی ذِراعِ الأَبِ، قالَ : فَما کَلَّمَهُ أبی علیه السلاممَقتا لَهُ حَتّی فارَقَ الدُّنیا.

امام باقر علیه السلام : نگاه پدرم به کسی افتاد که پسرش همراه او بود ، در حالی که او می رفت و پسر به بازوی پدر ، تکیه زده بود . پدرم از سرِ ناراحتی ، با آن پسر ، سخن نگفت تا از دنیا رفت .

الکافی : ج ۲ ص ۳۴۹ ح ۸ عن عبداللّه بن سلیمان، مشکاهٔ الأنوار : ص ۲۸۵ ح ۸۶۲ عن عبداللّه بن مسکان ولیس فیه «یمشی».

حدیث۷۴۷

امام باقر علیه السلام :

قـالَ: فَیهلِکُ کُـلُّ شَـی ءٍ وَ یَبْقَی الوَجْهُ اَنّ عَزَّوَجَلَّ اَعْظَمُ مِنْ اَنْ یُوصَفَ بِالوَجهِ وَلِکن مَعْناهُ کُلُّ شَـی ءٍ هالِکٌ اِلّا دینُهُ وَ الوَجْهُ الـذّی یُؤتی مِنهُ.

امـام بـاقر علیه السلام دربـاره آیـه« کل شی هـالک الّا وجـهه »بـه ابوحمزه ثمالی فرمود:

هر چیز نابود می شود و وجه باقی می ماند.

خداوند بزرگ تر از آن است که وجه (چهره) داشته باشد و معنای آیه این است که همه چیز نابود می شود الّا دین خدا و سـمت و سویی که مردم از آن به سمت خدا رو می آورند.

معانی الاخبار، ص ۱۲.

حدیث۷۴۸

امام باقر علیه السلام :

هَلْ یَعْطِفُ الغَنِیُّ عَلی الفَقیرَ، وَ یَتَجاوَزُ المُحْسِنُ عَنْ المُسی ءِ وَ یَتَواسُونَ؟

قُلْتُ: لا، قالَ علیه السلام :

لَیْسَ هؤُلاءِ الشّیعَهَ، الشَّیعَهُ مَنْ یَفْعَلُ هذا.

یکی از یاران امام باقر علیه السلام به آن حضرت گفت: شیعیان در منطقه ما زیادند. حضرت فرمود:

آیـا توانـگر آنان بر فقیر مهر می ورزد؟ و نیکوکار از بدکار می گذرد؟ و مواسات و بذل و بخشش مالی دارند؟

گفت: خیر. حضرت فرمود:

اینان شیعه نیستند. شیعه کسی است که چنین باشد.

قضاء حقوق المؤمنین، الشیخ ابو علی الصوری، ص ۲۱، ح ۲۲.

حدیث۷۴۹

امام باقر علیه السلام :

کُلُ عَیْنٍ باکِیَةٌ یَوْمَ القِیامَةِ اِلّا ثَلاثَ عُیُونٍ:

عَیْنٌ سَهَرَتْ فِی سَبیلِ اللّه .

وَ عَیْنٌ فاضَت مِنْ خَشْیَةِ اللّه .

وَ عَیْنٌ غَضَّتْ عَنْ مَحارِمِ اللّه .

امام باقر علیه السلام فرمود:

روز قیامت همه چشم ها گریان است مگر سه چشم:

چشمی که در راه خدا بیدار مانده است،

چشمی که از خوف خدا گریسته است،

چشمی که از محارم الهی فرو بسته شده است.

معدن الجواهر و ریاضهٔ الخواطر، ص ۳۴.

حدیث۷۵۰

امام باقر علیه السلام :

تِسْعُ خِصالٍ خَصَّ اللّه ُ بِها رُسُلَهُ فَامْتَحِنُوا أنفُسَکُمْ فَإنْ کانت فَیکُمْ فَاحْمَدُوا اللّه َ تَعالی عَلَیْها فاْسَاَلُوُهُ فِیْها، وَ هُمُ:

الیَقینُ وَ القَناعَةُ وَ الصَّبْرُ وَ الشُّکْرُ وَ الحِلْمُ

وَ حُسْنُ الخُلْقِ وَ السَّخاءُ وَ الشَّجاعَةُ وَ التَّنَزُّهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

نُه خصلت است که خداوند آن ها را از ویژگیهای پیامبرانش قرار داده است. پس خود را بیازمایید بنگرید اگر آنها را دارید، خدا را حمد و ستایش کنید و اگر ندارید از او بخواهید. آن ها عبارتند از:

یقین، قناعت، صبر، شکر، حلم، حسن خلق، سخاوت، شجاعت، پاکیزگی و پارسایی.

معدن الجواهر و ریاضهٔ الخواطر، ص ۳۴.

حدیث۷۵۱

امام باقر علیه السلام :

مَنْ کَذَبَ ذَهَبَ جَمالُهُ،

وَ مَنْ ساءَ خُلقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَ کَثُرَتْ هُمُومُهُ وَتَظاهَرَ عَلَیْهِ الْنِّعمَةَ فَلْیُکْثِرِ مِنَ الشُّکْرِ،

وَ مَنْ کَثُرَتْ هُمُومُهُ فَلیُکثِرْ مِنْ الاِسْتِغفارِ،

وَ مَنْ اَلَحَّ عَلَیْهِ الفَقرُ، فَلیَقُلْ « لا حَولَ وَ لا قُوَّةَ إلّا بِاللّه ِ العَلِیّ العَظیمِ».

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس دروغ بگوید آراستگی او برود،

هر کس اخلاقش بد شود خود را عذاب می دهد و اندوهش فراوان می شود.

هر کس نعمت ها پیاپی بر او فرود آید، باید زیاد شکر کند.

هر کس اندوهش زیاد شود، بسیار استغفار کند.

و هر کس فقر بر او فشار آورد، بگوید: «لا حَولَ وَ لا قُوَّةَ إلاّ بِاللّه ِ العَلِی العَظِیمِ».

معدن الجواهر و ریاضهْ الخواطر، ص ۳۴.

حدیث۷۵۲

امام باقر علیه السلام :

ما مِنْ خُطْوَةٍ اَحَبُّ [إلَی] اللّه ِ مِنْ خُطْوَتَینِ:

خُطْوَةٌ تَشُدُّ صَفّاً فی سَبیلِ اللّه ِ.

وَ خُطْوَةٌ إلِی ذی رَحِم قاطِعٍ

وَ ما مِنْ جُرعَةٍ اَحَبُّ [اِلیَّ] مِنْ جُرعَتَیْنِ:

جُرْعَةُ غَیْظٍ رَدَّها مُؤمِنٌ بِحِلْمٍ

وَ جُرعَةُ مُصیبَةٍ رَدَّها مُؤمِنٌ بِصَبْرٍ

وَ ما مِنْ قَطْرَةٍ اَحَبُّ اِلیَ اللّه ِ مِنْ قَطْرَتَینِ:

قَطْرَةُ دَمٍ فِی سَبیلِ اللّه

وَقَطْرَةُ دَمْعٍ فِی سَوادِاللَّیلِ لایُریدُ بِها إلَّااللّه َ عَزَّوَجَلَّ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

دو گام است که از آن محبوب تر نزد خدا نیست:

۱. گامی به سوی جبهه ها برای تحکیم صف مجاهدان راه خدا.

۲. گامی به سوی خویشاوندی که پیوند خویش گسسته است.

دو جرعه است که از آن محبوب تر نزد خدا نیست:

۱. جرعه ای از خشم که مؤمن آن را با حلم فرو برد.

۲. جرعه ای از مصیبت که با صبر آن را باز گرداند.

و دو قطره است که از آن نزد خدا بهتر نیست:

۱. قطره ای خون در راه خدا،

۲. قطره ای اشک در سیاهی شب که جز برای خدا نیفشاند.

معدن الجواهر و ریاضهْ الخواطر، ص ۲۷.

حدیث۷۵۳

امام باقر علیه السلام :

انّ مِنْ عِبادی مَنْ یَتَقَرَّبُ بِالحَسَنَهِْ فَاُحکِمُهُ فِی الجَنَّهِْ، فَقالَ مُوسی: یا رَبِّ ما تِلْکَ الحَسَنَهُْ؟

قالَ: یَمْشی فِیحاجَهِْ اَخیهِ المُؤمِن قُضِیَت اَوْ لَمْ تُقْضَ!

امام باقر علیه السلام: فرمود:

خداوند به موسی علیه السلام وحی کرد که:

بعضی از بندگان من آن قدر کار نیک انجام می دهد که او را در بهشت حاکم و برقرار می سازم.

موسی گفت: خدایا آن کار نیک چیست؟

فرمود: برای تأمین نیاز برادرش تلاش می کند، موفق به قضای حوائج او بشود یا نشود.

مصادقهٔ الاخوان، ص ۶۶ صدوق(ره).

حدیث۷۵۴

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثَةٌ مِنْ أفْضَلِ الاَعْمالِ:

شِبْعَةُ جُوْعَةَ المُسْلِم

وَ تَنْفیسُ کُرْبَتِهِ وَ تَکْسُو عَوْرَتَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

سه چیز از برترین اعمال است:

سیر کردن گرسنگی مسلمان،

زدودن غم مسلمان، پوشاندن زشتی و عیب او.

مصادقهٔ الأخوان، ص ۴۴.

حدیث۷۵۵

امام باقر علیه السلام :

لَوَ اَنَّ رَجُلًا اَحَبَّ رَجُلًا فِیاللّه لَاَثابَهُ اللّه ُ عَلی حُبِّهِ

وَ اِنْ کانَ المَحْبُوبُ فِی عِلْمِ اللّه ِ مِن اَهْلِ النّارِ

وَلَوَاَنَّ رَجُلًا اَبَغَضَ رَجُلًا للّه ِ لَاَثابَهُ عَلی بُغْضِهِ اِیّاهُ،

وَ اِنْ کانَ المُبْغَضُ فِی عِلْمِ اللّه ِ مِنْ اَهْلِ الجَنَّةِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

اگر کسی مردی را در راه خدا دوست بدارد، خداوند به او پاداش محبتش را می دهد، گرچه آن شخص محبوب در علم الهی اهل آتش باشد و اگر کسی شخصی را در راه خدا دشمن بدارد، خداوند پاداش بغض و خشم او را می پردازد، گرچه شخص مورد خشم و نفرت در علم الهی از اهل بهشت باشد.

مصادقهٔ الأخوان، ص ۵۰.

حدیث۷۵۶

امام باقر علیه السلام :

تَبَسُّمُ الرَّجُلِ فِی وَجْهِ اَخیهِ حَسَنَةٌ وَ صَرْفُهُ القَذا عَنهُ حَسَنَةٌ وَ ما عُبِدَاللّه ُ بِشَی ءٍ اَحَبُّ اِلَیْهِ مِنْ اِدْخالِ السُّرُورِ عَلی المُؤمِنِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

لبخند انسان به چهره برادرش حسنه و کار نیک است و دور کردن خار و خاشاك و رنج و گرفتاری از برادر دینی حسنه است و خداوند به چیزی بهتر از شاد کردن مؤمن عبادت نشده است.

مصادقهٔ الأخوان، ص ۵۲.

حدیث۷۵۷

امام باقر علیه السلام :

اَتَجالَسُونَ؟

قُلْتُ: نَعَمْ.

قالَ: واهاً لِتِلْكَ المَجالِسِ.

فضیل بن یسار می گوید: امام باقر علیه السلام به من فرمود:

آیا با هم جلسه و نشست دارید؟

گفتم: آری.

فرمود: خوشا به آن مجلس ها.

مصادقهٔ الأخوان، ص ۳۴.

حدیث۷۵۸

امام باقر علیه السلام :

قالَ رَسُولُ اللّه صلی الله علیه و آله :

مَنْ سَرَّ مُؤمِناً فَقَدْ سَرَّنی

وَ مَنْ سَرَّنی فَقَد سَرَّ اللّه َ.

ابوحمزه می گوید: از امام باقر علیه السلام شنیدم که فرمود:

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است:

هر کس مؤمنی را شاد کند مرا شاد کرده است

و هر کس مرا شاد سازد ،

در حقیقت خدا را مسرور ساخته است.

مصادقهٔ الأخوان، ص ۶۲.

حدیث۷۵۹

امام باقر علیه السلام :

مِنَ القَواصِمِ الفَواقِرِ الَّتی تَقْصِمُ الظَّهْرَ جارُالسَوْءِ،

اِنْ رَأی حَسَنَةً اَخْفاها وَ اِنْ رَأی سَیِئَةً اَفْشاها.

امام باقر علیه السلام فرمود:

یکی از عوامل کمر شکن، همسایه بد است،

اگر کار خوبی ببیند پنهان می سازد
و اگر کار بدی مشاهده کند، افشا گری می کند.
اصول کافی، ج ۲، ص ۶۶۸.

حدیث۷۶۰

امام باقر علیه السلام :
حَدُّ الجِوارِ أربَعُونَ داراً مِن کُلِّ جانِبٍ،
مِن بَینِ یَدَیهِ وَ مِن خَلفِهِ وَ عَنْ یَمینِهِ وَشِمالِهِ.
جمیل بن دراج می گوید: امام باقر علیه السلام فرمود:
حدّ همسایگی چهل منزل است ار هر سو،
از جلو ، از پشت سر ، از راست و از چپ.
اصول کافی، ج ۲، ص ۶۶۹ .

حدیث۷۶۱

امام باقر علیه السلام :
ألخَیرُ وَ الشَّرُّ
یُضاعَفُ یَوْمَ الجُمُعَةِ.
جابر از امام باقر علیه السلام نقل می کند که فرمود:
کار خیر و شرّ در روز جمعه دو چندان می گردد.
(یعنی پاداش و کیفرش دو برابر است.)
جامع الاحادیث، ص ۱۵۶.

حدیث۷۶۲

امام باقر علیه السلام :
مَنْ أصابَ مالاً مِنْ غَلُولٍ أوَ رِباً أو خِیانَةٍ اوَ سِرقَةٍ
لَمْ یُقبَلْ مِنهُ
فی زَکوةٍ وَ لا فی صَدَقَةٍ وَ لا فی حَجٍّ وَ لا عُمرَةٍ.
امام باقر علیه السلام فرمود:
هرکس مالی از راه اختلاس یا ربا یا خیانت و یا دزدی به چنگ آورد، مصرف آن در راه زکات واجب و صدقه و حج و عمره از وی پذیرفته نمی شود.
امالی صدوق، ص ۴۴۲.

حدیث۷۶۳

امام باقر علیه السلام :

ما مِنْ شَی ءٍ اَحَبَّ إلَی اللّه ِ

مِـنْ أنْ یُسْـأَلَ ما عِنْـدَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هیچ چیز در نزد خدا آن قدر مطلوب و محبوب نیست

که آنچه نزد اوست از وی درخواست و تقاضا شود.

المحاسن، ص ۲۹۲، جامع الاحادیث، ص ۱۸۳.

حدیث۷۶۴

امام باقر علیه السلام :

اَحَبُّ الاَعمالِ إلَی اللّه ِ تَعالی

أدوَمُهـا وَانْ قَلَّتْ .

ابوحمزه ثمالی می گوید: امام باقر علیه السلام فرمود:

محبوبترین کارها نزد خدای متعال آن کاری است

که دوام بیشـتری دارد، گرچـه انـدک باشـد.

جامع الاحادیث، ص ۱۸۲.

حدیث۷۶۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّ أحَبَّ الاَعمالِ إلَی اللّه ِ تَعـالی سَبعَةٌ:

اِشْباعُ جُوْعَةِ مُؤمِنٍ، وَ تَنـفیسُ کُرْبَتِهِ،

وَ قَضاءُ دینِهِ، وَ إنَّ مَن یَفعَلُ ذلِکَ لَقَلیلٌ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

محبوبترین کارها در نزد خدای تعالی هفت چیز است، از جمله: گرسنگی مؤمنی را سیر کند،

اندوه غمزده ای را برطرف سازد،

قرض بدهکاری را بپردازد.

کسانی که این گونه رفتار کنند، اندکند.

جامع الاحادیث، ص ۱۸۳، بحارالانوار، ج ۷۴، ص۳۶۹.

حدیث۷۶۶

امام باقر علیه السلام :

عَلَیـکُم بـِالوَرَعِ

فَاِنَّهُ لَیْسَ شَی ءٌ اَحَبَّ إلَی اللّه ِ تَعالی

مِنَ الـوَرَعِ وَ عِفـّةِ بَطْنٍ وَ فَرْجٍ.

ابو حمزه ثمالی می گوید امام باقر علیه السلام فرمود:

بر شـما باد ورع و پارسـایی،

که چیزی نزد خدای متعال محبوب تر از

پارسایی ومهار زدن بر شکم وغریزه جنسی نیست.

مستدرک، ج ۱۱، ص ۲۶۵، جامع الاحادیث، ص ۱۸۳.

حدیث۷۶۷

امام باقر علیه السلام :

أفْضَلُ العِبادَةِ ألقَرائَةُ فِی المُصحَفِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

برترین عبادت، تـلاوت قـرآن است.

بحارالانوار، ج ۹۲، ص۲۰۲.

حدیث۷۶۸

امام باقر علیه السلام :

ما شَی ءٌ أعظَمَ ثَواباً مِن شَهادَةِ اَنْ لا إلهَ إلاَّ اللّه ُ،

إنَّ اللّه َ لا یَعْدِلُهُ شَی ءٌ وَ لا یُشرِکُهُ فِی الاُمُورِ اَحَدٌ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هیـچ کـاری ثوابـش بـالاتر از این نیست که بـه «لا اله الاّ اللّه » گواهی و شـهادت دهی. براستی خداونـد را هیـچ چیز هماننـد و برابر نیست و در کارها هیچ کس شریک او نیست.

الکافی، ج ۲، ص ۳۷۵.

حدیث۷۶۹

امام باقر علیه السلام :

ما مِنْ شَیْی ءٍ أبغَضُ إلَی اللّه ِ مِنْ بَطْنٍ مَملُوءٍ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هیچ چیز به اندازه شکم انباشته،

منفـور خـداوند نیسـت.

الکافی، ج ۶، ص ۲۷۰، جامع الاحادیث کتاب الغایات، ص ۲۰۱.

حدیث۷۷۰

امام باقر علیه السلام :

قال رسول اللّه صلی الله علیه و آله:

خیارُ اُمَّتی أَلّذینَ إذا سافَرُوا قَصَّرُوا وَ أَفْطَرُوا

وَ إذا اَحْسَنُوا، استَبْشَرُوا وَ إذا اَساؤُا استَغْفَرُوا.

امام باقر علیه السلام فرمود:

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرموده است:

نیکان امّت من کسانی اند که هنگام سفر نماز را شکسته می خوانند و روزه را افطار می کنند.

وقتی نیکی کنند، شادمان می شوند،

هنگامی که کار بدی کردند، استغفار می کنند.

الکافی، ج ۴، ص ۱۲۷، جامع الاحادیث، ص ۲۱۵.

حدیث۷۷۱

امام باقر علیه السلام :

یـا جـابِرُ ! مَنْ دَخَـلَ عَلَیهِ شَـهرُ رَمضـانَ وَ صـامَ نَهـارَهُ وَ قـامَ وَرْداً مِنْ لَیْلِهِ، وَ حَفِظَ لِسانَهُ وَ فَرجَهُ وَ غَضَّ بَصَـرَهُ وَ کَفَّ اذانَهُ، خَرَجَ مِن الذُّنُوبِ کَیَومٍ وَلَدَتهُ اُمُّهُ.

قالَ قُلْتُ: ما اَحسَنَ هَذا مِنْ حَدیث، جُعِلتُ فِداکَ. قالَ:

ما اَشَدَّ هَذا مِنْ شَرْطٍ.

جابر می گوید، امام باقر علیه السلام به من فرمود:

هر کس ماه رمضان بر او وارد شود و روزهایش را روزه بدارد و پاسی از شب را به نیایش برخیزد و زبانش را نگهدارد و چشم خود از حرام بربندد و آزار به کسی نرساند، مثل روز تولد از مادر از گناه پاکیزه می شود.

گفتم: چه حدیث خوبی! فرمود:

چه شرایط دشواری !

جامع الاحادیث، ص ۲۲۲، الکافی، ج ۲، ص ۸۷.

حدیث۷۷۲

امام باقر علیه السلام :

. قالَ:

مَنْ قالَ إنِّیاِمامٌ وَ لَیْسَ بِإمام.

قُلتُ: وَ انْ کانَ عَلَوِیّاً؟

قالَ علیه السلام: وَ انْ عَلَوِیّاً.

قُلتُ: وَ انْ کانْ مِنْ وُلدِ عَلِیِ بنِ أبی طالِبٍ؟

قالَ علیه السلام: وَ انْ کان.

راوی درباره آیه«وَ یَوْمَ القِیامَةِ تَرَی الَّذینَ کَذَبُوا عَلَی اللّه ِ وُجُوهُهُمْ مُسوَدَّةٌ»از امام باقر علیه السـلام پرسید (یعنی روز قیامت، تکذیب کنندگان بر خداوند را سیه رو می بینی). حضرت فرمود:

هرکس امام نباشد و مدعی امامت شود، مشمول آیه است.

گفتم: گر چه علوی باشد؟

حضرت فرمود: اگر چه علوی باشد.

گفتم: اگر چه از فرزندان علی بن أبی طالب باشد؟

حضرت فرمود: اگر چه از آنان باشد.

الکافی، ج ۱، ص ۳۰۷.

حدیث۷۷۳

امام باقر علیه السلام :

اِنَّ هذِهِ الدُّنیا یُعطیهَا اللّه ُ البِرَّ وَ الفاجِرَ

وَ لایُعْطِی الإیمانَ إلّا صَفْوَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خدا این دنیا را به نیکوکار و بدکار می بخشد،

ولی «ایمان» را جز به برگزیدگان خلقش نمی دهد.

اصول کافی(با ترجمه)، ج ۳، ص ۳۰۵.

حدیث۷۷۴

امام باقر علیه السلام :

سَلامَةُ الدّینِ وَ صِحَّةُ البَدَنِ خَیرٌ مِنَ المالِ

وَ المالُ زینَةٌ مِنْ زینَةِ الدُّنیا، حَسَنَةٌ.

فضیل بن یسار از امام باقر علیه السلام نقل می کند که فرمود:

سلامتی دین و تندرستی از ثروت بهتر است.

و مال، زینتی از زینت های دنیاست که خوب است.

اصول کافی (باترجمه)، ج ۳، ص ۳۰۶.

حدیث۷۷۵

امام باقر علیه السلام :

إنَّما جُعِلَتِ التَّقِیَّةُ لِیُحقَنَ بِهَا الدَّمُ،

فَإذا بَلَغَ الدَّمَ فَلَیسَ تَقِیَّةٌ.

محمد بن مسلم می گوید، امام باقر علیه السلام فرمود:

تقیّه برای این است که خونها حفظ شود،

وقتی مسأله به خون ریزی رسید،

دیگر جای تقیّه نیست.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۱۳.

حدیث۷۷۶

امام باقر علیه السلام :

اِنَّما شیعَةُ عَلِیٍّ اَلْحُلَماءُ وَ العُلَماءُ الذُّبْلُ الشِّفاهِ

تُعْرَفُ الرُّهبانِیَّةُ عَلی وُجُوهِهِمْ.

جابر می گوید حضرت امام باقر علیه السلام فرمود:

براستی شیعیان علی علیه السلام بردباران و دانشورانند

که لب به یاد خـدا تـر دارنـد

و بر چهره هاشان رنگ عبادت و ساده زیستی پیداست.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۲.

حدیث۷۷۷

امام باقر علیه السلام :

ما یُبالی مَنْ عَرَّفَهُ اللّه ُ هَذا الاَمرَ أنْ یَکُونَ عَلی قُلَّةِ جَبَلٍ یَأکُلُ مِنْ نَباتِ الأرْضِ حَتّی یَأْتِیَهُ الْمَوتُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس خداوند به او حقیقت تشیع و ولایت معصومین علیه السلام را آموخت، باکی ندارد که بر قله کوهی باشد و از گیاهان زمین تغذیه کند، تا روزی که مرگش فرا رسد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۴۳.

حدیث۷۷۸

امام باقر علیه السلام :

لا یُصیبُ قَریَـةً عَـذابٌ

وَ فیها سَبْعَةٌ مِنَ الْمُؤمِنینَ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر آبادی که در آن هفت نفر مؤمن باشند،

گرفـتار عــذاب نمی شـود.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۴۶.

حدیث۷۷۹

امام باقر علیه السلام :

انَ اللّه َ عَزَّوَجَلَّ لَیَتَعاهَـدُ المُؤْمِـنَ بِالبَـلاءِ

کَما یَتَعاهَدُ الرَّجُلُ أهْلَهُ بِالهَدِیَّةِ مِنَ الغَیبَةِ

وَ یَحْمیهِ الدُّنیا کَما یَحْمِی الطَّبیبُ المَریضَ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

براستی خدای متعال گاهی با فرستادن بلا با مؤمن تجدید خاطره می کند و او را می نوازد، همانطور که شخصی که به سفر رفته با هدیّه خانواده اش را می نوازد و همان طور که پزشک بیمار را از چیزهایی پرهیز می دهد، خداوند هم مؤمن را از دنیا برحذر می دارد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۵۴.

حدیث۷۸۰

امام باقر علیه السلام :

إنَّ العَبدَ لَیُذْنِبُ الذَّنْبَ فَیُزْوی عَنهُ الرِّزْقُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

گاهی بنده خدا گناهی مرتکب می شود،

و بدین وسیله روزی از او دور می شود

(و گرفتار تنگی معیشت می شود).

اصول کافی، ج ۳، ص ۳۷۱.

حدیث۷۸۱

امام باقر علیه السلام :

اَبلِغْ شیعَتَنا إنَّهُ لَنْ یُنالَ ما عِندَ اللّه إلاّ بِعَمَلٍ

وَ اَبْلِغْ شیعَتَنا إنَّ اَعْظَمَ النّاسِ حَسرَةً یَوْمَ القِیامَةِ

مَنْ وَصَفَ عَدْلاً ثُمَّ یُخالِفُهُ إلی غَیرِهِ.

خیثمه گوید، امام باقر علیه السلام به من فرمود:

به شیعیان ما ابلاغ کن به آنچه نزد خداست، جز با عمل «صالح» نمی توان رسید.

به شیعیان ما بگو: در روز قیامت حسرت کسی بزرگتر و بیشتر است که رفتار عادلانه ای راستایش کند و بر خلاف آن سمت و سوی دیگر حرکت کند.

اصول کافی، ج ۳، ص ۴۰۹.

حدیث۷۸۲

امام باقر علیه السلام :

ألکِبرُ رِداءُ اللّه

وَ الْمُتَکَبِّرُ یُنازِعُ اللّهَ رِدآءَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

برتری و بزرگی، جامه بلند شایسته خداست

ومتکبر درجامه ویژه خدا، با خدا به کشمکش می پردازد.

اصول کافی، ج ۳، ص ۴۲۳.

حدیث۷۸۳

امام باقر علیه السلام :

مَنْ هَمَّ بِشَی ءٍ مِنْ الْخَیْرِ فَلْیُعَجِّلْهُ

فَاِنَّ کُلَّ شَی ءٌ فیهِ تَأخیرٌ فَاِنَّ لِلشَّیطانِ فیهِ نَظْرَهٌ.

ابوالجارود گوید، از امام باقر علیه السلام شنیدم که می فرمود:

هرکس تصمیم به کارخیری گرفت، سریع اقدام کند،

زیرا اگر در آن تاخیر روا دارد، شیطان در آن کار مهلت می یابد. (و فرصت انجام آن را می گیرد.)

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۱۳.

حدیث۷۸۴

امام باقر علیه السلام :

قالَ إنّ للّه جَنَّهٌ لایَدْخُلُها إلاّ ثَلاثَهٌ:

اَحَدُهُمْ مَنْ حَکَمَ فی ـ علی ـ نَفْسِهِ بِالْحَقِّ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خداوند بهشتی دارد که جز سه کس به آن وارد نمی شوند. یکی از آن سه، کسی است که درباره خویش به حق داوری کند.

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۱۸.

حدیث۷۸۵

امام باقر علیه السلام :

صِلَهُ الرَّحِمِ تُزَکّی الاَعمالُ وَ تَدْفَعُ البَلْوی

وَ تُنْمِی الاَمـوالَ وَ تُنسِی ءُ لَهُ فی عـُمْرِهِ.

وَ تُوَسِّعُ فی رِزَقِهِ وَ تُحَبِّبُ فی اَهْلِ بَیتِهِ

فَلْیَتَّقِ اللّهَ وَ لْیَصِلْ رَحِمَهُ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

صله ارحام، اعمال را افزایش می دهد،

بـلا و گرفتاری را بر طرف می کنـد،

امـوال را فـزونی می بخـشد،

مـرگ را به تـأخیر می افکـند،

و مایه وسعت روزی و محبوبیت خانوادگی می شود.

پس بـاید [انسان] تقـوا پیشه کـند

و بـه خویشان نیـکی نمـاید.

اصول کافی، ج ۳، ص ۲۲۳.

حدیث۷۸۶

امام باقر علیه السلام :

ثَلاثٌ لَمْ یَجعَلِ اللّه ُ عَزَّوَجَلَّ فیهِنَّ رُخصَةً:

أداءُ الاَمانَةِ إلَی البَرِّ وَ الفاجِرِ وَ الوَفاءُ بِالعَهْدِ لِلبَرِّ وَ الفاجِرِ وَ بَرُّ الوالِدَینِ بَرَّیْنِ کانا أوْ فاجِرَینِ.

امام باقر علیه السلام فرمود:

سه چیز است که خدای عزوجل به هیچ کس رخصت و اجازه نقض آن را نداده است:

۱. ادای امانت به نیکو کار و بدکار.

۲. وفای به پیمان در برابر نیکوکار و بد کار.

۳. خوشرفتاری و نیکی نسبت به پدر و مادر، چه نیک باشند و چه بد کار.

اصول کافی، ۳، ص ۲۳۶.

درباره مرکز

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خـدا جهاد نماییـد؛ این برای شـما بهتر است اگر بدانید حضـرت رضا (علیه السّـلام): خدا رحم نماید بندهای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشـهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصـفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلـدادگی به اهلبیت (علیهم السـلام) بخصـوص حضـرت علی بن موسـی الرضـا (علیه السـلام) و امـام عصـر (عجـل الله تعـالی فرجه الشـریف) شـهره بوده و لـذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسـی بنیانگـذار مرکز و راهی شـد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقـات قـائمیه اصـفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسـی تحت اشـراف حضـرت آیت الله حـاج سـید حسن امامی (قـدس سـره الشـریف) و بـا فعـالیت خالصـانه و شـبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشـگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شـیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السـلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسـی دقیق تر مسائـل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمنـد به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایـانه هـا ایجـاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّـلام با انگیزه نشـر معارف، سـرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمنـدان به نرم افزار های علوم اسـلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سـهولت رفع ابهام و شـبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در

نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و … اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و … جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی

اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات رایانه‌ای

www